

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ
ЈАВНОГ ДРУШТВА
ЗА 2019. ГОДИНУ**

Београд, април 2020. године

САДРЖАЈ

---

1. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Биланс стања
Биланс успеха
Извештај о осталом резултату
Извештај о токовима готовине
Извештај о променама на капиталу
Напомене уз финансијске извештаје

---

2. ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

3. ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

Основни показатељи пословања Банке
Макроекономски услови пословања
Банкарски сектор Републике Србије и финансијски положај Банке
Организациона структура и органи Банке
Огранци Банке
Финансијски положај и резултати пословања Банке у 2019. години
Улагања у циљу заштите животне средине
Значајни догађаји по завршетку пословне године
План будућег развоја Банке
Истраживање и развој
Откуп сопствених акција и удела
Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја
Управљање ризицима
Друштвено одговорно пословање
Реализација бизнис плана Банке за 2019. годину

---

4. ИЗЈАВА ЛИЦА ОДГОВОРНИХ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

Прилог:

1. ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2019. ГОДИНУ СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА
2. ОДЛУКА О РАСПОДЕЛИ ДОБИТКА ИЗ 2019. ГОДИНЕ И НЕРАСПОРЕЂЕНОГ ДОБИТКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА

Попуњава банка			
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419
		ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14		

БИЛАНС СТАЊА
на дан 31.12.2019.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
		0	0	0	1			Крајње стање	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
00 (осим 002), 010, 025, 05 (осим 050, 052 и дела 059), 080, 07, 085, 196, 286 и делови рачуна 009, 019, 029, 069, 089, 199, 299	АКТИВА Готовина и средства код централне банке	0	0	0	1	ж, 21	67.558.219	63.595.710	-
	Заложена финансијска средства	0	0	0	2		-	-	-
125, 225	Потраживања по основу деривата	0	0	0	3	ж, 22	-	4.070	-
120, 122, 124, 220, 222, 224, 129, 229	Хартије од вредности	0	0	0	4	ж, 23	138.469.551	133.177.598	-
002, 01 (осим 010 и дела 019), део 020 и 028, 050, 052, 06 (осим 060 и дела 069), део 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и 593 као одбитне ставке (ССКР-СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74) и делови рачуна 009, 029, 059, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0	0	0	5	ж, 24	24.733.958	18.477.729	-
01 (осим 010 и дела 019), део 020 и 028, 06 (осим 060 и дела 069), део 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и 593 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 17 и све остале шифре осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74) и делови рачуна 029, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од комитената	0	0	0	6	ж, 25	180.852.563	167.545.674	-
123 и 223	Промена фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	0	0	7		-	-	-
126 и 226	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0	0	0	8		-	-	-
130, 131, 230, 231, део 139 и део 239	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0	0	0	9		-	-	-
132, 232, део 139 и део 239	Инвестиције у зависна друштва	0	0	1	0	ж, 26	3.433.697	2.611.859	-
33	Нематеријална имовина	0	0	1	1	ж, 27	669.735	557.051	-
34	Некретнине, постројења и опрема	0	0	1	2	ж, ж, 28	6.437.937	5.619.078	-
35	Инвестиционо некретнине	0	0	1	3	ж, 29	1.857.927	1.896.347	-
034 и део 039	Текућа пореска средства	0	0	1	4		-	-	-
37	Одложена пореска средства	0	0	1	5	20-4-1	1.074.197	840.967	-
36	Стагна средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0	0	1	6	30	196.300	227.630	-
021, 022, 024, 027, 03 (осим 034 и дела 039), 081, 082, 084, 087, 09, 134, 192, 194, 195, 234, 292, 294, 295, 30, 38 и делови рачуна 029, 089, 139, 199, 239 и 289	Остала средства	0	0	1	7	ж, 31	7.100.359	6.612.267	-
	УКУПНО АКТИВА (од 0001 до 0017)	0	0	1	8		432.380.443	401.165.980	-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
		0	4	0	1			Крајње стање	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
411, 511	ПАСИВА ОБАВЕЗЕ Обавезе по основу деривата	0	4	0	1		-	-	-
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74)	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0	4	0	2	30; 32	5.021.756	5.662.748	-
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 17 и све остале шифре, осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74)	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0	4	0	3	30; 33	335.317.154	317.229.084	-
417 и 517	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0	4	0	4		-	-	-
418 и 518	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	4	0	5		-	-	-
410, 412, 416, 423, 496, 510, 512, 515, 523, 596 и 127 и 227 као одбитне ставке	Обавеза по основу хартија од вредности	0	4	0	6		-	-	-
424, 425, 482, 497, 524, 525, 582, 597 и део 193 и део 293 као одбитне ставке	Субординиране обавезе	0	4	0	7		-	-	-
450, 451, 452, 453 и 454	Резервисања	0	4	0	8	30; 34	2.328.130	1.653.663	-
46	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставају	0	4	0	9		-	-	-
455	Текуће пореске обавезе	0	4	1	0		-	-	-
47	Одложене пореске обавезе	0	4	1	1		-	-	-
426, 427, 43, 44, 456, 457, 491, 492, 494, 495, 526, 527, 53, 591, 592, 594 и 595	Остале обавезе	0	4	1	2	30; 35	13.861.230	9.059.972	-
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0	4	1	3		356.528.270	333.605.467	-
80	КАПИТАЛ Акцијски капитал	0	4	1	4	30; 36	40.034.550	40.034.550	-
128	Сопствено акције	0	4	1	5		-	-	-
83	Добитак	0	4	1	6	30.1	10.425.898	9.047.691	-
84	Губитак	0	4	1	7		-	-	-
81 и 82 - потражни салдо	Резерве	0	4	1	8	30; 30.1	25.391.725	18.478.272	-
81 и 82 - дугови салдо	Нереализовани губици	0	4	1	9		-	-	-
	Учешћа без права контроле	0	4	2	0		-	-	-
	УКУПНО КАПИТАЛ (0414 - 0415 + 0416 - 0417 + 0418 - 0419 + 0420) ≥ 0	0	4	2	1		75.852.173	67.560.513	-
	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414 - 0415 + 0418 - 0417 + 0418 - 0419 + 0420) < 0	0	4	2	2		-	-	-
	УКУПНО ПАСИВА (0413 + 0421 - 0422)	0	4	2	3		432.380.443	401.165.980	-

У Београду,
дана 16.3.2020.

ЗАОПШТИНА
КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА
БЕОГРАД
РАД БЕОГРАД

17

Попуњавана банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001031
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 01.01. до 31.12.2019.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		1	0	0	1			
1	2	3				4	5	6
70	Приходи од камата	1	0	0	1	3ц; 8	13.630.674	13.744.908
60	Расходи од камата	1	0	0	2	3ц; 3х; 8	1.025.290	910.270
	Нето приход по основу камата (1001-1002)	1	0	0	3		12.605.384	12.834.638
	Нето расход по основу камата (1002-1001)	1	0	0	4		-	-
71	Приходи од накнада и провизија	1	0	0	5	3д; 9	7.124.829	7.207.872
81	Расходи накнада и провизија	1	0	0	6	3д; 9	1.795.833	1.997.723
	Нето приход по основу накнада и провизија (1005 - 1006)	1	0	0	7		5.328.996	5.210.149
	Нето расход по основу накнада и провизија (1006 - 1005)	1	0	0	8		-	-
774-674+776-676+777-677	Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1	0	0	9	3е; 10	71.614	44.076
674-774+676-776+677-777	Нето губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1	0	1	0		-	-
727-627+728-628	Нето добитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1	0	1	1		-	-
627-727+628-728	Нето губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1	0	1	2		-	-
720-820+721-621	Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1	0	1	3	3ф; 11	353.490	230.194
620-720+621-721	Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1	0	1	4		-	-
775-675+770-670	Нето добитак по основу заштите од ризика	1	0	1	5		-	-
675-775+670-770	Нето губитак по основу заштите од ризика	1	0	1	6		-	-
78-68	Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	7	3б; 12	38.228	-
68-78	Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	8	3б; 12	-	7.458
750-650+751-651+756-656+760-660+729-629	Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	9	3ј; 13	2.425.931	9.493
650-750+651-751+656-756+660-760+629-729	Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	2	0		-	-
726-626	Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	1	0	2	1	14	-	526.547
626-726	Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	1	0	2	2	14	579.933	-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		3	4	5	6			
1	2	3	4	5	6	7	8	
723-823	Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	2	3		-	-
823-723	Нето губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	2	4		-	-
74, 768	Остали пословни приходи	1	0	2	5	Зг; 15	151.321	155.969
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 - 1022 + 1023 - 1024 + 1025) ≥ 0	1	0	2	6		20.395.031	19.003.608
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 - 1022 + 1023 - 1024 + 1025) < 0	1	0	2	7		-	-
63, 656-755	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1	0	2	8	Зр; 16	4.917.532	4.442.799
642	Трошкови амортизације	1	0	2	9	Зл; Зљ; 17	1.005.837	551.988
752, 753, 761, 762, 767, 768, 773	Остали приходи	1	0	3	0	18	720.795	280.229
64 (осим 642), 652, 663, 661, 662, 667, 668, 673	Остали расходи	1	0	3	1	19	6.923.772	6.167.977
	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026 - 1027 - 1028 - 1029 + 1030 - 1031) ≥ 0	1	0	3	2		8.268.685	8.121.073
	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026 - 1027 - 1028 - 1029 + 1030 - 1031) < 0	1	0	3	3		-	-
850	Порез на добитак	1	0	3	4		-	-
861	Добитак по основу одложених пореза	1	0	3	5	Зи; 20.1	1.482.667	* 700.754
860	Губитак по основу одложених пореза	1	0	3	6	Зи; 20.1	795.593	676.645
	ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032 - 1033 - 1034 + 1035 - 1036) ≥ 0	1	0	3	7		8.955.759	8.145.182
	ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032 - 1033 - 1034 + 1035 - 1036) < 0	1	0	3	8		-	-
769-669	Нето добитак пословања које се обуставља	1	0	3	9		-	-
669-769	Нето губитак пословања које се обуставља	1	0	4	0		-	-
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1037 - 1038 + 1039 - 1040) ≥ 0	1	0	4	1		8.955.759	8.145.182
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037 - 1038 + 1039 - 1040) < 0	1	0	4	2		-	-
	Добитак који припада матичном ентитету	1	0	4	3		-	-
	Добитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	4		-	-
	Губитак који припада матичном ентитету	1	0	4	5		-	-
	Губитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	6		-	-
	ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ							
	Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	7	Зу; 36.2	532	484
	Умњена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	8	Зу; 36.2	532	484

У Београду,
дана 16.3.2020.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
 БЕОГРАД
 Законски заступник Банке

10

Полуњава банка		
Матични број: 0 7 7 3 7 0 6 8	Шифра делатности: 6 4 1 9	ПИБ: 1 0 0 0 0 1 9 3 1
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
у периоду од 01.01.2019. до 31.12.2019.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, Рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број напомене	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	ДОБИТАК ПЕРИОДА	2 0 0 1		8.955.759	8.145.182
	ГУБИТАК ПЕРИОДА	2 0 0 2		-	-
820	Остали резултат периода Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2 0 0 3	20.5	111.214	-
820	Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2 0 0 4		-	-
822	Актуарски добити	2 0 0 5	20.5; 34	-	53.387
822	Актуарски губити	2 0 0 5	20.5; 34	12.609	-
821	Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2 0 0 7	20.5	651.534	230.026
821	Негативни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2 0 0 8		-	-
825	Нереализовани добити по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2 0 0 9		-	-
825	Нереализовани губити по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2 0 1 0		-	-
825	Нереализовани добити по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2 0 1 1		-	-
825	Нереализовани губити по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2 0 1 2		-	-
825	Позитивни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2 0 1 3		-	-
825	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2 0 1 4		-	-
823	Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2 0 1 5	20.5	2.297.670	-
823	Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2 0 1 5	20.5	-	203.597

Група рачуна, Рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		2	0	1	7			
824	Добици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2	0	1	7		-	-
824	Губици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2	0	1	8		-	-
826	Нереализовани добити по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2	0	1	9		-	-
826	Нереализовани губици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2	0	2	0		-	-
826	Нереализовани добити по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2	0	2	1		-	-
826	Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2	0	2	2		-	-
826	Нереализовани добити по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2	0	2	3		-	-
826	Нереализовани губици по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2	0	2	4		-	-
826	Позитивни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	2	5		-	-
826	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	2	6		-	-
82	Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	2	7	20.5	1.891	34.066
82	Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	2	8	20.5	455.735	42.512
	Укупан позитиван остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018 + 2019 - 2020 + 2021 - 2022 + 2023 - 2024 + 2025 - 2026 + 2027 - 2028) ≥ 0	2	0	2	9		2.593.974	71.370
	Укупан негативан остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018 + 2019 - 2020 + 2021 - 2022 + 2023 - 2024 + 2025 - 2026 + 2027 - 2028) < 0	2	0	3	0		-	-
	УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2029 - 2030) ≥ 0	2	0	3	1		11.549.733	8.216.552
	УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2029 - 2030) < 0	2	0	3	2		-	-
	Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	3	3		-	-
	Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	3	4		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	3	5		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	3	6		-	-

У Београду,
дана 16.3.2020.

Законски заступник банке

82

Попуњена банка			
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14		
		ПИБ:	100001931

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 01.01. до 31.12.2019. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ						
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3	0	0	1	22.680.043	22.365.620
1. Приливи од камата	3	0	0	2	14.266.668	13.996.462
2. Приливи од накнада	3	0	0	3	7.176.890	7.214.624
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3	0	0	4	1.225.350	1.146.009
4. Приливи од dividendi i učešća u dobitku	3	0	0	5	11.135	8.525
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3	0	0	6	12.820.302	12.986.403
5. Одливи по основу камата	3	0	0	7	919.958	947.520
6. Одливи по основу накнада	3	0	0	8	1.729.276	1.967.989
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3	0	0	9	4.359.913	4.343.591
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	3	0	1	0	945.576	890.900
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3	0	1	1	4.865.577	4.836.403
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3001 - 3006)	3	0	1	2	9.859.741	9.379.217
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3006 - 3001)	3	0	1	3	-	-
V. Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза (од 3015 до 3020)	3	0	1	4	19.256.099	30.043.591
10. Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	1	5	-	-
11. Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3	0	1	6	-	699.138
12. Смањење потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	1	7	-	-
13. Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	3	0	1	8	19.256.099	29.344.453
14. Повећање других финансијских обавеза	3	0	1	9	-	-
15. Повећање обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	0	-	-
VI. Повећања финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3022 до 3027)	3	0	2	1	29.251.299	4.396.653
16. Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	2	2	23.950.330	4.396.653
17. Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3	0	2	3	5.300.969	-
18. Повећање потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	4	-	-
19. Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3	0	2	5	-	-
20. Смањење других финансијских обавеза	3	0	2	6	-	-
21. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	7	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012 - 3013 + 3014 - 3021)	3	0	2	8	-	35.026.155
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013 - 3012 + 3021 - 3014)	3	0	2	9	135.459	-
22. Плаћени порез на добит	3	0	3	0	-	-
23. Исплаћене дивиденде	3	0	3	1	-	-
IX. Нето прилив готовине из пословних активности (3028 - 3029 - 3030 - 3031)	3	0	3	2	-	35.026.155
X. Нето одлив готовине из пословних активности (3029 - 3028 + 3030 + 3031)	3	0	3	3	135.459	-

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)	3	0	3	4	50.001.000	42.094.231
1. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	3	5	50.001.000	42.094.231
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	3	6	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3	0	3	7	-	-
4. Приливи од продаје инвестиционих некретнина	3	0	3	8	-	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	3	0	3	9	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3	0	4	0	47.854.250	58.424.017
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	4	1	47.352.299	58.013.589
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	4	2	-	-
8. Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3	0	4	3	501.951	407.120
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3	0	4	4	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3	0	4	5	-	3.308
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034 - 3040)	3	0	4	6	2.146.750	-
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040 - 3034)	3	0	4	7	-	16.329.786
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)	3	0	4	8	95.834.974	84.792.124
1. Приливи по основу увећања капитала	3	0	4	9	-	-
2. Приливи по основу субординираних обавеза	3	0	5	0	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3	0	5	1	95.834.974	84.792.124
4. Приливи по основу издатих хартија од вредности	3	0	5	2	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3	0	5	3	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3	0	5	4	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3	0	5	5	97.476.818	89.475.977
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3	0	5	6	-	-
8. Одливи по основу субординираних обавеза	3	0	5	7	-	-
9. Одливи по основу узетих кредита	3	0	5	8	97.090.930	89.475.977
10. Одливи по основу издатих хартија од вредности	3	0	5	9	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3	0	6	0	385.888	-
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (3048 - 3055)	3	0	6	1	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (3055 - 3048)	3	0	6	2	1.641.844	4.683.853
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001 + 3014 + 3034 + 3048)	3	0	6	3	187.772.116	179.295.566
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006 + 3021 + 3030 + 3031 + 3040 + 3055)	3	0	6	4	187.402.669	165.283.050
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063 - 3064)	3	0	6	5	369.447	14.012.516
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064 - 3063)	3	0	6	6	-	-
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3	0	6	7	40.375.748	26.314.898
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	8	570.989	48.334
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	9	449.533	-
Ј. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065 - 3066 + 3067 + 3068 - 3069)	3	0	7	0	40.866.651	40.375.748

У Београду,
дана 16.3.2020.

 КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА СРБИЈЕ
 Законски заступник Банке
 БЕОГРАД

Ред. број	ОПИС	1												Износ дана 2. полугодја (101000)	Промена 2. полугодја (101000)				
		4017	4018	4019	4020	4021	4022	4023	4024	4025	4026	4027	4028			4029	4030	4031	4032
23	Полулетно стање на дан 1. јануара текуће године	17.191.466	4081	22.843.084	4113	14.223.535	4178	4.254.737	4198	0	4194	9.047.691	4232	0	4283	4286	67.560.513	4284	-
24	Ефекти према приватним банкама (МСБИ) - повећање		4082		4114		4179		4199		4195		4233		4284				
25	Ефекти према приватној банци МСБИ - смањење		4083		4115		4180		4200		4186		4234		4285				
26	Промена резерва за кредитна ризица и исплатива извршилаца - повећање		4084		4116		4181		4201		4187		4235		4286				
27	Промена резерва за кредитна ризица и исплатива извршилаца - смањење		4085		4117		4182		4202		4188		4236		4287				
28	Корисовано почетно стање на дан 1. јануара текуће године (редни бр. 23+24+25+26+27)	17.191.466	4086	22.843.084	4118	14.223.535	4183	4.254.737	4203	0	4189	9.047.691	4237	0	4288	4291	67.560.513	4288	-
29	Укупан позитиван остатак резултат периода	X	X	X	X	X	4184	2.571.781	4204	X	X	X	X	X	4289	X	X	X	X
30	Укупан негативан остатак резултат периода	X	X	X	X	X	4185		4205	X	X	X	X	X	4290	X	X	X	X
31	Добитак текуће године	X	X	X	X	X	4186		4206	X	X	X	X	X	4291	X	X	X	X
32	Губитак текуће године	X	X	X	X	X	4187		4207	X	X	X	X	X	4292	X	X	X	X
33	Промена резерва на резултат услужних извршилаца - повећање	X	X	X	X	X	4188		4208	X	X	X	X	X	4293	X	X	X	X
34	Промена резерва на резултат услужних извршилаца - смањење	X	X	X	X	X	4189		4209	X	X	X	X	X	4294	X	X	X	X
35	Трансакције с власницима евидентисане директно на капиталу - повећање	4021	4086		4119		4186		4210		4192		4238		4295				
36	Трансакције с власницима евидентисане директно на капиталу - смањење	4024	4086		4120		4187		4211		4193		4239		4296				
37	Расходи за добити - повећање	4025	4087		4121	4.341.672	4188		4212		4194	4.341.672	4240		4297				
38	Расходи за добити - смањење	4026	4088		4122		4189		4213		4195		4241		4298				
39	Исплата дивиденди	4027	4089		4123		4190		4214		4196		4242		4299				
40	Остало - повећање	4028	4089		4124		4191		4215		4197		4243		4300				
41	Остало - смањење	4029	4090		4125		4192		4216		4198		4244		4301				
42	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 35-38+37-38-39+40-41) ≥ 0	4030	4090	0	4126	4.341.672	4193		4217		4199		4245	0	4302				
43	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 35-38+37-38-39+40-41) < 0	4031	4090	0	4127		4194		4218		4200		4246	0	4303				
44	Стање на дан 31. децембра текуће године (за колоне 2,3,4,5,6,8 и 10 редни бр. 28+29+30+31-32+33+42+43; за колону 7 редни бр. 28+30+29; за колону 9 редни бр. 28+20+30+31+32+33+34+42+43)	17.191.466	4086	22.843.084	4128	18.565.207	4186	6.826.518	4264	0	4202	10.425.898	4340	0	4294	4296	75.852.173	4296	-

У Београду,

даном 10.3.2020. године

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ
УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 2019. ГОДИНУ

Март 2020. године

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија 83.23%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2019. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 203 експозитура на територији Србије (31. децембра 2018. године: 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 201 експозитура на територији Србије).

На дан 31. децембра 2019. године Банка је имала 2,744 запослених (31. децембра 2018. године: 2,766 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2019. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014, 135/2014, 103/2018).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала Рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ који су усвојени од стране Банке од 1. јануара 2019. године:

- **МСФИ 16 Лизинг**

МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмопримци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Погледати напомену 3.х за ефекте примене овог стандарда и детаљна обелодањивања.

- **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (Измена)**

Измена омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (Измене)**

Измене и допуне се односе на то да ли мерење, нарочито захтеви за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена друштва и заједничка улагања која, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом друштву или заједничком улагању, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да ентитет треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитала („equity“ метод). У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на добит**

Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на добит, у околностима када порески третман подразумева неизвесност која утиче на примјену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (појединачно или у целини), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за рефлектовање тих неизвесности и рачуноводствено обухватање услед промене околности и чињеница. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 19: Измене, ограничење или измирења плана примања запослених (Измена)**

Измене стандарда условљавају ентитете да узимају у обзир ажуриране актуарске претпоставке како би утврдили текуће трошкове и нето камату за преостали период годишњег извештавања након што је на снагу ступила измена, ограничење или измирење плана примања запослених. Измене стандарда такође појашњавају како рачуноводство за измене, ограничење или измирење плана примања запослених утиче на примену захтева за ограничење имовине. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години (наставак)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017, који представља скуп измена и допуна МСФИ. Измене и допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, измене и допуне у оквиру МСФИ 11 појашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на добит:** Измене стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате узимајући у обзир где су признате прошле трансакције или догађаји који су генерисали расподељиву добит.
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања:** Измене стандарда, разјашњавају 14. пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средством, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

- **Измена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете и заједничка улагања: Продаја активе између инвеститора и зависног друштва**

Измене указују на познато неслагање захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних друштава и заједничких улагања. Главна последица измена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање (без обзира да ли је реч о зависном друштву или не). Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која не представља бизнис, чак и када је ова актива део зависног друштва. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда на неодређено време чекајући исход истраживања везано за примену метода учешћа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **Концептуални оквир за финансијско извештавање**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао ревидирани Концептуални оквир за финансијско извештавање 29. марта 2018. године. Овај оквир поставља свеобухватан скуп концепта за финансијско извештавање, увођење стандарда, смернице потребне онима који припремају доследне рачуноводствене политике као и помоћ осталима којима је у циљу да разумеју и тумаче стандарде. Одбор је такође издао посебан пратећи документ, Измене и допуне референци у концептуалном оквиру МСФИ стандарда, који представља измене оних стандарда на које је утицано, како би се ажурирале и референце измењеног Концептуалног оквира. Циљ измене референци је да подржи прелаз на нови Концептуални оквир за компаније које развијају рачуноводствене политике користећи концептуални оквир у случајевима када у појединим трансакцијама МСФИ нису применљиви. За оне који припремају рачуноводствене политике засноване на Концептуалном оквиру, на снази је за период од или након 1. јануара 2020. године. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. **ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**
  - 2.3. **Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)**
- **МСФИ 3: Пословне комбинације (Измена)**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене у Дефиницији бизниса (Измене у МСФИ 3) са циљем решавања потешкоћа ентитетима током утврђивања тога да ли су стекли бизнис или имовину. Ове измене се односе на пословне комбинације којима је дан стицања у првом годишњем извештајном периоду који почиње на дан, или након 1. јануара 2020. године, као и стицањима имовине која се десе на или након тог периода, са могућношћу ранијег почетка примене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 1 Презентација финансијских извештаја и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке: 'Дефиниција материјалности' (Измене)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2020. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене појашњавају дефиницију материјалности и начин на који се примјењује. Нова дефиниција наводи да, 'Информација је материјална ако њено изостављање или погрешно приказивање може да утиче на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја опште намене доносе на основу тих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације у вези са конкретним друштвом које извештава. Поред тога, објашњења која прате дефиницију су побољшана. Измјене и допуне су такође довеле до тога да дефиниција материјалности буде конзистентна кроз све МСФИ стандарде. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. **ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**
  - 2.3. **Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)**
- **Реформа benchmark-а референтне каматне стопе - МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7 (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године, те се морају примењивати ретроспективно. Ранија примена је дозвољена. У септембру 2019. ИАСБ је објавио измене и допуне МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7, којима се завршава прва фаза рада како би се одговорило на учинке реформе међубанкарских понуђених стопа (ИБОР) на финансијско извештавање. Друга фаза ће се фокусирати на питања која би могла утицати на финансијско извештавање када се постојећа референтна каматна стопа замени каматном стопом без ризика (РФР). Објављене измене се баве питањима која утичу на финансијско извештавање у периоду пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативном каматном стопом и баве се импликацијама на посебне захтеве рачуноводства хеџинга у МСФИ 9 Финансијски инструменти и МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и мерење, за које је потребна „forward-looking“ анализа. Измене су осигурале привремене олакшице, примењиве на све односе хеџинга, који су директно под утицајем реформе референтне каматне стопе, који омогућају наставак рачуноводства хеџинга током периода неизвесности пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативним, готово безризичним каматним стопама. Постоје и измене МСФИ-ја 7 Финансијски инструменти: Обелодањивања у вези додатних обелодањивања око неизвесности која произлазе из реформе референтне каматне стопе. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 1 Презентација финансијских извештаја: Класификација краткорочних и дугорочних обавеза (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде извештавања која почињу на дан или након 1. јануара 2022. године, а дозвољена је ранија примена. Циљ измена је промовисати доследност у примени захтева помажући компанијама да утврде да ли је у извештају о финансијском положају, дугови и друге обавезе с неизвесним датумом дослећа потребно класификовати као краткорочне или дугорочне. Измене и допуне утичу на презентацију обавеза у извештају о финансијском положају и не мењају постојеће захтеве око мерења или времена признавања било које имовине, обавезе, прихода или расхода, нити информације које друштва обелодањује о тим ставкама. Такође, измене и допуне разјашњавају захтеве за класификацијом дуга који друштво може да подмири издавањем властитих инструмената капитала. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

При састављању и презентовању финансијских извештаја за период јануар –децембар 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2019.	У динарима 2018.
USD	104.9186	103.3893
EUR	117.5928	118.1946
CHF	108.4004	104.9779
JPY	0.9653	0.9366

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе – накнаде за обраду захтева за одобравање кредита као и накнаде за анексирање.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом алтернативног unwinding концепта. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе умањењем обрачунатих прихода од камате са њима припадајућим расходима од исправки вредности, признатих у текућој години, при чему се потраживања од камата признају по бруто принципу.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе. Остале накнаде се разграничавају и сразмерни део признаје као приход периода.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената обухватају добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности: деривата, промене вредности финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности односе се на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и фер вредност кроз остали резултат.

(г) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали пословни приходи.

(х) Лизинг

Рачуноводствена политика примењена након 1. јануара 2019. године

На почетку уговора, Банка процењује да ли уговор садржи лизинг компоненту или представља лизинг. Тачније, анализира се да ли уговор преноси право на контролу коришћења одвојивих средстава током дефинисаног временског периода, у замену за накнаду.

Банка као закупца

Банка примењује јединствени приступ признавања и мерења за све закупе, осим за краткорочни закуп и закуп средстава мале вредности. Банка признаје лизинг обавезе за плаћање закупа и право на коришћење које представља право на коришћење основних средстава.

(и) Право на коришћење средстава

Банка признаје право на коришћење имовине на дан почетка закупа (тј. на датум када је имовина доступна за употребу). Право на коришћење имовине вреднује се у висини набавне вредности, умањене за акумулирану амортизацију и губитке од обезвређења, и прилагођава се било којем накнадном мерењу обавеза по основу лизинга. Набавна вредност права на коришћење средстава укључује износ признатих лизинг обавеза, иницијалних директних трошкова и лизинг плаћања извршених на дан или пре датума почетка, умањене за примљене подстицаје за закуп.

Право на коришћење средстава амортизује се пропорционално, на период краћи од рока трајања закупа или процењеног корисног века имовине.

Лизинг средства амортизована су применом стопе у распону од 92.31% до 6.70% на годишњем нивоу у зависности од уговореног права коришћења средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(x) Лизинг (наставак)

(iii) Обавезе по основу лизинга

На дан почетка закупа, Банка признаје обавезе по основу лизинга, мерене по садашњој вредности лизинг плаћања која треба да се изврше током трајања закупа. Лизинг плаћања укључују фиксне исплате, умањене за сва потраживања по основу подстицаја за закуп, варијабилне исплате закупа које зависе од индекса или стопе, и за износе за које се очекује да ће бити сигурно плаћени за резидуалну вредност. Лизинг плаћања такође укључују цену извршења куповне опције за коју је разумно очекивано да ће се извршити од стране Банке и плаћање пенала за раскид уговора, ако је опција раскида коју Банка може да искористи у току трајања уговора.

Варијабилна лизинг плаћања која не зависе од индекса или стопе признају се као расходи (осим ако су настали за производњу залиха) у периоду у ком су настали догађаји или услови који доводе до плаћања.

При израчунавању садашње вредности лизинг плаћања, Банка користи своју инкременталну стопу задужевања на дан почетка закупа, јер имплицитна каматна стопа за лизинг није лако утврдива. Након датума почетка, износ лизинг обавеза се повећава за обрачунату камату за протекли период и умањује се за извршена лизинг плаћања. Поред тога, књиговодствена вредност лизинг обавеза се поново мери ако постоји модификација уговора, промена трајања закупа, промена плаћања закупа (нпр. промене у будућим плаћањима које су последица промене индекса или стопе коришћене за утврђивање таквих плаћања закупа) или промена у процени опције за куповину основног средства које је предмет закупа.

Приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задужевања у распону од 0.3324 % до 2.4310% за EUR и у распону од 2.8660% до 4.1253% за РСД.

У току 2019. године инкрементална стопа задужења није имала великих одступања. У последњем кварталну стопе су се кретала се у распону од 0.2395 % до 3.36732 за EUR односно 1.23850 до 4.3866 за РСД.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(x) Лизинг

(иш) Краткорочни закупи и закупи средстава мале вредности

Банка примењује изузеће од признавања краткорочног закупа за своје краткорочне закупе машина и опреме (тј. оне закупе који имају рок трајања краћи од 12 месеци од датума почетка и не садрже опцију куповине). Такође се примењује изузеће од признавања за закуп средстава мале вредности на закуп канцеларијске опреме. Лизинг плаћања код краткорочних закупа и закупа средстава мале вредности признају се као расход, пропорционално у току периода трајања закупа.

Банка као давалац закупа

Закупи у којима Банка не преноси суштински све ризике и користи повезане са власништвом над средством, класификују се као оперативни лизинг. Приходи од закупа се обрачунавају пропорционално у току трајања уговора и евидентирају се као приходи у билансу успеха, због своје оперативне природе. Иницијални директни трошкови настали у преговарању и уређивању оперативног лизинга додају се књиговодственој вредности средства датих у закуп и признају се током трајања закупа на истој основи као и приходи од закупа. Потенцијалне закупнине признају се као приход у периоду у којем су зарађене.

Рачуноводствена политика примењивана пре 1. јануара 2019. године

Лизинг је класификован као финансијски у случају када су све користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга пренети на Банку. Лизинг је класификован као оперативни у случају када користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга нису пренети на Банку. Банка не даје средства у финансијски или оперативни лизинг, односно јавља се искључиво као корисник финансијског или оперативног лизинга.

(и) Обавезе по основу лизинга

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(иш) Средства узета на лизинг

Средства које Банка користи по основу лизинга код кога су све користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга пренети на Банку су исказана у билансу стања Банке. Средства узета на финансијски лизинг се иницијално вреднују по вредности која је једнака фер вредности средстава-предмета лизинга, или по садашњој вредности минималних плаћања лизинга, уколико је ова вредност нижа. Накнадно вредновање средстава узетих на финансијски лизинг се врши по рачуноводственој политици која се примењује за конкретно средство.

Закупи простора који се користи за филијале и експозитуре се првенствено обухватају као оперативни лизинг. Укупна плаћања по основу оперативног лизинга се признају у билансу успеха равномерно праволинијски током трајања лизинга. Средства која Банка користи по основу оперативног лизинга се класификују као оперативни лизинг и не исказују се у билансу стања Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ии) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(иии) Остали порези и доприноси

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додатну вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале расходе".

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9

Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је недериватни, а за који Банка јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произилазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (AC)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са губицима и добицима рекласификованим у биланс успеха - „recycling“ (FVOCI) по престанку признавања
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без рекласификовања губитака и добитака у биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- **Кредите** и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и које Банка не намерава да прода у кратком року,
- **ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха** које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- **Хартије од вредности, које обухватају дужничке хартије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):**
  - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
  - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
  - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- **Финансијске деривате** који обухватају forward и swar трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевали су да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елиминира постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације о начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза Банке, рачуноводство финансијских обавеза је исто као и у складу са захтевима МРС 39. Банка нема финансијске обавезе које се процењују као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 у погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 насталог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка („expected credit loss „ECL, eng.) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) **„Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)**

Класификација и мерење (наставак)

Ниво 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Ниво 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици Банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Ниво 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у Ниво 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иш) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добити или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој се њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(иџ) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу Банке сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) *Некретнине и опрема*(и) *Признавање и вредновање*

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25.00%
Намештај и остала опрема	2 - 15	6.70 – 50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5	4.25 – 86.20%
Основна средства узета у лизинг	1.1 -14.6	6.90 – 92.31%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Некретнине и опрема (наставак)

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(љ) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(м) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средства превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средства се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средства и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средства се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

(о) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(п) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по столама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2019. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 34(б).

(с) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

(т) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неновчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(у) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(в) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

3.1. Измене у рачуноводственим политикама за лизинг

Међународни стандард финансијског извештавања 16 – Лизинг је у примени за периоде извештавања након 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 замењује МРС 17 – Лизинг, ИФРИЦ 4 Одређивање да ли уговор садржи елемент лизинга, СИЦ-15 Оперативни лизинг – подстицаји и СИЦ-27 Процена суштине трансакција које укључују правни облик лизинга. Стандард утврђује принципе за признавање, мерење, приказивање и обелодањивање лизинга и захтева од корисника лизинга да их већински признаје у билансу успеха.

Банка је усвојила МСФИ 16 применом модификованог ретроспективног приступа на дан иницијалне примене 1. јануара 2019. године, тако да се кумулативни ефекти примене стандарда признају на дан иницијалне примене.

Стандард дозвољава два одступања у признавању лизинга – лизинг имовине мале вредности и краткорочни лизинг (односно лизинг са трајањем до 12 месеци). Банка је одлучила да користи ова два стандардом дозвољена изузетка.

Од 1. јануара 2019. године Банка признаје права коришћења као средства и обавезе по основу лизинга за лизинг уговоре који испуњавају стандардом прописане услове, изузев за лизинг имовине мале вредности и краткорочни лизинг. Права коришћења су призната у износу једнаком обавези по основу лизинга прилагођеној за износ аванса или обрачунатих лизинг плаћања која се односе на те уговоре а који су били признати. Обавезе по основу лизинга су признате на нивоу садашње вредности преосталих лизинг плаћања, дисконтованих инкременталном стопом позајмљивања на дан иницијалне примене.

Упоредни подаци на дан 31. децембар 2018. године не одражавају ове измене политика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир управљања ризицима, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним оквиром управљања ризицима, стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа показатеља адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима на нивоу испод дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2019. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Оквиром за управљање ризицима;
- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Оквиром за управљање ризицима Банка је формализовала своју склоност ка преузимању ризика, кроз дефинисање циљева (таргета), толеранције (тригера) и лимита, на бази квантитативне и квалитативне анализе. Оквир за управљање ризицима је интегрисан у процес одлучивања у Банци, као и у процес стратешког планирања – израде Стратегије и Бизнис плана.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима (наставак)

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима организационе структуре у Банци правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал, као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе Одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука поштује се принцип двоструке контроле, тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у иностраној валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, и редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редифинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик по основу билансних изложености.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Банка је у 2019. години континуирано примењивала МСФИ 9 стандард . У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (АС), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI¹ критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкова и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадом рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорије Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

---

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, погоршање кредитног ризика у односу на тренутак одобрења, кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance“. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведену групу, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансијских потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством.

Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „РОЦИ²”, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

Приликом сваке промене кредитних услова, код пласмана који нису у статусу проблематичних (ПЛ) клијената, као и код лоших (НПЛ) клијената, Банка израчунава 10% тест у циљу утврђивања да ли се ради о значајној или мање значајној модификацији.

Банка у свом систему евидентира сваку модификацију средства, без обзира да ли се ради о мање значајној или значајној модификацији, и без обзира да ли је модификација настала због промене тржишних услова код добрих (ПЛ) клијената или је настала због проблема у пословању лоших (НПЛ) клијената.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци, или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

---

² Purchased or Originated Credit-Impaired (РОЦИ)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 19 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категије рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4Д, 4ДД и 5). Категорија ризика 4, дели се на пет подкатегија и то: 4+, 4 и 4- – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе – умањење имовине

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом, који се примењује од 01.01.2018. године. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базирани на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са MPC 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 – Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 – Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента.

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично). У 2019. години, Банка је унапредила Методологију процене обезвређења у делу додатних критеријума за укључивање клијената у ниво 2, где је укључен и квантитативни критеријум за погоршање кредитног ризика од тренутка одобравања пласмана до датума обрачуна обезвређења.

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање (наставак)

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-а)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-а)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-а клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-а представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-а, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-а.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуна умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмената.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и *forward looking* компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела. У 2019. години, Банка је унапредила *forward looking* компоненту, тако што је у вредност Бета фактора укључила за сва три сценарија кретања макроекономских варијабли (оптимистични, реалан и песемистични), након чега се врши пондерисање са вероватноћама очекиване реализације наведених сценарија, како би се добио финални Бета фактор који садржи све три сценарија (оптимистичан, реалан, песемистичан).

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунавог за прву годину.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара *lifetime PD*-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12.

LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - **DF** у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција свде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3. Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања ЕАД-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке и Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструментата обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита, животно осигурање и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папире.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолија Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

У хиљадама динара

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	456,990,222	432,380,443	427,668,873	401,165,980
Готовина и средства код централне банке	67,558,219	67,558,219	63,595,710	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	24,952,308	24,733,958	18,705,766	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	192,872,896	180,852,563	181,694,980	167,545,674
Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	138,470,153	138,469,551	133,183,262	133,181,667
Остала средства	9,339,310	7,100,360	8,657,056	6,612,268
Немонетарна имовина	23,797,336	13,665,793	21,832,099	11,752,932
II. Ванбилансне ставке	53,123,735	52,932,759	42,261,680	41,986,725
Плативе гаранције	4,210,006	4,185,429	3,107,502	3,037,138
Чинидбене гаранције	4,764,048	4,722,824	3,004,569	2,962,498
Преузете неопозиве обавезе	43,588,232	43,487,483	35,783,262	35,646,780
Остало	561,449	537,023	366,347	340,309
Укупно (I+II)	510,113,958	485,313,202	469,930,553	443,152,705

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промена кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2018.	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980
Нова потраживања	27,527,105	292,921	74,701	27,894,727
Смањење/Отплата потраживања	(13,167,541)	(392,575)	(2,842,481)	(16,402,597)
Прелазак у ниво 1	-	(900,675)	(304,024)	(1,204,699)
Прелазак у ниво 2	(6,654,156)	-	(191,619)	(6,845,775)
Прелазак у ниво 3	(555,125)	(231,513)	-	(786,638)
Прелазак из других нивоа	1,204,699	6,845,775	786,638	8,837,112
Друге промене	3,062,450	(2,199,163)	(1,177,501)	(314,214)
31.12.2019.	170,284,910	6,745,322	15,842,664	192,872,896

Промена исправки вредности кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2018.	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307
Нова потраживања	201,275	14,334	69,000	284,609
Смањење/Отплата потраживања	(117,990)	(10,520)	(1,653,639)	(1,782,149)
Прелазак у ниво 1	-	(23,215)	(137,084)	(160,299)
Прелазак у ниво 2	(88,063)	-	(67,482)	(155,545)
Прелазак у ниво 3	(4,501)	(5,940)	-	(10,441)
Прелазак из других нивоа	160,299	155,545	10,440	326,284
Друге промене	(312,772)	(252,688)	(65,973)	(631,433)
31.12.2019.	874,495	125,198	11,020,640	12,020,333

Током 2019. године транзиције изложености по нивоима су последице редовних пословних промена:

- транзиција у ниво 1 из нивоа 2 и 3, је последица побољшања параметара пословања према финансијским извештајима за 2018, односно услед измирења доспелих обавеза делимично или у целости (смањење доцње);
- транзиција у ниво 2 из нивоа 1, поседица је измене Методологије у делу критеријума за прелазак у ниво 2, као и повећања кредитног ризика код одређеног броја клијената;
- транзиција у ниво 3 из нивоа 1 и 2, је последица је повећања кредитног ризика (блокада рачуна дужа од 60 дана, и повећање доцње преко 90 дана у највећем делу). Током године, потраживања из нивоа 1 су се налазила у нивоу 2 пре него што су прешла у ниво 3. Смањење потраживања у нивоу 3 последица је регулисања ризичних потраживања (наплатом из колатерала и редовног пословања клијената).
- Смањење исправки вредности у другим променама највише се односи на побољшање параметара ризика којима се обезвређују ПЛ (добри) пласмани а налазили су се у портфолију Банке 31.12.2018. године као и 31.12.2019. године.
- Друге промене углавном се односе на повећање/смањење ангажовања код клијената који нису мењали нивое на оба датума. Такође, у друге промене улази и обрачун камата, курсних разлика и друго.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2019.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности			Укупна исправка вредности		Нето
					Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето	
Стамбени	40,137,803	563,216	993,518	41,694,537	55,720	18,722	487,612	562,055	41,132,483	
Готовински	34,456,268	369,714	250,163	35,076,145	161,194	19,467	196,477	377,138	34,699,007	
Пољопривреда	9,316,462	121,427	275,822	9,713,711	103,186	12,406	127,555	243,147	9,470,564	
Остало	4,793,469	44,820	159,663	4,997,952	36,250	1,080	153,449	190,779	4,807,173	
Микро бизнис	7,937,996	779,822	549,999	9,267,817	127,880	21,209	286,938	436,027	8,831,790	
Укупно становништво	96,641,998	1,878,999	2,229,165	100,750,162	484,230	72,884	1,252,031	1,809,145	98,941,017	
Велика предузећа	30,404,295	4,177,915	6,273,603	40,855,813	81,782	43,052	3,714,019	3,838,853	37,016,960	
Средња предузећа	7,749,403	178,584	1,753,845	9,681,832	31,326	2,997	1,335,764	1,370,087	8,311,745	
Мала предузећа	3,571,658	95,640	1,149,243	4,816,541	20,410	781	656,700	677,891	4,138,650	
Држава	21,847,484	413,490	170,672	22,431,646	110,876	5,464	132,088	248,428	22,183,218	
Остало	10,070,072	694	4,266,136	14,336,902	145,871	21	3,930,037	4,075,929	10,260,973	
Привредни клијенти	73,642,912	4,866,323	13,613,499	92,122,734	390,265	52,315	9,768,608	10,211,188	81,911,546	
Укупно	170,284,910	6,745,322	15,842,664	192,872,896	874,494	125,199	11,020,639	12,020,333	180,852,563	
Потраживања од банака	24,737,891	-	214,417	24,952,308	3,933	-	214,417	218,350	24,733,958	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

У хиљадама динара

У хиљадама динара

31.12.2018.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,397,786	654,204	1,521,937	39,573,927	32,149	18,803	722,406	773,358	38,800,570
Готовински	30,038,802	289,400	226,782	30,554,984	98,846	13,125	153,963	265,933	30,289,051
Пољопривреда	8,357,877	91,169	263,341	8,712,387	60,893	3,809	138,525	203,227	8,509,160
Остало	5,193,080	56,258	179,373	5,428,711	31,736	1,384	167,551	200,671	5,228,039
Микро бизнис	8,694,031	115,982	656,885	9,466,898	120,679	4,018	317,218	441,915	9,024,982
Укупно становништво	89,681,576	1,207,013	2,848,318	93,736,907	344,303	41,139	1,499,663	1,885,105	91,851,802
Велика предузећа	33,953,918	1,658,522	11,595,741	47,208,181	310,263	197,878	7,901,653	8,409,794	38,798,387
Средња предузећа	6,995,710	211,590	1,935,944	9,143,244	67,366	3,164	1,287,520	1,358,050	7,785,194
Мала предузећа	3,458,723	121,341	1,207,560	4,787,624	36,736	631	632,196	669,563	4,118,060
Држава	12,989,199	132,086	503,850	13,625,135	86,779	4,870	139,220	230,869	13,394,267
Остало	11,788,352	-	1,405,537	13,193,890	190,800	-	1,405,126	1,595,926	11,597,963
Привредни клијенти	69,185,902	2,123,539	16,648,632	87,958,073	691,944	206,543	11,365,715	12,264,202	75,693,871
Укупно	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307	167,545,673
Потраживања од банака	18,494,474	-	211,292	18,705,766	16,745	-	211,292	228,037	18,477,729

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	У хиљадама динара				
	31.12.2018.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене	31.12.2019.
Укупно становништво	1,885,105	1,644,843	(1,243,242)	(477,561)	1.809.145
Привредни клијенти	12,264,202	3,820,362	(4,942,058)	(931,318)	10.211.188
Укупно	14,149,307	5,465,205	(6,185,300)	(1,408,879)	12.020.333
Потраживања од банака	228,037	40,853	(53,644)	3,105	218,351

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања оавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда.

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње - ниво 1 и 2

31.12.2019.	Ниво 1						У хиљадама динара Ниво 2					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
	Стамбени	40,126,089	11,714	-	-	-	40,137,803	451,982	-	45,275	65,960	-
Готовински	32,496,413	1,959,855	-	-	-	34,456,268	133,784	78,369	119,376	38,185	-	369,714
Пољопривреда	9,182,949	133,513	-	-	-	9,316,462	37,608	2,214	72,794	8,813	-	121,429
Остало	4,494,377	299,092	-	-	-	4,793,469	11,870	10,364	16,342	6,244	-	44,820
Микро бизнис	7,230,512	707,484	-	-	-	7,937,996	446,233	325,680	6,485	1,423	-	779,821
Укупно становништво	93,530,340	3,111,658	-	-	-	96,641,998	1,081,477	416,627	260,272	120,625	-	1,879,001
Велика предузећа	30,091,092	313,203	-	-	-	30,404,295	3,753,403	424,512	-	-	-	4,177,915
Средња предузећа	7,523,028	226,375	-	-	-	7,749,403	108,098	70,483	3	-	-	178,584
Мала предузећа	3,474,992	96,666	-	-	-	3,571,658	68,993	26,647	-	-	-	95,640
Држава	21,034,676	812,809	-	-	-	21,847,485	394,081	19,409	-	-	-	413,490
Остало	10,064,196	5,875	-	-	-	10,070,071	694	-	-	-	-	694
Привредни клијенти	72,187,984	1,454,928	-	-	-	73,642,912	4,325,269	541,051	3	-	-	4,866,323
Укупно	165,718,324	4,566,586	-	-	-	170,284,910	5,406,746	957,678	260,275	120,625	-	6,745,324
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-	580,045	420,214	439	1,656	-	1,002,354
Потраживања од банака	22,532,883	2,205,008	-	-	-	24,737,891	-	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње - ниво 1 и 2

31.12.2018.	Ниво 1						Ниво 2						У хиљадама динара	
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно		
Стамбени	37,223,680	174,106	-	-	-	37,397,786	427,559	53,801	69,467	103,377	-	654,204		
Готовински	27,792,930	2,245,873	-	-	-	30,038,803	65,876	55,360	119,999	48,165	-	289,400		
Пољопривреда	8,205,610	152,267	-	-	-	8,357,877	28,645	1,027	45,606	15,891	-	91,169		
Остало	4,860,799	332,280	-	-	-	5,193,079	16,828	3,441	24,572	11,418	-	56,259		
Микро бизнис	7,751,492	942,539	-	-	-	8,694,031	58,824	33,394	23,166	597	-	115,981		
Укупно становништво	85,834,511	3,847,065	-	-	-	89,681,576	597,732	147,023	282,810	179,448	-	1,207,013		0
Велика предузећа	33,652,823	301,095	-	-	-	33,953,918	1,255,394	81,730	321,397	-	-	1,658,521		
Средња предузећа	6,765,412	230,298	-	-	-	6,995,710	163,902	35,601	12,088	-	-	211,591		
Мала предузећа	3,404,257	54,466	-	-	-	3,458,723	110,899	10,433	9	-	-	121,341		
Држава	12,980,623	8,576	-	-	-	12,989,199	100,167	31,754	165	-	-	132,086		
Остало	11,788,352	0	-	-	-	11,788,352	-	-	-	-	-	0		
Привредни клијенти	68,591,467	594,435	-	-	-	69,185,902	1,630,362	159,518	333,659	-	-	2,123,539		
Укупно	154,425,978	4,441,500	-	-	-	158,867,478	2,228,094	306,541	616,469	179,448	-	3,330,552		
од чега:														
реструктурирана	-	-	-	-	-	-	295,208	26,407	-	9,571	-	331,186		
Потраживања од банака	18,494,474	-	-	-	-	18,494,474	-	-	-	-	-	-		

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања, ниво 3

31.12.2019.	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	272,633	5,087	30,698	60,758	624,342	993,518
Готовински	54,228	18,653	14,590	11,590	151,102	250,163
Пољопривреда	67,141	9,151	5,927	5,333	188,270	275,822
Остало	6,490	563	641	55	151,914	159,663
Микро бизнис	13,633	76,424	7,607	16,416	435,918	549,998
Укупно становништво	414,125	109,878	59,463	94,152	1,551,546	2,229,164
Велика предузећа	1,652,779	52,063	55,309	-	4,513,452	6,273,603
Средња предузећа	199,802	-	-	-	1,554,043	1,753,845
Мала предузећа	22,076	-	-	6,556	1,120,610	1,149,242
Држава	334	-	-	-	170,337	170,671
Остало	1,319,701	-	-	-	2,946,437	4,266,138
Привредни клијенти	3,194,692	52,063	55,309	6,556	10,304,879	13,613,499
Укупно	3,608,817	161,941	114,772	100,708	11,856,425	15,842,663
од чега: реструктурирана	1,424,595	58,846	71,849	20,037	5,766,584	7,341,911
Потраживања од банака	214,417	-	-	-	-	214,417

Потраживања са доцњом испод 90 дана која се налазе у нивоу 3 односе се на клијенте који имају финансијске тешкоће и Банка је проценила да постоји ризик од неизмирења обавеза до краја отплате кредита, с обзиром да се приликом сагледавања истих користи сет различитих критеријума.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања, ниво 3

31.12.2018.	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	298,814	69,763	40,848	48,572	1,063,940	1,521,937
Готовински	60,889	23,413	12,821	17,977	111,682	226,782
Пољопривреда	18,824	6,326	3,129	824	234,239	263,342
Остало	12,035	1,240	295	1,446	164,357	179,373
Микро бизнис	69,907	21,155	5,536	16,953	543,333	656,884
Укупно становништво	460,469	121,897	62,629	85,772	2,117,551	2,848,318
Велика предузећа	1,850,212	7,008	258,670	372,861	9,106,992	11,595,743
Средња предузећа	74,482	-	-	-	1,861,461	1,935,943
Мала предузећа	39,097	326,954	13,413	-	828,096	1,207,560
Држава	324,552	8,458	-	-	170,839	503,849
Остало	1,404,715	-	-	-	822	1,405,537
Привредни клијенти	3,693,058	342,420	272,083	372,861	11,968,210	16,648,632
Укупно	4,153,527	464,317	334,712	458,633	14,085,761	19,496,950
од чега: реструктурирана	2,122,009	23,622	36,725	21,914	10,893,051	13,097,322
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	-	211,292

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2019.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	Учешће ниво 3 у укупним (%)	У хиљадама динара Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	100,750,162	1,809,145	2,229,165	527,968	1,252,031	2,21%	1,903,216
Стамбени	41,694,537	562,054	993,518	209,731	487,612	2,38%	984,826
Готовински	35,076,145	377,138	250,163	11,929	196,477	0,71%	112,631
Пољопривреда	9,713,711	243,147	275,822	44,886	127,555	2,84%	255,180
Остало	4,997,953	190,779	159,663	-	153,449	3,19%	598
Микро бизнис	9,267,816	436,027	549,999	261,422	286,938	5,93%	549,981
Привредни клијенти	92,122,734	10,211,188	13,613,499	6,813,943	9,768,608	14,78%	12,126,609
Пољопривреда	4,169,867	64,802	60,217	-	56,463	1,44%	60,385
Прерађивачка индустрија	13,054,066	1,214,467	2,958,078	2,879,046	1,165,968	22,66%	2,958,078
Електрична енергија	91,586	1,116	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	9,048,163	500,834	673,359	10,276	486,253	7,44%	673,708
Трговина на велико и мало	23,100,789	567,209	845,424	607,050	455,214	3,66%	839,099
Услугне делатности	13,284,210	1,301,523	1,579,328	1,571,626	1,220,425	11,89%	1,578,182
Активности у вези са некретнинама	5,182,425	490,297	1,031,805	687,601	482,859	19,91%	1,029,573
Остало	24,191,628	6,070,940	6,465,288	1,058,344	5,901,426	26,73%	4,987,584
Укупно	192,872,896	12,020,333	15,842,664	7,341,911	11,020,639	8,21%	14,029,825
Потраживања од банака	24,952,308	218,350	214,417	-	214,417	0,86%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	Учешће ниво 3 у укупним (%)	У хиљадама динара
							Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	2,848,318	856,108	1,499,664	3,04%	2,539,572
Стамбени	39,573,928	773,359	1,521,938	439,228	722,407	3,85%	1,511,459
Готовински	30,554,984	265,933	226,782	28,097	153,963	0,74%	132,048
Пољопривреда	8,712,387	203,227	263,341	16,409	138,525	3,02%	237,991
Остало	5,428,711	200,671	179,373	-	167,551	3,30%	1,191
Микро бизнис	9,466,897	441,915	656,884	372,374	317,218	6,94%	656,883
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	16,648,632	12,241,214	11,365,714	18,93%	14,951,036
Пољопривреда	5,368,696	114,450	222,617	13,411	85,212	4,15%	222,785
Прерађивачка индустрија	14,604,683	2,420,833	4,160,130	3,818,420	2,322,335	28,48%	4,154,270
Електрична енергија	99,306	3,105	27,298	-	19	27,49%	27,298
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	1,592,833	832,676	998,515	20,47%	1,593,206
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,875,109	1,612,891	651,402	7,92%	1,868,834
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,494,901	1,477,865	1,187,702	20,53%	1,494,901
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	1,323,324	983,040	704,066	28,16%	-
Остало	24,446,562	5,664,873	5,952,420	3,502,911	5,416,463	24,35%	4,265,943
Укупно	181,694,981	14,149,307	19,496,950	13,097,322	12,865,378	10,73%	17,490,608
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	211,292	-	211,292	1,13%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

	31.12.2018.	Нова проблематична потраживања - ниво 3	Смањење проблематичних потраживања - ниво 3	Утицај курса	Друге промене	31.12.2019	У хиљадама динара Нето вредност на крају године
Стамбени	1,521,937	267,043	(754,206)	16,944	(58,201)	993,518	505,905
Готовински	226,782	200,417	(164,611)	(72)	(12,353)	250,163	53,686
Пољопривреда	263,341	138,504	(101,341)	(1,037)	(23,645)	275,822	148,267
Остало	179,373	64,674	(83,749)	(20)	(615)	159,663	6,215
Микро бизнис	656,884	115,648	(85,576)	(2,143)	(134,814)	549,999	263,061
Укупно становништво	2,848,318	786,286	(1,189,483)	13,672	(229,628)	2,229,165	977,134
Велика предузећа	11,595,741	52,229	(2,369,380)	(38,523)	(2,966,465)	6,273,602	2,559,584
Средња предузећа	1,935,943	13,744	(39,355)	(7,893)	(148,594)	1,753,845	418,081
Мала предузећа	1,207,560	32,900	(67,381)	(4,522)	(19,314)	1,149,243	492,542
Држава	503,850	118	(35,756)	(2,177)	(295,363)	170,672	38,584
Остало	1,405,537	6,438	(412)	(5,634)	2,860,207	4,266,137	336,100
Привредни клијенти	16,648,631	105,429	(2,512,284)	(58,749)	(569,529)	13,613,499	3,844,891
Укупно	19,496,950	891,715	(3,701,767)	(45,077)	(799,157)	15,842,664	4,822,025
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	3,125	214,417	-

Смањење проблематичних потраживања највише се односи на наплату потраживања у целости, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања (ниво 1 и ниво 2)

У хиљадама динара

	31.12.2019.				31.12.2018.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	40,600,372	100,647	40,701,019	40,522,852	37,897,797	154,193	38,051,990	37,867,041
Готовински	34,666,856	159,126	34,825,982	10,813,597	30,006,894	321,308	30,328,202	6,122,364
Пољопривреда	9,415,826	22,063	9,437,889	8,032,833	8,419,685	29,361	8,449,046	6,617,026
Остало	4,817,669	20,620	4,838,289	101,654	5,211,496	37,842	5,249,338	91,821
Микро бизнис	8,341,708	376,110	8,717,818	8,706,933	8,414,374	395,639	8,810,013	8,804,246
Укупно становништво	97,842,431	678,566	98,520,997	68,177,869	89,950,246	938,343	90,888,589	59,502,500
Велика предузећа	31,140,683	3,441,528	34,582,211	34,670,639	30,369,732	5,242,708	35,612,440	32,707,216
Средња предузећа	7,869,442	58,545	7,927,987	7,916,337	7,100,191	107,110	7,207,301	7,044,748
Мала предузећа	3,631,327	35,971	3,667,298	3,665,949	3,521,734	58,329	3,580,063	3,632,286
Држава	14,856,901	7,404,073	22,260,974	22,554,545	10,926,175	2,195,210	13,121,386	10,060,358
Остало	4,862,214	5,208,551	10,070,765	7,645,774	11,788,160	92	11,788,252	8,742,174
Привредни клијенти	62,360,567	16,148,668	78,509,235	76,453,244	63,705,993	7,603,449	71,309,442	62,186,782
Укупно	160,202,998	16,827,234	177,030,232	144,631,113	153,656,238	8,541,792	162,198,031	121,689,281
Потраживања од банака	24,737,891	-	24,737,891	-	18,494,474	-	18,494,474	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2019.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 2	Реструктурирана потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 3	У хиљадама динара	
									Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	100,750,162	1,809,145	783,965	220,652	255,997	14,316	527,968	206,336	0,78%	781,141
Стамбени	41,694,538	562,054	436,581	98,673	226,850	13,525	209,731	85,147	1,05%	436,581
Готовински	35,076,145	377,138	28,678	9,606	16,749	463	11,929	9,143	0,08%	26,246
Пољопривреда	9,713,711	243,147	51,963	8,103	7,077	326	44,886	7,778	0,53%	51,571
Остало	4,997,952	190,779	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	9,267,816	436,027	266,743	104,270	5,321	2	261,422	104,268	2,88%	266,743
Привредни клијенти	92,122,734	10,211,188	7,560,299	4,081,967	746,357	4,927	6,813,943	4,077,040	8,21%	7,560,299
Пољопривреда	4,169,866	64,802	-	-	-	-	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,054,066	1,214,467	2,879,045	1,139,334	-	-	2,879,046	1,139,334	22,05%	2,879,045
Електрична енергија	91,586	1,116	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	9,048,163	500,834	746,514	10,460	736,238	4,895	10,276	5,565	8,25%	746,514
Трговина на велико и мало	23,100,789	567,209	609,526	337,956	2,476	32	607,050	337,924	2,64%	609,526
Услугне делатности	13,284,210	1,301,523	1,571,626	1,219,163	0	-	1,571,626	1,219,163	11,83%	1,571,626
Активности у вези са некретнинама	5,182,425	490,297	695,244	452,272	7,643	-	687,601	452,272	13,42%	695,244
Остало	24,191,629	6,070,940	1,058,344	922,782	-	-	1,058,344	922,782	4,37%	1,058,344
Укупно	192,872,896	12,020,333	8,344,264	4,302,619	1,002,354	19,243	7,341,911	4,283,376	4,33%	8,341,440
Потраживања од банака	24,952,308	218,351	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана на потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана на потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 2	Реструктурирана потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 3	У хиљадама динара	
									Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	1,096,805	344,729	240,697	7,605	856,108	337,124	1,17%	1,094,194
Стамбени	39,573,927	773,358	675,476	191,582	236,248	7,545	439,228	184,037	1,71%	675,277
Готовински	30,554,984	265,933	28,097	11,556	-	-	28,097	11,556	0,09%	25,912
Пољопривреда	8,712,387	203,227	17,857	5,531	1,448	-	16,409	5,531	0,20%	17,630
Остало	5,428,711	200,671	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	9,466,897	441,915	375,375	136,060	3,001	61	372,374	135,999	3,97%	375,375
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	12,331,703	8,712,244	90,489	14,972	12,241,214	8,697,272	14,02%	12,296,249
Пољопривреда	5,368,696	114,450	13,411	-	-	-	13,411	-	0,25%	13,411
Прерађивачка индустрија	14,604,682	2,420,833	3,818,420	2,301,616	-	-	3,818,420	2,301,616	26,15%	3,812,560
Електрична енергија	99,306	3,105	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	832,676	811,000	-	-	832,676	811,000	10,70%	832,676
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,692,947	561,400	80,056	14,972	1,612,891	546,428	7,15%	1,663,353
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,477,865	1,187,615	-	-	1,477,865	1,187,615	20,30%	1,477,865
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	993,473	683,104	10,433	-	983,040	683,104	21,14%	993,473
Остало	24,446,562	5,664,873	3,502,911	3,167,509	-	-	3,502,911	3,167,509	14,33%	3,502,911
Укупно	181,694,980	14,149,307	13,428,508	9,056,973	331,186	22,578	13,097,322	9,034,395	7,39%	13,390,443
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	31.12.2018.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	31.12.2019.	Нето
Стамбени	675,476	13,862	(33,510)	11,110	(230,357)	436,581	337,908
Готовински	28,097	5,888	(1,057)	(56)	(4,194)	28,678	19,072
Пољопривреда	17,857	36,993	(173)	(91)	(2,623)	51,963	43,860
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	375,375	9,747	(6,367)	(843)	(111,169)	266,743	162,474
Укупно становништво	1,096,805	66,490	(41,107)	10,120	(348,343)	783,965	563,314
Велика предузећа	10,862,610	736,238	(5,355,689)	(35,592)	(49,095)	6,158,472	3,051,836
Средња предузећа	1,079,829	-	-	(5,075)	(638)	1,074,116	327,056
Мала предузећа	389,263	9,432	(55,854)	(1,984)	(13,146)	327,711	99,440
Држава	-	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,331,702	745,670	(5,411,543)	(42,651)	(62,879)	7,560,299	3,478,332
Укупно	13,428,507	812,160	(5,452,650)	(32,531)	(411,222)	8,344,264	4,041,646
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

Смањење реструктурираних потраживања највише се односи на окончање стечајног поступка и прекњижавање потраживања у стечајну масу, наплата ризичних пласмана у целости и трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа уз евентуалну корекцију и каматне стопе, а у циљу усклађивања отплатног плана са финансијским положајем клијената,
- подршка клијентима у спровођењу деинвестирања односно продаје пог сего имовине у циљу смањења изложености према Банци,
- увођење грасе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, а приликом сагледавања сваког појединачног захтева Банка разматра све расположиве модалетете у циљу максимизирања наплате;
- конвертовање дуга у капитал - (формално је ова мера могућа али је Банка није користила у протеклом периоду).

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка рструктурирања.

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, према врсти производа, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2019.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања					У хиљадама динара
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	
	Становништво	98,520,997	-	-	-	-	2,229,165	-	-	-	-
Стамбени	40,701,019	-	-	-	-	993,518	-	-	-	-	
Готовински	34,825,982	-	-	-	-	250,163	-	-	-	-	
Пољопривреда	9,437,889	-	-	-	-	275,822	-	-	-	-	
Остало	4,838,289	-	-	-	-	159,663	-	-	-	-	
Микро бизнис	8,717,818	-	-	-	-	549,999	-	-	-	-	
Привредни клијенти	68,444,773	2,782,938	7,281,524	-	-	13,613,499	-	-	-	-	
Пољопривреда	4,109,650	-	-	-	-	60,217	-	-	-	-	
Прерађивачка индустрија	10,095,988	-	-	-	-	2,958,078	-	-	-	-	
Електрична енергија	91,586	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Грађевинарство	8,374,803	-	-	-	-	673,359	-	-	-	-	
Трговина на велико и мало	22,255,366	-	-	-	-	845,424	-	-	-	-	
Услугне делатности	11,704,882	-	-	-	-	1,579,328	-	-	-	-	
Активности у вези са некретнинама	4,150,620	-	-	-	-	1,031,805	-	-	-	-	
Остало	7,661,878	2,782,938	7,281,524	-	-	6,465,289	-	-	-	-	
Укупно	166,965,770	2,782,938	7,281,524	-	-	15,842,664	-	-	-	-	
Потраживања од банака	5,734,421	8,720	86,932	5,465,156	13,442,662	-	-	-	-	214,417	

Укупна изложеност непроблематичних потраживања у Црној Гори и БиХ налазе се у нивоу 1.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2018.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања					У хиљадама динара
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	
	Становништво	90,888,589	-	-	-	-	2,848,318	-	-	-	-
Стамбени	38,051,990	-	-	-	-	1,521,937	-	-	-	-	-
Готовински	30,328,202	-	-	-	-	226,782	-	-	-	-	-
Пољопривреда	8,449,046	-	-	-	-	263,341	-	-	-	-	-
Остало	5,249,338	-	-	-	-	179,373	-	-	-	-	-
Микро бизнис	8,810,013	-	-	-	-	656,884	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	59,521,054	3,442,252	8,346,136	-	-	16,648,632	-	-	-	-	-
Пољопривреда	5,146,080	-	-	-	-	222,617	-	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	10,444,552	-	-	-	-	4,160,130	-	-	-	-	-
Електрична енергија	72,008	-	-	-	-	27,298	-	-	-	-	-
Грађевинарство	6,188,277	-	-	-	-	1,592,833	-	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	21,801,978	-	-	-	-	1,875,109	-	-	-	-	-
Услугне делатности	5,785,984	-	-	-	-	1,494,901	-	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	3,376,422	-	-	-	-	1,323,324	-	-	-	-	-
Остало	6,705,753	3,442,252	8,346,136	-	-	5,952,421	-	-	-	-	-
Укупно	150,409,643	3,442,252	8,346,136	-	-	19,496,950	-	-	-	-	-
Потраживања од банака	6,459,266	8,705	105,045	9,334,204	2,587,254	-	-	-	-	-	211,292

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од комитената по географској концентрацији изложености у Србији

У хиљадама динара

	31.12.2019.				31.12.2018.			
	Војводина	Београд	Централна Србија	Укупно	Војводина	Београд	Централна Србија	Укупно
Укупно становништво	21,993,459	43,544,444	35,212,259	100,750,162	21,009,431	39,629,904	33,097,571	93,736,906
Привредни клијенти	26,806,493	39,856,528	15,395,251	82,058,272	28,958,035	31,100,893	16,110,758	76,169,686
Укупно	48,799,952	83,400,972	50,607,510	182,808,434	49,967,466	70,730,797	49,208,329	169,906,592

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2019.		У хиљадама динара 31.12.2018.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха	10,289,019	10,289,019	4,813,880	4,813,880
- по фер вредности кроз остали резултат	128,181,134	128,180,532	128,369,382	128,367,788
Укупно	138,470,153	138,469,551	133,183,262	133,181,668

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model), односно на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market).

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака и држава.

Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат иницијално се процењују по набавној вредности, а на месечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	37,671,653	12,071	-	2,276,421	39,960,145	537,227	-	-	25,479	562,706
Готовински	79,624	379,175	-	10,182,910	10,641,709	3,716	10,779	-	157,393	171,888
Пољопривреда	3,938,071	13,765	5,272	3,964,160	7,921,268	47,139	845	-	63,582	111,566
Остало	-	3,252	-	89,540	92,792	-	26	-	8,836	8,862
Микро бизнис	1,003,601	680,428	-	6,243,075	7,927,104	183,232	106,480	-	490,117	779,829
Укупно становништво	42,692,949	1,088,691	5,272	22,756,106	66,543,018	771,314	118,130	-	745,407	1,634,851
Велика предузећа	16,292,099	192,603	2,469,948	11,449,633	30,404,283	3,423,605	-	-	754,322	4,177,927
Средња предузећа	2,536,852	493,534	29,424	4,677,942	7,737,752	16,152	-	-	162,433	178,585
Мала предузећа	949,624	145,321	-	2,475,364	3,570,309	31,488	12,859	-	51,294	95,641
Држава	838,223	-	4,871,883	16,137,378	21,847,484	-	-	-	413,490	413,490
Остало	-	-	-	7,645,774	7,645,774	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	20,616,798	831,458	7,371,255	42,386,091	71,205,602	3,471,245	12,859	-	1,381,539	4,865,643
Укупно	63,309,747	1,920,149	7,376,527	65,142,197	137,748,620	4,242,559	130,989	-	2,126,946	6,500,494
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	234,926	5,242	-	760,332	1,000,500
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Остали коллатерали се односе на золеге на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	
Стамбени	955,804	-	-	29,022	984,826
Готовински	3,576	12,032	-	97,023	112,631
Пољопривреда	200,440	-	-	54,740	255,180
Остало	-	122	-	477	599
Микро бизнис	370,819	246	-	178,916	549,981
Укупно становништво	1,530,639	12,400	-	360,178	1,903,217
Велика предузећа	5,176,426	40	-	1,093,501	6,269,967
Средња предузећа	1,540,779	-	-	211,115	1,751,894
Мала предузећа	932,356	-	-	216,886	1,149,242
Држава	7,306	-	334	-	7,640
Остало	2,759,593	-	-	185,635	2,945,228
Привредни клијенти	10,416,460	40	334	1,707,137	12,123,971
Укупно	11,947,099	12,440	334	2,067,314	14,027,188
од чега: реструктурирана	6,394,982	-	-	945,958	7,340,940
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

31.12.2018.	Ниво 1					Ниво 2					Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали		
										У хиљадама динара	
Стамбени	34,299,759	12,509	-	2,901,626	37,213,894	634,773	-	-	18,374	653,147	
Готовински	44,976	544,305	-	5,411,958	6,001,240	-	14,515	-	106,609	121,125	
Пољопривреда	3,128,582	126,409	14,064	3,271,857	6,540,912	52,141	-	-	23,974	76,115	
Остало	-	4,389	-	87,364	91,753	-	-	-	69	69	
Микро бизнис	1,479,436	648,308	-	6,560,521	8,688,265	14,236	3,908	-	97,837	115,981	
Укупно становништво	38,952,754	1,335,919	14,064	18,233,327	58,536,063	701,150	18,424	-	246,863	966,436	
Велика предузећа	21,269,065	322,031	101,803	9,385,388	31,078,288	554,800	-	-	1,074,128	1,628,928	
Средња предузећа	2,168,776	280,297	-	4,384,084	6,833,158	120,526	-	21,718	69,347	211,590	
Мала предузећа	1,098,757	190,487	-	2,221,647	3,510,891	66,590	54,796	-	9	121,395	
Држава	614,943	1,182	1,580,848	7,731,818	9,928,791	-	-	-	131,567	131,567	
Остало	-	-	-	8,742,174	8,742,174	-	-	-	-	-	
Привредни клијенти	25,151,541	793,998	1,682,652	32,465,111	60,093,302	741,915	54,796	21,718	1,275,050	2,093,479	
Укупно	64,104,295	2,129,917	1,696,716	50,698,438	118,629,365	1,443,065	73,220	21,718	1,521,913	3,059,916	
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	286,060	-	-	15,532	301,592	
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

* Остали коллатерали се односе на зологе на роби, зологе на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2018.	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	
Стамбени	1,438,831	-	-	72,628	1,511,459
Готовински	9,982	1,165	-	120,901	132,048
Пољопривреда	172,246	-	192	65,552	237,991
Остало	-	-	-	1,191	1,191
Микро бизнис	513,503	5,157	-	138,223	656,883
Укупно становништво	2,134,562	6,322	192	398,495	2,539,572
Велика предузећа	9,904,778	-	-	1,686,932	11,591,710
Средња предузећа	1,548,980	-	-	267,116	1,816,096
Мала предузећа	1,098,275	-	-	113,097	1,211,372
Држава	7,306	-	297,254	27,298	331,859
Остало	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,559,340	-	297,254	2,094,442	14,951,036
Укупно	14,693,902	6,322	297,447	2,492,938	17,490,608
од чега: реструктурирана	11,513,479	-	-	1,575,372	13,088,851
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Мање од 50%	25,360,866	27,640,458
50% - 70%	20,106,604	18,738,367
71% - 100%	22,014,570	19,798,281
101% - 150%	6,032,339	8,671,141
Већи од 150%	7,166,289	10,272,865
Укупна изложеност	80,680,668	85,121,112
Просечни ЛТВ	64.10%	68.98%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	<i>У хиљадама динара</i>					
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Хартије од вредности	Укупно
31.12.2018.	75,116	1,919,147	111,543	162,889	-	2,268,695
Стицање	-	67,690	7,686	-	1,940	77,316
Пренос на инвестиционе некретнине	-	(60,474)	-	-	-	(60,474)
Отпис	(5,510)	-	-	-	-	(5,510)
31.12.2019.	69,606	1,926,363	119,229	162,889	1,940	2,280,027
Исправке вредности	32,165	817,169	92,109	43,853	1,940	987,236
Нето	37,441	1,109,194	27,120	119,036	-	1,292,791

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врше Одбор за управљање активом и пасивом и Извршни одбор, у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дужи од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу, као и са регулаторно прописаним лимитима за ужи показатељ ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дужи од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Током 2019. године Банка је одржавала показатељ покрића ликвидном активом на нивоу који није нижи од регулаторно прописаног лимита (100%) односно са интерно дефинисаног лимита.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.
На дан	4.08	3.86	3.83	3.56	410%	395%
Просек за период	4.22	4.38	3.95	4.10	432%	444%
Максималан за период	4.75	4.92	4.43	4.68	495%	495%
Минималан за период	3.55	3.19	3.38	2.94	391%	388%

Током 2019. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита, као и у оквиру дефинисане толеранције према ризицима. Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2019.	2018.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	1.71%	1.57%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	1.83%	1.85%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2019. године

						У хиљадама динара	
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно	
Готовина и средства код централне банке	67,558,219	-	-	-	-	67,558,219	
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,827,458	256	15,500	890,744	-	24,733,958	
Кредити и потраживања од Комитената	11,134,447	8,530,912	39,435,619	80,203,795	41,547,790	180,852,563	
Финансијска средства (ХоВ)	3,154,455	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	138,469,551	
Остала средства	1,397,572	543,680	1,628,444	-	1,481	3,571,177	
Укупно	107,072,151	14,014,052	55,019,109	178,831,124	60,249,032	415,185,468	
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,570,345	90,624	1,219,573	141,214	-	5,021,756	
Депозити и остале обавезе према Депонентима	257,052,575	7,849,735	30,584,788	38,288,073	1,541,983	335,317,154	
Остале обавезе	1,099,397	272,537	11,087,392	587,848	45,034	13,092,208	
Укупно	261,722,317	8,212,896	42,891,753	39,017,135	1,587,017	353,431,118	
Нето рочна неусклађеност							
На дан 31.12.2019. године	(154,650,166)	5,801,156	12,127,356	139,813,989	58,662,015	61,754,350	
На дан 31.12.2018. године	(140,270,556)	8,779,267	4,766,593	132,935,906	48,927,417	55,138,627	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>					<i>Укупно</i>
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	
Готовина и средства код централне Банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,216,102	2,227,838	1,190	1,032,599	-	18,477,729
Кредити и потраживања од Комитената	8,456,758	7,926,685	36,576,671	71,432,208	43,153,352	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,294
Укупно	100,160,126	21,270,121	55,753,696	158,723,111	50,681,020	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,825,579	1,768,283	35,548	33,338	-	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,415,598	10,547,173	44,778,288	25,734,422	1,753,603	317,229,084
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,267	19,445	-	8,557,615
Укупно	240,430,682	12,490,854	50,987,103	25,787,205	1,753,603	331,449,447
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(140,270,556)	8,779,267	4,766,593	132,935,906	48,927,417	55,138,627
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2019. године

	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<i>У хиљадама динара</i> <u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне Банке	67,558,219	-	-	-	-	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,868,946	569	18,629	892,565	-	24,780,709
Кредити и потраживања од комитената	11,855,610	9,870,701	44,800,742	94,080,850	52,268,229	212,876,132
Финансијска средства (НОВ)	3,154,455	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	138,469,551
Остала средства	1,397,572	543,680	1,628,444	-	1,481	3,571,177
Укупно	107,834,802	15,354,154	60,387,361	192,710,000	70,969,471	447,255,788
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,577,589	91,751	1,243,209	147,939	-	5,060,488
Депозити и остале обавезе према депонентима	257,188,893	7,942,741	30,964,958	39,664,572	1,866,523	337,627,687
Остале обавезе	1,099,397	272,537	11,087,392	587,848	45,033	13,092,207
Укупно	261,865,879	8,307,029	43,295,559	40,400,359	1,911,556	355,780,382
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2019. године	(154,031,077)	7,047,125	17,091,802	152,309,641	69,057,915	91,475,406
На дан 31.12.2018. године	(139,731,065)	10,020,297	9,442,567	146,707,702	61,688,473	88,127,973

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	У хиљадама динара Укупно
Готовина и средства код централне Банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских рганизација	15,217,369	2,236,892	6,369	1,042,878	-	18,503,508
Кредити и потраживања од комитената	9,174,190	9,253,466	41,737,558	86,420,854	56,288,262	202,874,330
Финансијска средства (НОВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,293
Укупно	100,878,825	22,605,956	60,919,762	173,722,036	63,815,930	421,942,508
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,992	1,783,138	35,838	35,190	-	5,684,158
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,590,393	10,627,123	45,268,089	26,959,699	2,127,457	319,572,761
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,268	19,445	-	8,557,616
Укупно	240,609,890	12,585,659	51,477,195	27,014,334	2,127,457	333,814,535
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(139,731,065)	10,020,297	9,442,567	146,707,702	61,688,473	88,127,973
На дан 31.12.2017. године	(122,823,021)	15,211,425	5,093,059	135,183,557	49,982,773	82,647,793

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргиним интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматном GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика на крају извештајног периода:

	<u>Лимити</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Релативни GAP	Max 15%	1.26%	2.01%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.02	1.02

Током 2019. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
На дан 31. децембар	3.74%	4.30%
Просек за период	4.60%	4.77%
Максималан за период	5.56%	5.72%
Минималан за период	3.74%	4.00%
Лимит	10%	20%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2019. године

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	У хиљадама динара	
							Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	22,839,264	-	-	-	-	22,839,264	44,718,955	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,594,947	-	15,500	67,595	-	23,678,042	1,055,916	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	46,079,592	22,595,240	54,075,083	55,114,328	2,584,885	180,449,128	403,435	180,852,563
Финансијска средства (ХоВ)	2,641,823	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	137,956,919	512,632	138,469,551
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,571,177	3,571,177
Укупно	95,155,626	27,534,444	68,030,129	152,918,508	21,284,646	364,923,353	50,262,115	415,185,468
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,690,041	90,624	1,219,568	21,214	-	5,021,447	309	5,021,756
Депозити и остале обавезе према депонентима	260,562,899	9,877,622	39,724,362	22,788,002	1,401,236	334,354,121	963,033	335,317,154
Остале обавезе	39,743	-	-	-	-	39,743	13,052,465	13,092,208
Укупно	264,292,683	9,968,246	40,943,930	22,809,216	1,401,236	339,415,311	14,015,807	353,431,118
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2019. године	(169,137,057)	17,566,198	27,086,199	130,109,292	19,883,410	25,508,042	36,246,308	61,754,350
31. децембра 2018. године	(143,449,929)	14,576,342	18,032,010	118,027,670	11,869,726	19,055,819	36,082,808	55,138,627

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	23,573,523	-	-	-	-	23,573,523	40,022,187	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,108,994	2,227,838	1,190	200,130	-	17,538,152	939,577	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	46,406,690	14,941,447	43,932,737	56,082,686	5,877,718	167,241,278	304,396	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,065,869	10,552,011	17,313,062	86,255,911	7,527,551	132,714,404	467,263	133,181,667
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,787,294	3,787,294
Укупно	96,155,076	27,721,296	61,246,989	142,538,727	13,405,269	341,067,357	45,520,717	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,350	1,767,067	35,548	33,338	-	5,665,303	(2,555)	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	235,775,655	11,377,887	43,179,431	24,477,719	1,535,543	316,346,235	882,849	317,229,084
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	8,557,615	8,557,615
Укупно	239,605,005	13,144,954	43,214,979	24,511,057	1,535,543	322,011,538	9,437,909	331,449,447
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2018. године	(143,449,929)	14,576,342	18,032,010	118,027,670	11,869,726	19,055,819	36,082,808	55,138,627
31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гета, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.) примењен на интерном извештају о каматном ГАП-у. Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2019.		
На дан 31. децембра	423,942	(423,942)
2018.		
На дан 31. децембра	397,617	(397,617)

4.3.2. Девизни ризик

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Укупна ризична девизна позиција	1,257,900	1,064,940
Показатељ девизног ризика	<u>1.98%</u>	<u>1.9%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,435,373	152,839	6,191,696	575,597	39,355,505	-	-	-	28,202,714	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,314,769	2,897,452	858,499	2,453,557	12,524,277	-	-	-	12,209,681	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	13,222,029	-	-	-	13,222,029	117,831,474	-	60,074	49,738,986	180,852,563
Финансијска средства (ХоВ)	61,081,935	10,372,443	1,799,460	-	73,253,838	173,617	-	-	65,042,096	138,469,551
Остала средства	412,158	165,375	787	1,585	579,905	-	-	-	2,991,272	3,571,177
Укупно	113,466,264	13,588,109	8,850,442	3,030,739	138,935,554	118,005,091	-	60,074	158,184,749	415,185,468
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	1,471,665	274,197	105,512	26,043	1,877,417	30,331	-	-	3,114,008	5,021,756
Депозити и остале обавезе према депонентима	226,094,811	12,792,858	8,701,959	2,892,981	250,482,609	187,138	-	-	84,647,407	335,317,154
Остале обавезе	1,787,432	87,964	99,406	32,018	2,006,820	882,332	-	-	10,203,056	13,092,208
Укупно	229,353,908	13,155,019	8,906,877	2,951,042	254,366,846	1,099,801	-	-	97,964,471	353,431,118
Нето девизна позиција 31.12.2019.	<u>(115,887,644)</u>	<u>433,090</u>	<u>(56,435)</u>	<u>79,697</u>	<u>(115,431,292)</u>	<u>116,905,290</u>	<u>-</u>	<u>60,074</u>	<u>60,220,278</u>	<u>61,754,350</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2018. године

						<i>У хиљадама динара</i>				
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,651,089	114,133	620,428	481,553	33,867,203	-	-	-	29,728,507	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	7,361,578	2,063,711	3,065,118	2,197,712	14,688,119	-	-	-	3,789,610	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	15,297,168	-	-	-	15,297,168	101,017,998	-	-	47,579,105	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	66,540,863	11,114,968	1,702,199	-	79,358,030	249,591	-	3,651,403	53,574,046	133,181,667
Остала средства	1,148,340	95,892	63,825	1,295	1,309,352	-	-	-	2,477,942	3,787,294
Укупно	122,999,038	13,388,704	5,451,570	2,680,560	144,519,872	101,267,589	-	3,651,403	137,149,210	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	2,337,798	828,756	364,639	29,583	3,560,776	19,073	-	-	2,082,899	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	218,260,607	11,894,683	8,620,407	2,590,604	241,366,301	468,239	19,705	-	75,374,839	317,229,084
Остале обавезе	742,789	121,323	108,507	30,146	1,002,765	-	-	-	7,554,850	8,557,615
Укупно	221,341,194	12,844,762	9,093,553	2,650,333	245,929,842	487,312	19,705	-	85,012,588	331,449,447
Нето девизна позиција 31.12.2018.	(98,342,156)	543,942	(3,641,983)	30,227	(101,409,970)	100,780,277	(19,705)	3,651,403	52,136,622	55,138,627

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2019. и 2018. годину је приказан као што следи:

У хиљадама динара

	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2019.				
Девизни ризик	7,247	7,674	27,366	365
2018.				
Девизни ризик	18,360	14,039	36,751	554

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови с физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, услуге за рачун клијента и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика и самопроцењивање. Кључни индикатори ризика представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке. Односе се на одређени оперативни ризик и приказују већу изложеност у настанку догађаја оперативног ризика. Њихова сврха је пружање помоћи у смањивању губитака и оперативних ризика кроз проактивно сагледавање фактора ризика.

Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком. Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2019.		У хиљадама динара 31.12.2018.	
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Рачуноводствена вредност	Фер вредност
	Финансијска актива			
Дати кредити и пласмани клијентима	180,852,563	179,731,191	167,545,674	163,189,685
Финансијска пасива				
Средства доспела за плаћање клијентима	335,317,154	335,262,611	317,229,084	317,294,651

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Током 2019.године, у складу са Законом о конверзији стамбених кредита индексираних у CHF, Банка је већину стамбених кредита конвертовала у стамбене кредите индексирани у EUR. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобравала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске aktive и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

Активa	31.12.2019.			Укупна активa / пасивa по фер вредности	31.12.2018.			Укупна активa / пасивa по фер вредности
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3		Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха (у динарима)	512,632	4,877,762	-	5,390,394	459,586	1,197,681	-	1,657,268
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха (у иностраној валути)	174,460	4,724,165	-	4,898,625	318,499	2,838,113	-	3,156,612
Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)		59,651,701	-	59,651,701	-	51,916,780	-	51,916,780
Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	11,997,444	56,357,770	173,617	68,528,831	12,476,019	63,725,398	249,590	76,451,007
Укупно	12,684,536	125,611,398	173,617	138,469,551	13,254,104	119,677,972	249,590	133,181,667

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција или сасекундарног тржишта хартија од вредности.

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3 (муниципалне обвезнице).

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Основни капитал	65,426,275	58,512,822
Основни акцијски капитал	65,052,765	58,139,312
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,779,291)	(1,473,139)
Капитал	63,646,984	57,039,683
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	169,432,937	161,828,271
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	32,768,254	31,379,213
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	4,238,173	2,281,232
Показатељ адекватности капитала (мин, 14,27%)	30.83%	29.18%
Показатељ адекватности основног капитала (мин, 12,27%)	30.83%	29.18%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин, 10,77%)	30.65%	28.99%

Током 2019. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2019. године Банка је обрачунавала и показатељ леверица у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика;
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке;
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
  - капитала и расположивог интерног капитала;
  - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
  - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима уз примену концепта очекиваног кредитног губитка.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Обезвређење средстава која се процењују методом амортизованог трошка се утврђује на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(ј).

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника. Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по Банкама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне Банке по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Банка врши вредновање финансијских инструмената по:

- фер вредности кроз биланс успеха и
- фер вредности кроз остали резултат, са признавањем «recycling» или без признавања у билансу успеха.

Финансијска средства и обавезе класификовани по фер вредности кроз биланс успеха се, у поступку накнадног вредновања мере по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Добици / губици који проистичу од промене фер вредности ових финансијских инструмената, њихови приходи од дивиденди, као и курсне разлике се признају у билансу успеха. Не спроводи се тест на потенцијално обезвређење ових финансијских инструмената.

Након почетног признавања, инструменти капитала накнадно се одмеравају у зависности од тога да ли имају котирану тржишну цену. Инструменти капитала који имају котирану тржишну цену одмеравају се по тржишној вредности, а инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту одмеравају се коришћењем техника процене, при чему се комбинује више расположивих приступа и техника за мерење фер вредности.

Инвестиције у инструменте капитала који се не држе ради трговања и који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се мере, у поступку накнадног вредновања, по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Уз изузетак примљених дивиденди који се признају у билансу успеха, сви други везани добити и губици, укључујући и компоненту курсних разлика, се признају у осталом резултату, преко капитала.

Износи приказани у осталом резултату се не могу накнадно пренети у биланс успеха, иако се кумулирани добити или губици могу трансферисати унутар капитала, на нераспоређену добит.

Инвестиције у дужничке инструменте који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се, након иницијалног признавања, вреднују на следећи начин:

- a. добити/губици од обезвређења, који се изводе из исте методологије, која се примењује и за финансијска средства мерена по амортизованој вредности, признају се у билансу успеха;
- b. добити/губици од курсних разлика, се признају у билансу успеха;
- c. приходи од камата, који се рачунају применом метода ефективне камате, се признају у билансу успеха;
- d. добити/губици од промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат;
- e. у случају извршене модификације, добити/губици од модификације се признају у билансу успеха и
- f. у случају престанка признавања, кумулативни добити/губици претходно признати кроз остали укупни резултат се рекласификују из капитала у биланс успеха, као прилагођавање услед рекласификације.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

Финансијски деривати накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности финансијских деривата се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Промена вредности финансијских деривата се рачуноводствено исказује у оквиру пасиве, односно активе и биланса успеха.

Промене фер вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности врши се у случају:

- промена у фер вредности која је последица промене сопственог кредитног ризика обавезе исказује се у осталом резултату, а
- преостали износ промене фер вредности обавезе се исказује у билансу успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања и деривати, после почетног признавања и одмеравања, вреднују се по фер вредности.

Промена фер вредности финансијске обавезе која се држи ради трговања, укључује се у приходе, односно расходе периода у коме су настали.

Уколико Банка измирује своје обавезе према повериоцима и запосленима готовином која се утврђује у односу на цену акција или има опцију да се определи између ова два начина измирења обавезе, вредновање таквих трансакција се врши у складу са релевантним МСФИ.

Концепт фер вредности

Приликом мерења фер вредности Банка се опредељује за приступ/технике које треба да максимизирају употребу релевантних јавно доступних података (енгл. „*observable inputs*“), а да минимизирају коришћење података који нису јавно доступни (енгл. „*unobservable inputs*“).

На располагању су 3 приступа за мерење фер вредности:

- тржишни приступ
- приходни приступ
- трошковни приступ

Банка врши утврђивање фер вредности финансијских инструмената на дан биланса. Кад год је могуће Банка врши мерење фер вредности употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, фер вредност се одређује употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализе дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, у складу са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и факторе ризика приноса који су садржани у финансијском инструменту. Методе процене се подешавају и тестира њихова исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основу других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказују у билансу успеха, у зависности од појединачних чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог откупа, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

Утврђивање фер вредности финансијских инструмената и признавање ефеката процене се спроводи на основу одредби Методологије за утврђивање фер вредности финансијских инструмената, заснованих на Политици и Стратегији управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента – профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака

Послови са становништвом: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима

Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање: Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима као и трансакције са банкама.

Значајан утицај на резултат у 2019. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 2,425,931 хиљаду динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 1,086,560 хиљада динара).

Такође, на висину резултата, утицао је и нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу од 579,933 хиљаде динара по основу примене Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,759,261 хиљаде динара и чине 70% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,818,576 хиљада динара директних оперативних трошкова (75% укупних директних оперативних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Банка је у пословној 2019. години остварила добитак пре пореза у износу од 8,268,685 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2019. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,980,294	2,189,786	4,460,594	-	13,630,674
Расходи од камата	(705,481)	(211,120)	(89,155)	(19,534)	(1,025,290)
Нето приход по основу камата	6,274,813	1,978,666	4,371,439	(19,534)	12,605,384
Нето приход по основу накнада и провизија	3,912,956	812,561	603,479	-	5,328,996
Резултат пре исправки вредности	10,187,769	2,791,227	4,974,918	(19,534)	17,934,380
Нето приходи/расходи исправке вредности	(479,074)	2,029,564	875,441	-	2,425,931
Резултат пре оперативних трошкова	9,708,695	4,820,791	5,850,359	(19,534)	20,360,311
Директни оперативни трошкови	(5,818,576)	(1,734,099)	(206,586)	-	(7,759,261)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	38,228	-	38,228
Нето остали приходи и расходи	(1,101,590)	(136,425)	172,770	-	(1,065,245)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	2,788,530	2,950,268	5,854,770	(19,534)	11,574,034
Индиректни оперативни трошкови	(1,868,570)	(1,158,962)	(277,817)	-	(3,305,349)
Резултат пре пореза	919,960	1,791,306	5,576,953	(19,534)	8,268,685
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	67,558,219	-	67,558,219
Пласмани банкама	-	-	24,733,958	-	24,733,958
Пласмани комитентима	98,957,179	81,895,384	-	-	180,852,563
Хартије од вредности	-	-	138,469,551	-	138,469,551
Остало	-	-	3,433,697	17,332,456	20,766,152
	98,957,179	81,895,384	234,195,425	17,332,456	432,380,443
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,021,756	-	5,021,756
Обавезе према комитентима	281,378,192	47,948,279	5,990,683	-	335,317,154
Остало	-	-	-	16,189,360	16,189,360
	281,378,192	47,948,279	11,012,439	16,189,360	356,528,270

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2018. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,680,346	2,461,417	4,603,145	-	13,744,908
Расходи од камата	(630,059)	(178,255)	(101,956)	-	(910,270)
Нето приход по основу камата	6,050,287	2,283,162	4,501,189	-	12,834,638
Нето приход по основу накнада и провизија	3,835,447	757,668	617,034	-	5,210,149
Резултат пре исправки вредности	9,885,734	3,040,830	5,118,223	-	18,044,787
Нето приходи/расходи исправке вредности	(25,518)	22,453	12,558	-	9,493
Резултат пре оперативних трошкова	9,860,216	3,063,283	5,130,781	-	18,054,280
Директни оперативни трошкови	(5,764,006)	(1,410,121)	(179,085)	-	(7,353,212)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(7,458)	-	(7,458)
Нето остали приходи и расходи	(174,451)	488,639	233,847	-	548,035
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	3,921,759	2,141,801	5,178,085	-	11,241,645
Индиректни оперативни трошкови	(1,590,127)	(1,193,678)	(336,767)	-	(3,120,572)
Резултат пре пореза	2,331,632	948,123	4,841,318	-	8,121,073
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,595,710	-	63,595,710
Пласмани банкама	-	-	18,477,729	-	18,477,729
Пласмани комитентима	91,855,167	75,690,507	-	-	167,545,674
Хартије од вредности	-	-	133,177,598	-	133,177,598
Остало	-	-	2,611,859	15,757,410	18,369,269
	91,855,167	75,690,507	217,862,896	15,757,410	401,165,980
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,662,748	-	5,662,748
Обавезе према комитентима	261,120,783	49,937,553	6,170,748	-	317,229,084
Остало	-	-	-	10,713,635	10,713,635
	261,120,783	49,937,553	11,833,496	10,713,635	333,605,467

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи / расходи од камата се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
Приходи од:	2019.	2018.
Банака и по основу РЕПО пласмана	163,551	245,310
Комитената	9,169,584	9,141,760
Народне Банке Србије (депонована ликвидна средства и обавезне резерве)	265,487	283,703
Хартија од вредности	4,031,553	4,074,135
По основу лизинг уговора – престанак признавања	499	-
Приходи од камата	13,630,674	13,744,908
Расходи по основу:		
Депозита и осталих обавеза банака и других фин. организација	72,512	18,773
Депозита комитента	920,133	812,122
Примљених кредита	13,112	79,375
По основу лизинг уговора	19,533	-
Расходи од камата	1,025,290	910,270
Нето приходи од камата	12,605,384	12,834,638

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи / расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	2019.	31. децембра 2018.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,421,718	3,577,857
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	108,163	114,521
Накнаде по основу купопродаје девиза	587,035	410,146
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	35,486	31,343
Накнаде по пословима са картицама	1,974,586	2,188,083
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	79,848	69,291
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	577,143	481,160
	6,783,979	6,872,401
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	106,371	101,003
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	4,939	8,772
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	23,145	20,858
Накнаде по пословима са картицама	206,369	204,768
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	26	70
	340,850	335,471
	7,124,829	7,207,872
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	150,202	135,377
Накнаде по основу купопродаје девиза	18,431	32,831
Накнаде по пословима са картицама	557,489	931,307
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	72,110	64,462
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	158,347	132,197
	956,579	1,296,174
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	117,113	79,817
Накнаде по пословима са картицама	667,125	577,283
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	55,016	44,449
	839,254	701,549
	1,795,833	1,997,723
Нето приходи од накнада и провизија	5,328,996	5,210,149

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

10. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената се састоји од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од промене фер вредности деривата намењених трговању – SWAP	-	11,915
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	84,157	22,647
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	8,632	9,586
	<u>92,789</u>	<u>44,148</u>
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	(4,070)	-
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	(17,105)	(72)
Нето добитак / губитак	<u>71,614</u>	<u>44,076</u>

11. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

Нето добитак/губитак по основу престанка признавања се састоји од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	238,373	86,991
Добици по основу престанка признавања хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	117,563	162,425
Добици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз БУ – FORWARD	3,789	-
Губици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(69)	(688)
Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(6,166)	(18,534)
Нето добитак/губитак	<u>353,490</u>	<u>230,194</u>

Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 238,373 хиљаду динара односе се на обвезнице Републике Србије, од чега у динарима у износу од 52,679 хиљаду динара и у инострану валути у износу од 185,694 хиљаде динара.

Добици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 117,563 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 70,314 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у инострану валути у износу од 43,963 хиљада и инвестиционе јединице у динарима у износу од 3,286 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

11. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ (наставак)

Добици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу 3,789 хиљада динара односе се на приходе по пословима продаје девиза пословним банкама.

Губици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу 69 хиљада динара и у целости се односе на обвезнице Републике Србије.

Губици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 6,166 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 3,789 хиљада динара и обвезнице Републике Србије у иностранј валути у износу од 2,377 хиљада динара.

12. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	2019.	31. децембра 2018.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	562,986	1,345,260
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	808	2,627
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	2,587	5,503
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	8,970	-
Приходи по основу позитивних курсних разлика	1,005,190	555,299
	1,580,541	1,908,689
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(1,086,510)	(1,452,551)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(2,035)	(3,357)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(1,580)	(4,636)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	(3,528)	-
Расходи по основу негативних курсних разлика	(448,660)	(455,603)
	(1,542,313)	(1,916,147)
Нето приход / (расход)	38,228	(7,458)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

13. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Нето приходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Расходи индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморт. вредн.	(5,867,890)	(5,726,589)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(244,521)	(360,293)
Расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	(85,685)	(80,945)
Губици по основу модификације финансијских инструмената	(14,631)	-
Приходи од укидања индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморт. вредн.	7,168,031	5,487,456
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	328,498	305,089
Приход од наплате отписаних потраживања	1,086,560	329,451
Приход дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	55,569	55,324
Нето приход	2,425,931	9,493

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 82,470 хиљаде динара (напомена 31) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

У току 2019. године наплаћена отписана потраживања износе 1,086,560 хиљада динара. Од укупног износа наплаћених отписаних потраживања, највиши појединачни износ односи се на наплату из фебруара 2019., које је Банка остварила реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а, по основу купородаје складишног простора над којим је Банка имала право уписа хипотеке. Укупан износ уплате од 442,089 хиљада динара признат је у билансу успеха по основу наплате отписаних потраживања. Разлика до пуног износа наплате у највећем делу односи се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс, од чега се на наплату кредита физичких лица односи 148,765 хиљада динара, а остатак у износу од 495,706 хиљаде динара се у највећем делу односи се на наплату кредита правних лица.

До краја јануара 2020. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности.

Ефекти по основу кредитног ризика дужничких хартија од вредности у износу нето расхода 30,116 хиљаду динара Банка је признала у оквиру капитала на позицији губици по основу дужничких инструмената (расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат у износу од 85,685 хиљада динара и приходи по истом основу у износу од 55,569 хиљаде динара). Ове позиције су изузете из структуре табеле промена на рачунима исправки вредности и резервисања за ванбиланс.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА (наставак)

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 24.2)	Пласмани комитентима (напомена 25.2)	Хартије од вредности- обвезнице локалне самоуправе (напомена 23)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 26)	Остала средства (напомена 31)	Ванбил. обавезе (напомена 34)	Укупно
Стање 1. јануара 2019. године	228,037	14,149,307	1,594	2,869,029	1,952,107	274,954	19,475,028
Нова исправка Вредности	40,853	5,465,204	74	-	361,759	244,521	6,112,411
Смањење исправке Вредности	(53,644)	(6,185,300)	(1,059)	(821,838)	(106,190)	(328,498)	(7,496,529)
Позитиван ефекат смањења ИВ по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(278,567)*	-	-	-	-	(278,567)
Курсне разлике	3,105	(22,814)	(7)	-	(768)	-	(20,484)
Трајни отпис	-	(1,294,991)	-	-	(11,234)	-	(1,306,225)
Отпис – умањење ИВ по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(1,733)*	-	-	-	-	(1,733)
Остале промене	-	189,227**	-	-	(37,373)	-	151,854
Стање 31. децембра 2019. године	218,351	12,020,333	602	2,047,191	2,158,301	190,977	16,635,755

* ефекат примене Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у CHF – део који се односи на укидање исправки вредности у CHF пре конверзије кредита у EUR у складу са упутством НБС

** ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2019. години, извршила смањење нето расхода исправке вредности пласмана вреднованих по амортизованој вредности, резервисања за ванбилансне обавезе и нето ефекат процене вредности удела у зависна правна лица у укупном износу од 1,384,118 хиљада динара, од чега позитиван ефекат процене вредности учешћа у капиталу зависних банака која се вреднују по набавној вредности износи 821,838 хиљада динара (веза напомена 26.)

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 1,306,225 хиљада динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2019. године преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

14. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добитак / Губитак по основу престанка признавања фин.инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	(579,933)	526,547
Нето добитак / губитак	(579,933)	526,547

Губитак по овом основу остварен у 2019. години се у целости односи на нето ефекте имплементације Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима из априла 2019. године, по коме су банке биле у обавези да трошкове конверзије и умањења преосталог дуга признају у билансу успеха текућег периода.

Према Закону, износ добијен конверзијом преосталог дуга из швајцарских франака у дуг индексирани у еврима по курсу за конверзију за све клијенте који су потписали уговор са Банком, умањује се за 38% с тим да 23% умањења пада на терет биланса успеха текућег периода Банке, а за 15% умањења формира се потраживање од Републике Србије. Нето негативан ефекат исказан у билансу успеха Банке односи се на прерачун 23% умањења нето потраживања по основу престанка признавања кредита у швајцарским францима.

Нови умањени износ кредитних потраживања у еврима са новим планом отплате Банка је евидентирала на позицији кредити и потраживања од комитената.

15. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Остали приходи оперативног пословања	137,310	145,233
Приходи од дивиденди и учешћа	14,011	10,736
Нето приход	151,321	155,969

У оквиру осталих прихода оперативног пословања у износу од 137,310 хиљада динара најзначајнији износи односе се на приходе од накнада по основу давања у закуп непокретности укључујући и примљене авансе за закуп у износу од 64,216 хиљаде динара, рефундације судских трошкова и комуналних трошкова у износу од 48,456 хиљада динара и прихода од наплаћених трошкова службених мобилних телефона по овлашћењу запослених и коришћења службеног возила у приватне сврхе у износу од 14,033 хиљада динара.

У току 2019. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 14,011 хиљада динара (2018: 10,736 хиљада динара) које чине део позиције осталих прихода, и то дивиденде од учешћа у власништву VISA Inc. у износу од 7,893 хиљада динара, Дунав осигурање АДО у износу од 4,422 хиљаде динара и MasterCard у износу од 1,696 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

16. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови зарада	2,596,042	2,630,690
Трошкови накнада зарада	484,417	463,408
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	379,934	381,607
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	824,871	822,864
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	3,283	6,141
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 34.)	31,113	80,266
Остали лични расходи	597,872	57,823
Укупно	4,917,532	4,442,799

Остали лични расходи у 2019. години највећим делом се односе на годишње награде запосленима.

17. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 27.2)	204,577	139,188
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 28.2)	369,410	376,772
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 29.1)	38,420	36,028
Трошкови амортизације – лизинг средстава (напомена тачка 28.2.)	393,430	-
Укупно	1,005,837	551,988

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Остали приходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове	512,334	134,110
Приходи од смањења обавеза	5,391	40,650
Остали приходи	203,070	105,469
Укупно	720,795	280,229

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције осталих прихода у 2019. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу судских спорова пресуђених у корист Банке или спорова у прекиду до окончања претходног повезаног поступка у износу од 512,334 хиљада динара,
- По основу смањења обавеза у износу од 5,391 хиљаду динара,
- Од промене вредности основних средстава у износу од 19,018 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 30,863 хиљада динара и предузетници у износу од 291 хиљаду динара,
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 129,961 хиљаду динара.

19. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	2019.	31. децембра 2018.
Трошкови материјала	302,604	334,632
Трошкови производних услуга	1,366,843	1,877,932
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,601,773	2,432,612
Трошкови пореза	164,512	147,540
Трошкови доприноса	710,856	740,120
Остали оперативни трошкови	25,765	26,427
Остали расходи	422,499	304,928
Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	709	-
Губици по основу расходовања и отписа осн. сред. и нематер. имовине	6,650	12,405
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји	69,100	20,410
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 34)	1,252,461	270,971
Укупно	6,923,772	6,167,977

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 422,499 хиљада динара између осталих евидентирани су расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 219,695 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 67,243 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 1,252,461 хиљада динара (напомена 34) резултат су повећање расхода за 3,435 нових предмета у току 2019. године и повећања расхода за активне предмете из ранијих година.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

20.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добитак по основу одложених пореза	1,482,667	700,754
Губитак по основу одложених пореза	(795,593)	(676,645)
Укупно	687,074	24,109

У 2019. и 2018. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

20.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2019.	2019.	2018.	2018.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		8,268,685		8,121,073
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,240,303	15%	1,218,161
Расходи који се не признају у пореске сврхе	2.61%	216,264	1.05%	85,015
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(386)	-0.01%	(621)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.91%	(75,645)	-0.24%	(19,773)
Порески ефекти по МСФИ 9	-0.42%	(34,851)	-0.43%	(34,851)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-9.02%	(746,013)	-7.80%	(632,773)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-6.77%	(599,672)	-7.57%	(615,158)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-8.31%	(687,074)	-0.30%	(24,109)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		687,074		24,109

20.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Стање на дан 1. јануара	840,967	857,096
Настанак и укидање привремених разлика	233,230	(16,129)
Стање на дан 31. децембра	1,074,197	840,967

У току 2019. године Банка није плаћала порез на добит, имајући у виду да приликом обрачуна пореза на добит за 2018. год. није исказала обавезу плаћања пореза, због покрића пореске обавезе пренетим пореским губитком и порезом по одбитку плаћеном у другој држави.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.4 Одложена пореска средства и обавезе

20.4.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2019.			У хиљадама динара 2018.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	39,299	-	39,299	69,359	-	69,359
Пренети порески губици	1,259,350	-	1,259,350	878,000	-	878,000
Ефекат промене вредности дужничких и власничких ХОВ	570	(1,008,254)	(1,007,684)	4,885	(570,187)	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	53,838	-	53,838	49,098	-	49,098
Обезвређење имовине	324,857	-	324,857	295,225	-	295,225
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а неплаћена у пор. периоду	1,213	-	1,213	1,183	-	1,183
Обрачунате а неплаћене јавне дажбине	163	-	163	13	-	13
Прва примена МСФИ 9	104,552	-	104,552	-	-	-
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	76,119	-	76,119	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	242,231	-	242,231	135,023	-	135,023
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(19,741)	(19,741)	-	(21,632)	(21,632)
	2,102,192	1,027,995	1,074,197	1,432,786	(591,819)	840,967

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 559,917 хиљада динара и односе се на део пореског губитка оствареног у 2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 12,508 хиљада динара, а порески кредит за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљада динара је у целости искоришћен за 2019. годину

20.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	У хиљадама динара		
		Износ на дан 31.12.2019	Износ на дан 31.12.2018	Година истека коришћења
	2014			2019
	2015			2020
Пренети порески губици	2016	595,917	7,979,816	2021
Укупно порески губици		595,917	7,979,816	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		89,388	1,196,972	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	12,508	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	-	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		101,896	1,225,818	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.4 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

20.4.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2019. и 2018. године су приказана као што следи:

У хиљадама динара

2019.	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	69,359	(16,707)	(13,353)	39,299
Пренети порески губици	878,000	381,350	-	1,259,350
Хартије од вредности	(565,302)	-	(442,382)	(1,007,684)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	49,098	4,740	-	53,838
Актуарски добици	(21,632)	-	1,891	(19,741)
Обезвређење имовине	295,225	29,632	-	324,857
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,183	30	-	1,213
Неплаћене јавне дажбине	13	150	-	163
Прва примена МСФИ 9	-	104,552	-	104,552
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	-	76,119	-	76,119
Средства по резервисањима за судске спорове	135,023	107,208	-	242,231
Укупно	840,967	687,074	(453,844)	1,074,197

У хиљадама динара

2018.	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	112,277	(46,444)	3,526	69,359
Пренети порески губици	867,146	10,854	-	878,000
Хартије од вредности	(529,547)	-	(35,755)	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	35,322	13,776	-	49,098
Актуарски добици	(13,623)	-	(8,009)	(21,632)
Обезвређење имовине	265,532	29,693	-	295,225
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,192	(9)	-	1,183
Неплаћене јавне дажбине	-	13	-	13
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	16,226	-	135,023
Укупно	857,096	24,109	(40,238)	840,967

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.5 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	У хиљадама динара					
	2019			2018		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (повећање по власничким и дужничким ХОВ)	2,920,446	(438,067)	2,482,379	54,832	(8,224)	46,608
Нето смањење по основу актуар. губитака/добитака	(12.609)	1,891	(10,718)	53,387	(8,008)	45,379
Промене вредности некретнина	111,214	(13,353)	97,861	-	3,526	3,526
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (смањење по власничким и дужничким ХОВ)	28,767	(4,315)	24,452	(28,403)	4,260	(24,143)
Укупно	3,047,818	(453,844)	2,953,974	79,816	(8,446)	71,370

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Готовина у благајни	4,328,913	4,242,968
Жиро рачун	23,873,701	25,485,440
Остала динарска новчана средства	99	99
	28,202,713	29,728,507
У иностранј валути		
Готовина у благајни	9,092,077	2,956,171
Девизна обавезна резерва	30,261,966	30,910,922
Остала новчана средства	1,463	110
	39,355,506	33,867,203
Укупно	67,558,219	63,595,710
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 24.1)	3,570,398	7,690,960
Девизна обавезна резерва	(30,261,966)	(30,910,922)
	(26,691,568)	(23,219,962)
Готовина из извештаја о токовима готовине	40,866,651	40,375,748

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 1.25% годишње до 18.08.2019, 1% од 18.08 до 17.11. и 0.75 % од 18.11.2019.године

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневног стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године („Сл.Глас.РС“ бр.102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%;
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%;
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у страниј валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у страниј валути у износу од 1,463 хиљаде динара (2018: 110 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

22. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Потраживања по основу промене фер вредности деривата у динарима- SWAP	-	4,070
Укупно	-	4,070

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

23. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

23.1. Хартије од вредности се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у динарима)	5,390,394	1,653,198
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у иностраној валути)	4,898,625	3,156,612
Укупно	10,289,019	4,809,810
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	59,825,920	52,167,965
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	68,355,214	76,201,417
Исправка вредности	(602)	(1,594)
Укупно	128,180,532	128,367,788
Укупно	138,469,551	133,177,598

23.2. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха је приказана у табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обвезнице Републике Србије у динарима	4,877,762	1,193,611
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	512,632	459,587
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	4,898,625	3,156,612
Укупно	10,289,019	4,809,810

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2019. године у укупном износу од 512,632 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

23.3. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Обвезнице Републике Србије	59,651,702	51,916,780
Обвезнице локалне самоуправе (град Шабац и општина Стара Пазова)	174,218	251,185
Укупно у динарима	59,825,920	52,167,965
У иностраној валути		
Обвезнице Републике Србије	65,908,342	73,841,988
Обвезнице страних банака (Raiffeisen Bank International)	1,799,460	1,702,199
Обвезнице страних држава (Република Српска)	647,412	657,230
Укупно у иностраној валути	68,355,214	76,201,417
Укупно	128,181,134	128,369,382

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

23. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз ост.рез

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,594	3
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	1,828
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	1,831
Повећање (напомена 13)	74	586
Ефекти промене курса (напомена 13)	(7)	(5)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,059)	(818)
Укупно појединачна исправка	602	1,594

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

24.1 Пласмани банкама укључују

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Кредити дати у динарима</i>		
По репо трансакцијама	12,000,000	1,500,000
Кредити за обртна средства	-	1,000,000
<i>Overnight</i> кредити	200,000	1,260,000
Остали пласмани	3,148	15,993
Активна временска разграничења	6,805	14,744
Исправка вредности	(273)	(1,127)
	12,209,680	3,789,610
<i>Кредити дати у иностраној валути</i>		
По репо трансакцијама	2,103,540	-
Девизни рачун код страних банака (напомена 21)	3,570,398	7,690,960
<i>Overnight</i> кредити	2,161,743	1,587,977
<i>Остали пласмани страним банкама</i>	896,474	751,504
Дати депозити у иностраној валути	2,896,134	3,774,544
Активна временска разграничења	1,834	1,394
Остала потраживања	5,958	9,684
Кредити страним банкама (зависне банке)	67,195	101,309
Покривена јемства у иностраној валути	1,039,080	997,656
Исправка вредности	(218,078)	(226,909)
	12,524,278	14,688,119
УКУПНО	24,733,958	18,477,729

На дан 31. децембра 2019. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 12,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 1.03% до 2.4%.

Краткорочно орочени кредити и депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 1.05 % до 3.4 % годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.02 % до 0.20% годишње за EUR, од 1.35% до 2.4% за USD и 0.13% за CHF.

Каматне стопе на пласиране дугорочне кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.335% до 4.52% што је представљало 6М EURIBOR плус фиксни део 2.75%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Исправка вредности	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Стање на дан 1. јануара	228,037	202,558
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	25,260
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	227,818
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 13)	40,853	66,805
Ефекти промене курса (напомена 13)	3,105	9,171
Ослобођено у току године (напомена 13)	(53,644)	(76,584)
Остало	-	827
Стање на дан 31. децембра	<u>218,351</u>	<u>228,037</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

25.1 Пласмани комитентима

	2019.		2018.		У хиљадама динара	
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ		Исправка вредности
Привредна друштва и регист. пољоприв. газдинства						
Кредити по трансакционим рачунима	520,354	(13,158)	507,196	752,971	(20,901)	732,070
Кредити за обртна средства	41,530,893	(3,815,411)	37,715,482	33,354,044	(4,395,390)	28,958,654
Инвестициони кредити	40,409,450	(960,446)	39,449,004	32,805,889	(1,269,586)	31,536,303
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,062,163	(19,802)	2,042,361	2,072,507	(18,613)	2,053,894
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	362,298	(328,945)	33,353	386,037	(289,188)	96,849
Остали кредити и пласмани	26,213,573	(5,749,113)	20,464,460	36,744,167	(6,894,653)	29,849,514
Активна временска разграничења	87,657	(1,260)	86,397	106,661	(19,262)	87,399
Пасивна временска разграничења	(156,819)	-	(156,819)	(151,278)	-	(151,278)
	111,029,569	(10,888,135)	100,141,434	106,070,998	(12,907,593)	93,163,405
Становништво – физичка лица						
Кредити по трансакционим рачунима	3,159,725	(169,167)	2,990,558	3,564,677	(173,254)	3,391,423
Стамбени кредити	41,752,415	(533,828)	41,218,587	39,641,860	(742,907)	38,898,953
Готовински кредити	35,107,841	(359,512)	34,748,329	30,684,586	(247,009)	30,437,577
Потрошачки кредити	197,000	(1,070)	195,930	131,729	(1,069)	130,660
Остали кредити и пласмани	1,847,862	(65,086)	1,782,776	1,915,763	(74,749)	1,841,014
Активна временска разграничења	268,705	(3,535)	265,170	249,874	(2,726)	247,148
Пасивна временска разграничења	(490,221)	-	(490,221)	(564,506)	-	(564,506)
	81,843,327	(1,132,198)	80,711,129	75,623,983	(1,241,714)	74,382,269
Стање на дан 31. децембра	192,872,896	(12,020,333)	180,852,563	181,694,981	(14,149,307)	167,545,674

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

25.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	12,865,378	17,031,882
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	109,895
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	17,141,777
Повећање (напомена 13)	2,383,710	1,672,859
Рекласификовано из групне исправке вредности	(846,629)	346,947
Ефекти промене курса (напомена 13)	(12,394)	(6,146)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(2,243,131)	(1,773,670)
Смањење ИВ-конверзија CHF-EUR по Закону о конверзији кредита у CHF	(165,317)	-
Трајни отпис	(960,161)	(4,518,125)
Конверзија CHF-EUR отпис по Закону о конверзији кредита у CHF	(816)	-
Остало (напомена 13)	-	1,736
Укупно појединачна исправка	11,020,640	12,865,378
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,283,929	1,002,717
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	642,157
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	1,644,874
Повећање (напомена 13)	3,081,495	3,759,011
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	846,629	(346,947)
Ефекти промене курса (напомена 13)	(10,420)	(5,591)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(3,942,169)	(3,345,664)
Смањење ИВ-конверзија CHF-EUR по Закону о конверзији кредита у CHF	(113,250)	-
Трајни отпис (напомена 13)	(334,830)	(606,661)
Конверзија CHF-EUR отпис по Закону о конверзији кредита у CHF	(917)	-
Остало (напомена 13)	189,226	184,907
Укупно групна исправка	999,693	1,283,929
Стање на дан 31. децембра	12,020,333	14,149,307

Кредити становништву

Током 2019. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 13.95% годишње.

Краткорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.40% до 8.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити физичким лицима у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до деведесетпет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 8.00% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.70% до 6.95% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.20% до 5.45% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до двадесет месеци уз каматну стопу од 2.73% до 5.80% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до стотетрдесетчетири месеца уз каматну стопу за EUR од 1.07% до 4.75% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке применом концепта очекиваног кредитног губитка. Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и исказују се на позицији расхода и обезвређења финансијских средстава по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на смањење износа губитка због обезвређења, такво смањење се признаје као приход од укидања обезвређења, кроз биланс успеха.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

26. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банка а.д., Подгорица	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,047,191)	(2,869,029)
Укупно	3,433,697	2,611,859

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава – банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на евентуално додатно умањење вредности и на крају 2017. и 2018. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индикација да вредност средства може бити додатно умањена или да је раније признато обезвређење значајно смањено.

Током 2019. године приликом сагледавања перформанси обе зависне банке, након обезвређења које је извршено 2016. године, идентификован је настанак значајних промена са позитивним последицама. На основу уочених јасних индикација са позитивним последицама на пословање зависних банака, као и очекивања да ће се таква кретања наставити и у блиској будућности, Банка је у 2019. години ангажовала независног проценитеља у циљу утврђивања фер вредности удела у капитал зависних банака. На основу резултата процене извршено је укидање дела раније признатог обезвређења удела у зависне банке у укупном износу од 821,838 хиљада динара на дан 31.12.2019. године.

На дан 31.12.2019. године нето вредност удела у зависна правна лица износи 3,433,697 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

27. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

27.1 Нематеријална имовина се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Нематеријална имовина	638,758	384,273
Нематеријална имовина у припреми	26,977	172,778
Укупно	665,735	557,051

27.2 Промене на нематеријалној имовини у току 2019. и 2018. године приказане су у следећој табели

	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Набавке у току године	-	235,976	235,976
Пренос	182,801	(182,801)	-
Расходовање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Набавке у току године	-	313,261	313,261
Пренос	459,062	(459,062)	-
Расходовање	(7,087)	-	(7,087)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,719,781	26,977	2,746,758
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,749,293	-	1,749,293
Амортизација (напомена 17)	139,188	-	139,188
Расходовање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	1,883,533	-	1,883,533
Стање на дан 1. јануара 2019. године	1,883,533	-	1,883,533
Амортизација (напомена 17)	204,577	-	204,577
Расходовање	(7,087)	-	(7,087)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,081,023	-	2,081,023
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2018. године	384,273	172,778	557,051
Стање на дан 31. децембра 2019. године	638,758	26,977	665,735

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

28. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

28.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Некретнине	4,907,488	4,898,896
Опрема	526,522	520,557
Инвестиције у току	43,224	199,625
Лизинг средства	960,703	-
Укупно	6,437,937	5,619,078

28.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2019. и 2018. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара					
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Пословни прост. узет у лизинг	Опрема и остала сред. узета у лизинг	Укупно
Набавна вредност						
Стање на дан 1. јануара 2018. године	6,875,719	3,473,864	132,565	-	-	10,482,148
Набавке у току године	-	-	304,152	-	-	304,152
Пренос са основних средстава у припреми	67,899	169,193	(237,092)	-	-	-
Преноси са инвестиционих непокретности	49,341	-	-	-	-	49,341
Расходовање	(42,228)	(123,758)	-	-	-	(165,986)
Мањак по попису	-	(23,058)	-	-	-	(23,058)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	6,950,731	3,496,241	199,625	-	-	10,646,597
Стање на дан 1. јануара 2019. године	6,950,731	3,496,241	199,625	-	-	10,646,597
Корекција почетног стања 01. јануара 2019. – прва примена МСФИ 16	-	-	-	1,330,695	18,760	1,349,455
Кориговано почетно стање 01 јануар 2019. године	6,950,731	3,496,241	199,625	1,330,695	18,760	11,996,052
Набавке у току године и нови лизинг уговори	-	-	149,631	63,187	6,010	216,211
Пренос са основних средстава у припреми	74,255	231,777	(306,032)	-	-	-
Расходовање	(11,675)	(122,621)	-	-	-	(134,296)
Повећање по основу процена	244,948	-	-	-	-	244,948
Смањење по основу процена	(142,218)	-	-	-	-	(142,218)
Мањак по попису	-	(541)	-	-	-	(541)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(29,891)	-	(29,891)
Лизинг остало	-	-	-	(49,121)	-	(49,121)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	7,116,041	3,604,856	43,224	1,314,870	24,770	12,103,761
Исправка вредности						
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,924,883	2,902,017	-	-	-	4,826,900
Амортизација (напомена 17)	159,206	217,566	-	-	-	376,772
Расходовање	(32,254)	(121,327)	-	-	-	(153,581)
Мањак по попису	-	(22,572)	-	-	-	(22,572)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,051,835	2,975,684	-	-	-	5,027,519
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,051,835	2,975,684	-	-	-	5,027,519
Амортизација (напомена 17)	144,592	224,818	-	383,941	9,489	762,840
Расходовање	(10,598)	(121,640)	-	-	-	(132,238)
Повећање по основу процена	57,793	-	-	-	-	57,793
Смањење по основу процена	(35,069)	-	-	-	-	(35,069)
Мањак по попису	-	(528)	-	-	-	(528)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(2,893)	-	(2,893)
Лизинг остало	-	-	-	(11,600)	-	(11,600)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,208,553	3,078,334	-	369,448	9,489	5,665,824
Садашња вредност						
Стање на дан 31. децембра 2018. године	4,898,896	520,557	199,625	-	-	5,619,078
Стање на дан 31. децембра 2019. године	4,907,488	526,522	43,224	945,422	15,281	6,437,937

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

28. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

На дан 31. децембра 2019. године, Банка за 24 грађевинских објеката садашње вредности 484,488 хиљада динара још увек нема спроведен упис права својине у надлежним јавним регистрима (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). У односу на ове непокретности, предузете су све потребне активности које треба да резултирају коначим уписима права својине у корист Банке. Окончање овог процеса зависи од поступања надлежних државних органа..

У 2019.години извршено је укупно расхоровање основних средстава и искњижавање трајно неупотребљивих основних средстава у садашњој вредности у износу од 2,058 хиљада динара, од чега је на основу Годишњег пописа расхоровано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава – опреме садашње вредности у износу од 981 хиљаду динара и мања у износу од 13 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

29. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

29.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2019. и 2018. године приказане су у следећој табели

	<i>У хиљадама динара</i>
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,252,473
Пренос са основних средстава у припреми	-
Продаја	-
Пренос на основна средства	(49,341)
Процена – смањење	(7,700)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>2,195,432</u>
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,195,432
Продаја	-
Пренос на основна средства	-
Процена – смањење	-
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>2,195,432</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2018. године	263,865
Амортизација (напомена 17)	36,028
Пренос на основна средства	-
Продаја	-
Процена – смањење	(808)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>299,085</u>
Стање на дан 1. јануара 2019. године	299,085
Амортизација (напомена 17)	38,420
Продаја	-
Процена – смањење	-
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>337,505</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>1,896,347</u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>1,857,927</u>

На дан 31. децембра 2019. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,857,927 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

29. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

На дан 31. децембра 2019. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 10,488 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(22,910)	9,551	(13,359)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,692)	-	(4,692)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(802)	4,198	3,396
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(22,474)	16,989	(5,485)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,784)	-	(1,784)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(2,894)	7,071	4,177
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(823)	-	(823)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(649)	5,725	5,076
Београд, Радничка 22	7,190	(18,619)	17,198	(1,421)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,715)	3,463	1,748
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88	44	(198)	496	298
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(2,250)	4,386	2,136
Београд, Луке Војводића 77а	80	(623)	868	245
Укупно		(80,433)	69,945	(10,488)

30. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196,300	227,630
Укупно	196,300	227,630

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА
(наставак)

Стална средства намењена продаји:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена
		вредност у хиљадама динара
Јасика, пословни простор	75.87	511
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	26,530
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	21,952
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	2,022
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	87,002
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	58,283
Укупно		196,300

У току 2019. године на основу процене у складу са интерним актом Банке евидентирано је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 10,332 хиљаде динара.

У току 2019. године Банка је продала три објекта у износу од 11,747 хиљада динара и по том основу на терет биланса успеха признат је губитак од продаје у износу 709 хиљаду динара. За разлику између продајне вредности у износу од 11,747 хиљада динара и садашње вредности продатих средстава од 20,998 хиљада динара у износу од 9,251 хиљада динара извршено је смањење ревалоризационих резерви у билансу стања у износу од 9,040 хиљада динара, признат добитак преходне године у износу од 498 хиљада динара (на име ревалоризације амортизације) и губитак од продаје у износу од 709 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	116,335	106,138
Залихе	121,434	135,901
Средства стечена наплатом потраживања	2,280,027	2,268,696
Унапред плаћени трошкови	164,077	141,291
Учешће у капиталу	2,398,583	1,747,050
Остала потраживања у динарима	3,782,343	3,219,110
	8,862,799	7,618,186
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(78,391)	(68,497)
Средства стечена наплатом потраживања	(987,236)	(949,729)
Учешћа у капиталу	(446,661)	(446,661)
Осталих потраживања у динарима	(830,057)	(850,384)
	(2,342,345)	(2,315,271)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	1,409	807
Остала потраживања из пословања	367,911	913,961
Потраживања у обрачуну	270,124	381,106
Остала потраживања у иностраној валути	283,728	189,655
	923,172	1,485,529
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(265,877)	(98,373)
Потраживања у обрачуну	(77,390)	(77,804)
	(343,267)	(176,177)
Укупно	7,100,359	6,612,267

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	243,567	212,592
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	-	13,637
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	226,229
Повећање (напомена 13)	4,621	10,584
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,509)	10,980
Трајни отпис	-	(4,226)
Укупно појединачна исправка	246,679	243,567
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,708,540	2,244,271
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	-	(443,121)
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	1,801,150
Повећање (напомена 13)	357,138	216,744
Ефекти промене курса (напомена 13)	(768)	117
Ослобођено у току године (напомена 13)	(104,681)	(301,700)
Трајни отпис (напомена 13)	(11,234)	-
Остало (напомена 13)	(37,373)	(7,771)
Укупно групна исправка	1,911,622	1,708,540
Стање на дан 31. децембра	2,158,301	1,952,107
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	80,650	92,680
Стање на дан 31. децембра	2,238,951	2,044,787

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	80,270	80,270
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	465,249	410,760
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,853,064	1,256,020
	<u>2,398,583</u>	<u>1,747,050</u>
<i>Рачуни обезвређења за уделе који су обезвређени</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	(80,270)	(80,270)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(366,391)	(366,391)
	<u>(446,661)</u>	<u>(446,661)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 86,902 хиљада динара РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара и Политика а.д. Београд 2,244 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 1,475,253 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 377,811 хиљада динара.

Обезвређење учешћа у капиталу у износу од 446,661 хиљаде динара највећим делом односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износи односе на: 14. Октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара и ППД Добричево д.о.о. Ћуприја у износу од 2,563 хиљаде динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 1,528,740 хиљада (исправка вредности у износу 801 хиљада динара), потраживања из пословања у износу од 250,607 хиљада динара (исправка вредности у износу 88,772 хиљада динара), потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,287,027 хиљада динара (исправка вредности у износу од 987,236 хиљаде динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 84,543 хиљада динара (исправка вредности у износу 5,607 хиљада динара), потраживања по основу закупнине 372,546 хиљаде динара (исправка вредности у износу 283,807 хиљада динара), потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 203,067 хиљада динара (исправка вредности у износу 156,189 хиљада динара) и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у иностранској валути од укупног износа 270,124 хиљаде динара најзначајнији износ од 180,460 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања евидентирани су у износу од 2,280,027 хиљада динара и уз прокњижену исправку вредности у износу од 987,236 хиљада динара чине садашњу вредност у износу од 1,292,791 хиљада динара и односе се на:

I *Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која се примењивала пре 30.12.2013. године*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,021	27.09.2006.
Ѓњилица, њива VII класе	2,638	55	15.04.2008.
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења бб	2,278.92	82,315	21.01.2009.
Будва, Црна Гора, шума, IV класе	8,292	86	12.10.2010.
Буче, шума, IV класе	974	3,751	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,339	27.05.2011.
Београд, Михајла Аврамовића 14а, стмабена зграда	925.35	156,017	21.11.2011.
Крушевац, Кошеви, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	42,533	08.06.2012.
Младеновац, Сопот-Неменикуће, њиве III класе	16,633	250	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њиве III класе	10,017	983	11.07.2012.
Нови Пазар, Ејула Куртагића 13, кућа	139.90	3,370	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива	14,452	1,524	10.08.2012.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	299	27.09.2012.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	770	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,677	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,007	04.06.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	392	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, помоћна зграда-складиште	2,062	37,156	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	20,890	01.10.2013.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	797	08.11.2013.
Укупно I		365,232	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

II Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која је ступила на снагу након 30.12.2013. године

Опис	Површина у м ²	Вредност	У хиљадама динара
			Датум стицања
Вуковац, Милатовач, пољопривредно земљиште	132,450	534	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	42,503	08.05.2014.
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	42,381	18.07.2014.
Мокра Гора, земљиште, шуме, њиве, кућа	58,400	3,479	31.01.2014.
Копаник, кућа са земљиштем	337	3,739	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	2,821	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,280	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,405	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,308	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	3,794	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	18,490	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, пословни простор 7	134	5,254	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 8	81	4,531	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 9	79	4,418	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 10	408	23,468	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда, пумпа и земљиште	9,144	31,921	14.08.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар, шума	1,363.20	18,846	22.07.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	76,958	22.07.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објект	434.58	4,142	17.04.2013.
Младеновац, Амерић, њива IV класе	7,768	237	03.10.2014.
Ваљево, Рађево село, магацин	394	402	11.06.2014.
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	66	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	502	03.10.2014.
Ваљево, Војводе Мишића 17, породична стамбена зграда	106	1,569	25.09.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда са помоћном зградом	825.74	9,851	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,129	14.03.2013.
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	92,109	16.06.2014.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,658	04.12.2014.
Ваљево, Радничка б, стан	69	2,550	28.05.2014.
Прокупље, њива III класе	12,347	536	28.08.2015.
Мионица, Проте Жарка Томовића бб, кућа	107	1,594	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	257	11.06.2012.
Сокобања, пољопривредно земљиште, воћњак, њива IV класе	417,908	5,142	31.07.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	21,684	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	623	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	3,370	31.07.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	55,648	23.08.2012.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	3,982	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објект	768.42	5,232	27.08.2015.
Лозница, Липница, Карађорђева, стамбено пословна зграда са земљиштем	146	1,897	15.10.2015.
Врхпоље, објект угоститељства	1,334	2,169	16.05.2013.
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са земљиштем	100,560	124,605	11.03.2016.
Зрењанин, Багљаш, пашњак II класе	230	46	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, пословна зграда, хала и земљиште	10,462	28,184	26.02.2016.
Александрово, Меровина, зграда са земљиштем	8,527	13,428	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	10,986	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	216	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	289	19.05.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	106	19,591	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,714	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	56,594	22.12.2016.
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	5,808	13.03.2019.
Чуруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	58,498	07.10.2019.
Укупно II		900,438	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III *Опрема стечена наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године – која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	6,160	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	5,527	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	2,276	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	3,913	09.07.2013.
Укупно III	17,876	

IV *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	53	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,380	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	609	13.05.2014.
Остало	239	
Укупно IV	2,281	

V *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Опрема	6,964	07.10.2019.
Укупно V	6,964	

VI *Хартије од вредности стечене наплатом потраживања*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Хартије од вредности стечене наплатом потраживања	1,940	12.09.2019.
Обезвређење хартија од вредности	(1,940)	
Укупно VI	-	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V+VI	1,292,791	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом поражавања у 2019. години приказан је у табели:

У 000 динара

Ефекат обезвређења непокретности	77,716
Ефекат обезвређења опреме	2,814
1. Укупно обезвређење непокретности и опреме	80,530
2. Ефекат обезвређења хартија од вредности стечених наплатом потраживања	1,940
3. (1.+2.) Укупно ефекат средстава стечених наплатом потраживања	82,470

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 82,470 хиљада динара (напомена 13) и то:

- обезвређење непокретности у износу од 28,505 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и земљишта, као и обезвређење обрачунато у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци у износу од 49,211 хиљаде динара за непокретности чија је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 2,814 хиљада динара по основу процене ниже тржишне вредности и у складу са интерним актом банке
- обезвређење хартија од вредности примљених наплатом потраживања у износу од 1,940 хиљада динара извршено је на основу правоснажног усвојеног УППР-а као извршне исправе обавезне за све повериоце.

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	164,228	1,397	156,017	(8,211)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	131,163	1,115	124,605	(6,558)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	98,456	837	82,315	(16,141)
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	96,957	825	92,109	(4,848)
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	79,502	676	76,958	(2,544)
Чуруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	61,577	524	58,498	(3,079)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	60,860	518	60,714	(146)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	60,860	518	56,594	(4,266)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	58,577	498	55,648	(2,929)
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	46,813	398	42,503	(4,310)
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	44,612	379	42,381	(2,231)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	45,433	386	42,533	(2,900)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	39,112	333	37,156	(1,956)
Сокобања, произ.хала, порт.са земљиштем,воћњак,кућа,њива IV кл.	429,149	32,340	275	30,819	(1,521)
Зрењанин, Багљаш,Новосадски пут 4, зграде,пумпа, земљ.,пашњак	9,374	33,649	286	31,967	(1,682)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	29,667	252	28,184	(1,483)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,703	210	23,468	(1,235)
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	21,990	187	20,890	(1,100)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	20,622	175	19,591	(1,031)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	19,463	165	18,490	(973)
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,469	165	18,846	(623)
Александрово, Меровина, управна зграда са земљиштем	8,527	14,135	120	13,428	(707)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,767	108	12,129	(638)
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,564	98	10,986	(578)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,369	88	9,851	(518)
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	6,114	51	5,808	(306)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,530	47	5,254	(276)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,507	46	5,232	(275)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,923	42	4,677	(246)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,769	40	4,531	(238)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,651	39	4,418	(233)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	18,535	158	17,608	(927)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,559	39	4,339	(220)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,360	37	4,142	(218)
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,114	35	3,982	(132)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	3,986	34	3,479	(507)
Копоник, кућа са земљиштем	337	3,936	33	3,739	(197)
Будва, шума IV класе	974	3,875	33	3,751	(124)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,547	30	3,370	(177)
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.8	3,165	27	3,007	(158)
Ваљево, Радничка б, стан	69	2,684	22	2,550	(134)
Остало (26 објеката)	-	24,836	211	23,696	(1,140)
УКУПНО		1,347,979		1,270,263	(77,716)

Г1.2. Процењена вредност опреме стечене наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	13,572	12,296	(1,276)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	9,532	8,636	(896)
Остало	6,831	6,189	(642)
УКУПНО	29,935	27,121	(2,814)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Банка је на основу пресуде Врховног суда у Црној Гори у 2019. години искњижила непокретност стечену наплатом потраживања у садашњој вредности од 4,592 хиљаде динара. (непокретност у Тивту).

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити по виђењу	2,290,676	2,985,493
Орочени депозити и наменски депозити	2,696,719	1,951,518
Обавезе по основу кредита	-	709,168
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	-	(2,990)
Остало	34,361	19,559
Стање на дан 31. децембра	5,021,756	5,662,748

У току 2019. године, депозити у динарима депоновани су по стопи од 1.05% до 1.87%, а у страниј валути депоновани су по стопи за USD од 1.4% до 2.7% и EUR од 0.01% до 0.05%.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
EBRD	-	709,168
Стање на дан 31. децембра	-	709,168

Банка је у првом кварталу 2019. године вратила последњу рату кредитне линије EBRD у износу од 6,000 хиљаде EUR, чиме су обавезе отплаћене у целини.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Привредна друштва и регист. пољоприв. газдинства		
Депозити по виђењу	66,490,499	64,150,115
Остали и overnight депозити	9,669,464	10,561,044
Обавезе по основу кредита	1,426,861	2,111,822
Наменски депозити	1,874,311	2,085,383
Депозити по основу датих кредита	512,003	610,368
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	501,280	470,598
Становништво – физичка лица		
Депозити по виђењу	36,182,657	29,277,626
Штедни депозити	210,219,965	200,064,602
Наменски депозити	5,081,330	4,605,537
Депозити по основу датих кредита	2,287,268	2,322,718
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	901,117	834,097
Остали депозити	170,399	135,174
Стање на дан 31. децембра	335,317,154	317,229,084

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2019. годину ови депозити су каматноснони. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматноснони, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2019. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: 0.0% на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 0.75 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.05 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.40 % до 1.00% за USD на рок од тридесет дана до једне године.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 0.50 процентна поена до увећања за 0.20 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити становништва

Динарски и девизни *a vista* штедни улози становништва током 2019. године су били некаматносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.65% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У току године Банка је имала у понуди и посебне камате на акцијску штедњу, са ограниченим периодима важења које нису предмет обелодањивања.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Дугорочни кредити</i>		
Влада Републике Италије	36,139	103,104
Европска инвестициона банка (EIB)	1,376,259	1,955,882
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	14,463	52,836
Стање на дан 31. децембра	1,426,861	2,111,822

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2020. до 2030. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

У току 2019.године Банка је извршила превремену отплату дела линије Европске агенције за реконструкцију и развој (EAR) у износу 52 хиљаде EUR.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

33.1. Структура и кретање обавеза по основу депозита и осталих финансијских обавеза према банкама, другим фин. организацијама, централној банци и комитентима приказано је у наставку

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Почетно стање 1. јануар		
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 32)	5,662,748	4,532,505
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (нап.33)	317,229,084	292,471,640
Укупно почетно стање 1. јануар	322,891,832	297,004,145
Нето приливи/одливи – депозити	19,184,637	30,275,999
Нето приливи/одливи - кредити	(1,255,956)	(4,683,853)
Нето приливи/одливи - камате	(919,958)	(947,520)
Нето приливи/ одливи- накнаде	(6,320)	(10,755)
Курсне разлике	(567,930)	325,072
Укалкулисана камата и друге безготовинске трансакције	1,012,605	928,744
Стање на дан 31. децембар	340,338,910	322,891,832

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 32)	5,021,756	5,662,748
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (нап.33)	335,317,154	317,229,084
Укупно банке и комитенти	340,338,910	322,891,832

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	190,977	274,954
Резервисања за судске спорове (напомена 38.4)	1,614,874	900,152
Резервисања за примања запослених МРС 19	522,279	478,557
Стање на дан 31. децембра	2,328,130	1,653,663

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2019.				2018.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 36.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 36.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	274,954	900,152	478,557	1,653,663	124,392	791,982	451,677	1,368,051
Корекција почетног стања – МСФИ 9	-	-	-	-	95,358	-	-	95,358
Кориговано почетно стање 01.01.2018.	-	-	-	-	219,750	791,982	451,677	1,463,409
Повећање Резервисање на терет актуарских добитка у капиталу	244,521	1,252,461	31,599	1,528,581	360,293	270,971	80,266	711,530
Коришћење	-	(25,405)	12,609	12,609	-	-	(53,386)	(53,386)
Укидање резервисања	-	(25,405)	-	(25,405)	-	(28,691)	-	(28,691)
Укидање резервисања	(328,498)	(512,334)	(486)	(841,318)	(305,089)	(134,110)	-	(439,199)
Стање на дан 31. децембра	190,977	1,614,874	522,279	2,328,130	274,954	900,152	478,557	1,653,663

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 5,160 судских спорова на дан 31.12.2019. износи 1,614,874 хиљаде динара.

У односу на 31.12.2018. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 714,722 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 740,127 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха, док се смањење резервисања у износу 25,405 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање по донетим судским пресудама.

Највећи број спорова се односи на захтеве за плаћање накнаде за обраду кредита, накнаду штете и утврђење.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Дисконтна стопа	4.00%	4.75%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	2.00%
Флуктуација запослених	4.00%	4.00%

Према MPC 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности што онемогућава проналажење адекватне дисконтне стопе за дужи временски хоризонт, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од Владе Републике Србије.

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обавезе према добављачима	211,615	471,594
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	70,502	71,059
Примљени аванси	23,310	26,820
Обавезе по основу лизинга	962,168	-
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	132,796	144,594
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	636,227	357,763
Обавезе у обрачуну	2,312,258	2,276,184
Обавезе из добитка	9,229,643	5,442,133
Обавезе за порезе и доприносе	14,654	26,263
Остале обавезе	268,057	243,562
Стање на дан 31. децембра	13,861,230	9,059,972

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 2,312,258 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностранству у износу од 1,528,706 хиљада динара, обавезе у обрачуну за ликвидираних девизних рачуне домаћих правних лица у износу од 215,008 хиљада динара, обавезе у иностранству по основу спот трансакција у износу од 180,759 хиљада динара, обавезе по основу угашених рачуна клијената у динарима у износу од 104,932 хиљада динара и обавезе у обрачуну по осталим основама у динарима у износу од 65,270 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а) Обавезе из добитка у укупном износу од 9,229,643 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 99,570 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 7,701,758 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 1,428,315 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 4586/3 од 24.04.2019. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на обичне акције у износу 3,245,000 хиљаде динара и преференцијалне акције у износу 13,073 хиљаде динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2019. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015., 2016., 2017. и 2018. годину, због наведеног ограничења.

б) *обавезе по основу лизинга*

У хиљадама динара

Почетно стање 01. јануар 2019.

ефекат прве примене МСФИ 16

1.349.455

Расходи камата

19.533

Приходи од камата - престанак приз. уговора

(499)

Расходи од негативне валутне клаузуле лизинг уговора

3.528

Приходи од позитивне валутне клаузуле лизинг уговора

(8.970)

Трошкови пореза за правна и физичка лица

62.970

Остали нето приходи по основу лизинга

(60)

Плаћање лизинг рата

(459.189)

Остало

(4.600)

Стање на дан 31.децембар

962.168

36. КАПИТАЛ

36.1 Капитал се састоји из:

У хиљадама динара

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	18,565,207	14,223,535
Ревалоризационе резерве	6,826,518	4,254,737
Акумулирани резултат	1,470,139	902,509
Добитак / губитак текућег периода	8,955,759	8,145,182
Стање на дан 31. децембра	<u>75,852,173</u>	<u>67,560,513</u>

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком (власници обичних акција), као и право учешћа у расподели добити (власници обичних и приоритетних акција). На дан 31. децембра 2019. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2019. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	13,997,686	83.23
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
ОТР BANKA SRBIJA (custody рачун)	298,352	1.77
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	290,214	1.73
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (збрини рачун)	272,600	1.62
East capital (lux)-Balkan fund	189,756	1.13
GLOBAL MACRO ABSOLUTE RETURN A	133,148	0.79
GLOBAL MACRO CAPITAL OPPORTUNITIES	131,568	0.78
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
GLOBAL MACRO PORTFOLIO	84,003	0.50
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	68,404	0.41
ДЕКА ИНЖЕЊЕРИНГ	60,090	0.36
I.N. DRENİK NONWOVENS TRADING	58,950	0.35
ALLIANCEBERNS.NEXT 50E.M.(M)F.	53,837	0.32
Остали (1,113 акционара)	740,213	4.40
	16,817,956	100.00

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2019. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (632 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Министарство финансија Републике Србије је 26.јуна 2019. године извршило откуп обичних акција које су поседовали акционари DEG-DEUTSHE INVESTITIONS и SWEDFUND INTERNATIONAL у укупном проценту од 6.90%, а 26. новембра откуп обичних акција EBRD-а, у проценту од 24.43% и IFC CAPITALIZATION FUND LP у проценту од 10.15% чиме се проценат учешћа Републике Србије повећао на 83.23% учешћа.

Ревалоризационе резерве у износу од 6,826,518 хиљада динара (2018: 4,254,737 хиљада динара) се односе на: ефекте по основу повећања вредности основних средстава на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 1,004,444 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања власничких хартија од вредности у износу од 1,631,690 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања дужничких хартија од вредности у износу од 4,078,523 хиљада динара и актуарске добитке у износу од 111,861 хиљада динара. Исказане вредности садрже и пореске ефекте ревалоризационих резерви.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.2. Зарада по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,942,686	8,132,109
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	<u>532</u>	<u>484</u>

Основни добитак по акцији за 2019. годину износи 532 динара или 53.17% на номиналну вредност обичне акције, за 2018. годину добитак по акцији износио 484 динара или 48.35% на номиналну вредност обичне акције.

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,152,268	4,228,635
Преузете будуће обавезе	53,595,618	44,069,612
Деривати намњени трговању по уговореној валути	-	1,772,919
Друге ванбилансне позиције	<u>402,692,145</u>	<u>407,748,884</u>
Укупно	<u>460,440,031</u>	<u>457,820,050</u>

Преузете будуће обавезе

37.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	4,210,006	3,107,502
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	4,764,048	3,004,569
Акредитиви	<u>281,963</u>	<u>214,361</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>9,256,017</u>	<u>6,326,432</u>

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	10,970,821	11,017,337
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	32,550,431	24,627,309
Остале неопозиве обавезе	818,349	2,098,534
Стање на дан 31. децембра	44,339,601	37,743,180

37.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,152,267 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,448,971 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 305,001 хиљаде динара (кредити пружени од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 402,692,145 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност домаћих и страних хартија по *custody* пословима за клијенте Банке у износу 49,759,948 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 128,417,584 хиљаде динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 12,000,000 хиљада динара, износ отписаних финансијских средстава у динарима у износу од 28,787,673 хиљада динара, и износ отписаних финансијских средстава у иностраној валути у износу од 3,781,298 хиљада динара према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе. Банка сагласно издатом дозволом за обављање *custody* послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 166,846,879 хиљада динара.

37.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2019. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 1,614,874 хиљаде динара (2018: 900,152 хиљада динара) (напомена 34).

Банка на дан 31.12.2019. године има евидентирана 5.933 поступка који се воде против Банке, чија укупна вредност предмета спора износи 5,650,650 хиљада динара.

У овај износ укључени су како обавезујући тужбени захтеви на плаћање, тако и вредности предмета спора означене у тужбама са утврђујућим тужбеним захтевом. У наведени износ нису урачунати износи камате и трошкова поступка.

Поред тога, Банка на дан 31.12.2019. године има евидентираних 12.709 поступака против трећих лица, чија укупна вредност предмета спора износи 43,661,628 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.5. Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентиране у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2019. године извршена је пореска контрола обрачунавања и плаћања пореза на добит правних лица за 2017. годину у делу исказаног умањења обрачунатог пореза у пореској пријави. По извршеној контроли нису утврђене неправилности.

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Банке обавља се извештајан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

38.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 83,23% обичних акција Банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Подгорица, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.1 Матична и зависна лица (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А. Стање на дан 31. децембра 2019. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,675	889	-	89	7,475	1,111,252	1,118,727
2. Ком. банка АД Бања Лука	83,967	25	549	973	83,568	1,999,078	2,082,646
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	253	-	1	252	200	452
УКУПНО:	90,642	1,167	549	1,063	91,295	3,110,530	3,201,825

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	950,104	-	7	950,111
2. Ком. банка АД Бања Лука	154,073	-	-	154,073
3. КомБанк ИНВЕСТ	25	-	-	25
УКУПНО:	1,104,202	-	7	1,104,209

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	59	5,033	(2,358)	(100)	2,634
2. Ком. банка АД Бања Лука	1,962	3,631	-	(300)	5,293
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,997	-	-	1,997
УКУПНО:	2,021	10,661	(2,358)	(400)	9,924

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 7,288 хиљада динара (2018. године: нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б. Стање на дан 31. децембра 2018. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама

динара

Зависна лица	Плasm. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,651	882	-	93	7,440	-	7,440
2. Ком. банка АД Бања Лука	101,737	25	881	1,261	101,382	1,181,946	1,283,328
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	162	-	-	162	200	362
УКУПНО:	108,388	1,069	881	1,354	108,984	1,182,146	1,291,130

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,440,473	-	1,651	1,442,124
2. Ком. банка АД Бања Лука	179,992	-	-	179,992
3. КомБанк ИНВЕСТ	8	-	-	8
УКУПНО:	1,620,473	-	1,651	1,622,124

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	70	2,994	-	(2)	3,062
2. Ком. банка АД Бања Лука	3,449	4,073	-	(835)	6,687
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,386	-	-	1,386
УКУПНО:	3,519	8,453	-	(837)	11,135

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара (20178: нето позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2019.			2018.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Volero ZR	-	-	-	1	-	1
Веотох доо	23,483	1,220	24,703			
ПМЦ Инжењеринг	1	-	1	1	-	1
Физичка лица	176,512	17,227	193,739	148,782	14,815	163,597
Укупно	199,996	18,447	218,443	148,784	14,815	163,599

Обавезе	2019.			2018.		
	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
ПМЦ Инжењеринг	89	-	89	207	-	207
Веотох доо	7,950	-	7,950			
Архитектонски биро СТУДИО 3	100	-	100	1	-	1
ЈП Југоимпорт	4,964	-	4,964	29	-	29
Анфибија д.о.о. Чачак	-	-	-	239	-	239
EBRD (напомена 32)	-	-	-	-	710,563	710,563
International Finance Corporation	-	-	-	9	-	9
Репрезент д.о.о.	12	-	12	12	-	12
Volero ZR	19	-	19	11	-	11
Физичка лица	216,065	-	216,065	146,812	-	146,812
Укупно	229,199	-	229,199	147,320	710,563	857,883

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Остала повезана лица (наставак)

Приходи и расходи од повезаних лица

	2019.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ПМЦ Ижењеринг	-	35	35
Анфибија д.о.о. Чачак			
Архитектонски биро СТУДИО 3	-	11	11
Веотох доо	482	318	800
ЈП Југоимпорт	-	4,847	4,847
Volero ZR	-	18	18
Физичка лица	7,667	844	8,511
Укупно приходи	8,149	6,073	14,222
Расходи			
Веотох доо	(4)	(1)	(5)
ЈП Југоимпорт	(4)	-	(4)
Физичка лица	(629)	(15)	(644)
Укупно расходи	(637)	(16)	(653)
Нето приходи	7,512	6,057	13,569

Приходи и расходи од повезаних лица

	2018.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ПМЦ Ижењеринг	-	12	12
Анфибија д.о.о. Чачак	-	7	7
Архитектонски биро СТУДИО 3	-	12	12
Volero ZR	-	18	18
Физичка лица	7,207	1,124	8,331
Укупно приходи	7,207	1,173	8,380
Расходи			
EBRD	(40,813)	-	(40,813)
Физичка лица	(1,109)	(736)	(1,845)
Укупно расходи	(41,922)	(736)	(42,658)
Нето расходи	(34,715)	437	(34,278)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Бруто примања		
Извршни одбор	63,403	58,927
Нето примања		
Извршни одбор	52,981	49,500
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	29,747	40,324
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	18,801	25,310

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2019. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за десет клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за три клијента односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура и потраживања по основу закупнине у укупном износу од 27 хиљада динара (по истом основу потраживања враћено је тринаест неовверених извода у износу од 6,431 хиљаду динара).

За једног клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке неопозивих обавеза по гаранцијама са образложењем клијента да није сагласан јер је гаранција истекла. Предмет оспоравања је царинска гаранција која истиче у року од 180 дана. Гаранција је издата на износ од 100.000 хиљада динара.

Четири клијената оспоравају износе потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, непријављеног износа из стечаја за клиринга чекова, накнада за послове агента емисије у динарима, све у укупном износу од 117 хиљада динара.

У два случаја клијенти су делимично оспорили износе који се односе на преплате из јануара у износу од 1,154 хиљаде динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2019. године

40. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

На основу одлуке Управног одбора Банке, упућен је позив за одржавање редовне седнице Скупштине Банке 09. марта 2020. године са предлогом Одлуке о усвајању стратегије и бизнис плана Банке за период 2020. – 2022. године.

Дана 26.02.2020. године, Министарство финансија Републике Србије објавило је да су представници Нове Љубљанске банке д.д. (НЛБ) и министар финансија Републике Србије, потписали Уговор о купопродаји 83.23% обичних акција Комерцијалне банке АД Београд.

Потписивањем овог уговора Банка је добила новог стратешког партнера, који ће након завршетка трансакције преузети и управљање Банком.

Осим догађаја описаних у претходним ставовима није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2019. и 2018. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
USD	104.9186	103.3893
EUR	117.5928	118.1946
CHF	108.4004	104.9779

У Београду, дана 16. марта 2020. године

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
И ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА
ЗА 2019. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1 – 4
Биланс успеха у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године	5
Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године	6
Биланс стања на дан 31.12.2019. године	7
Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године	8 - 9
Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године	10 - 11
Напомене уз финансијске извештаје за годину завршену 31.12.2019. године	12 - 158
Годишњи извештај о пословању Банке	

**Building a better
working world**

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Antifašističke borbe 13A
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Izveštaj o finansijskim izveštajima

Mišljenje

Izvršili smo reviziju pojedinačnih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2019. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2019. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju u delu „Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja“. Nezavisni smo od Banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima. U tom kontekstu, za pitanje u nastavku, opisano je kako se naša revizija bavila tim pitanjem.

Ispunili smo obaveze opisane u delu „Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja“, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje sprovođenje procedura dizajniranih da odgovore na našu procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima. Rezultati naših revizorskih procedura, uključujući procedure spovedene za ključno revizorsko pitanje opisano u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim finansijskim izveštajima.

**Building a better
working world**

Adekvatnost obezvređenja finansijskih plasmana

Ovo je ključno revizorsko pitanje jer određivanje iznosa obezvređenja finansijskih plasmana zahteva značajna prosuđivanja. Upotreba različitih pretpostavki i tehnika modeliranja može dovesti do značajno različitih iznosa obezvređenja finansijskih plasmana komitentima. Neto knjigovodstvena vrednost finansijskih plasmana komitentima na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 180.852.563 hiljada (ili 42% ukupne aktive).

Ključne oblasti procenjivanja uključuju tumačenje zahteva za obračun obezvređenja u skladu sa MSFI 9, što se odražava na model očekivanih kreditnih gubitaka Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gubitaka, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane, očekivani budući novčani tokovi i očekivano kretanje makroekonomskih pokazatelja (npr. kretanje referentne kamatne stope Narodne banke Srbije, BELIBOR-a, stope inflacije) kao što je obelodanjeno u Napomeni 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, Rizik promene vrednosti aktive - umanjenje imovine, kao i procene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvređenja za individualno procenjene plasmane.

Mogući ishodi zasnivaju se na diskontovanim novčanim tokovima za individualno procenjene plasmane i uključuju procenjivanje i druge kompleksne oblasti, kao što su indikatori obezvređenja, verovatnoće relevantnih scenarija za očekivane buduće novčane tokove i prognoze samih novčanih tokova, uključujući realizaciju sredstava obezbeđenja.

Za više informacija, pogledati Napomenu 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomenu 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene finansijske izveštaje.

Procenili smo dizajn i testirali operativnu efektivnost sistema internih kontrola na procesu grupne procene obezvređenja plasmana, kao i proces procene obezvređenja za pojedinačno procenjene plasmane.

Angažovali smo eksperte u oblasti modeliranja kreditnog rizika za pregled metodologije i modela za obračun obezvređenja u skladu sa zahtevima MSFI 9, kao i za pregled makroekonomskih modela, i eksperte za informacione sisteme za testiranje efektivnosti opštih IT kontrola na aplikacijama osnovnog IT sistema u kojima se vrši obračun obezvređenja.

Procenili smo usklađenost tehnika modeliranja i metodologije sa zahtevima MSFI 9 - Finansijski instrumenti. Pored toga, procenili smo prikladnost značajnih pretpostavki koje se koriste u modelima za obračun kreditnih gubitaka.

Na uzorku kreditnih partija smo sproveli procedure da bi ocenili pravovremenost identifikacije plasmana kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i klasifikaciju instrumenata po nivoima u skladu sa zahtevima MSFI 9. Naše procedure su uključile preispitivanje kreditne sposobnosti klijenata i pregled ulaznih parametara za njeno određivanje, kao što su verovatnoća neispunjenja obaveza, broj dana docnje, rani indikatori obezvređenja ili reprogrami.

Takođe, na uzorku plasmana koji se procenjuju na kolektivnoj osnovi, izvršili smo preračun obezvređenja kako bismo potvrdili njegovu matematičku tačnost.

Za individualno procenjene plasmane, naše procedure su uključivale procenu pravovremenosti identifikovanja nastalih kreditnih gubitaka i testiranje pretpostavki korišćenih u modelima, uključujući prognoziranje buduće novčane tokove i procenju vrednost sredstava obezbeđenja. Na uzorku individualno obezvređenih plasmana stekli smo razumevanje o aktuelnom finansijskom stanju dužnika i razmotrili da li su ključne pretpostavke odgovarajuće imajući u vidu okolnosti zajmoprimca. Takođe smo izvršili preračun obračuna obezvređenja zbog potvrde matematičke tačnosti. Pored toga, testirali smo ključne parametre za obračun obezvređenja, uključujući očekivane buduće novčane tokove, njihov vremenski raspored i vrednost kolaterala, i razgovarali sa rukovodstvom o tome da li su procene ažurne i u skladu sa strategijom koja se sledi u vezi sa naplatom od konkretnog dužnika.

Procenili smo adekvatnost obelodanjivanja sadržanih u Napomeni 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomeni 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva i Odbora za reviziju za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo Odboru za reviziju, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje je revizor identifikovao tokom revizije.

Takođe, dostavljamo Odboru za reviziju izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

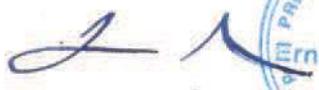
Od pitanja koja su saopštena Odboru za reviziju, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period i stoga su ključna revizorska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno obelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Banke. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine.

Partner zadužen za reviziju koja rezultira izveštajem nezavisnog revizora je Danijela Mirković.

U Beogradu, 16. marta 2020. godine

Danijela Mirković
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

БИЛАНС УСПЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2019.	2018.
Приходи од камата	3ц; 8	13,630,674	13,744,908
Расходи од камата	3ц; 3х; 8	(1,025,290)	(910,270)
Нето приход по основу камата		12,605,384	12,834,638
Приходи од накнада и провизија	3д; 9	7,124,829	7,207,872
Расходи накнада и провизија	3д; 9	(1,795,833)	(1,997,723)
Нето приход по основу накнада и провизија		5,328,996	5,210,149
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	3е; 10	71,614	44,076
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	3ф; 11	353,490	230,194
Нето приход /(расход) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	3б; 12	38,228	(7,458)
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	3ј; 13	2,425,931	9,493
Нето добитак /(губитак) по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	14	(579,933)	526,547
Остали пословни приходи	3г; 15	151,321	155,969
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД		20,395,031	19,003,608
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	3р; 16	(4,917,532)	(4,442,799)
Трошкови амортизације	3л; 3љ; 17	(1,005,837)	(551,988)
Остали приходи	18	720,795	280,229
Остали расходи	19	(6,923,772)	(6,167,977)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		8,268,685	8,121,073
Добитак по основу одложених пореза	3и; 20.1	1,482,667	700,754
Губитак по основу одложених пореза	3и; 20.1	(795,593)	(676,645)
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА		8,955,759	8,145,182
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	3у; 36.2	532	484
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	3у; 36.2	532	484

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

За годину која се завршава 31. децембра 2019. године

(У хиљадама динара)

	<u>Напомена</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
ДОБИТАК ПЕРИОДА		8,955,759	8,145,182
<i>Остали резултат периода</i>			
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	20.5	111,214	-
Актуарски добици / (губици)	20.5; 34	(12,609)	53,387
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	20.5	651,534	230,026
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Позитивни / (негативни) ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	20.5	2,297,679	(203,597)
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	20.5	1,891	34,066
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	20.5	(455,735)	(42,512)
Укупан позитиван остали резултат периода		2,593,974	71,370
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		11,549,733	8,216,552

Напомене на наредним странама чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

 Др Владимир Медан
 председник Извршног одбора

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2019. године

(У хиљадама динара)

	Напомена	31.12.2019.	31.12.2018.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	3к; 21	67,558,219	63,595,710
Потраживања по основу деривата	3ј; 22	-	4,070
Хартије од вредности	3ј; 23	138,469,551	133,177,598
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	3ј; 24	24,733,958	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	3ј; 25	180,852,563	167,545,674
Инвестиције у зависна друштва	3ј; 26	3,433,697	2,611,859
Нематеријална имовина	3љ; 27	665,735	557,051
Некретнине, постројења и опрема	3л; 3х; 28	6,437,937	5,619,078
Инвестиционе некретнине	3м; 29	1,857,927	1,896,347
Одложена пореска средства	20.4.1	1,074,197	840,967
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	30	196,300	227,630
Остала средства	3ј; 31	7,100,359	6,612,267
УКУПНА АКТИВА		432,380,443	401,165,980
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ			
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3о; 32	5,021,756	5,662,748
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	3о; 33	335,317,154	317,229,084
Резервисања	3п; 34	2,328,130	1,653,663
Остале обавезе	3х; 35	13,861,230	9,059,972
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ		356,528,270	333,605,467
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	3т; 36	40,034,550	40,034,550
Добитак	36.1	10,425,898	9,047,691
Резерве	3т; 36.1	25,391,725	18,478,272
УКУПНИ КАПИТАЛ		75,852,173	67,560,513
УКУПНА ПАСИВА		432,380,443	401,165,980

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. Јануара до 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

ОПИС	Акцијски и остали капитал	Емисиона премија	Резерве из добити и остале резерве	Ревалоризационе резерве (потражни салдо)	Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	Добитак	Укупно
Почетно стање на дан 1. Јануара 2018. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,030,259	(3,538)	8,137,249	63,260,055
Ефекти прве примене нових МСФИ - повећање	-	-	-	176,617	-	-	176,617
Ефекти прве примене нових МСФИ - смањење	-	-	-	-	3,538	(1,161,693)	(1,158,155)
Кориговано почетно стање на дан 1. Јануара 2018. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,206,876	-	6,975,556	62,278,517
Укупан позитиван остали резултат периода	-	-	-	47,861	-	-	47,861
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	8,145,182	8,145,182
Расподела добити - повећање	-	-	3,162,000	-	-	-	3,162,000
Расподела добити, односно покриће губитка - смањење	-	-	-	-	-	(3,162,000)	(3,162,000)
Исплата дивиденди	-	-	-	-	-	(2,535,916)	(2,535,916)
Остало - повећање	-	-	-	-	-	23,509	23,509
Остало - смањење	-	-	-	-	-	(398,640)	(398,640)
Укупне трансакције с власницима	-	-	3,162,000	-	-	(6,073,047)	(2,911,047)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	17,191,466	22,843,084	14,223,535	4,254,737	-	9,047,691	67,560,513

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д. БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ (наставак)
У периоду од 1. Јануара до 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

ОПИС	Акцијски и остали капитал	Емисиона премија	Резерве из добити и остале резерве	Ревалоризационе резерве (потражни салдо)	Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	Добитак	Укупно
Почетно стање на дан 1. Јануара 2019. године	17,191,466	22,843,084	14,223,535	4,254,737	-	9,047,691	67,560,513
Кориговано почетно стање на дан 1. Јануара 2019. године	17,191,466	22,843,084	14,223,535	4,254,737	-	9,047,691	67,560,513
Укупан позитиван остали резултат периода	-	-	-	2,571,781	-	-	2,571,781
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	8,955,759	8,955,759
Расподела добити - повећање	-	-	4,341,672	-	-	-	4,341,672
Расподела добити, односно покриће губитка - смањење	-	-	-	-	-	-	-
Исплата дивиденди	-	-	-	-	-	(4,341,672)	(4,341,672)
Остало - повећање	-	-	-	-	-	(3,258,073)	(3,258,073)
Остало - смањење	-	-	-	-	-	22,193	22,193
Укупне трансакције с власницима	-	-	4,341,672	-	-	(7,577,552)	(3,235,880)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	-	10,425,898	75,852,173

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

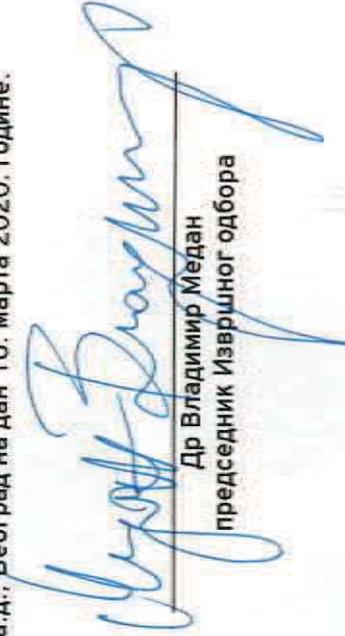
Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2020. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

За годину завршену 31. децембра 2019. године
(У хиљадама динара)

	2019.	2018.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	<u>22,680,043</u>	<u>22,365,620</u>
Приливи од камата	14,266,668	13,996,462
Приливи од накнада	7,176,890	7,214,624
Приливи по основу осталих пословних активности	1,225,350	1,146,009
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	<u>11,135</u>	<u>8,525</u>
Одливи готовине из пословних активности	<u>(12,820,302)</u>	<u>(12,986,403)</u>
Одливи по основу камата	(919,958)	(947,520)
Одливи по основу накнада	(1,729,276)	(1,967,989)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,359,913)	(4,343,591)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	(945,578)	(890,900)
Одливи по основу других трошкова пословања	<u>(4,865,577)</u>	<u>(4,836,403)</u>
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	<u>9,859,741</u>	<u>9,379,217</u>
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	<u>19,256,099</u>	<u>30,043,591</u>
Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	-	699,138
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	<u>19,256,099</u>	<u>29,344,453</u>
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	<u>(29,251,299)</u>	<u>(4,396,653)</u>
Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	(23,950,330)	(4,396,653)
Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	<u>(5,300,969)</u>	<u>-</u>
Нето прилив / (одлив) готовине из пословних активности пре пореза на добит	<u>(135,459)</u>	<u>35,026,155</u>
Нето прилив / (одлив) готовине из пословних активности	<u>(135,459)</u>	<u>35,026,155</u>

ИЗВЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (наставак)
 За годину завршену 31. децембра 2019. године
 (У хиљадама динара)

	2019.	2018.
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	50,001,000	42,094,231
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	50,001,000	42,094,231
Одливи готовине из активности инвестирања	(47,854,250)	(58,424,017)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(47,352,299)	(58,013,589)
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	(501,951)	(407,120)
Остали одливи из активности инвестирања	-	(3,308)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности инвестирања	2,146,750	(16,329,786)
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	95,834,974	84,792,124
Приливи по основу узетих кредита	95,834,974	84,792,124
Одливи готовине из активности финансирања	(97,476,818)	(89,475,977)
Одливи по основу узетих кредита	(97,090,930)	(89,475,977)
Остали одливи из активности финансирања	(385,888)	-
Нето одлив готовине из активности финансирања	(1,641,844)	(4,683,853)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	187,772,116	179,295,566
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(187,402,669)	(165,283,050)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ	369,447	14,012,516
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	40,375,748	26,314,898
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	570,989	48,334
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	(449,533)	-
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	40,866,651	40,375,748

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 16. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
 председник Извршног одбора

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија 83.23%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2019. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 203 експозитура на територији Србије (31. децембра 2018. године: 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 201 експозитура на територији Србије).

На дан 31. децембра 2019. године Банка је имала 2,744 запослених (31. децембра 2018. године: 2,766 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2019. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014, 135/2014, 103/2018).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала Рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ који су усвојени од стране Банке од 1. јануара 2019. године:

- **МСФИ 16 Лизинг**

МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмопримци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Погледати напомену 3.х за ефекте примене овог стандарда и детаљна обелодањивања.

- **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (Измена)**

Измена омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (Измене)**

Измене и допуне се односе на то да ли мерење, нарочито захтеви за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена друштва и заједничка улагања која, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом друштву или заједничком улагању, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да ентитет треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитала („equity“ метод). У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на добит**

Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на добит, у околностима када порески третман подразумева неизвесност која утиче на примјену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (појединачно или у целини), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за рефлектовање тих неизвесности и рачуноводствено обухватање услед промене околности и чињеница. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 19: Измене, ограничење или измирења плана примања запослених (Измена)**

Измене стандарда условљавају ентитете да узимају у обзир ажуриране актуарске претпоставке како би утврдили текуће трошкове и нето камату за преостали период годишњег извештавања након што је на снагу ступила измена, ограничење или измирење плана примања запослених. Измене стандарда такође појашњавају како рачуноводство за измене, ограничење или измирење плана примања запослених утиче на примену захтева за ограничење имовине. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години
(наставак)

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017, који представља скуп измена и допуна МСФИ. Измене и допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани: Измене МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, измене и допуне у оквиру МСФИ 11 појашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.**
- **МРС 12 Порез на добит: Измене стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате узимајући у обзир где су признате прошле трансакције или догађаји који су генерисали расподељиву добит.**
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања: Измене стандарда, разјашњавају 14. пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средством, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.**

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

- **Измена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете и заједничка улагања: Продаја активе између инвеститора и зависног друштва**

Измене указују на познато неслагање захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних друштава и заједничких улагања. Главна последица измена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање (без обзира да ли је реч о зависном друштву или не). Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која не представља бизнис, чак и када је ова актива део зависног друштва. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда на неодређено време чекајући исход истраживања везано за примену метода учешћа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **Концептуални оквир за финансијско извештавање**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао ревидирани Концептуални оквир за финансијско извештавање 29. марта 2018. године. Овај оквир поставља свеобухватан скуп концепта за финансијско извештавање, увођење стандарда, смернице потребне онима који припремају доследне рачуноводствене политике као и помоћ осталима којима је у циљу да разумеју и тумаче стандарде. Одбор је такође издао посебан пратећи документ, Измене и допуне референци у концептуалном оквиру МСФИ стандарда, који представља измене оних стандарда на које је утицано, како би се ажурирале и референце измењеног Концептуалног оквира. Циљ измене референци је да подржи прелаз на нови Концептуални оквир за компаније које развијају рачуноводствене политике користећи концептуални оквир у случајевима када у појединим трансакцијама МСФИ нису применљиви. За оне који припремају рачуноводствене политике засноване на Концептуалном оквиру, на снази је за период од или након 1. јануара 2020. године. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

- **МСФИ 3: Пословне комбинације (Измена)**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене у Дефиницији бизниса (Измене у МСФИ 3) са циљем решавања потешкоћа ентитетима током утврђивања тога да ли су стекли бизнис или имовину. Ове измене се односе на пословне комбинације којима је дан стицања у првом годишњем извештајном периоду који почиње на дан, или након 1. јануара 2020. године, као и стицањима имовине која се десе на или након тог периода, са могућношћу ранијег почетка примене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 1 Презентација финансијских извештаја и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке: 'Дефиниција материјалности' (Измене)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2020. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене појашњавају дефиницију материјалности и начин на који се примјењује. Нова дефиниција наводи да, 'Информација је материјална ако њено изостављање или погрешно приказивање може да утиче на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја опште намене доносе на основу тих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације у вези са конкретним друштвом које извештава. Поред тога, објашњења која прате дефиницију су побољшана. Измјене и допуне су такође довеле до тога да дефиниција материјалности буде конзистентна кроз све МСФИ стандарде. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

• **Реформа benchmark-а референтне каматне стопе - МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7 (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2020. године, те се морају примењивати ретроспективно. Ранија примена је дозвољена. У септембру 2019. ИАСБ је објавио измене и допуне МСФИ 9, МРС 39 и МСФИ 7, којима се завршава прва фаза рада како би се одговорило на учинке реформе међубанкарских понуђених стопа (ИБОР) на финансијско извештавање. Друга фаза ће се фокусирати на питања која би могла утицати на финансијско извештавање када се постојећа референтна каматна стопа замени каматном стопом без ризика (РФР). Објављене измене се баве питањима која утичу на финансијско извештавање у периоду пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативном каматном стопом и баве се импликацијама на посебне захтеве рачуноводства хеџинга у МСФИ 9 Финансијски инструменти и МРС 39 Финансијски инструменти: признавање и мерење, за које је потребна „forward-looking“ анализа. Измене су осигурале привремене олакшице, примењиве на све односе хеџинга, који су директно под утицајем реформе референтне каматне стопе, који омогућују наставак рачуноводства хеџинга током периода неизвесности пре замене постојеће референтне каматне стопе алтернативним, готово безризичним каматним стопама. Постоје и измене МСФИ-ја 7 Финансијски инструменти: Обелодањивања у вези додатних обелодањивања око неизвесности која произлазе из реформе референтне каматне стопе. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

• **МРС 1 Презентација финансијских извештаја: Класификација краткорочних и дугорочних обавеза (Измене)**

Измене су на снази за годишње периоде извештавања која почињу на дан или након 1. јануара 2022. године, а дозвољена је ранија примена. Циљ измена је промовисати доследност у примени захтева помажући компанијама да утврде да ли је у извештају о финансијском положају, дугови и друге обавезе с неизвесним датумом доспећа потребно класификовати као краткорочне или дугорочне. Измене и допуне утичу на презентацију обавеза у извештају о финансијском положају и не мењају постојеће захтеве око мерења или времена признавања било које имовине, обавезе, прихода или расхода, нити информације које друштва обелодањује о тим ставкама. Такође, измене и допуне разјашњавају захтеве за класификацијом дуга који друштво може да подмири издавањем властитих инструмената капитала. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

При састављању и презентовању финансијских извештаја за период јануар –децембар 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	У динарима	
	2019.	2018.
USD	104.9186	103.3893
EUR	117.5928	118.1946
CHF	108.4004	104.9779
JPY	0.9653	0.9366

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) *Камата*

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе – накнаде за обраду захтева за одобравање кредита као и накнаде за анексирање.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом алтернативног unwinding концепта. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе умањењем обрачунатих прихода од камате са њима припадајућим расходима од исправки вредности, признатих у текућој години, при чему се потраживања од камата признају по бруто принципу.

(д) *Накнаде и провизије*

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе. Остале накнаде се разграничавају и сразмерни део признаје као приход периода.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) *Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената*

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената обухватају добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности: деривата, промене вредности финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) *Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности*

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности односе се на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и фер вредност кроз остали резултат.

(г) *Дивиденде*

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали пословни приходи.

(х) *Лизинг*

Рачуноводствена политика примењена након 1. јануара 2019. године

На почетку уговора, Банка процењује да ли уговор садржи лизинг компоненту или представља лизинг. Тачније, анализира се да ли уговор преноси право на контролу коришћења одвојивих средстава током дефинисаног временског периода, у замену за накнаду.

Банка као закупцац

Банка примењује јединствени приступ признавања и мерења за све закупе, осим за краткорочни закуп и закуп средстава мале вредности. Банка признаје лизинг обавезе за плаћање закупа и право на коришћење које представља право на коришћење основних средстава.

(и) *Право на коришћење средстава*

Банка признаје право на коришћење имовине на дан почетка закупа (тј. на датум када је имовина доступна за употребу). Право на коришћење имовине вреднује се у висини набавне вредности, умањене за акумулирану амортизацију и губитке од обезвређења, и прилагођава се било којем накнадном мерењу обавеза по основу лизинга. Набавна вредност права на коришћење средстава укључује износ признатих лизинг обавеза, иницијалних директних трошкова и лизинг плаћања извршених на дан или пре датума почетка, умањене за примљене подстицаје за закуп.

Право на коришћење средстава амортизује се пропорционално, на период краћи од рока трајања закупа или процењеног корисног века имовине.

Лизинг средства амортизована су применом стопе у распону од 92.31% до 6.70% на годишњем нивоу у зависности од уговореног права коришћења средства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(х) Лизинг (наставак)

(и) Обавезе по основу лизинга

На дан почетка закупа, Банка признаје обавезе по основу лизинга, мерене по садашњој вредности лизинг плаћања која треба да се изврше током трајања закупа. Лизинг плаћања укључују фиксне исплате, умањене за сва потраживања по основу подстицаја за закуп, варијабилне исплате закупа које зависе од индекса или стопе, и за износе за које се очекује да ће бити сигурно плаћени за резидуалну вредност. Лизинг плаћања такође укључују цену извршења куповне опције за коју је разумно очекивано да ће се извршити од стране Банке и плаћање пенала за раскид уговора, ако је опција раскида коју Банка може да искористи у току трајања уговора.

Варијабилна лизинг плаћања која не зависе од индекса или стопе признају се као расходи (осим ако су настали за производњу залиха) у периоду у ком су настали догађаји или услови који доводе до плаћања.

При израчунавању садашње вредности лизинг плаћања, Банка користи своју инкременталну стопу задужевања на дан почетка закупа, јер имплицитна каматна стопа за лизинг није лако утврдива. Након датума почетка, износ лизинг обавеза се повећава за обрачунату камату за протекли период и умањује се за извршена лизинг плаћања. Поред тога, књиговодствена вредност лизинг обавеза се поново мери ако постоји модификација уговора, промена трајања закупа, промена плаћања закупа (нпр. промене у будућим плаћањима које су последица промене индекса или стопе коришћене за утврђивање таквих плаћања закупа) или промена у процени опције за куповину основног средства које је предмет закупа.

Приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задужевања у распону од 0.3324 % до 2.4310% за EUR и у распону од 2.8660% до 4.1253% за РСД.

У току 2019. године инкрементална стопа задужења није имала великих одступања. У последњем кварталну стопе су се кретала се у распону од 0.2395 % до 3.36732 за EUR односно 1.23850 до 4.3866 за РСД.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(х) *Лизинг*

(иии) *Краткорочни закупи и закупи средстава мале вредности*

Банка примењује изузеће од признавања краткорочног закупа за своје краткороче закупе машина и опреме (тј. оне закупе који имају рок трајања краћи од 12 месеци од датума почетка и не садрже опцију куповине). Такође се примењује изузеће од признавања за закуп средстава мале вредности на закуп канцеларијске опреме. Лизинг плаћања код краткорочних закупа и закупа средстава мале вредности признају се као расход, пропорционално у току периода трајања закупа.

Банка као давалац закупа

Закупи у којима Банка не преноси суштински све ризике и користи повезане са власништвом над средством, класификују се као оперативни лизинг. Приходи од закупа се обрачунавају пропорционално у току трајања уговора и евидентирају се као приходи у билансу успеха, због своје оперативне природе. Иницијални директни трошкови настали у преговарању и уређивању оперативног лизинга додају се књиговодственој вредности средства датих у закуп и признају се током трајања закупа на истој основи као и приходи од закупа. Потенцијалне закупнине признају се као приход у периоду у којем су зарађене.

Рачуноводствена политика примењивана пре 1. јануара 2019. године

Лизинг је класификован као финансијски у случају када су све користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга пренети на Банку. Лизинг је класификован као оперативни у случају када користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга нису пренети на Банку. Банка не даје средства у финансијски или оперативни лизинг, односно јавља се искључиво као корисник финансијског или оперативног лизинга.

(и) *Обавезе по основу лизинга*

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(ии) *Средства узета на лизинг*

Средства које Банка користи по основу лизинга код кога су све користи и ризици који проистичу из власништва над предметом лизинга пренети на Банку су исказана у билансу стања Банке. Средства узета на финансијски лизинг се иницијално вреднују по вредности која је једнака фер вредности средстава-предмета лизинга, или по садашњој вредности минималних плаћања лизинга, уколико је ова вредност нижа. Накнадно вредновање средстава узетих на финансијски лизинг се врши по рачуноводственој политици која се примењује за конкретно средство.

Закупи простора који се користи за филијале и експозитуре се првенствено обухватају као оперативни лизинг. Укупна плаћања по основу оперативног лизинга се признају у билансу успеха равномерно праволинијски током трајања лизинга. Средства која Банка користи по основу оперативног лизинга се класификују као оперативни лизинг и не исказују се у билансу стања Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) *Порески расходи*

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) *Текући порез на добит*

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ии) *Одложени порези*

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(иии) *Остали порези и доприноси*

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додатну вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале расходе".

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9

Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је недериватни, а за који Банка јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произилазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (AC)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са губицима и добицима рекласификованим у биланс успеха - „recycling“ (FVOCI) по престанку признавања
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без рекласификовања губитака и добитака у биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- **Кредите и потраживања** као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и које Банка не намерава да прода у кратком року,
- **ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха** које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- **Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):**
  - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
  - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
  - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- **Финансијске деривате** који обухватају forward и swap трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевали су да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елиминира постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације о начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза Банке, рачуноводство финансијских обавеза је исто као и у складу са захтевима МРС 39. Банка нема финансијске обавезе које се процењују као FVTPL и нема намеру да то учини. Сprovedена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 у погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 насталог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка („expected credit loss „ECL, eng.) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Ниво 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Ниво 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици Банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Ниво 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у Ниво 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој се њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(ив) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу Банке сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**(л) Некретнине и опрема****(и) Признавање и вредновање**

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) Накнадни трошкови

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) Амортизација

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)		%
Грађевински објекти	40		2.50%
Компјутерска опрема	4		25.00%
Намештај и остала опрема	2 - 15		6.70 – 50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5		4.25 – 86.20%
Основна средства узета у лизинг	1.1 -14.6		6.90 – 92.31%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) *Некретнине и опрема (наставак)*

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција. Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(љ) *Нематеријална улагања*

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средстава на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(м) *Инвестиционе некретнине*

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средстава.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) *Обезвређење нефинансијских средстава*

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средства превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средства се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средства и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средства се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

(о) *Депозити, кредити и субординиране обавезе*

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(п) *Резервисања*

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) *Бенефиције запослених*

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2019. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у намени 34(б).

(с) *Финансијске гаранције*

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

(т) *Капитал и резерве*

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неовчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(у) *Зарада по акцијама*

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(в) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

3.1. Измене у рачуноводственим политикама за лизинг

Међународни стандард финансијског извештавања 16 – Лизинг је у примени за периоде извештавања након 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 замењује МРС 17 – Лизинг, ИФРИЦ 4 Одређивање да ли уговор садржи елемент лизинга, СИЦ-15 Оперативни лизинг – подстицаји и СИЦ-27 Процена суштине трансакција које укључују правни облик лизинга. Стандард утврђује принципе за признавање, мерење, приказивање и обелодањивање лизинга и захтева од корисника лизинга да их већински признаје у билансу успеха.

Банка је усвојила МСФИ 16 применом модификованог ретроспективног приступа на дан иницијалне примене 1. јануара 2019. године, тако да се кумулативни ефекти примене стандарда признају на дан иницијалне примене.

Стандард дозвољава два одступања у признавању лизинга – лизинг имовине мале вредности и краткорочни лизинг (односно лизинг са трајањем до 12 месеци). Банка је одлучила да користи ова два стандардом дозвољена изузетка.

Од 1. јануара 2019. године Банка признаје права коришћења као средства и обавезе по основу лизинга за лизинг уговоре који испуњавају стандардом прописане услове, изузев за лизинг имовине мале вредности и краткорочни лизинг. Права коришћења су призната у износу једнаком обавези по основу лизинга прилагођеној за износ аванса или обрачунатих лизинг плаћања која се односе на те уговоре а који су били признати. Обавезе по основу лизинга су признате на нивоу садашње вредности преосталих лизинг плаћања, дисконтованих инкременталном стопом позајмљивања на дан иницијалне примене.

Упоредни подаци на дан 31. децембар 2018. године не одражавају ове измене политика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир управљања ризицима, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним оквиром управљања ризицима, стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа показатеља адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима на нивоу испод дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2019. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Оквиром за управљање ризицима;
- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Оквиром за управљање ризицима Банка је формализовала своју склоност ка преузимању ризика, кроз дефинисање циљева (таргета), толеранције (тригера) и лимита, на бази квантитативне и квалитативне анализе. Оквир за управљање ризицима је интегрисан у процес одлучивања у Банци, као и у процес стратешког планирања – израде Стратегије и Бизнис плана.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима. Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима (наставак)

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима организационе структуре у Банци правремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал, као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе Одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука поштује се принцип двоструке контроле, тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у страниј валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, и редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик по основу билансних изложености.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Банка је у 2019. години континуирано примењивала МСФИ 9 стандард . У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (АС), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI¹ критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкова и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадом рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорије Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

---

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, погоршанје кредитног ризика у односу на тренутак одобрења, кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance”. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведену групу, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансисјких потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством.

Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „РОCI²”, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

Приликом сваке промене кредитних услова, код пласмана који нису у статусу проблематичних (ПЛ) клијената, као и код лоших (НПЛ) клијената, Банка израчунава 10% тест у циљу утврђивања да ли се ради о значајној или мање значајној модификацији.

Банка у свом систему евидентира сваку модификацију средства, без обзира да ли се ради о мање значајној или значајној модификацији, и без обзира да ли је модификација настала због промене тржишних услова код добрих (ПЛ) клијената или је настала због проблема у пословању лоших (НПЛ) клијената.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци, или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

---

² Purchased or Originated Credit-Impaired (РОCI)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 19 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категије рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4Д, 4ДД и 5). Категорија ризика 4, дели се на пет подкатегија и то: 4+, 4 и 4- – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе – умањење имовине

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегорија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом, који се примењује од 01.01.2018. године. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са MPC 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 – Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 – Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животно век инструмента.

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично). У 2019. години, Банка је унапредила Методологију процене обезвређења у делу додатних критеријума за укључивање клијената у ниво 2, где је укључен и квантитативни критеријум за погоршање кредитног ризика од тренутка одобравања пласмана до датума обрачуна обезвређења.

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање (наставак)

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-а)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-а)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-а клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-а представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-а, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-а.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуна умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмената.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и forward looking компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела. У 2019. години, Банка је унапредила forward looking компоненту, тако што је у вредност Бета фактора укључила за сва три сценарија кретања макроекономских варијабли (оптимистични, реалан и песемистични), након чега се врши пондерисање са вероватноћама очекиване реализације наведених сценарија, како би се добио финални Бета фактор који садржи све три сценарија (оптимистичан, реалан, песемистичан).

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунатог за прву годину.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара lifetime PD-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12. LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - DF у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција своде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3. Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке и Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (коллатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног коллатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита, животно осигурање и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папири.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности коллатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност коллатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте коллатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности коллатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом коллатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање коллатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолија Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу коллатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност коллатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни коллатерал у складу са закљученим уговором. Коллатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2019. и 31. децембра 2018. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

У хиљадама динара

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	456,990,222	432,380,443	427,668,873	401,165,980
Готовина и средства код централне банке	67,558,219	67,558,219	63,595,710	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	24,952,308	24,733,958	18,705,766	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	192,872,896	180,852,563	181,694,980	167,545,674
Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	138,470,153	138,469,551	133,183,262	133,181,667
Остала средства	9,339,310	7,100,360	8,657,056	6,612,268
Немонетарна имовина	23,797,336	13,665,793	21,832,099	11,752,932
II. Ванбилансне ставке	53,123,735	52,932,759	42,261,680	41,986,725
Плативе гаранције	4,210,006	4,185,429	3,107,502	3,037,138
Чинидбене гаранције	4,764,048	4,722,824	3,004,569	2,962,498
Преузете неопозиве обавезе	43,588,232	43,487,483	35,783,262	35,646,780
Остало	561,449	537,023	366,347	340,309
Укупно (I+II)	510,113,958	485,313,202	469,930,553	443,152,705

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промена кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2019. године

	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2018.	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980
Нова потраживања	27,527,105	292,921	74,701	27,894,727
Смањење/Отплата потраживања	(13,167,541)	(392,575)	(2,842,481)	(16,402,597)
Прелазак у ниво 1	-	(900,675)	(304,024)	(1,204,699)
Прелазак у ниво 2	(6,654,156)	-	(191,619)	(6,845,775)
Прелазак у ниво 3	(555,125)	(231,513)	-	(786,638)
Прелазак из других нивоа	1,204,699	6,845,775	786,638	8,837,112
Друге промене	3,062,450	(2,199,163)	(1,177,501)	(314,214)
31.12.2019.	170,284,910	6,745,322	15,842,664	192,872,896

Промена исправки вредности кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2019. године

	У хиљадама динара			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
31.12.2018.	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307
Нова потраживања	201,275	14,334	69,000	284,609
Смањење/Отплата потраживања	(117,990)	(10,520)	(1,653,639)	(1,782,149)
Прелазак у ниво 1	-	(23,215)	(137,084)	(160,299)
Прелазак у ниво 2	(88,063)	-	(67,482)	(155,545)
Прелазак у ниво 3	(4,501)	(5,940)	-	(10,441)
Прелазак из других нивоа	160,299	155,545	10,440	326,284
Друге промене	(312,772)	(252,688)	(65,973)	(631,433)
31.12.2019.	874,495	125,198	11,020,640	12,020,333

Током 2019. године транзиције изложености по нивоима су последице редовних пословних промена:

- транзиција у ниво 1 из нивоа 2 и 3, је последица побољшања параметара пословања према финансијским извештајима за 2018, односно услед измирења доспелих обавеза делимично или у целости (смањење доцње);
- транзиција у ниво 2 из нивоа 1, последица је измене Методологије у делу критеријума за прелазак у ниво 2, као и повећања кредитног ризика код одређеног броја клијената;
- транзиција у ниво 3 из нивоа 1 и 2, је последица је повећања кредитног ризика (блокада рачуна дужа од 60 дана, и повећање доцње преко 90 дана у највећем делу). Током године, потраживања из нивоа 1 су се налазила у нивоу 2 пре него што су прешла у ниво 3. Смањење потраживања у нивоу 3 последица је регулисања ризичних потраживања (наплатом из колатерала и редовног пословања клијената).
- Смањење исправки вредности у другим променама највише се односи на побољшање параметара ризика којима се обезвређују ПЛ (добри) пласмани а налазили су се у портфолију Банке 31.12.2018. године као и 31.12.2019. године.
- Друге промене углавном се односе на повећање/смањење ангажовања код клијената који нису мењали нивое на оба датума. Такође, у друге промене улази и обрачун камата, курсних разлика и друго.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2019.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	У хиљадама динара	
								Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	40,137,803	563,216	993,518	41,694,537	55,720	18,722	487,612	562,055	41,132,483
Готовински	34,456,268	369,714	250,163	35,076,145	161,194	19,467	196,477	377,138	34,699,007
Пољопривреда	9,316,462	121,427	275,822	9,713,711	103,186	12,406	127,555	243,147	9,470,564
Остало	4,793,469	44,820	159,663	4,997,952	36,250	1,080	153,449	190,779	4,807,173
Микро бизнис	7,937,996	779,822	549,999	9,267,817	127,880	21,209	286,938	436,027	8,831,790
Укупно становништво	96,641,998	1,878,999	2,229,165	100,750,162	484,230	72,884	1,252,031	1,809,145	98,941,017
Велика предузећа	30,404,295	4,177,915	6,273,603	40,855,813	81,782	43,052	3,714,019	3,838,853	37,016,960
Средња предузећа	7,749,403	178,584	1,753,845	9,681,832	31,326	2,997	1,335,764	1,370,087	8,311,745
Мала предузећа	3,571,658	95,640	1,149,243	4,816,541	20,410	781	656,700	677,891	4,138,650
Држава	21,847,484	413,490	170,672	22,431,646	110,876	5,464	132,088	248,428	22,183,218
Остало	10,070,072	694	4,266,136	14,336,902	145,871	21	3,930,037	4,075,929	10,260,973
Привредни клијенти	73,642,912	4,866,323	13,613,499	92,122,734	390,265	52,315	9,768,608	10,211,188	81,911,546
Укупно	170,284,910	6,745,322	15,842,664	192,872,896	874,494	125,199	11,020,639	12,020,333	180,852,563
Потраживања од банака	24,737,891	-	214,417	24,952,308	3,933	-	214,417	218,350	24,733,958

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика
У хиљадама динара

31.12.2018.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	У хиљадама динара	
								Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,397,786	654,204	1,521,937	39,573,927	32,149	18,803	722,406	773,358	38,800,570
Готовински	30,038,802	289,400	226,782	30,554,984	98,846	13,125	153,963	265,933	30,289,051
Пољопривреда	8,357,877	91,169	263,341	8,712,387	60,893	3,809	138,525	203,227	8,509,160
Остало	5,193,080	56,258	179,373	5,428,711	31,736	1,384	167,551	200,671	5,228,039
Микро бизнис	8,694,031	115,982	656,885	9,466,898	120,679	4,018	317,218	441,915	9,024,982
Укупно становништво	89,681,576	1,207,013	2,848,318	93,736,907	344,303	41,139	1,499,663	1,885,105	91,851,802
Велика предузећа	33,953,918	1,658,522	11,595,741	47,208,181	310,263	197,878	7,901,653	8,409,794	38,798,387
Средња предузећа	6,995,710	211,590	1,935,944	9,143,244	67,366	3,164	1,287,520	1,358,050	7,785,194
Мала предузећа	3,458,723	121,341	1,207,560	4,787,624	36,736	631	632,196	669,563	4,118,060
Држава	12,989,199	132,086	503,850	13,625,135	86,779	4,870	139,220	230,869	13,394,267
Остало	11,788,352	-	1,405,537	13,193,890	190,800	-	1,405,126	1,595,926	11,597,963
Привредни клијенти	69,185,902	2,123,539	16,648,632	87,958,073	691,944	206,543	11,365,715	12,264,202	75,693,871
Укупно	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307	167,545,673
Потраживања од банака	18,494,474	-	211,292	18,705,766	16,745	-	211,292	228,037	18,477,729

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	У хиљадама динара				
	31.12.2018.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене	31.12.2019.
Укупно становништво	1,885,105	1,644,843	(1,243,242)	(477,561)	1,809,145
Привредни клијенти	12,264,202	3,820,362	(4,942,058)	(931,318)	10,211,188
Укупно	14,149,307	5,465,205	(6,185,300)	(1,408,879)	12,020,333
Потраживања од банака	228,037	40,853	(53,644)	3,105	218,351

* Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања овавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегорија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда.

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категорије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегорија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње - ниво 1 и 2

31.12.2019.	Ниво 1						Ниво 2						Укупно
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	
Стамбени	40,126,089	11,714	-	-	-	40,137,803	451,982	-	45,275	65,960	-	563,217	
Готовински	32,496,413	1,959,855	-	-	-	34,456,268	133,784	78,369	119,376	38,185	-	369,714	
Пољопривреда	9,182,949	133,513	-	-	-	9,316,462	37,608	2,214	72,794	8,813	-	121,429	
Остало	4,494,377	299,092	-	-	-	4,793,469	11,870	10,364	16,342	6,244	-	44,820	
Микро бизнис	7,230,512	707,484	-	-	-	7,937,996	446,233	325,680	6,485	1,423	-	779,821	
Укупно становништво	93,530,340	3,111,658	-	-	-	96,641,998	1,081,477	416,627	260,272	120,625	-	1,879,001	
Велика предузећа	30,091,092	313,203	-	-	-	30,404,295	3,753,403	424,512	-	-	-	4,177,915	
Средња предузећа	7,523,028	226,375	-	-	-	7,749,403	108,098	70,483	3	-	-	178,584	
Мала предузећа	3,474,992	96,666	-	-	-	3,571,658	68,993	26,647	-	-	-	95,640	
Држава	21,034,676	812,809	-	-	-	21,847,485	394,081	19,409	-	-	-	413,490	
Остало	10,064,196	5,875	-	-	-	10,070,071	694	-	-	-	-	694	
Привредни клијенти	72,187,984	1,454,928	-	-	-	73,642,912	4,325,269	541,051	3	-	-	4,866,323	
Укупно	165,718,324	4,566,586	-	-	-	170,284,910	5,406,746	957,678	260,275	120,625	-	6,745,324	
од чега:													
реструктурирана	-	-	-	-	-	-	580,045	420,214	439	1,656	-	1,002,354	
Потраживања од банака	22,532,883	2,205,008	-	-	-	24,737,891	-	-	-	-	-	-	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње - ниво 1 и 2

31.12.2018.	Ниво 1						Ниво 2						У хиљадама динара	
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно		
Стамбени	37,223,680	174,106	-	-	-	37,397,786	427,559	53,801	69,467	103,377	-	654,204		
Готовински	27,792,930	2,245,873	-	-	-	30,038,803	65,876	55,360	119,999	48,165	-	289,400		
Пољопривреда	8,205,610	152,267	-	-	-	8,357,877	28,645	1,027	45,606	15,891	-	91,169		
Остало	4,860,799	332,280	-	-	-	5,193,079	16,828	3,441	24,572	11,418	-	56,259		
Микро бизнис	7,751,492	942,539	-	-	-	8,694,031	58,824	33,394	23,166	597	-	115,981		
Укупно становништво	85,834,511	3,847,065	-	-	-	89,681,576	597,732	147,023	282,810	179,448	-	1,207,013		
Велика предузећа	33,652,823	301,095	-	-	-	33,953,918	1,255,394	81,730	321,397	-	-	1,658,521		
Средња предузећа	6,765,412	230,298	-	-	-	6,995,710	163,902	35,601	12,088	-	-	211,591		
Мала предузећа	3,404,257	54,466	-	-	-	3,458,723	110,899	10,433	9	-	-	121,341		
Држава	12,980,623	8,576	-	-	-	12,989,199	100,167	31,754	165	-	-	132,086		
Остало	11,788,352	0	-	-	-	11,788,352	-	-	-	-	-	-		
Привредни клијенти	68,591,467	594,435	-	-	-	69,185,902	1,630,362	159,518	333,659	-	-	2,123,539		
Укупно	154,425,978	4,441,500	-	-	-	158,867,478	2,228,094	306,541	616,469	179,448	-	3,330,552		
од чега:														
реструктурира на	-	-	-	-	-	-	295,208	26,407	-	9,571	-	331,186		
Потраживања од банака	18,494,474	-	-	-	-	18,494,474	-	-	-	-	-	-		

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања, ниво 3

У хиљадама динара

31.12.2019.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	272,633	5,087	30,698	60,758	624,342	993,518
Готовински	54,228	18,653	14,590	11,590	151,102	250,163
Пољопривреда	67,141	9,151	5,927	5,333	188,270	275,822
Остало	6,490	563	641	55	151,914	159,663
Микро бизнис	13,633	76,424	7,607	16,416	435,918	549,998
Укупно становништво	414,125	109,878	59,463	94,152	1,551,546	2,229,164
Велика предузећа	1,652,779	52,063	55,309	-	4,513,452	6,273,603
Средња предузећа	199,802	-	-	-	1,554,043	1,753,845
Мала предузећа	22,076	-	-	6,556	1,120,610	1,149,242
Држава	334	-	-	-	170,337	170,671
Остало	1,319,701	-	-	-	2,946,437	4,266,138
Привредни клијенти	3,194,692	52,063	55,309	6,556	10,304,879	13,613,499
Укупно	3,608,817	161,941	114,772	100,708	11,856,425	15,842,663
од чега: реструктурирана	1,424,595	58,846	71,849	20,037	5,766,584	7,341,911
Потраживања од банака	214,417	-	-	-	-	214,417

Потраживања са доцњом испод 90 дана која се налазе у нивоу 3 односе се на клијенте који имају финансијске тешкоће и Банка је проценила да постоји ризик од неизмирења обавеза до краја отплате кредита, с обзиром да се приликом сагледавања истих користи сет различитих критеријума.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања, ниво 3

У хиљадама динара

31.12.2018.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	298,814	69,763	40,848	48,572	1,063,940	1,521,937
Готовински	60,889	23,413	12,821	17,977	111,682	226,782
Пољопривреда	18,824	6,326	3,129	824	234,239	263,342
Остало	12,035	1,240	295	1,446	164,357	179,373
Микро бизнис	69,907	21,155	5,536	16,953	543,333	656,884
Укупно становништво	460,469	121,897	62,629	85,772	2,117,551	2,848,318
Велика предузећа	1,850,212	7,008	258,670	372,861	9,106,992	11,595,743
Средња предузећа	74,482	-	-	-	1,861,461	1,935,943
Мала предузећа	39,097	326,954	13,413	-	828,096	1,207,560
Држава	324,552	8,458	-	-	170,839	503,849
Остало	1,404,715	-	-	-	822	1,405,537
Привредни клијенти	3,693,058	342,420	272,083	372,861	11,968,210	16,648,632
Укупно	4,153,527	464,317	334,712	458,633	14,085,761	19,496,950
од чега: реструктурирана	2,122,009	23,622	36,725	21,914	10,893,051	13,097,322
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	-	211,292

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2019.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	100,750,162	1,809,145	2,229,165	527,968	1,252,031	2.21%	1,903,216
Стамбени	41,694,537	562,054	993,518	209,731	487,612	2.38%	984,826
Готовински	35,076,145	377,138	250,163	11,929	196,477	0.71%	112,631
Пољопривреда	9,713,711	243,147	275,822	44,886	127,555	2.84%	255,180
Остало	4,997,953	190,779	159,663	-	153,449	3.19%	598
Микро бизнис	9,267,816	436,027	549,999	261,422	286,938	5.93%	549,981
Привредни клијенти	92,122,734	10,211,188	13,613,499	6,813,943	9,768,608	14.78%	12,126,609
Пољопривреда	4,169,867	64,802	60,217	-	56,463	1.44%	60,385
Прерађивачка индустрија	13,054,066	1,214,467	2,958,078	2,879,046	1,165,968	22.66%	2,958,078
Електрична енергија	91,586	1,116	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	9,048,163	500,834	673,359	10,276	486,253	7.44%	673,708
Трговина на велико и мало	23,100,789	567,209	845,424	607,050	455,214	3.66%	839,099
Услугне делатности	13,284,210	1,301,523	1,579,328	1,571,626	1,220,425	11.89%	1,578,182
Активности у вези са некретнинама	5,182,425	490,297	1,031,805	687,601	482,859	19.91%	1,029,573
Остало	24,191,628	6,070,940	6,465,288	1,058,344	5,901,426	26.73%	4,987,584
Укупно	192,872,896	12,020,333	15,842,664	7,341,911	11,020,639	8.21%	14,029,825
Потраживања од банака	24,952,308	218,350	214,417	-	214,417	0.86%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	2,848,318	856,108	1,499,664	3.04%	2,539,572
Стамбени	39,573,928	773,359	1,521,938	439,228	722,407	3.85%	1,511,459
Готовински	30,554,984	265,933	226,782	28,097	153,963	0.74%	132,048
Пољопривреда	8,712,387	203,227	263,341	16,409	138,525	3.02%	237,991
Остало	5,428,711	200,671	179,373	-	167,551	3.30%	1,191
Микро бизнис	9,466,897	441,915	656,884	372,374	317,218	6.94%	656,883
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	16,648,632	12,241,214	11,365,714	18.93%	14,951,036
Пољопривреда	5,368,696	114,450	222,617	13,411	85,212	4.15%	222,785
Прерађивачка индустрија	14,604,683	2,420,833	4,160,130	3,818,420	2,322,335	28.48%	4,154,270
Електрична енергија	99,306	3,105	27,298	-	19	27.49%	27,298
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	1,592,833	832,676	998,515	20.47%	1,593,206
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,875,109	1,612,891	651,402	7.92%	1,868,834
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,494,901	1,477,865	1,187,702	20.53%	1,494,901
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	1,323,324	983,040	704,066	28.16%	-
Остало	24,446,562	5,664,873	5,952,420	3,502,911	5,416,463	24.35%	4,265,943
Укупно	181,694,981	14,149,307	19,496,950	13,097,322	12,865,378	10.73%	17,490,608
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	211,292	-	211,292	1.13%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

	31.12.2018.	Нова проблематична потраживања - ниво 3		Смањење проблематичних потраживања - ниво 3		Утицај курса	Друге промене	31.12.2019	У хиљадама динара
		Нето вредност на крају године							
Стамбени	1,521,937	267,043	(754,206)	16,944	(58,201)	993,518	505,905		
Готовински	226,782	200,417	(164,611)	(72)	(12,353)	250,163	53,686		
Пољопривреда	263,341	138,504	(101,341)	(1,037)	(23,645)	275,822	148,267		
Остало	179,373	64,674	(83,749)	(20)	(615)	159,663	6,215		
Микро бизнис	656,884	115,648	(85,576)	(2,143)	(134,814)	549,999	263,061		
Укупно становништво	2,848,318	786,286	(1,189,483)	13,672	(229,628)	2,229,165	977,134		
Велика предузећа	11,595,741	52,229	(2,369,380)	(38,523)	(2,966,465)	6,273,602	2,559,584		
Средња предузећа	1,935,943	13,744	(39,355)	(7,893)	(148,594)	1,753,845	418,081		
Мала предузећа	1,207,560	32,900	(67,381)	(4,522)	(19,314)	1,149,243	492,542		
Држава	503,850	118	(35,756)	(2,177)	(295,363)	170,672	38,584		
Остало	1,405,537	6,438	(412)	(5,634)	2,860,207	4,266,137	336,100		
Привредни клијенти	16,648,631	105,429	(2,512,284)	(58,749)	(569,529)	13,613,499	3,844,891		
Укупно	19,496,950	891,715	(3,701,767)	(45,077)	(799,157)	15,842,664	4,822,025		
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	3,125	214,417	-		

Смањење проблематичних потраживања највише се односи на наплату потраживања у целости, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију.

Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања (ниво 1 и ниво 2)

	31.12.2019.				31.12.2018.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	40,600,372	100,647	40,701,019	40,522,852	37,897,797	154,193	38,051,990	37,867,041
Готовински	34,666,856	159,126	34,825,982	10,813,597	30,006,894	321,308	30,328,202	6,122,364
Пољопривреда	9,415,826	22,063	9,437,889	8,032,833	8,419,685	29,361	8,449,046	6,617,026
Остало	4,817,669	20,620	4,838,289	101,654	5,211,496	37,842	5,249,338	91,821
Микро бизнис	8,341,708	376,110	8,717,818	8,706,933	8,414,374	395,639	8,810,013	8,804,246
Укупно становништво	97,842,431	678,566	98,520,997	68,177,869	89,950,246	938,343	90,888,589	59,502,500
Велика предузећа	31,140,683	3,441,528	34,582,211	34,670,639	30,369,732	5,242,708	35,612,440	32,707,216
Средња предузећа	7,869,442	58,545	7,927,987	7,916,337	7,100,191	107,110	7,207,301	7,044,748
Мала предузећа	3,631,327	35,971	3,667,298	3,665,949	3,521,734	58,329	3,580,063	3,632,286
Држава	14,856,901	7,404,073	22,260,974	22,554,545	10,926,175	2,195,210	13,121,386	10,060,358
Остало	4,862,214	5,208,551	10,070,765	7,645,774	11,788,160	92	11,788,252	8,742,174
Привредни клијенти	62,360,567	16,148,668	78,509,235	76,453,244	63,705,993	7,603,449	71,309,442	62,186,782
Укупно	160,202,998	16,827,234	177,030,232	144,631,113	153,656,238	8,541,792	162,198,031	121,689,281
Потраживања од банака	24,737,891	-	24,737,891	-	18,494,474	-	18,494,474	-

У хиљадама динара

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2019.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 2	Реструктурирана потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 3	У хиљадама динара	
									Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	100,750,162	1,809,145	783,965	220,652	255,997	14,316	527,968	206,336	0.78%	781,141
Стамбени	41,694,538	562,054	436,581	98,673	226,850	13,525	209,731	85,147	1.05%	436,581
Готовински	35,076,145	377,138	28,678	9,606	16,749	463	11,929	9,143	0.08%	26,246
Пољопривреда	9,713,711	243,147	51,963	8,103	7,077	326	44,886	7,778	0.53%	51,571
Остало	4,997,952	190,779	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Микро бизнис	9,267,816	436,027	266,743	104,270	5,321	2	261,422	104,268	2.88%	266,743
Привредни клијенти	92,122,734	10,211,188	7,560,299	4,081,967	746,357	4,927	6,813,943	4,077,040	8.21%	7,560,299
Пољопривреда	4,169,866	64,802	-	-	-	-	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,054,066	1,214,467	2,879,045	1,139,334	-	-	2,879,046	1,139,334	22.05%	2,879,045
Електрична енергија	91,586	1,116	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	9,048,163	500,834	746,514	10,460	736,238	4,895	10,276	5,565	8.25%	746,514
Трговина на велико и мало	23,100,789	567,209	609,526	337,956	2,476	32	607,050	337,924	2.64%	609,526
Услугне делатности	13,284,210	1,301,523	1,571,626	1,219,163	0	-	1,571,626	1,219,163	11.83%	1,571,626
Активности у вези са некретнинама	5,182,425	490,297	695,244	452,272	7,643	-	687,601	452,272	13.42%	695,244
Остало	24,191,629	6,070,940	1,058,344	922,782	-	-	1,058,344	922,782	4.37%	1,058,344
Укупно	192,872,896	12,020,333	8,344,264	4,302,619	1,002,354	19,243	7,341,911	4,283,376	4.33%	8,341,440
Потраживања од банака	24,952,308	218,351	-	-	-	-	-	-	0.00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 2	Реструктурирана потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 3	У хиљадама динара	
									Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	1,096,805	344,729	240,697	7,605	856,108	337,124	1.17%	1,094,194
Стамбени	39,573,927	773,358	675,476	191,582	236,248	7,545	439,228	184,037	1.71%	675,277
Готовински	30,554,984	265,933	28,097	11,556	-	-	28,097	11,556	0.09%	25,912
Пољопривреда	8,712,387	203,227	17,857	5,531	1,448	-	16,409	5,531	0.20%	17,630
Остало	5,428,711	200,671	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Микро бизнис	9,466,897	441,915	375,375	136,060	3,001	61	372,374	135,999	3.97%	375,375
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	12,331,703	8,712,244	90,489	14,972	12,241,214	8,697,272	14.02%	12,296,249
Пољопривреда	5,368,696	114,450	13,411	-	-	-	13,411	-	0.25%	13,411
Прерађивачка индустрија	14,604,682	2,420,833	3,818,420	2,301,616	-	-	3,818,420	2,301,616	26.15%	3,812,560
Електрична енергија	99,306	3,105	-	-	-	-	-	-	0.00%	-
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	832,676	811,000	-	-	832,676	811,000	10.70%	832,676
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,692,947	561,400	80,056	14,972	1,612,891	546,428	7.15%	1,663,353
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,477,865	1,187,615	-	-	1,477,865	1,187,615	20.30%	1,477,865
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	993,473	683,104	10,433	-	983,040	683,104	21.14%	993,473
Остало	24,446,562	5,664,873	3,502,911	3,167,509	-	-	3,502,911	3,167,509	14.33%	3,502,911
Укупно	181,694,980	14,149,307	13,428,508	9,056,973	331,186	22,578	13,097,322	9,034,395	7.39%	13,390,443
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	-	-	-	-	-	-	0.00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	31.12.2018.					У хиљадама динара	
		Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	31.12.2019.	Нето
Стамбени	675,476	13,862	(33,510)	11,110	(230,357)	436,581	337,908
Готовински	28,097	5,888	(1,057)	(56)	(4,194)	28,678	19,072
Пољопривреда	17,857	36,993	(173)	(91)	(2,623)	51,963	43,860
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	375,375	9,747	(6,367)	(843)	(111,169)	266,743	162,474
Укупно становништво	1,096,805	66,490	(41,107)	10,120	(348,343)	783,965	563,314
Велика предузећа	10,862,610	736,238	(5,355,689)	(35,592)	(49,095)	6,158,472	3,051,836
Средња предузећа	1,079,829	-	-	(5,075)	(638)	1,074,116	327,056
Мала предузећа	389,263	9,432	(55,854)	(1,984)	(13,146)	327,711	99,440
Држава	-	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,331,702	745,670	(5,411,543)	(42,651)	(62,879)	7,560,299	3,478,332
Укупно	13,428,507	812,160	(5,452,650)	(32,531)	(411,222)	8,344,264	4,041,646
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

Смањење реструктурираних потраживања највише се односи на окончање стечајног поступка и прекњижавање потраживања у стечајну масу, наплата ризичних пласмана у целости и трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа уз евентуалну корекцију и каматне стопе, а у циљу усклађивања отплатног плана са финансијским положајем клијената,
- подршка клијентима у спровођењу деинвестирања односно продаје non core имовине у циљу смањења изложености према Банци,
- увођење гресе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, а приликом сагледавања сваког појединачног захтева Банка разматра све расположиве модалетете у циљу максимизирања наплате;
- конвертовање дуга у капитал - (формално је ова мера могућа али је Банка није користила у протеклом периоду).

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, према врсти производа, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2019.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	98,520,997	-	-	-	-	2,229,165	-	-	-	-
Стамбени	40,701,019	-	-	-	-	993,518	-	-	-	-
Готовински	34,825,982	-	-	-	-	250,163	-	-	-	-
Пољопривреда	9,437,889	-	-	-	-	275,822	-	-	-	-
Остало	4,838,289	-	-	-	-	159,663	-	-	-	-
Микро бизнис	8,717,818	-	-	-	-	549,999	-	-	-	-
Привредни клијенти	68,444,773	2,782,938	7,281,524	-	-	13,613,499	-	-	-	-
Пољопривреда	4,109,650	-	-	-	-	60,217	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	10,095,988	-	-	-	-	2,958,078	-	-	-	-
Електрична енергија	91,586	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Грађевинарство	8,374,803	-	-	-	-	673,359	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	22,255,366	-	-	-	-	845,424	-	-	-	-
Услугне делатности	11,704,882	-	-	-	-	1,579,328	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	4,150,620	-	-	-	-	1,031,805	-	-	-	-
Остало	7,661,878	2,782,938	7,281,524	-	-	6,465,289	-	-	-	-
Укупно	166,965,770	2,782,938	7,281,524	-	-	15,842,664	-	-	-	-
Потраживања од банака	5,734,421	8,720	86,932	5,465,156	13,442,662	-	-	-	-	214,417

Укупна изложеност непроблематичних потраживања у Црној Гори и БиХ налазе се у нивоу 1.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2018.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	90,888,589	-	-	-	-	2,848,318	-	-	-	-
Стамбени	38,051,990	-	-	-	-	1,521,937	-	-	-	-
Готовински	30,328,202	-	-	-	-	226,782	-	-	-	-
Пољопривреда	8,449,046	-	-	-	-	263,341	-	-	-	-
Остало	5,249,338	-	-	-	-	179,373	-	-	-	-
Микро бизнис	8,810,013	-	-	-	-	656,884	-	-	-	-
Привредни клијенти	59,521,054	3,442,252	8,346,136	-	-	16,648,632	-	-	-	-
Пољопривреда	5,146,080	-	-	-	-	222,617	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	10,444,552	-	-	-	-	4,160,130	-	-	-	-
Електрична енергија	72,008	-	-	-	-	27,298	-	-	-	-
Грађевинарство	6,188,277	-	-	-	-	1,592,833	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	21,801,978	-	-	-	-	1,875,109	-	-	-	-
Услугне делатности	5,785,984	-	-	-	-	1,494,901	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	3,376,422	-	-	-	-	1,323,324	-	-	-	-
Остало	6,705,753	3,442,252	8,346,136	-	-	5,952,421	-	-	-	-
Укупно	150,409,643	3,442,252	8,346,136	-	-	19,496,950	-	-	-	-
Потраживања од банака	6,459,266	8,705	105,045	9,334,204	2,587,254	-	-	-	-	211,292

У хиљадама динара

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од комитената по географској концентрацији изложености у Србији

	31.12.2019.				31.12.2018.			
	Војводина	Београд	Централна Србија	Укупно	Војводина	Београд	Централна Србија	Укупно
	<i>У хиљадама динара</i>							
Укупно становништво	21,993,459	43,544,444	35,212,259	100,750,162	21,009,431	39,629,904	33,097,571	93,736,906
Привредни клијенти	26,806,493	39,856,528	15,395,251	82,058,272	28,958,035	31,100,893	16,110,758	76,169,686
Укупно	48,799,952	83,400,972	50,607,510	182,808,434	49,967,466	70,730,797	49,208,329	169,906,592

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2019.		У хиљадама динара 31.12.2018.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха	10,289,019	10,289,019	4,813,880	4,813,880
- по фер вредности кроз остали резултат	128,181,134	128,180,532	128,369,382	128,367,788
Укупно	138,470,153	138,469,551	133,183,262	133,181,668

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model), односно на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market).

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака и држава.

Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат иницијално се процењују по набавној вредности, а на месечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У следећим прегледима вредност колатерала је приказана према фер вредности колатерала, тако да је вредност колатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност колатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност колатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност колатерала.

Вредност колатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
Стамбени	37,671,653	12,071	-	2,276,421	39,960,145	537,227	-	-	25,479	562,706
Готовински	79,624	379,175	-	10,182,910	10,641,709	3,716	10,779	-	157,393	171,888
Пољопривреда	3,938,071	13,765	5,272	3,964,160	7,921,268	47,139	845	-	63,582	111,566
Остало	-	3,252	-	89,540	92,792	-	26	-	8,836	8,862
Микро бизнис	1,003,601	680,428	-	6,243,075	7,927,104	183,232	106,480	-	490,117	779,829
Укупно становништво	42,692,949	1,088,691	5,272	22,756,106	66,543,018	771,314	118,130	-	745,407	1,634,851
Велика предузећа	16,292,099	192,603	2,469,948	11,449,633	30,404,283	3,423,605	-	-	754,322	4,177,927
Средња предузећа	2,536,852	493,534	29,424	4,677,942	7,737,752	16,152	-	-	162,433	178,585
Мала предузећа	949,624	145,321	-	2,475,364	3,570,309	31,488	12,859	-	51,294	95,641
Држава	838,223	-	4,871,883	16,137,378	21,847,484	-	-	-	413,490	413,490
Остало	-	-	-	7,645,774	7,645,774	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	20,616,798	831,458	7,371,255	42,386,091	71,205,602	3,471,245	12,859	-	1,381,539	4,865,643
Укупно	63,309,747	1,920,149	7,376,527	65,142,197	137,748,620	4,242,559	130,989	-	2,126,946	6,500,494
од чега:										
реструктурирана	-	-	-	-	-	234,926	5,242	-	760,332	1,000,500
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Остали колатерали се односе на злоге на роби, злоге на потраживањима, злога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2019.	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	
Стамбени	955,804	-	-	29,022	984,826
Готовински	3,576	12,032	-	97,023	112,631
Пољопривреда	200,440	-	-	54,740	255,180
Остало	-	122	-	477	599
Микро бизнис	370,819	246	-	178,916	549,981
Укупно становништво	1,530,639	12,400	-	360,178	1,903,217
Велика предузећа	5,176,426	40	-	1,093,501	6,269,967
Средња предузећа	1,540,779	-	-	211,115	1,751,894
Мала предузећа	932,356	-	-	216,886	1,149,242
Држава	7,306	-	334	-	7,640
Остало	2,759,593	-	-	185,635	2,945,228
Привредни клијенти	10,416,460	40	334	1,707,137	12,123,971
Укупно	11,947,099	12,440	334	2,067,314	14,027,188
од чега: реструктурирана	6,394,982	-	-	945,958	7,340,940
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

31.12.2018.	Ниво 1					Ниво 2					У хиљадама динара
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	
Стамбени	34,299,759	12,509	-	2,901,626	37,213,894	634,773	-	-	18,374	653,147	
Готовински	44,976	544,305	-	5,411,958	6,001,240	-	14,515	-	106,609	121,125	
Пољопривреда	3,128,582	126,409	14,064	3,271,857	6,540,912	52,141	-	-	23,974	76,115	
Остало	-	4,389	-	87,364	91,753	-	-	-	69	69	
Микро бизнис	1,479,436	648,308	-	6,560,521	8,688,265	14,236	3,908	-	97,837	115,981	
Укупно становништво	38,952,754	1,335,919	14,064	18,233,327	58,536,063	701,150	18,424	-	246,863	966,436	
Велика предузећа	21,269,065	322,031	101,803	9,385,388	31,078,288	554,800	-	-	1,074,128	1,628,928	
Средња предузећа	2,168,776	280,297	-	4,384,084	6,833,158	120,526	-	21,718	69,347	211,590	
Мала предузећа	1,098,757	190,487	-	2,221,647	3,510,891	66,590	54,796	-	9	121,395	
Држава	614,943	1,182	1,580,848	7,731,818	9,928,791	-	-	-	131,567	131,567	
Остало	-	-	-	8,742,174	8,742,174	-	-	-	-	-	
Привредни клијенти	25,151,541	793,998	1,682,652	32,465,111	60,093,302	741,915	54,796	21,718	1,275,050	2,093,479	
Укупно	64,104,295	2,129,917	1,696,716	50,698,438	118,629,365	1,443,065	73,220	21,718	1,521,913	3,059,916	
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	286,060	-	-	15,532	301,592	
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

* Остали коллатерали се односе на зологе на роби, зологе на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2018.	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	
Стамбени	1,438,831	-	-	72,628	1,511,459
Готовински	9,982	1,165	-	120,901	132,048
Пољопривреда	172,246	-	192	65,552	237,991
Остало	-	-	-	1,191	1,191
Микро бизнис	513,503	5,157	-	138,223	656,883
Укупно становништво	2,134,562	6,322	192	398,495	2,539,572
Велика предузећа	9,904,778	-	-	1,686,932	11,591,710
Средња предузећа	1,548,980	-	-	267,116	1,816,096
Мала предузећа	1,098,275	-	-	113,097	1,211,372
Држава	7,306	-	297,254	27,298	331,859
Остало	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,559,340	-	297,254	2,094,442	14,951,036
Укупно	14,693,902	6,322	297,447	2,492,938	17,490,608
од чега: реструктурирана	11,513,479	-	-	1,575,372	13,088,851
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Мање од 50%	25,360,866	27,640,458
50% - 70%	20,106,604	18,738,367
71% - 100%	22,014,570	19,798,281
101% - 150%	6,032,339	8,671,141
Већи од 150%	7,166,289	10,272,865
Укупна изложеност	80,680,668	85,121,112
Просечни ЛТВ	64.10%	68.98%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	<i>У хиљадама динара</i>					
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Хартије од вредности	Укупно
31.12.2018.	75,116	1,919,147	111,543	162,889	-	2,268,695
Стицање	-	67,690	7,686	-	1,940	77,316
Пренос на инвестиционе некретнине	-	(60,474)	-	-	-	(60,474)
Отпис	(5,510)	-	-	-	-	(5,510)
31.12.2019.	69,606	1,926,363	119,229	162,889	1,940	2,280,027
Исправке вредности	32,165	817,169	92,109	43,853	1,940	987,236
Нето	37,442	1,109,194	27,120	119,036	-	1,292,791

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врше Одбор за управљање активом и пасивом и Извршни одбор, у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу, као и са регулаторно прописаним лимитима за ужи показатељ ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Током 2019. године Банка је одржавала показатељ покрића ликвидном активом на нивоу који није нижи од регулаторно прописаног лимита (100%) односно са интерно дефинисаног лимита.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.
На дан	4.08	3.86	3.83	3.56	410%	395%
Просек за период	4.22	4.38	3.95	4.10	432%	444%
Максималан за период	4.75	4.92	4.43	4.68	495%	495%
Минималан за период	3.55	3.19	3.38	2.94	391%	388%

Током 2019. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита, као и у оквиру дефинисане толеранције према ризицима.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2019.	2018.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	1.71%	1.57%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	1.83%	1.85%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	67,558,219	-	-	-	-	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,827,458	256	15,500	890,744	-	24,733,958
Кредити и потраживања од Комитената	11,134,447	8,530,912	39,435,619	80,203,795	41,547,790	180,852,563
Финансијска средства (ХоВ)	3,154,455	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	138,469,551
Остала средства	1,397,572	543,680	1,628,444	-	1,481	3,571,177
Укупно	107,072,151	14,014,052	55,019,109	178,831,124	60,249,032	415,185,468
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,570,345	90,624	1,219,573	141,214	-	5,021,756
Депозити и остале обавезе према Депонентима	257,052,575	7,849,735	30,584,788	38,288,073	1,541,983	335,317,154
Остале обавезе	1,099,397	272,537	11,087,392	587,848	45,034	13,092,208
Укупно	261,722,317	8,212,896	42,891,753	39,017,135	1,587,017	353,431,118
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2019. године	(154,650,166)	5,801,156	12,127,356	139,813,989	58,662,015	61,754,350
На дан 31.12.2018. године	(140,270,556)	8,779,267	4,766,593	132,935,906	48,927,417	55,138,627

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,216,102	2,227,838	1,190	1,032,599	-	18,477,729
Кредити и потраживања од Комитената	8,456,758	7,926,685	36,576,671	71,432,208	43,153,352	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,294
Укупно	100,160,126	21,270,121	55,753,696	158,723,111	50,681,020	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,825,579	1,768,283	35,548	33,338	-	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,415,598	10,547,173	44,778,288	25,734,422	1,753,603	317,229,084
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,267	19,445	-	8,557,615
Укупно	240,430,682	12,490,854	50,987,103	25,787,205	1,753,603	331,449,447
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(140,270,556)	8,779,267	4,766,593	132,935,906	48,927,417	55,138,627
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2019. године

	<i>У хиљадама динара</i>					
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне Банке	67,558,219	-	-	-	-	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,868,946	569	18,629	892,565	-	24,780,709
Кредити и потраживања од комитената	11,855,610	9,870,701	44,800,742	94,080,850	52,268,229	212,876,132
Финансијска средства (НОВ)	3,154,455	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	138,469,551
Остала средства	1,397,572	543,680	1,628,444	-	1,481	3,571,177
Укупно	<u>107,834,802</u>	<u>15,354,154</u>	<u>60,387,361</u>	<u>192,710,000</u>	<u>70,969,471</u>	<u>447,255,788</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,577,589	91,751	1,243,209	147,939	-	5,060,488
Депозити и остале обавезе према депонентима	257,188,893	7,942,741	30,964,958	39,664,572	1,866,523	337,627,687
Остале обавезе	1,099,397	272,537	11,087,392	587,848	45,033	13,092,207
Укупно	<u>261,865,879</u>	<u>8,307,029</u>	<u>43,295,559</u>	<u>40,400,359</u>	<u>1,911,556</u>	<u>355,780,382</u>
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2019. године	<u>(154,031,077)</u>	<u>7,047,125</u>	<u>17,091,802</u>	<u>152,309,641</u>	<u>69,057,915</u>	<u>91,475,406</u>
На дан 31.12.2018. године	<u>(139,731,065)</u>	<u>10,020,297</u>	<u>9,442,567</u>	<u>146,707,702</u>	<u>61,688,473</u>	<u>88,127,973</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>					
	<u>До 1 месеца</u>	<u>Од 1 - 3 месеца</u>	<u>Од 3 - 12 месеци</u>	<u>Од 1 - 5 година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне Банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских рганизација	15,217,369	2,236,892	6,369	1,042,878	-	18,503,508
Кредити и потраживања од комитената	9,174,190	9,253,466	41,737,558	86,420,854	56,288,262	202,874,330
Финансијска средства (НОВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,293
Укупно	<u>100,878,825</u>	<u>22,605,956</u>	<u>60,919,762</u>	<u>173,722,036</u>	<u>63,815,930</u>	<u>421,942,508</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,992	1,783,138	35,838	35,190	-	5,684,158
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,590,393	10,627,123	45,268,089	26,959,699	2,127,457	319,572,761
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,268	19,445	-	8,557,616
Укупно	<u>240,609,890</u>	<u>12,585,659</u>	<u>51,477,195</u>	<u>27,014,334</u>	<u>2,127,457</u>	<u>333,814,535</u>
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	<u>(139,731,065)</u>	<u>10,020,297</u>	<u>9,442,567</u>	<u>146,707,702</u>	<u>61,688,473</u>	<u>88,127,973</u>
На дан 31.12.2017. године	<u>(122,823,021)</u>	<u>15,211,425</u>	<u>5,093,059</u>	<u>135,183,557</u>	<u>49,982,773</u>	<u>82,647,793</u>

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргиним интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика на крају извештајног периода:

	<u>Лимити</u>	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Релативни GAP	Мах 15%	1.26%	2.01%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.02	1.02

Током 2019. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
На дан 31. децембар	3.74%	4.30%
Просек за период	4.60%	4.77%
Максималан за период	5.56%	5.72%
Минималан за период	3.74%	4.00%
Лимит	<u>10%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2019. године

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	У хиљадама динара	
							Некаматно сно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	22,839,264	-	-	-	-	22,839,264	44,718,955	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	23,594,947	-	15,500	67,595	-	23,678,042	1,055,916	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	46,079,592	22,595,240	54,075,083	55,114,328	2,584,885	180,449,128	403,435	180,852,563
Финансијска средства (ХоВ)	2,641,823	4,939,204	13,939,546	97,736,585	18,699,761	137,956,919	512,632	138,469,551
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,571,177	3,571,177
Укупно	95,155,626	27,534,444	68,030,129	152,918,508	21,284,646	364,923,353	50,262,115	415,185,468
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,690,041	90,624	1,219,568	21,214	-	5,021,447	309	5,021,756
Депозити и остале обавезе према депонентима	260,562,899	9,877,622	39,724,362	22,788,002	1,401,236	334,354,121	963,033	335,317,154
Остале обавезе	39,743	-	-	-	-	39,743	13,052,465	13,092,208
Укупно	264,292,683	9,968,246	40,943,930	22,809,216	1,401,236	339,415,311	14,015,807	353,431,118
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2019. године	<u>(169,137,057)</u>	<u>17,566,198</u>	<u>27,086,199</u>	<u>130,109,292</u>	<u>19,883,410</u>	<u>25,508,042</u>	<u>36,246,308</u>	<u>61,754,350</u>
31. децембра 2018. године	<u>(143,449,929)</u>	<u>14,576,342</u>	<u>18,032,010</u>	<u>118,027,670</u>	<u>11,869,726</u>	<u>19,055,819</u>	<u>36,082,808</u>	<u>55,138,627</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	23,573,523	-	-	-	-	23,573,523	40,022,187	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,108,994	2,227,838	1,190	200,130	-	17,538,152	939,577	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	46,406,690	14,941,447	43,932,737	56,082,686	5,877,718	167,241,278	304,396	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,065,869	10,552,011	17,313,062	86,255,911	7,527,551	132,714,404	467,263	133,181,667
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,787,294	3,787,294
Укупно	96,155,076	27,721,296	61,246,989	142,538,727	13,405,269	341,067,357	45,520,717	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,350	1,767,067	35,548	33,338	-	5,665,303	(2,555)	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	235,775,655	11,377,887	43,179,431	24,477,719	1,535,543	316,346,235	882,849	317,229,084
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	8,557,615	8,557,615
Укупно	239,605,005	13,144,954	43,214,979	24,511,057	1,535,543	322,011,538	9,437,909	331,449,447
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2018. године	(143,449,929)	14,576,342	18,032,010	118,027,670	11,869,726	19,055,819	36,082,808	55,138,627
31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гена, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.) примењен на интерном извештају о каматном ГАП-у. Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2019.		
На дан 31. децембра	423,942	(423,942)
2018.		
На дан 31. децембра	397,617	(397,617)

4.3.2. Девизни ризик

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.2. Девизни ризик (наставак)**

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Укупна ризична девизна позиција	1,257,900	1,064,940
Показатељ девизног ризика	<u>1.98%</u>	<u>1.9%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2019. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,435,373	152,839	6,191,696	575,597	39,355,505	-	-	-	28,202,714	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,314,769	2,897,452	858,499	2,453,557	12,524,277	-	-	-	12,209,681	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	13,222,029	-	-	-	13,222,029	117,831,474	-	60,074	49,738,986	180,852,563
Финансијска средства (ХоВ)	61,081,935	10,372,443	1,799,460	-	73,253,838	173,617	-	-	65,042,096	138,469,551
Остала средства	412,158	165,375	787	1,585	579,905	-	-	-	2,991,272	3,571,177
Укупно	113,466,264	13,588,109	8,850,442	3,030,739	138,935,554	118,005,091	-	60,074	158,184,749	415,185,468
Депозити и остале обавезе према банкама, др. фин. институцијама и централној банци	1,471,665	274,197	105,512	26,043	1,877,417	30,331	-	-	3,114,008	5,021,756
Депозити и остале обавезе према депонентима	226,094,811	12,792,858	8,701,959	2,892,981	250,482,609	187,138	-	-	84,647,407	335,317,154
Остале обавезе	1,787,432	87,964	99,406	32,018	2,006,820	882,332	-	-	10,203,056	13,092,208
Укупно	229,353,908	13,155,019	8,906,877	2,951,042	254,366,846	1,099,801	-	-	97,964,471	353,431,118
Нето девизна позиција 31.12.2019.	(115,887,644)	433,090	(56,435)	79,697	(115,431,292)	116,905,290	-	60,074	60,220,278	61,754,350

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне aktive и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,651,089	114,133	620,428	481,553	33,867,203	-	-	-	29,728,507	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	7,361,578	2,063,711	3,065,118	2,197,712	14,688,119	-	-	-	3,789,610	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	15,297,168	-	-	-	15,297,168	101,017,998	-	3,651,403	47,579,105	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	66,540,863	11,114,968	1,702,199	-	79,358,030	249,591	-	-	53,574,046	133,181,667
Остала средства	1,148,340	95,892	63,825	1,295	1,309,352	-	-	-	2,477,942	3,787,294
Укупно	122,999,038	13,388,704	5,451,570	2,680,560	144,519,872	101,267,589	-	3,651,403	137,149,210	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, др. фин. институцијама и централној банци	2,337,798	828,756	364,639	29,583	3,560,776	19,073	-	-	2,082,899	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	218,260,607	11,894,683	8,620,407	2,590,604	241,366,301	468,239	19,705	-	75,374,839	317,229,084
Остале обавезе	742,789	121,323	108,507	30,146	1,002,765	-	-	-	7,554,850	8,557,615
Укупно	221,341,194	12,844,762	9,093,553	2,650,333	245,929,842	487,312	19,705	-	85,012,588	331,449,447
Нето девизна позиција 31.12.2018.	(98,342,156)	543,942	(3,641,983)	30,227	(101,409,970)	100,780,277	(19,705)	3,651,403	52,136,622	55,138,627

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2019. и 2018. годину је приказан као што следи:

	<i>У хиљадама динара</i>			
	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2019.				
Девизни ризик	7,247	7,674	27,366	365
2018.				
Девизни ризик	18,360	14,039	36,751	554

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови с физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, услуге за рачун клијента и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика и самопроцењивање. Кључни индикатори ризика представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке. Односе се на одређени оперативни ризик и приказују већу изложеност у настанку догађаја оперативног ризика. Њихова сврха је пружање помоћи у смањивању губитака и оперативних ризика кроз проактивно сагледавање фактора ризика.

Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2019.		У хиљадама динара 31.12.2018.	
	Рачуноводстве на вредност	Фер вредност	Рачуноводстве на вредност	Фер вредност
Финансијска актива				
Дати кредити и пласмани клијентима	180,852,563	179,731,191	167,545,674	163,189,685
Финансијска пасива				
Средства доспела за плаћање клијентима	335,317,154	335,262,611	317,229,084	317,294,651

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Током 2019. године, у складу са Законом о конверзији стамбених кредита индексираних у CHF, Банка је већину стамбених кредита конвертовала у стамбене кредите индексиране у EUR. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобрала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

Активa	31.12.2019.			Укупна актива / пасива по фер вредности	31.12.2018.			Укупна актива / пасива по фер вредности
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3		Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у динарима)	512,632	4,877,762	-	5,390,394	459,586	1,197,681	-	1,657,268
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у иностраној валути)	174,460	4,724,165	-	4,898,625	318,499	2,838,113	-	3,156,612
Финансијска средсва по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)		59,651,701	-	59,651,701	-	51,916,780	-	51,916,780
Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	11,997,444	56,357,770	173,617	68,528,831	12,476,019	63,725,398	249,590	76,451,007
Укупно	12,684,536	125,611,398	173,617	138,469,551	13,254,104	119,677,972	249,590	133,181,667

У хиљадама динара

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција или сасекундарног тржишта хартија од вредности.

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3 (муниципалне обвезнице).

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Основни капитал	65,426,275	58,512,822
Основни акцијски капитал	65,052,765	58,139,312
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,779,291)	(1,473,139)
Капитал	63,646,984	57,039,683
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	169,432,937	161,828,271
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	32,768,254	31,379,213
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	4,238,173	2,281,232
Показатељ адекватности капитала (мин, 14.27%)	30.83%	29.18%
Показатељ адекватности основног капитала (мин, 12.27%)	30.83%	29.18%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин, 10.77%)	30.65%	28.99%

Током 2019. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2019. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Управљање капиталом (наставак)

- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика;
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке;
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
  - капитала и расположивог интерног капитала;
  - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
  - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима уз примену концепта очекиваног кредитног губитка.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Обезвређење средстава која се процењују методом амортизованог трошка се утврђује на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(ј).

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по Банкама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне Банке по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Банка врши вредновање финансијских инструмената по:

- фер вредности кроз биланс успеха и
- фер вредности кроз остали резултат, са признавањем «recycling» или без признавања у билансу успеха.

Финансијска средства и обавезе класификовани по фер вредности кроз биланс успеха се, у поступку накнадног вредновања мере по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Добици / губици који проистичу од промене фер вредности ових финансијских инструмената, њихови приходи од дивиденди, као и курсне разлике се признају у билансу успеха. Не спроводи се тест на потенцијално обезвређење ових финансијских инструмената.

Након почетног признавања, инструменти капитала накнадно се одмеравају у зависности од тога да ли имају котирану тржишну цену. Инструменти капитала који имају котирану тржишну цену одмеравају се по тржишној вредности, а инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту одмеравају се коришћењем техника процене, при чему се комбинује више расположивих приступа и техника за мерење фер вредности.

Инвестиције у инструменте капитала који се не држе ради трговања и који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се мере, у поступку накнадног вредновања, по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Уз изузетак примљених дивиденди који се признају у билансу успеха, сви други везани добити и губици, укључујући и компоненту курсних разлика, се признају у осталом резултату, преко капитала.

Износи приказани у осталом резултату се не могу накнадно пренети у биланс успеха, иако се кумулирани добити или губици могу трансферисати унутар капитала, на нераспоређену добит.

Инвестиције у дужничке инструменте који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се, након иницијалног признавања, вреднују на следећи начин:

- a. добити/губици од обезвређења, који се изводе из исте методологије, која се примењује и за финансијска средства мерена по амортизованој вредности, признају се у билансу успеха;
- b. добити/губици од курсних разлика, се признају у билансу успеха;
- c. приходи од камата, који се рачунају применом метода ефективне камате, се признају у билансу успеха;
- d. добити/губици од промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат;
- e. у случају извршене модификације, добити/губици од модификације се признају у билансу успеха и
- f. у случају престанка признавања, кумулативни добити/губици претходно признати кроз остали укупни резултат се рекласификују из капитала у биланс успеха, као прилагођавање услед рекласификације.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

Финансијски деривати накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности финансијских деривата се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Промена вредности финансијских деривата се рачуноводствено исказује у оквиру пасиве, односно активе и биланса успеха.

Промене фер вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности врши се у случају:

- промена у фер вредности која је последица промене сопственог кредитног ризика обавезе исказује се у осталом резултату, а
- преостали износ промене фер вредности обавезе се исказује у билансу успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања и деривати, после почетног признавања и одмеравања, вреднују се по фер вредности.

Промена фер вредности финансијске обавезе која се држи ради трговања, укључује се у приходе, односно расходе периода у коме су настали.

Уколико Банка измирује своје обавезе према повериоцима и запосленима готовином која се утврђује у односу на цену акција или има опцију да се определи између ова два начина измирења обавезе, вредновање таквих трансакција се врши у складу са релевантним МСФИ.

Концепт фер вредности

Приликом мерења фер вредности Банка се опредељује за приступ/технике које треба да максимизирају употребу релевантних јавно доступних података (енгл. „observable inputs“), а да минимизирају коришћење података који нису јавно доступни (енгл. „unobservable inputs“).

На располагању су 3 приступа за мерење фер вредности:

- тржишни приступ
- приходни приступ
- трошковни приступ

Банка врши утврђивање фер вредности финансијских инструмената на дан биланса. Кад год је могуће Банка врши мерење фер вредности употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, фер вредност се одређује употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализе дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, у складу са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и факторе ризика приноса који су садржани у финансијском инструменту. Методе процене се подешавају и тестира њихова исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основу других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказују у билансу успеха, у зависности од појединачних чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог откупа, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

Утврђивање фер вредности финансијских инструмената и признавање ефеката процене се спроводи на основу одредби Методологије за утврђивање фер вредности финансијских инструмената, заснованих на Политици и Стратегији управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2019. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,980,294	2,189,786	4,460,594	-	13,630,674
Расходи од камата	(705,481)	(211,120)	(89,155)	(19,534)	(1,025,290)
Нето приход по основу камата	6,274,813	1,978,666	4,371,439	(19,534)	12,605,384
Нето приход по основу накнада и провизија	3,912,956	812,561	603,479	-	5,328,996
Резултат пре исправки вредности	10,187,769	2,791,227	4,974,918	(19,534)	17,934,380
Нето приходи/расходи исправке вредности	(479,074)	2,029,564	875,441	-	2,425,931
Резултат пре оперативних трошкова	9,708,695	4,820,791	5,850,359	(19,534)	20,360,311
Директни оперативни трошкови	(5,818,576)	(1,734,099)	(206,586)	-	(7,759,261)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	38,228	-	38,228
Нето остали приходи и расходи	(1,101,590)	(136,425)	172,770	-	(1,065,245)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	2,788,530	2,950,268	5,854,770	(19,534)	11,574,034
Индиректни оперативни трошкови	(1,868,570)	(1,158,962)	(277,817)	-	(3,305,349)
Резултат пре пореза	919,960	1,791,306	5,576,953	(19,534)	8,268,685
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	67,558,219	-	67,558,219
Пласмани банкама	-	-	24,733,958	-	24,733,958
Пласмани комитентима	98,957,179	81,895,384	-	-	180,852,563
Хартије од вредности	-	-	138,469,551	-	138,469,551
Остало	-	-	3,433,697	17,332,456	20,766,152
	98,957,179	81,895,384	234,195,425	17,332,456	432,380,443
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,021,756	-	5,021,756
Обавезе према комитентима	281,378,192	47,948,279	5,990,683	-	335,317,154
Остало	-	-	-	16,189,360	16,189,360
	281,378,192	47,948,279	11,012,439	16,189,360	356,528,270

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2018. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,680,346	2,461,417	4,603,145	-	13,744,908
Расходи од камата	(630,059)	(178,255)	(101,956)	-	(910,270)
Нето приход по основу камата	6,050,287	2,283,162	4,501,189	-	12,834,638
Нето приход по основу накнада и провизија	3,835,447	757,668	617,034	-	5,210,149
Резултат пре исправки вредности	9,885,734	3,040,830	5,118,223	-	18,044,787
Нето приходи/расходи исправке вредности	(25,518)	22,453	12,558	-	9,493
Резултат пре оперативних трошкова	9,860,216	3,063,283	5,130,781	-	18,054,280
Директни оперативни трошкови	(5,764,006)	(1,410,121)	(179,085)	-	(7,353,212)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(7,458)	-	(7,458)
Нето остали приходи и расходи	(174,451)	488,639	233,847	-	548,035
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	3,921,759	2,141,801	5,178,085	-	11,241,645
Индиректни оперативни трошкови	(1,590,127)	(1,193,678)	(336,767)	-	(3,120,572)
Резултат пре пореза	2,331,632	948,123	4,841,318	-	8,121,073
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,595,710	-	63,595,710
Пласмани банкама	-	-	18,477,729	-	18,477,729
Пласмани комитентима	91,855,167	75,690,507	-	-	167,545,674
Хартије од вредности	-	-	133,177,598	-	133,177,598
Остало	-	-	2,611,859	15,757,410	18,369,269
	91,855,167	75,690,507	217,862,896	15,757,410	401,165,980
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,662,748	-	5,662,748
Обавезе према комитентима	261,120,783	49,937,553	6,170,748	-	317,229,084
Остало	-	-	-	10,713,635	10,713,635
	261,120,783	49,937,553	11,833,496	10,713,635	333,605,467

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи / расходи од камата се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од:		
Банака и по основу РЕПО пласмана	163,551	245,310
Комитената	9,169,584	9,141,760
Народне Банке Србије (депонована ликвидна средства и обавезне резерве)	265,487	283,703
Хартија од вредности	4,031,553	4,074,135
По основу лизинг уговора – престанак признавања	499	-
Приходи од камата	13,630,674	13,744,908
Расходи по основу:		
Депозита и осталих обавеза банака и других фин. организација	72,512	18,773
Депозита комитента	920,133	812,122
Примљених кредита	13,112	79,375
По основу лизинг уговора	19,533	-
Расходи од камата	1,025,290	910,270
Нето приходи од камата	12,605,384	12,834,638

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
 31. децембар 2019. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи / расходи од накнада и провизија се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	2019.	31. децембра 2018.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,421,718	3,577,857
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	108,163	114,521
Накнаде по основу купопродаје девиза	587,035	410,146
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	35,486	31,343
Накнаде по пословима са картицама	1,974,586	2,188,083
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	79,848	69,291
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	577,143	481,160
	<u>6,783,979</u>	<u>6,872,401</u>
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	106,371	101,003
Накнаде за одобрене кредите и гаранције	4,939	8,772
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	23,145	20,858
Накнаде по пословима са картицама	206,369	204,768
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	26	70
	<u>340,850</u>	<u>335,471</u>
	<u>7,124,829</u>	<u>7,207,872</u>
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	150,202	135,377
Накнаде по основу купопродаје девиза	18,431	32,831
Накнаде по пословима са картицама	557,489	931,307
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	72,110	64,462
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	158,347	132,197
	<u>956,579</u>	<u>1,296,174</u>
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	117,113	79,817
Накнаде по пословима са картицама	667,125	577,283
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	55,016	44,449
	<u>839,254</u>	<u>701,549</u>
	<u>1,795,833</u>	<u>1,997,723</u>
Нето приходи од накнада и провизија	<u>5,328,996</u>	<u>5,210,149</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

10. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената се састоји од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од промене фер вредности деривата намењених трговању – SWAP	-	11,915
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	84,157	22,647
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	8,632	9,586
	<u>92,789</u>	<u>44,148</u>
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	(4,070)	-
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	(17,105)	(72)
Нето добитак / губитак	<u>71,614</u>	<u>44,076</u>

11. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

Нето добитак/губитак по основу престанка признавања се састоји од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	238,373	86,991
Добици по основу престанка признавања хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	117,563	162,425
Добици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз БУ – FORWARD	3,789	-
Губици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(69)	(688)
Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(6,166)	(18,534)
Нето добитак/губитак	<u>353,490</u>	<u>230,194</u>

Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 238,373 хиљаду динара односе се на обвезнице Републике Србије, од чега у динарима у износу од 52,679 хиљаду динара и у иностраној валути у износу од 185,694 хиљаде динара.

Добици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 117,563 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 70,314 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 43,963 хиљада и инвестиционе јединице у динарима у износу од 3,286 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

11. **НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА
ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ
(наставак)**

Добици по основу престанка признавања деривата који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу 3,789 хиљада динара односе се на приходе по пословима продаје девиза пословним банкама.

Губици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу 69 хиљада динара и у целисти се односе на обвезнице Републике Србије.

Губици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 6,166 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 3,789 хиљада динара и обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 2,377 хиљада динара.

12. **НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ
ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ**

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	562,986	1,345,260
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	808	2,627
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	2,587	5,503
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	8,970	-
Приходи по основу позитивних курсних разлика	<u>1,005,190</u>	<u>555,299</u>
	<u>1,580,541</u>	<u>1,908,689</u>
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(1,086,510)	(1,452,551)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(2,035)	(3,357)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(1,580)	(4,636)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - лизинг уговори	(3,528)	-
Расходи по основу негативних курсних разлика	<u>(448,660)</u>	<u>(455,603)</u>
	<u>(1,542,313)</u>	<u>(1,916,147)</u>
Нето приход / (расход)	<u><u>38,228</u></u>	<u><u>(7,458)</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

13. НЕТО ПРИХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Нето приходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Расходи индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморти. вредн.	(5,867,890)	(5,726,589)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(244,521)	(360,293)
Расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	(85,685)	(80,945)
Губици по основу модификације финансијских инструмената	(14,631)	-
Приходи од укидања индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморти. вредн.	7,168,031	5,487,456
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	328,498	305,089
Приход од наплате отписаних потраживања	1,086,560	329,451
Приход дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	55,569	55,324
Нето приход	2,425,931	9,493

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 82,470 хиљаде динара (напомена 31) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

У току 2019. године наплаћена отписана потраживања износе 1,086,560 хиљада динара. Од укупног износа наплаћених отписаних потраживања, највиши појединачни износ односи се на наплату из фебруара 2019., које је Банка остварила реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а, по основу купородаје складишног простора над којим је Банка имала право уписа хипотеке. Укупан износ уплате од 442,089 хиљада динара признат је у билансу успеха по основу наплате отписаних потраживања. Разлика до пуног износа наплате у највећем делу односи се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс, од чега се на наплату кредита физичких лица односи 148,765 хиљада динара, а остатак у износу од 495,706 хиљаде динара се у највећем делу односи се на наплату кредита правних лица.

До краја јануара 2020. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности.

Ефекти по основу кредитног ризика дужничких хартија од вредности у износу нето расхода 30,116 хиљаду динара Банка је признала у оквиру капитала на позицији губици по основу дужничких инструмената (расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат у износу од 85,685 хиљада динара и приходи по истом основу у износу од 55,569 хиљаде динара). Ове позиције су изузете из структуре табеле промена на рачунима исправки вредности и резервисања за ванбиланс.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА (наставак)

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 24.2)	Пласмани комитентима (напомена 25.2)	Хартије од вредности- обвезнице локалне самоуправе (напомена 23)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 26)	Остала средства (напомена 31)	Ванбил. обавезе (напомена 34)	Укупно
Стање 1. јануара 2019. године	228,037	14,149,307	1,594	2,869,029	1,952,107	274,954	19,475,028
Нова исправка							
Вредности	40,853	5,465,204	74	-	361,759	244,521	6,112,411
Смањење исправке							
Вредности	(53,644)	(6,185,300)	(1,059)	(821,838)	(106,190)	(328,498)	(7,496,529)
Позитиван ефекат смањења ИВ по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(278,567)*	-	-	-	-	(278,567)
Курсне разлике	3,105	(22,814)	(7)	-	(768)	-	(20,484)
Трајни отпис	-	(1,294,991)	-	-	(11,234)	-	(1,306,225)
Отпис – умањење ИВ по Закону о конверзији кредита у CHF	-	(1,733)*	-	-	-	-	(1,733)
Остале промене	-	189,227**	-	-	(37,373)	-	151,854
Стање 31. децембра 2019. године	218,351	12,020,333	602	2,047,191	2,158,301	190,977	16,635,755

* ефекат примене Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у CHF – део који се односи на укидање исправки вредности у CHF пре конверзије кредита у EUR у складу са упутством НБС

** ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2019. години, извршила смањење нето расхода исправке вредности пласмана вреднованих по амортизованој вредности, резервисања за ванбилансне обавезе и нето ефекат процене вредности удела у зависна правна лица у укупном износу од 1,384,118 хиљада динара, од чега позитиван ефекат процене вредности учешћа у капиталу зависних банака која се вреднују по набавној вредности износи 821,838 хиљада динара (веза напомена 26.)

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 1,306,225 хиљада динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2019. године преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

14. НЕТО ДОБИТАК / ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добитак / Губитак по основу престанка признавања фин.инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	(579,933)	526,547
Нето добитак / губитак	(579,933)	526,547

Губитак по овом основу остварен у 2019. години се у целости односи на нето ефекте имплементације Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима из априла 2019. године, по коме су банке биле у обавези да трошкове конверзије и умањења преосталог дуга признају у билансу успеха текућег периода.

Према Закону, износ добијен конверзијом преосталог дуга из швајцарских франака у дуг индексирани у еврима по курсу за конверзију за све клијенте који су потписали уговор са Банком, умањује се за 38% с тим да 23% умањења пада на терет биланса успеха текућег периода Банке, а за 15% умањења формира се потраживање од Републике Србије. Нето негативан ефекат исказан у билансу успеха Банке односи се на прерачун 23% умањења нето потраживања по основу престанка признавања кредита у швајцарским францима.

Нови умањени износ кредитних потраживања у еврима са новим планом отплате Банка је евидентирала на позицији кредити и потраживања од комитената.

15. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Остали приходи оперативног пословања	137,310	145,233
Приходи од дивиденди и учешћа	14,011	10,736
Нето приход	151,321	155,969

У оквиру осталих прихода оперативног пословања у износу од 137,310 хиљада динара најзначајнији износи односе се на приходе од накнада по основу давања у закуп непокретности укључујући и примљене авансе за закуп у износу од 64,216 хиљаде динара, рефундације судских трошкова и комуналних трошкова у износу од 48,456 хиљада динара и прихода од наплаћених трошкова службених мобилних телефона по овлашћењу запослених и коришћења службеног возила у приватне сврхе у износу од 14,033 хиљада динара.

У току 2019. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 14,011 хиљада динара (2018: 10,736 хиљада динара) које чине део позиције осталих прихода, и то дивиденде од учешћа у власништву VISA Inc. у износу од 7,893 хиљада динара, Дунав осигурање АДО у износу од 4,422 хиљаде динара и MasterCard у износу од 1,696 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

16. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови зарада	2,596,042	2,630,690
Трошкови накнада зарада	484,417	463,408
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	379,934	381,607
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	824,871	822,864
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	3,283	6,141
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 34.)	31,113	80,266
Остали лични расходи	597,872	57,823
Укупно	4,917,532	4,442,799

Остали лични расходи у 2019. години највећим делом се односе на годишње награде запосленима.

17. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 27.2)	204,577	139,188
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 28.2)	369,410	376,772
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 29.1)	38,420	36,028
Трошкови амортизације – лизинг средстава (напомена тачка 28.2.)	393,430	-
Укупно	1,005,837	551,988

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Остали приходи се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове	512,334	134,110
Приходи од смањења обавеза	5,391	40,650
Остали приходи	203,070	105,469
Укупно	720,795	280,229

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

18. ОСТАЛИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције осталих прихода у 2019. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу судских спорова пресуђених у корист Банке или спорова у прекиду до окончања претходног повезаног поступка у износу од 512,334 хиљада динара,
- По основу смањења обавеза у износу од 5,391 хиљаду динара,
- Од промене вредности основних средстава у износу од 19,018 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 30,863 хиљада динара и предузетници у износу од 291 хиљаду динара,
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 129,961 хиљаду динара.

19. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	2019.	31. децембра 2018.
Трошкови материјала	302,604	334,632
Трошкови производних услуга	1,366,843	1,877,932
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,601,773	2,432,612
Трошкови пореза	164,512	147,540
Трошкови доприноса	710,856	740,120
Остали оперативни трошкови	25,765	26,427
Остали расходи	422,499	304,928
Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	709	-
Губици по основу расходовања и отписа осн. сред. и нематер. имовине	6,650	12,405
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји	69,100	20,410
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 34)	1,252,461	270,971
Укупно	6,923,772	6,167,977

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 422,499 хиљада динара између осталих евидентирани су расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 219,695 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 67,243 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 1,252,461 хиљада динара (напомена 34) резултат су повећање расхода за 3,435 нових предмета у току 2019. године и повећања расхода за активне предмете из ранијих година.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

20.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Добитак по основу одложених пореза	1,482,667	700,754
Губитак по основу одложених пореза	(795,593)	(676,645)
Укупно	687,074	24,109

У 2019. и 2018. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

20.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2019.	2019.	2018.	2018.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		8,268,685		8,121,073
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,240,303	15%	1,218,161
Расходи који се не признају у пореске сврхе	2.61%	216,264	1.05%	85,015
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(386)	-0.01%	(621)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.91%	(75,645)	-0.24%	(19,773)
Порески ефекти по МСФИ 9	-0.42%	(34,851)	-0.43%	(34,851)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-9.02%	(746,013)	-7.80%	(632,773)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-6.77%	(599,672)	-7.57%	(615,158)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-8.31%	(687,074)	-0.30%	(24,109)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		687,074		24,109

20.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2019.	2018.
Стање на дан 1. јануара	840,967	857,096
Настанак и укидање привремених разлика	233,230	(16,129)
Стање на дан 31. децембра	1,074,197	840,967

У току 2019. године Банка није плаћала порез на добит, имајући у виду да приликом обрачуна пореза на добит за 2018. год. није исказала обавезу плаћања пореза, због покрића пореске обавезе пренетим пореским губитком и порезом по одбитку плаћеном у другој држави.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.4 Одложена пореска средства и обавезе

20.4.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2019.			У хиљадама динара 2018.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	39,299	-	39,299	69,359	-	69,359
Пренети порески губици	1,259,350	-	1,259,350	878,000	-	878,000
Ефекат промене вредности дужничких и власничких ХОВ	570	(1,008,254)	(1,007,684)	4,885	(570,187)	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	53,838	-	53,838	49,098	-	49,098
Обезвређење имовине	324,857	-	324,857	295,225	-	295,225
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а неплаћена у пор.периоду	1,213	-	1,213	1,183	-	1,183
Обрачунате а неплаћене јавне дажбине	163	-	163	13	-	13
Прва примена МСФИ 9	104,552	-	104,552	-	-	-
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	76,119	-	76,119	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	242,231	-	242,231	135,023	-	135,023
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(19,741)	(19,741)	-	(21,632)	(21,632)
	<u>2,102,192</u>	<u>(1,027,995)</u>	<u>1,074,197</u>	<u>1,432,786</u>	<u>(591,819)</u>	<u>840,967</u>

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 595,917 хиљада динара и односе се на део пореског губитка оствареног у 2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 12,508 хиљада динара, а порески кредит за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљада динара је у целости искоришћен за 2019. годину

20.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	У хиљадама динара		
		Износ на дан 31.12.2019	Износ на дан 31.12.2018	Година истека коришћења
	2014			2019
	2015			2020
Пренети порески губици	2016	595,917	7,979,816	2021
Укупно порески губици		<u>595,917</u>	<u>7,979,816</u>	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		89,388	1,196,972	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	12,508	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	-	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		<u>101,896</u>	<u>1,225,818</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.4 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

20.4.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2019. и 2018. године су приказана као што следи:

У хиљадама динара

2019.	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	69,359	(16,707)	(13,353)	39,299
Пренети порески губици	878,000	381,350	-	1,259,350
Хартије од вредности	(565,302)	-	(442,382)	(1,007,684)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	49,098	4,740	-	53,838
Актуарски добици	(21,632)	-	1,891	(19,741)
Обезвређење имовине	295,225	29,632	-	324,857
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,183	30	-	1,213
Неплаћене јавне дажбине	13	150	-	163
Прва примена МСФИ 9	-	104,552	-	104,552
Порески кредит по основу конверзије кредита у CHF	-	76,119	-	76,119
Средства по резервисањима за судске спорове	135,023	107,208	-	242,231
Укупно	840,967	687,074	(453,844)	1,074,197

У хиљадама динара

2018.	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	112,277	(46,444)	3,526	69,359
Пренети порески губици	867,146	10,854	-	878,000
Хартије од вредности	(529,547)	-	(35,755)	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	35,322	13,776	-	49,098
Актуарски добици	(13,623)	-	(8,009)	(21,632)
Обезвређење имовине	265,532	29,693	-	295,225
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,192	(9)	-	1,183
Неплаћене јавне дажбине	-	13	-	13
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	16,226	-	135,023
Укупно	857,096	24,109	(40,238)	840,967

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2019. године

20. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

20.5 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	2019			У хиљадама динара 2018		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (повећање по власничким и дужничким ХОВ)	2,920,446	(438,067)	2,482,379	54,832	(8,224)	46,608
Нето смањење по основу актуар. губитака/добитака	(12,609)	1,891	(10,718)	53,387	(8,008)	45,379
Промене вредности некретнина	111,214	(13,353)	97,861	-	3,526	3,526
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (смањење по власничким и дужничким ХОВ)	28,767	(4,315)	24,452	(28,403)	4,260	(24,143)
Укупно	3,047,818	(453,844)	2,953,974	79,816	(8,446)	71,370

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Готовина у благајни	4,328,913	4,242,968
Жиро рачун	23,873,701	25,485,440
Остала динарска новчана средства	99	99
	<u>28,202,713</u>	<u>29,728,507</u>
У иностраној валути		
Готовина у благајни	9,092,077	2,956,171
Девизна обавезна резерва	30,261,966	30,910,922
Остала новчана средства	1,463	110
	<u>39,355,506</u>	<u>33,867,203</u>
Укупно	67,558,219	63,595,710
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 24.1)	3,570,398	7,690,960
Девизна обавезна резерва	(30,261,966)	(30,910,922)
	<u>(26,691,568)</u>	<u>(23,219,962)</u>
Готовина из извештаја о токовима готовине	40,866,651	40,375,748

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

21. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 1.25% годишње до 18.08.2019, 1% од 18.08 до 17.11. и 0.75 % од 18.11.2019.године

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године („Сл.Глас.РС“ бр.102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%;
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%;
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у страниој валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у страниој валути у износу од 1,463 хиљаде динара (2018: 110 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

22. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Потраживања по основу промене фер вредности деривата у динарима- SWAP	-	4,070
Укупно	-	4,070

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

23. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

23.1. Хартије од вредности се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у динарима)	5,390,394	1,653,198
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у иностраној валути)	4,898,625	3,156,612
Укупно	10,289,019	4,809,810
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	59,825,920	52,167,965
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	68,355,214	76,201,417
Исправка вредности	(602)	(1,594)
Укупно	128,180,532	128,367,788
Укупно	138,469,551	133,177,598

23.2. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха је приказана у табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обвезнице Републике Србије у динарима	4,877,762	1,193,611
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	512,632	459,587
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	4,898,625	3,156,612
Укупно	10,289,019	4,809,810

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2019. године у укупном износу од 512,632 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

23.3. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Обвезнице Републике Србије	59,651,702	51,916,780
Обвезнице локалне самоуправе (град Шабац и општина Стара Пазова)	174,218	251,185
Укупно у динарима	59,825,920	52,167,965
У иностраној валути		
Обвезнице Републике Србије	65,908,342	73,841,988
Обвезнице страних банака (Raiffeisen Bank International)	1,799,460	1,702,199
Обвезнице страних држава (Република Српска)	647,412	657,230
Укупно у иностраној валути	68,355,214	76,201,417
Укупно	128,181,134	128,369,382

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2019. године

23. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по фер вредности
кроз ост.рез

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,594	3
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	1,828
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	1,831
Повећање (напомена 13)	74	586
Ефекти промене курса (напомена 13)	(7)	(5)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,059)	(818)
Укупно појединачна исправка	602	1,594

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

24.1 Пласмани банкама укључују

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Кредити дати у динарима</i>		
По репо трансакцијама	12,000,000	1,500,000
Кредити за обртна средства	-	1,000,000
Overnight кредити	200,000	1,260,000
Остали пласмани	3,148	15,993
Активна временска разграничења	6,805	14,744
Исправка вредности	(273)	(1,127)
	<u>12,209,680</u>	<u>3,789,610</u>
<i>Кредити дати у иностраној валути</i>		
По репо трансакцијама	2,103,540	-
Девизни рачун код страних банака (напомена 21)	3,570,398	7,690,960
Overnight кредити	2,161,743	1,587,977
Остали пласмани страним банкама	896,474	751,504
Дати депозити у иностраној валути	2,896,134	3,774,544
Активна временска разграничења	1,834	1,394
Остала потраживања	5,958	9,684
Кредити страним банкама (зависне банке)	67,195	101,309
Покривена јемства у иностраној валути	1,039,080	997,656
Исправка вредности	(218,078)	(226,909)
	<u>12,524,278</u>	<u>14,688,119</u>
УКУПНО	<u>24,733,958</u>	<u>18,477,729</u>

На дан 31. децембра 2019. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 12,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 1.03% до 2.4%.

Краткорочно орочени кредити и депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 1.05 % до 3.4 % годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.02 % до 0.20% годишње за EUR, од 1.35% до 2.4% за USD и 0.13% за CHF.

Каматне стопе на пласиране дугорочне кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 2.335% до 4.52% што је представљало 6М EURIBOR плус фиксни део 2.75%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Исправка вредности	2019.	2018.
Стање на дан 1. јануара	228,037	202,558
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	25,260
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	227,818
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 13)	40,853	66,805
Ефекти промене курса (напомена 13)	3,105	9,171
Ослобођено у току године (напомена 13)	(53,644)	(76,584)
Остало	-	827
Стање на дан 31. децембра	218,351	228,037

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

25.1 Пласмани комитентима

	<i>У хиљадама динара</i>					
	2019.			2018.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност
Привредна друштва и регист. пољоприв. газдинства						
Кредити по трансакционим рачунима	520,354	(13,158)	507,196	752,971	(20,901)	732,070
Кредити за обртна средства	41,530,893	(3,815,411)	37,715,482	33,354,044	(4,395,390)	28,958,654
Инвестициони кредити	40,409,450	(960,446)	39,449,004	32,805,889	(1,269,586)	31,536,303
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,062,163	(19,802)	2,042,361	2,072,507	(18,613)	2,053,894
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	362,298	(328,945)	33,353	386,037	(289,188)	96,849
Остали кредити и пласмани	26,213,573	(5,749,113)	20,464,460	36,744,167	(6,894,653)	29,849,514
Активна временска разграничења	87,657	(1,260)	86,397	106,661	(19,262)	87,399
Пасивна временска разграничења	(156,819)	-	(156,819)	(151,278)	-	(151,278)
	<u>111,029,569</u>	<u>(10,888,135)</u>	<u>100,141,434</u>	<u>106,070,998</u>	<u>(12,907,593)</u>	<u>93,163,405</u>
Становништво – физичка лица						
Кредити по трансакционим рачунима	3,159,725	(169,167)	2,990,558	3,564,677	(173,254)	3,391,423
Стамбени кредити	41,752,415	(533,828)	41,218,587	39,641,860	(742,907)	38,898,953
Готовински кредити	35,107,841	(359,512)	34,748,329	30,684,586	(247,009)	30,437,577
Потрошачки кредити	197,000	(1,070)	195,930	131,729	(1,069)	130,660
Остали кредити и пласмани	1,847,862	(65,086)	1,782,776	1,915,763	(74,749)	1,841,014
Активна временска разграничења	268,705	(3,535)	265,170	249,874	(2,726)	247,148
Пасивна временска разграничења	(490,221)	-	(490,221)	(564,506)	-	(564,506)
	<u>81,843,327</u>	<u>(1,132,198)</u>	<u>80,711,129</u>	<u>75,623,983</u>	<u>(1,241,714)</u>	<u>74,382,269</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>192,872,896</u>	<u>(12,020,333)</u>	<u>180,852,563</u>	<u>181,694,981</u>	<u>(14,149,307)</u>	<u>167,545,674</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

25.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	12,865,378	17,031,882
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	109,895
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	17,141,777
<i>Исправка вредности у текућој години.</i>		
Повећање (напомена 13)	2,383,710	1,672,859
Рекласификовано из групне исправке вредности	(846,629)	346,947
Ефекти промене курса (напомена 13)	(12,394)	(6,146)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(2,243,131)	(1,773,670)
Смањење ИВ-конверзија CHF-EUR по Закону о конверзији кредита у CHF	(165,317)	-
Трајни отпис	(960,161)	(4,518,125)
Конверзија CHF-EUR отпис по Закону о конверзији кредита у CHF	(816)	-
Остало (напомена 13)	-	1,736
Укупно појединачна исправка	11,020,640	12,865,378
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,283,929	1,002,717
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	642,157
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	1,644,874
<i>Исправка вредности у текућој години.</i>		
Повећање (напомена 13)	3,081,495	3,759,011
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	846,629	(346,947)
Ефекти промене курса (напомена 13)	(10,420)	(5,591)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(3,942,169)	(3,345,664)
Смањење ИВ-конверзија CHF-EUR по Закону о конверзији кредита у CHF	(113,250)	-
Трајни отпис (напомена 13)	(334,830)	(606,661)
Конверзија CHF-EUR отпис по Закону о конверзији кредита у CHF	(917)	-
Остало (напомена 13)	189,226	184,907
Укупно групна исправка	999,693	1,283,929
Стање на дан 31. децембра	12,020,333	14,149,307

Кредити становништву

Током 2019. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 13.95% годишње.

Краткорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.40% до 8.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити физичким лицима у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до деведесетпет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 8.00% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.70% до 6.95% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.20% до 5.45% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до стодвадесет месеци уз каматну стопу од 2.73% до 5.80% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до стотридесетчетири месеца уз каматну стопу за EUR од 1.07% до 4.75% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке применом концепта очекиваног кредитног губитка. Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и исказују се на позицији расхода и обезвређења финансијских средстава по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на смањење износа губитка због обезвређења, такво смањење се признаје као приход од укидања обезвређења, кроз биланс успеха.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

26. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банка а.д., Подгорица	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	<u>(2,047,191)</u>	<u>(2,869,029)</u>
Укупно	<u><u>3,433,697</u></u>	<u><u>2,611,859</u></u>

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава – банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на евентуално додатно умањење вредности и на крају 2017. и 2018. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индиција да вредност средства може бити додатно умањена или да је раније признато обезвређење значајно смањено.

Током 2019. године приликом сагледавања перформанси обе зависне банке, након обезвређења које је извршено 2016. године, идентификован је настанак значајних промена са позитивним последицама. На основу уочених јасних индиција са позитивним последицама на пословање зависних банака, као и очекивања да ће се таква кретања наставити и у блиској будућности, Банка је у 2019. години ангажовала независног проценитеља у циљу утврђивања фер вредности удела у капитал зависних банка. На основу резултата процене извршено је укидање дела раније признатог обезвређења удела у зависне банке у укупном износу од 821,838 хиљада динара на дан 31.12.2019. године.

На дан 31.12.2019. године нето вредност удела у зависна правна лица износи 3,433,697 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

27. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

27.1 Нематеријална имовина се састоје из

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Нематеријална имовина	638,758	384,273
Нематеријална имовина у припреми	26,977	172,778
Укупно	665,735	557,051

27.2 Промене на нематеријалној имовини у току 2019. и 2018. године приказане су у следећој табели

	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Набавке у току године	-	235,976	235,976
Пренос	182,801	(182,801)	-
Расходовање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Набавке у току године	-	313,261	313,261
Пренос	459,062	(459,062)	-
Расходовање	(7,087)	-	(7,087)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,719,781	26,977	2,746,758
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,749,293	-	1,749,293
Амортизација (напомена 17)	139,188	-	139,188
Расходовање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	1,883,533	-	1,883,533
Стање на дан 1. јануара 2019. године	1,883,533	-	1,883,533
Амортизација (напомена 17)	204,577	-	204,577
Расходовање	(7,087)	-	(7,087)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,081,023	-	2,081,023
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2018. године	384,273	172,778	557,051
Стање на дан 31. децембра 2019. године	638,758	26,977	665,735

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

28. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

28.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Некретнине	4,907,488	4,898,896
Опрема	526,522	520,557
Инвестиције у току	43,224	199,625
Лизинг средства	960,703	-
Укупно	6,437,937	5,619,078

28.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2019. и 2018. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара					
	Некретнине	Опрема	Инвестиц ије у току	Пословни прост. узет у лизинг	Опрема и остала сред. узета у лизинг	Укупно
Набавна вредност						
Стање на дан 1. јануара 2018. године	6,875,719	3,473,864	132,565	-	-	10,482,148
Набавке у току године	-	-	304,152	-	-	304,152
Пренос са основних средстава у припреми	67,899	169,193	(237,092)	-	-	-
Преноси са инвестиционих непокретности	49,341	-	-	-	-	49,341
Расходовање	(42,228)	(123,758)	-	-	-	(165,986)
Мањак по попису	-	(23,058)	-	-	-	(23,058)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	6,950,731	3,496,241	199,625	-	-	10,646,597
Стање на дан 1. јануара 2019. године	6,950,731	3,496,241	199,625	-	-	10,646,597
Корекција почетног стања 01. јануара 2019. – прва примена МСФИ 16	-	-	-	1,330,695	18,760	1,349,455
Кориговано почетно стање 01 јануар 2019. године	6,950,731	3,496,241	199,625	1,330,695	18,760	11,996,052
Набавке у току године и нови лизинг уговори	-	-	149,631	63,187	6,010	218,828
Пренос са основних средстава у припреми	74,255	231,777	(306,032)	-	-	-
Расходовање	(11,675)	(122,621)	-	-	-	(134,296)
Повећање по основу процена	244,948	-	-	-	-	244,948
Смањење по основу процена	(142,218)	-	-	-	-	(142,218)
Мањак по попису	-	(541)	-	-	-	(541)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(29,891)	-	(29,891)
Лизинг остало	-	-	-	(49,121)	-	(49,121)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	7,116,041	3,604,856	43,224	1,314,870	24,770	12,103,761
Исправка вредности						
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,924,883	2,902,017	-	-	-	4,826,900
Амортизација (напомена 17)	159,206	217,566	-	-	-	376,772
Расходовање	(32,254)	(121,327)	-	-	-	(153,581)
Мањак по попису	-	(22,572)	-	-	-	(22,572)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,051,835	2,975,684	-	-	-	5,027,519
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,051,835	2,975,684	-	-	-	5,027,519
Амортизација (напомена 17)	144,592	224,818	-	383,941	9,489	762,840
Расходовање	(10,598)	(121,640)	-	-	-	(132,238)
Повећање по основу процена	57,793	-	-	-	-	57,793
Смањење по основу процена	(35,069)	-	-	-	-	(35,069)
Мањак по попису	-	(528)	-	-	-	(528)
Корекција за умањења по основу анекса уговора о лизингу	-	-	-	(2,893)	-	(2,893)
Лизинг остало	-	-	-	(11,600)	-	(11,600)
Стање на дан 31. децембра 2019. године	2,208,553	3,078,334	-	369,448	9,489	5,665,824
Садашња вредност						
Стање на дан 31. децембра 2018. године	4,898,896	520,557	199,625	-	-	5,619,078
Стање на дан 31. децембра 2019. године	4,907,488	526,522	43,224	945,422	15,281	6,437,937

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

28. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

На дан 31. децембра 2019. године, Банка за 24 грађевинских објеката садашње вредности 484,488 хиљада динара још увек нема спроведен упис права својине у надлежним јавним регистрима (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). У односу на ове непокретности, предузете су све потребне активности које треба да резултирају коначим уписима права својине у корист Банке. Окончање овог процеса зависи од поступања надлежних државних органа..

У 2019. години извршено је укупно расхоровање основних средстава и искњижавање трајно неупотребљивих основних средстава у садашњој вредности у износу од 2,058 хиљада динара, од чега је на основу Годишњег пописа расхоровано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава – опреме садашње вредности у износу од 981 хиљаду динара и мања у износу од 13 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

29. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

29.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2019. и 2018. године приказане су у следећој табели

	<i>У хиљадама динара</i>
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,252,473
Пренос са основних средстава у припреми	-
Продаја	-
Пренос на основна средства	(49,341)
Процена – смањење	<u>(7,700)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>2,195,432</u>
Стање на дан 1. јануара 2019. године	2,195,432
Продаја	-
Пренос на основна средства	-
Процена – смањење	<u>-</u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>2,195,432</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2018. године	263,865
Амортизација (напомена 17)	36,028
Пренос на основна средства	-
Продаја	-
Процена – смањење	<u>(808)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>299,085</u>
Стање на дан 1. јануара 2019. године	299,085
Амортизација (напомена 17)	38,420
Продаја	-
Процена – смањење	<u>-</u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u>337,505</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u><u>1,896,347</u></u>
Стање на дан 31. децембра 2019. године	<u><u>1,857,927</u></u>

На дан 31. децембра 2019. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,857,927 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

29. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

На дан 31. децембра 2019. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 10,488 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(22,910)	9,551	(13,359)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,692)	-	(4,692)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(802)	4,198	3,396
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(22,474)	16,989	(5,485)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,784)	-	(1,784)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(2,894)	7,071	4,177
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(823)	-	(823)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(649)	5,725	5,076
Београд, Радничка 22	7,190	(18,619)	17,198	(1,421)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,715)	3,463	1,748
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88	44	(198)	496	298
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(2,250)	4,386	2,136
Београд, Луке Војводића 77а	80	(623)	868	245
Укупно		(80,433)	69,945	(10,488)

30. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196,300	227,630
Укупно	196,300	227,630

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

30. **СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА (наставак)**

Стална средства намењена продаји:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност у хиљадама динара</u>
Јасика, пословни простор	75.87	511
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	26,530
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	21,952
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	2,022
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	87,002
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	58,283
Укупно		<u>196,300</u>

У току 2019. године на основу процене у складу са интерним актом Банке евидентирано је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 10,332 хиљаде динара.

У току 2019. године Банка је продала три објекта у износу од 11,747 хиљада динара и по том основу на терет биланса успеха признат је губитак од продаје у износу 709 хиљаду динара. За разлику између продајне вредности у износу од 11,747 хиљада динара и садашње вредности продатих средстава од 20,998 хиљада динара у износу од 9,251 хиљада динара извршено је смањење ревалоризационих резерви у билансу стања у износу од 9,040 хиљада динара, признат добитак прехтодне године у износу од 498 хиљада динара (на име ревалоризације амортизације) и губитак од продаје у износу од 709 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	116,335	106,138
Залихе	121,434	135,901
Средства стечена наплатом потраживања	2,280,027	2,268,696
Унапред плаћени трошкови	164,077	141,291
Учешће у капиталу	2,398,583	1,747,050
Остала потраживања у динарима	<u>3,782,343</u>	<u>3,219,110</u>
	8,862,799	7,618,186
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(78,391)	(68,497)
Средства стечена наплатом потраживања	(987,236)	(949,729)
Учешћа у капиталу	(446,661)	(446,661)
Осталих потраживања у динарима	<u>(830,057)</u>	<u>(850,384)</u>
	(2,342,345)	(2,315,271)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	1,409	807
Остала потраживања из пословања	367,911	913,961
Потраживања у обрачуну	270,124	381,106
Остала потраживања у иностраној валути	<u>283,728</u>	<u>189,655</u>
	923,172	1,485,529
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(265,877)	(98,373)
Потраживања у обрачуну	<u>(77,390)</u>	<u>(77,804)</u>
	(343,267)	(176,177)
Укупно	<u>7,100,359</u>	<u>6,612,267</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	243,567	212,592
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	-	13,637
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	226,229
Повећање (напомена 13)	4,621	10,584
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,509)	10,980
Трајни отпис	-	(4,226)
Укупно појединачна исправка	<u>246,679</u>	<u>243,567</u>
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,708,540	2,244,271
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	-	(443,121)
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	1,801,150
Повећање (напомена 13)	357,138	216,744
Ефекти промене курса (напомена 13)	(768)	117
Ослобођено у току године (напомена 13)	(104,681)	(301,700)
Трајни отпис (напомена 13)	(11,234)	-
Остало (напомена 13)	(37,373)	(7,771)
Укупно групна исправка	<u>1,911,622</u>	<u>1,708,540</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>2,158,301</u>	<u>1,952,107</u>
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	<u>80,650</u>	<u>92,680</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>2,238,951</u>	<u>2,044,787</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2019.	2018.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	80,270	80,270
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	465,249	410,760
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,853,064	1,256,020
	<u>2,398,583</u>	<u>1,747,050</u>
<i>Рачуни обезвређења за уделе који су обезвређени</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	(80,270)	(80,270)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(366,391)	(366,391)
	<u>(446,661)</u>	<u>(446,661)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 86,902 хиљада динара РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара и Политика а.д. Београд 2,244 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 1,475,253 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 377,811 хиљада динара.

Обезвређење учешћа у капиталу у износу од 446,661 хиљаде динара највећим делом односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износи односе на: 14. Октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара и ППД Добричево д.о.о. Ћуприја у износу од 2,563 хиљаде динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 1,528,740 хиљада (исправка вредности у износу 801 хиљада динара), потраживања из пословања у износу од 250,607 хиљада динара (исправка вредности у износу 88,772 хиљада динара), потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,287,027 хиљада динара (исправка вредности у износу од 987,236 хиљаде динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 84,543 хиљада динара (исправка вредности у износу 5,607 хиљада динара), потраживања по основу закупнине 372,546 хиљаде динара (исправка вредности у износу 283,807 хиљада динара), потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 203,067 хиљада динара (исправка вредности у износу 156,189 хиљада динара) и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у страниој валути од укупног износа 270,124 хиљаде динара најзначајнији износ од 180,460 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања евидентирани су у износу од 2,280,027 хиљада динара и уз прокњижену исправку вредности у износу од 987,236 хиљада динара чине садашњу вредност у износу од 1,292,791 хиљада динара и односе се на:

- 1) Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која се примењивала пре 30.12.2013. године

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,021	27.09.2006.
Гњилица, њива VII класе	2,638	55	15.04.2008.
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења бб	2,278.92	82,315	21.01.2009.
Будва, Црна Гора, шума, IV класе	8,292	86	12.10.2010.
Буче, шума, IV класе	974	3,751	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,339	27.05.2011.
Београд, Михајла Аврамовића 14а, стмабена зграда	925.35	156,017	21.11.2011.
Крушевац, Кошеви, производно пословни објект И.Ц.П.	12,836	42,533	08.06.2012.
Младеновац, Сопот-Неменикуће, њиве III класе	16,633	250	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њиве III класе	10,017	983	11.07.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,370	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива	14,452	1,524	10.08.2012.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	299	27.09.2012.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	770	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,677	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,007	04.06.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	392	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, помоћна зграда-складиште	2,062	37,156	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	20,890	01.10.2013.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	797	08.11.2013.
Укупно I		365,232	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

II Непокретности стечене наплатом потраживања које се класификују у складу са одлуком о класификацији која је ступила на снагу након 30.12.2013. године

Опис	Површина у м ²	Вредност	У хиљадама динара
			Датум стицања
Вуковац, Милатовац, пољопривредно земљиште	132,450	534	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	42,503	08.05.2014.
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	42,381	18.07.2014.
Мокра Гора, земљиште, шуме, њиве, кућа	58,400	3,479	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,739	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	2,821	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,280	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,405	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,308	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	3,794	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	18,490	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, пословни простор 7	134	5,254	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 8	81	4,531	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 9	79	4,418	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 10	408	23,468	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда, пумпа и земљиште	9,144	31,921	14.08.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар, шума	1,363.20	18,846	22.07.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	76,958	22.07.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,142	17.04.2013.
Младеновац, Амерић, њива IV класе	7,768	237	03.10.2014.
Ваљево, Рађево село, магацин	394	402	11.06.2014.
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	66	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	502	03.10.2014.
Ваљево, Војводе Мишића 17, породична стамбена зграда	106	1,569	25.09.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда са помоћном зградом	825.74	9,851	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,129	14.03.2013.
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	92,109	16.06.2014.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,658	04.12.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,550	28.05.2014.
Прокупље, њива III класе	12,347	536	28.08.2015.
Мионица, Проте Жарка Томовића бб, кућа	107	1,594	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграда са земљиштем	490	257	11.06.2012.
Сокобања, пољопривредно земљиште, воћњак, њива IV класе	417,908	5,142	31.07.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	21,684	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	623	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	3,370	31.07.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	55,648	23.08.2012.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	3,982	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,232	27.08.2015.
Лозница, Липница, Карађорђева, стамбено пословна зграда са земљиштем	146	1,897	15.10.2015.
Врхпоље, објекат угоститељства	1,334	2,169	16.05.2013.
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са земљиштем	100,560	124,605	11.03.2016.
Зрењанин, Багљаш, пашњак II класе	230	46	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, пословна зграда, хала и земљиште	10,462	28,184	26.02.2016.
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,527	13,428	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	10,986	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	216	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	289	19.05.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	106	19,591	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,714	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	56,594	22.12.2016.
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	5,808	13.03.2019.
Чруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	58,498	07.10.2019.
Укупно II		900,438	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III *Опрема стечена наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године – која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	6,160	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	5,527	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	2,276	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	3,913	09.07.2013.
Укупно III	17,876	

IV *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	53	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,380	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	609	13.05.2014.
Остало	239	
Укупно IV	2,281	

V *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Опрема	6,964	07.10.2019.
Укупно V	6,964	

VI *Хартије од вредности стечене наплатом потраживања*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Хартије од вредности стечене наплатом потраживања	1,940	12.09.2019.
Обезвређење хартија од вредности	(1,940)	
Укупно VI	-	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V+VI	1,292,791	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом поражавања у 2019. години приказан је у табели:

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	77,716
Ефекат обезвређења опреме	2,814
1. Укупно обезвређење непокретности и опреме	80,530
2. Ефекат обезвређења хартија од вредности стечених наплатом потраживања	1,940
3. (1.+2.) Укупно ефекат средстава стечених наплатом потраживања	82,470

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 82,470 хиљада динара (напомена 13) и то:

- обезвређење непокретности у износу од 28,505 хиљада динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и земљишта, као и обезвређење обрачунато у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци у износу од 49,211 хиљаде динара за непокретности чија је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 2,814 хиљада динара по основу процене ниже тржишне вредности и у складу са интерним актом банке
- обезвређење хартија од вредности примљених наплатом потраживања у износу од 1,940 хиљада динара извршено је на основу правоснажног усвојеног УППР-а као извршне исправе обавезне за све повериоце.

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2019. године
31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)
в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)
Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	164,228	1,397	156,017	(8,211)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	131,163	1,115	124,605	(6,558)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	98,456	837	82,315	(16,141)
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	96,957	825	92,109	(4,848)
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	79,502	676	76,958	(2,544)
Чуруг, Николе Пашића бб, силоси са помоћним објектима	910	61,577	524	58,498	(3,079)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	60,860	518	60,714	(146)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	60,860	518	56,594	(4,266)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	58,577	498	55,648	(2,929)
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	46,813	398	42,503	(4,310)
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	44,612	379	42,381	(2,231)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објект И.Ц.П.	12,836	45,433	386	42,533	(2,900)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	39,112	333	37,156	(1,956)
Сокобања, произ.хала,порт.са земљиштем,воћњак,кућа,њива IV кл.	429,149	32,340	275	30,819	(1,521)
Зрењанин, Багљаш,Новосадски пут 4, зграде,пумпа, земљ.,пашњак	9,374	33,649	286	31,967	(1,682)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	29,667	252	28,184	(1,483)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,703	210	23,468	(1,235)
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	21,990	187	20,890	(1,100)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	20,622	175	19,591	(1,031)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	19,463	165	18,490	(973)
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,469	165	18,846	(623)
Александрово, Мерошина, управна зграда са земљиштем	8,527	14,135	120	13,428	(707)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,767	108	12,129	(638)
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,564	98	10,986	(578)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,369	88	9,851	(518)
Ниш, Трг Учитеља Тасе бр. 10/1, локал	79.40	6,114	51	5,808	(306)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,530	47	5,254	(276)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објект	768.42	5,507	46	5,232	(275)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,923	42	4,677	(246)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,769	40	4,531	(238)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,651	39	4,418	(233)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	18,535	158	17,608	(927)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,559	39	4,339	(220)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,360	37	4,142	(218)
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,114	35	3,982	(132)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	3,986	34	3,479	(507)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,936	33	3,739	(197)
Будва, шума IV класе	974	3,875	33	3,751	(124)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,547	30	3,370	(177)
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.8	3,165	27	3,007	(158)
Ваљево, Радничка б, стан	69	2,684	22	2,550	(134)
Остало (26 објеката)	-	24,836	211	23,696	(1,140)
УКУПНО		1,347,979		1,270,263	(77,716)

Г1.2. Процењена вредност опреме стечене наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	13,572	12,296	(1,276)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	9,532	8,636	(896)
Остало	6,831	6,189	(642)
УКУПНО	29,935	27,121	(2,814)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

31. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Банка је на основу пресуде Врховног суда у Црној Гори у 2019. години искњижила непокретност стечену наплатом потраживања у садашњој вредности од 4,592 хиљаде динара. (непокретност у Тивту).

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити по виђењу	2,290,676	2,985,493
Орочени депозити и наменски депозити	2,696,719	1,951,518
Обавезе по основу кредита	-	709,168
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	-	(2,990)
Остало	34,361	19,559
Стање на дан 31. децембра	<u>5,021,756</u>	<u>5,662,748</u>

У току 2019. године, депозити у динарима депоновани су по стопи од 1.05% до 1.87%, а у страниој валути депоновани су по стопи за USD од 1.4% до 2.7% и EUR од 0.01% до 0.05%.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
EBRD	-	709,168
Стање на дан 31. децембра	<u>-</u>	<u>709,168</u>

Банка је у првом кварталу 2019. године вратила последњу рату кредитне линије EBRD у износу од 6,000 хиљаде EUR, чиме су обавезе отплаћене у целини.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Привредна друштва и регист. пољоприв. газдинства		
Депозити по виђењу	66,490,499	64,150,115
Остали и overnight депозити	9,669,464	10,561,044
Обавезе по основу кредита	1,426,861	2,111,822
Наменски депозити	1,874,311	2,085,383
Депозити по основу датих кредита	512,003	610,368
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	501,280	470,598
Становништво – физичка лица		
Депозити по виђењу	36,182,657	29,277,626
Штедни депозити	210,219,965	200,064,602
Наменски депозити	5,081,330	4,605,537
Депозити по основу датих кредита	2,287,268	2,322,718
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	901,117	834,097
Остали депозити	170,399	135,174
Стање на дан 31. децембра	<u>335,317,154</u>	<u>317,229,084</u>

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2019. годину ови депозити су каматоносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматоносни, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2019. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: 0.0% на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 0.75 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.05 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.40 % до 1.00% за USD на рок од тридесет дана до једне године.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 0.50 процентна поена до увећања за 0.20 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА
(наставак)

Депозити становништва

Динарски и девизни *a vista* штедни улози становништва током 2019. године су били некаматносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у страној валути од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у страној валути од 0.65% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У току године Банка је имала у понуди и посебне камате на акцијску штедњу, са ограниченим периодима важења које нису предмет обелодањивања.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
<i>Дугорочни кредити</i>		
Влада Републике Италије	36,139	103,104
Европска инвестициона банка (EIB)	1,376,259	1,955,882
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	14,463	52,836
Стање на дан 31. децембра	<u>1,426,861</u>	<u>2,111,822</u>

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2020. до 2030. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

У току 2019.године Банка је извршила превремену отплату дела линије Европске агенције за реконструкцију и развој (EAR) у износу 52 хиљаде EUR.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

33. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА
(наставак)

33.1. Структура и кретање обавеза по основу депозита и осталих финансијских обавеза према банкама, другим фин. организацијама, централној банци и комитентима приказано је у наставку

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Почетно стање 1. јануар		
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 32)	5,662,748	4,532,505
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (нап.33)	<u>317,229,084</u>	<u>292,471,640</u>
Укупно почетно стање 1. јануар	<u>322,891,832</u>	<u>297,004,145</u>
Нето приливи/одливи – депозити	19,184,637	30,275,999
Нето приливи/одливи - кредити	(1,255,956)	(4,683,853)
Нето приливи/одливи - камате	(919,958)	(947,520)
Нето приливи/ одливи- накнаде	(6,320)	(10,755)
Курсне разлике	(567,930)	325,072
Укалкулисана камата и друге безготовинске трансакције	<u>1,012,605</u>	<u>928,744</u>
Стање на дан 31. децембар	<u>340,338,910</u>	<u>322,891,832</u>

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци (напомена 32)	5,021,756	5,662,748
Депозити и остале финан. обавезе према другим комитентима (нап.33)	<u>335,317,154</u>	<u>317,229,084</u>
Укупно банке и комитенти	<u>340,338,910</u>	<u>322,891,832</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	190,977	274,954
Резервисања за судске спорове (напомена 38.4)	1,614,874	900,152
Резервисања за примања запослених МРС 19	522,279	478,557
Стање на дан 31. децембра	2,328,130	1,653,663

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2019.				2018.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 36.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 36.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	274,954	900,152	478,557	1,653,663	124,392	791,982	451,677	1,368,051
Корекција почетног стања – МСФИ 9	-	-	-	-	95,358	-	-	95,358
Кориговано почетно стање 01.01.2018.	-	-	-	-	219,750	791,982	451,677	1,463,409
Повећање Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	244,521	1,252,461	31,599	1,528,581	360,293	270,971	80,266	711,530
Коришћење Резервисања	-	(25,405)	12,609	12,609	-	(28,691)	(53,386)	(53,386)
Укидање резервисања	(328,498)	(512,334)	(486)	(841,318)	(305,089)	(134,110)	-	(439,199)
Стање на дан 31. децембра	190,977	1,614,874	522,279	2,328,130	274,954	900,152	478,557	1,653,663

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 5,160 судских спорова на дан 31.12.2019. износи 1,614,874 хиљаде динара.

У односу на 31.12.2018. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 714,722 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 740,127 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха, док се смањење резервисања у износу 25,405 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање по донетим судским пресудама.

Највећи број спорова се односи на захтеве за плаћање накнаде за обраду кредита, накнаду штете и утврђење.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Дисконтна стопа	4.00%	4.75%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	2.00%
Флукуација запослених	4.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности што онемогућава проналажење адекватне дисконтне стопе за дужи временски хоризонт, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од Владе Републике Србије.

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обавезе према добављачима	211,615	471,594
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	70,502	71,059
Примљени аванси	23,310	26,820
Обавезе по основу лизинга	962,168	-
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	132,796	144,594
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	636,227	357,763
Обавезе у обрачуну	2,312,258	2,276,184
Обавезе из добитка	9,229,643	5,442,133
Обавезе за порезе и доприносе	14,654	26,263
Остале обавезе	268,057	243,562
Стање на дан 31. децембра	13,861,230	9,059,972

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 2,312,258 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 1,528,706 хиљаде динара, обавезе у обрачуну за ликвидираних девизних рачуна домаћих правних лица у износу од 215,008 хиљада динара, обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 180,759 хиљада динара, обавезе по основу угашених рачуна клијената у динарима у износу 104,932 хиљада динара и обавезе у обрачуну по осталим основама у динарима у износу од 65,270 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а) Обавезе из добитка у укупном износу од 9,229,643 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 99,570 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 7,701,758 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 1,428,315 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 4586/3 од 24.04.2019. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на обичне акције у износу 3,245,000 хиљаде динара и преференцијалне акције у износу 13,073 хиљаде динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2019. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015., 2016., 2017. и 2018. годину, због наведеног ограничења.

б) обавезе по основу лизинга

У хиљадама динара

Почетно стање 01. јануар 2019.	
ефекат прве примене МСФИ 16	1.349.455
Расходи камата	19.533
Приходи од камата - престанак призн. уговора	(499)
Расходи од негативне валутне клаузуле лизинг уговора	3.528
Приходи од позитивне валутне клаузуле лизинг уговора	(8.970)
Трошкови пореза за правна и физичка лица	62.970
Остали нето приходи по основу лизинга	(60)
Плаћање лизинг рата	(459.189)
Остало	(4.600)
Стање на дан 31.децембар	962.168

36. КАПИТАЛ

36.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	18,565,207	14,223,535
Ревалоризационе резерве	6,826,518	4,254,737
Акумулирани резултат	1,470,139	902,509
Добитак /губитак текућег периода	8,955,759	8,145,182
Стање на дан 31. децембра	75,852,173	67,560,513

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком (власници обичних акција), као и право учешћа у расподели добити (власници обичних и приоритетних акција). На дан 31. децембра 2019. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2019. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	13,997,686	83.23
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
OTP BANKA SRBIJA (custody рачун)	298,352	1.77
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	290,214	1.73
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (збрини рачун)	272,600	1.62
East capital (lux)-Balkan fund	189,756	1.13
GLOBAL MACRO ABSOLUTE RETURN A	133,148	0.79
GLOBAL MACRO CAPITAL OPPORTUNITIES	131,568	0.78
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
GLOBAL MACRO PORTFOLIO	84,003	0.50
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	68,404	0.41
ДЕКА ИНЖЕЊЕРИНГ	60,090	0.36
I.N. DRENİK NONWOVENS TRADING	58,950	0.35
ALLIANCEBERNS.NEXT 50E.M.(M)F.	53,837	0.32
Остали (1,113 акционара)	740,213	4.40
	16,817,956	100.00

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2019. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (632 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Министарство финансија Републике Србије је 26.јуна 2019. године извршило откуп обичних акција које су поседовали акционари DEG-DEUTSHE INVESTITIONS и SWEDFUND INTERNATIONAL у укупном проценту од 6.90%, а 26. новембра откуп обичних акција EBRD-а, у проценту од 24.43% и IFC CAPITALIZATION FUND LP у проценту од 10.15% чиме се проценат учешћа Републике Србије повећао на 83.23% учешћа.

Ревалоризационе резерве у износу од 6,826,518 хиљада динара (2018: 4,254,737 хиљада динара) се односе на: ефекте по основу повећања вредности основних средстава на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 1,004,444 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања власничких хартија од вредности у износу од 1,631,690 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања дужничких хартија од вредности у износу од 4,078,523 хиљада динара и актуарске добитке у износу од 111,861 хиљада динара. Исказане вредности садрже и пореске ефекте ревалоризационих резерви.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.2. Зарада по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	2019.	2018.
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,942,686	8,132,109
Просечан пондерисани број акција у току године	16,817,956	16,817,956
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	532	484

Основни добитак по акцији за 2019. годину износи 532 динара или 53.17% на номиналну вредност обичне акције, за 2018. годину добитак по акцији износио 484 динара или 48.35% на номиналну вредност обичне акције.

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,152,268	4,228,635
Преузете будуће обавезе	53,595,618	44,069,612
Деривати намњени трговању по уговореној валути	-	1,772,919
Друге ванбилансне позиције	402,692,145	407,748,884
Укупно	460,440,031	457,820,050

Преузете будуће обавезе

37.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	4,210,006	3,107,502
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	4,764,048	3,004,569
Акредитиви	281,963	214,361
Стање на дан 31. децембра	9,256,017	6,326,432

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	10,970,821	11,017,337
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	32,550,431	24,627,309
Остале неопозиве обавезе	818,349	2,098,534
Стање на дан 31. децембра	44,339,601	37,743,180

37.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,152,267 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,448,971 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 305,001 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 402,692,145 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност домаћих и страних хартија по custody пословима за клијенте Банке у износу 49,759,948 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 128,417,584 хиљаде динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 12,000,000 хиљада динара, износ отписаних финансијских средстава у динарима у износу од 28,787,673 хиљада динара, и износ отписаних финансијских средстава у страниој валути у износу од 3,781,298 хиљада динара према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе. Банка сагласно издатом дозволом за обављање custody послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 166,846,879 хиљада динара.

37.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2019. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 1,614,874 хиљаде динара (2018: 900,152 хиљада динара) (напомена 34).

Банка на дан 31.12.2019. године има евидентирана 5,933 поступка који се воде против Банке, чија укупна вредност предмета спора износи 5,650,650 хиљада динара.

У овај износ укључени су како обавезујући тужбени захтеви на плаћање, тако и вредности предмета спора означене у тужбама са утврђујућим тужбеним захтевом. У наведени износ нису урачунати износи камате и трошкова поступка.

Поред тога, Банка на дан 31.12.2019. године има евидентираних 12.709 поступака против трећих лица, чија укупна вредност предмета спора износи 43,661,628 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.5. Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2019. године извршена је пореска контрола обрачунавања и плаћања пореза на добит правних лица за 2017. годину у делу исказаног умањења обрачунатог пореза у пореској пријави. По извршеној контроли нису утврђене неправилности.

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Банке обавља се извештајан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

38.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 83,23% обичних акција Банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Подгорица, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.1 Матична и зависна лица (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А . Стање на дан 31. децембра 2019. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,675	889	-	89	7,475	1,111,252	1,118,727
2. Ком.банка АД Бања Лука	83,967	25	549	973	83,568	1,999,078	2,082,646
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	253	-	1	252	200	452
УКУПНО:	90,642	1,167	549	1,063	91,295	3,110,530	3,201,825

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	950,104	-	7	950,111
2. Ком.банка АД Бања Лука	154,073	-	-	154,073
3. КомБанк ИНВЕСТ	25	-	-	25
УКУПНО:	1,104,202	-	7	1,104,209

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	59	5,033	(2,358)	(100)	2,634
2. Ком.банка АД Бања Лука	1,962	3,631	-	(300)	5,293
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,997	-	-	1,997
УКУПНО:	2,021	10,661	(2,358)	(400)	9,924

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 7,288 хиљада динара (2018. године: нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б. Стање на дан 31. децембра 2018. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,651	882	-	93	7,440	-	7,440
2. Ком.банка АД Бања Лука	101,737	25	881	1,261	101,382	1,181,946	1,283,328
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	162	-	-	162	200	362
УКУПНО:	108,388	1,069	881	1,354	108,984	1,182,146	1,291,130

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,440,473	-	1,651	1,442,124
2. Ком.банка АД Бања Лука	179,992	-	-	179,992
3. КомБанк ИНВЕСТ	8	-	-	8
УКУПНО:	1,620,473	-	1,651	1,622,124

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	70	2,994	-	(2)	3,062
2. Ком.банка АД Бања Лука	3,449	4,073	-	(835)	6,687
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,386	-	-	1,386
УКУПНО:	3,519	8,453	-	(837)	11,135

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара (2017: нето позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2019.			У хиљадама динара 2018.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Volero ZR	-	-	-	1	-	1
Веомох доо	23,483	1,220	24,703	-	-	-
ПМЦ Инжењеринг	1	-	1	1	-	1
Физичка лица	176,512	17,227	193,739	148,782	14,815	163,597
Укупно	199,996	18,447	218,443	148,784	14,815	163,599

Обавезе	2019.			2018.		
	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
ПМЦ Инжењеринг	89	-	89	207	-	207
Веомох доо	7,950	-	7,950	-	-	-
Архитектонски биро СТУДИО 3	100	-	100	1	-	1
ЈП Југоимпорт	4,964	-	4,964	29	-	29
Анфибија д.о.о. Чачак	-	-	-	239	-	239
EBRD (напомена 32)	-	-	-	-	710,563	710,563
International Finance Corporation	-	-	-	9	-	9
Репрезент д.о.о.	12	-	12	12	-	12
Volero ZR	19	-	19	11	-	11
Физичка лица	216,065	-	216,065	146,812	-	146,812
Укупно	229,199	-	229,199	147,320	710,563	857,883

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Остала повезана лица (наставак)

Приходи и расходи од повезаних лица

	2019.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ПМЦ Ижењеринг	-	35	35
Анфибија д.о.о. Чачак			
Архитектонски биро СТУДИО 3	-	11	11
Веотох доо	482	318	800
ЈП Југоимпорт	-	4,847	4,847
Volero ZR	-	18	18
Физичка лица	7,667	844	8,511
Укупно приходи	8,149	6,073	14,222
Расходи			
Веотох доо	(4)	(1)	(5)
ЈП Југоимпорт	(4)	-	(4)
Физичка лица	(629)	(15)	(644)
Укупно расходи	(637)	(16)	(653)
Нето приходи	7,512	6,057	13,569

Приходи и расходи од повезаних лица

	2018.		
	Камате	Накнаде	Укупно
Приходи			
ПМЦ Ижењеринг	-	12	12
Анфибија д.о.о. Чачак	-	7	7
Архитектонски биро СТУДИО 3	-	12	12
Volero ZR	-	18	18
Физичка лица	7,207	1,124	8,331
Укупно приходи	7,207	1,173	8,380
Расходи			
EBRD	(40,813)	-	(40,813)
Физичка лица	(1,109)	(736)	(1,845)
Укупно расходи	(41,922)	(736)	(42,658)
Нето расходи	(34,715)	437	(34,278)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**38.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа**

	<i>У хиљадама динара</i>	
	<u>31. децембар 2019.</u>	<u>31. децембар 2018.</u>
Бруто примања		
Извршни одбор	<u>63,403</u>	<u>58,927</u>
Нето примања		
Извршни одбор	<u>52,981</u>	<u>49,500</u>
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	<u>29,747</u>	<u>40,324</u>
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	<u>18,801</u>	<u>25,310</u>

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2019. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за десет клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за три клијента односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура и потраживања по основу закупнине у укупном износу од 27 хиљада динара (по истом основу потраживања враћено је тринаест неоверених извода у износу од 6,431 хиљаду динара).

За једног клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке неопозивих обавеза по гаранцијама са образложењем клијента да није сагласан јер је гаранција истекла. Предмет оспоравања је царинска гаранција која истиче у року од 180 дана. Гаранција је издата на износ од 100.000 хиљада динара.

Четири клијената оспоравају износе потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, непријављеног износа из стечаја за клиринга чекова, накнада за послове агента емисије у динарима, све у укупном износу од 117 хиљада динара.

У два случаја клијенти су делимично оспорили износе који се односе на преплате из јануара у износу од 1,154 хиљаде динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2019. године

40. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

На основу одлуке Управног одбора Банке, упућен је позив за одржавање редовне седнице Скупштине Банке 09. марта 2020. године са предлогом Одлуке о усвајању стратегије и бизнис плана Банке за период 2020. – 2022. године.

Дана 26.02.2020. године, Министарство финансија Републике Србије објавило је да су представници Нове Љубљанске банке д.д. (НЛБ) и министар финансија Републике Србије, потписали Уговор о купопродаји 83.23% обичних акција Комерцијалне банке АД Београд. Потписивањем овог уговора Банка је добила новог стратешког партнера, који ће након завршетка трансакције преузети и управљање Банком.

Осим догађаја описаних у претходним ставовима није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2019. и 2018. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2019.	31. децембар 2018.
USD	104.9186	103.3893
EUR	117.5928	118.1946
CHF	108.4004	104.9779

У Београду, дана 16. марта 2020. године

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
Председник Извршног одбора

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА 2019.
ГОДИНУ**

Март 2020. године

САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ	2
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА.....	5
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ.....	10
3.1. Банкарски сектор.....	10
3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор.....	11
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ	13
4.1. Управни одбор Банке	13
4.2. Извршни одбор Банке	13
4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију).....	13
4.4. Организациона структура Банке	14
4.5. Регионални распоред пословне мреже Банке	15
5. ОГРАНЦИ БАНКЕ	16
5.1. Значајни послови са повезаним лицима	17
6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2019. ГОДИНИ	17
6.1. Увод.....	17
6.2. Пословање са привредом	22
6.3. Пословање са становништвом	24
6.4. Управљање средствима.....	26
6.5. Развојне активности дигиталног банкарства Банке	27
6.6. Развојне активности платних картица	28
6.7. Сектор хартија од вредности	28
6.8. Људски ресурси Банке	29
6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2019. године.....	31
6.10. Биланс успеха Банке за 2019. годину.....	33
7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	34
8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ.....	34
9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ	35
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ	39
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА	39
12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА	39
13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	40
13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима	40
13.2. Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности	42
14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ.....	45
15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2019. ГОДИНУ.....	47
15.1. Реализација плана биланса стања за 2019. годину.....	47
15.2. Реализација плана биланса успеха за 2019. годину.....	49

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ

БИЛАНС УСПЕХА (у 000 РСД)	2019.	2018.	Индекс 19/18	2017.	2016.	2015.
Добитак/губитак пре опорезивања	8.268.685	8.121.073	101,8	7.187.250	-8.377.636	-6.175.885
Добитак/губитак после опорезивања	8.955.759	8.145.182	110,0	8.117.368	-8.063.183	-6.061.358
Нето приходи од камата	12.605.384	12.834.638	98,2	12.446.197	13.462.734	13.768.082
Нето приходи од накнада	5.328.996	5.210.149	102,3	5.082.226	4.817.314	4.899.947
Оперативни трошкови*	11.064.609	10.473.783	105,6	10.833.081	11.086.858	10.799.510
Нето приходи/расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	2.425.931	9.493		17.883	-14.907.539	-13.008.526

* Напомена: У оквиру оперативних трошкова приказани су трошкови зарада, материјални и нематеријални оперативни трошкови

БИЛАНС СТАЊА (у 000 РСД)	2019.	2018.	Индекс 19/18	2017.	2016.	2015.
БИЛАНСНА АКТИВА	432.380.443	401.165.980	107,8	369.183.538	400.017.469	393.439.874
СТАНОВНИШТВО						
Кредити **	99.057.214	92.033.605	107,6	81.712.222	75.522.465	70.784.957
Депозити***	280.484.488	260.296.411	107,8	241.210.420	231.312.395	218.836.847
ПРИВРЕДА						
Кредити	81.504.403	75.264.373	108,3	71.725.704	74.083.897	89.204.275
Депозити	47.879.400	49.879.580	96,0	41.371.592	78.300.568	55.503.896
Хартије од вредности	138.469.551	133.177.598	104,0	117.288.767	136.366.773	129.607.464

*** Напомена: Позиција кредити не укључује остале пласмане и потраживања, позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије. По захтеву ревизора у 2017. години урађена је корекција биланса за 2015. годину.

*** Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микроклијената је пренето из привреде у становништво због чега је податак коригован у односу на Годишњи извештај о пословању за 2017. годину

ПОКАЗАТЕЉИ	2019.	2018.	Индекс 19/18	2017.	2016.	2015.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ						
Бруто кредити/депозити	57,7%	58,4%		61,3%	58,7%	67,4%
Нето кредити/депозити	54,9%	54,8%		56,1%	50,7%	57,2%
КАПИТАЛ (у 000 РСД)	75.852.173	67.560.513	112,3	63.260.055	55.424.302	62.838.046
Адекватност капитала	30,83%	29,18%		27,89%	26,97%	22,70%
Број запослених	2.744	2.766	99,2	2.806	2.858	2.877
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
РОА	2,00%	2,13%		1,89%	-2,05%	-1,56%
РОЕ-на укупан капитал	11,71%	12,57%		11,91%	-13,86%	-8,99%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,0%	3,4%		3,3%	3,3%	3,5%
Cost / income рацио	61,7%	58,0%		61,8%	60,7%	57,9%
Актива по запосленом (у 000 ЕУР)	1.340	1.227	109,2	1.111	1.134	1.124

Пословање привредних субјеката у току 2019. године одвијало се у релативно стабилном макроекономском окружењу. Кључни макроекономски показатељи остварили су позитивне вредности. Годину за нама обележили су: раст бруто друштвеног производа (БДП-а), рекордно висок ниво страних директних инвестиција (СДИ), суфицит републичког буџета, смањење учешћа јавног дуга у БДП-у, апресијација динара у односу на евро и пад стопе незапослености.

Народна банка Србије (НБС) је у претходној години у склопу активности на даљем јачању укупне стабилности банкарског сектора, поред осталог, донела Одлуку о изменама и допунама одлуке о управљању ризицима банке, Одлуку о измени и допунама одлуке о адекватности капитала банке, Одлуку о измени и допуни одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке, Одлуку о изменама и допуни одлуке о извештавању банака, Одлуку о измени одлуке о извештавању о адекватности капитала банке и др.

Систем инстант плаћања (ИПС), који је увела НБС почевши од октобра 2018. године, наставио је да успешно ради и током 2019. године о чему сведочи раст броја и вредности обављених трансакција. ИПС НБС систем плаћања ради непрекидно 24 сата дневно, 7 дана у недељи, 365 дана годишње (24/7/365).

Од маја 2019. године у примени је Закон о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима. На овај начин НБС је интервенисала на банкарском тржишту у циљу регулације дугогодишњег проблема грађана задужених у швајцарским францима по основу узетих стамбених кредита код пословних банака.

Показатељ адекватности капитала сектора је на високом и стабилном нивоу током прва три квартала 2019. године. Каматне стопе на новоодобрене кредите привреди и становништву су на стабилном и ниском нивоу. Ниски инфлаторни притисци током 2019. године условили су да НБС додатно релаксира монетарну политику снижавањем референтне каматне стопе на најнижи ниво од 2,25%.

Премија ризика Србије, у току трећег квартала 2019. године је смањена на вредност 64 б.п.¹, највеће смањење од земаља у региону. Премија ризика Србије, мерена EMBI индексом, 18. септембра 2019. године је остварила најнижу вредност од када се овај показатељ прати и износила је 49 б.п.² То додатно показује поверење инвеститора у добре макроекономске перспективе српске економије.

Банка је и даље у групи системски значајних банака, са стабилним учешћем у активи и капиталу сектора. На крају трећег квартала 2019. године Банка у активи банкарског сектора учествује са 10,5%, док у акцијском капиталу сектора учествује са 10,4%. Банка се у сектору и даље истиче као лидер по обиму девизне штедне становништва. На крају 2019. године штедни депозити становништва износе ЕУР 1.773,2 милиона.

Као кључни циљеви који су постављени пред менаџмент Банке у 2019. години, сигурно, стабилно и профитабилно пословање су остварени. Банка је остварила раст билансне активе и пословни добитак уз високу ликвидност и високу адекватност капитала. Укупан капитал Банке, као један од кључних показатеља сигурности пословања, у 2019. години бележи раст од 12,3%. На крају 2019. године Банка располаже са укупним капиталом у износу од РСД 75.852,2 милиона или ЕУР 645,0 милиона. Показатељ адекватности капитала Банке на крају 2019. године, износи 30,83% (прописано минимално 8% + заштитни слој капитала).

Након измена из 2018. године, на крају 2019. године услуге становништву Банка је пружала кроз мрежу од 203 експозитуре груписаних у шест Пословних центара и Филијалу Косовска Митровица. Рад са правним лицима обављао се кроз три Сектора за рад са малом и средњом привредом и Сектор за рад са привредом - великим клијентима.

1 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

2 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

Чињеница да друштво у коме живимо све више почива на интернету и електронском пословању утицала је да и Банка имплементира савремене технологије у своје пословање. Потпуно свесна ових промена и потреба, Банка је као један од значајних циљева поставила и наставак дигитализације пословања и током 2019. године. Банка већ данас пружа, по највишим стандардима, готово све услуге дигиталног банкарства својим клијентима на исти начин како су ове услуге доступне и корисницима у најразвијенијим земљама света. Дигитализација је и процес који Банка, поред осталог, користи за унапређење постојећих пословних процеса, односно повећање ефикасности и квалитета рада.

У складу са регулативом НБС, у циљу даљег унапређења система управљања ризицима, Банка је предузимала све потребне мере за квалитетно управљање кредитним и осталим пословним ризицима. Највећи ризик у пословању Банке и банкарског сектора и даље остаје кредитни ризик. Као резултат успостављеног система управљања ризицима, и примене регулативе НБС, Банка је током

2019. године, значајно смањила показатељ ненаплативих кредита (НПЛ). На крају 2019. године показатељ НПЛ је износио 7,2% за разлику од 2018. године када је био 9,5%.

Банка је 2019. годину завршила са добитком пре опорезивања од РСД 8.268,7 милиона. Позитиван резултат остварен у претходне три године и висока вредност показатеља адекватност капитала, омогућили су Банци да формира значајан износ резерви из добити. Резерве, на крају 2019. године веће су за РСД 6.913,5 милиона у односу на крај 2018. године.

У будућем трогодишњем периоду, према Стратегији и Бизнис плану, фокус Банке биће на:

- расту пласмана клијентима;
- очувању квалитета кредитног портфолија;
- очувању и унапређењу структуре клијената;
- расту удела прихода од накнада и провизија;
- контроли оперативних расхода;
- очувању и јачању капиталне базе Банке.

Финансијски циљеви Банке (у %)	2019. остварено	2020. план	2021. план	2022. план
Раст активе	7,8	3,6	5,9	6,0
Добитак пре опорезивања (РСД милиони)	8.269	8.446	8.878	9.365
РОА	2,0	1,9	1,9	1,9
РОЕ - укупан капитал	11,7	11,0	11,1	11,3
Каматна маржа (нето приходи од камата / просечна актива)	3,0	3,0	2,9	2,7
Cost/Income рацио	61,7	58,1	57,1	55,1
НПЛ	7,2	4,8	4,0	3,3

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА

Према прогнози Међународног монетарног фонда (ММФ), из октобра 2019. године, пројекција глобалног раста светске привреде за 2019. годину је 3,0%³. За земље из групе развијених економија, пројекција међугодишњег раста је смањена на 1,7% за 2019. годину.⁴ У Сједињеним Америчким Државама динамика инвестиција је била успорена док су стопа запослености и потрошња становништва били значајни. Раст у 2019. години очекује се да буде 2,4% до 2,1% у 2020. години⁵. За земље еуро зоне пројекција међугодишњег раста је 1,2% у 2019. и 1,4% у 2020. години⁶. Предвиђа се да ће јапанска привреда порастати за 0,9% у 2019. години. Раст на растућим тржиштима и групи земаља у развоју ће се смањити на 3,9% у 2019. години, а порашће на 4,6% у 2020. години. Очекује се да ће се политика подстицаја наставити у Кини, а предвиђа се да ће раст износити 6,1% у 2019. години и 5,8% у 2020. години. Индија би требала да достигне међугодишњу стопу раста од 6,1% у 2019. години и раст од 7,0% у 2020. години⁷. За Србију, процена раста БДП-а за 2019. годину, према ММФ-у износи 3,5% за 2019. годину, а 4,0% за 2020. годину.⁸

На међународном финансијском тржишту у током 2019. године била је присутна разноликост монетарних политика водећих централних банака, Федералних резерви (ФЕД, САД) и Европске централне банке (ЕЦБ). Федералне резерве су спустиле референтну стопу у октобру 2019. године за 0,25 пп (1,50-1,75%), Европска централна банка је смањила референтну стопу за 0,10 пп (-0,5%), Банка Енглеске је крајем 2019. године повећала каматну стопу за 0,25 пп (0,75%), док је Швајцарска национална банка смањила референтну стопу у 2019. години за 0,50 пп на -0,75%⁹. Дивергентност монетарних политика водећих централних банака у свету чини неизвесним глобалне токове капитала ка земљама у развоју, а тиме и Србији. Крајем септембра 2019. године ЕЦБ је донела одлуку о обнављању нето куповине активе у вредности

ЕУР 20 милијарди месечно, од новембра 2019. године која ће бити завршена мало пре почетка повећања каматних стопа¹⁰. Дугорочни кредити банкама у оквиру програма ТLTRO III одобраваће се по још повољнијим условима¹¹, а донета је и одлука о тзв. диференцирању, по коме су дефинисана два нивоа вишкова резерви банака, а чија ће примена почети од 30. октобра 2019. године.

Према процени ЕЦБ-а годишња инфлација еуро зоне, мерена „hіcr“ стандардом, износиће 1,2% у 2019. години, 1,1% 2020. године и 1,4% 2021. године.¹² Посматрајући будући период, до другог квартала 2020. године, очекује се да ће стопе укупне инфлације бити умерене и донекле колебљиве и то углавном из разлога кретања цене енергије (мерене hіcr стандардом)¹³.

Стопа реалног раста БДП-а еуро зоне у трећем кварталу 2019. године износила је 0,2%¹⁴. Према пројекцијама ЕЦБ из децембра 2019. године, очекивана стопа раст БДП-а је 1,2% у 2019. години, 1,1% у 2020. години и благо су кориговане навише односно наниже (респективно) у односу на септембарску процену¹⁵.

На робном тржишту, настављена је осцилација цене сирове нафте. На цену нафте је утицала и трговинска тензија између САД-а и Кине, крајем године. Цена нафте типа Брент се на крају 2019. године (од 20.12. до 3.1.2020. године) кретала у опсегу од УСД 66,26 до УСД 68,96 за барел¹⁶.

У Републици Србији, након првобитне пројекције раста од 3,6%, као резултат знатнијег раста грађевинарства, услужног сектора и инвестиција, дошло се до прелиминарне процене годишњег раста БДП-а од 4,0% у 2019. години¹⁷. Раст БДП-а у 2020. години, као и у наредне две године, требало би да остане на нивоу од око 4,0%¹⁸. Међугодишња инфлација је и даље под контролом и креће се око 2,0% у просеку за последњих шест година. Међугодишња инфлација на крају децембра 2019. године износила је 1,9%¹⁹. Према меморандуму НБС

3 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

4 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

5 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

6 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

7 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

8 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

9 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, 23.12.2019.-03.01.2020

10 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

11 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

12 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019, tab 2

13 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019

14 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019

15 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019, tab 1

16 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, 23.12.2019.-03.01.2020.

17 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

18 МФИН, Ревидирана фискална стратегија за 2020. годину

19 РЗС, Саопштење за јавност, 13.1.2020.

циљана инфлација у периоду 2020.-2022. године кретаће се у границама циља $3,0\% \pm 1,5\text{п.п.}$. Према резултатима из Анкете о радној снази (трећи квартал 2019. године) стопа незапослености износи $9,5\%$ ²⁰. У периоду јануар-новембар 2019. године укупна вредност спољнотрговинске размене износила је ЕУР 37,8 милијарди²¹. Нето прилив страних директних инвестиција (СДИ), за једанаест месеци 2019. године износио је ЕУР 3,1 милијарду²². Јавни дуг централне државе на крају новембра 2019. године износио је ЕУР 24,1 милијарду што представља $52,4\%$ БДП-а²³.

Премија ризика Србије, мерена ЕМБИ индексом (индекс обвезница земаља у развоју) се средином септембра 2019. године спустила на најнижи ниво од када се податак прати (49 б.п.) и остала међу најнижим премијама ризика у региону²⁴.

Београдска берза је у 2019. години остварила укупан промет од РСД 91,9 милијарди односно ЕУР 780,6 милиона. Реализовано је 31.115 трансакција и остварена је тржишна капитализација од РСД 569,6 милијарди²⁵. Берзански индекс Belex line је завршио годину на вредности 1.726,82 док је индекс Belex15 достигао вредност 801,69.

Кретање БДП-а

Остварени привредни раст од $4,4\%$ ²⁶ у 2018. години био је на рекордно високом нивоу и највиши у претходној деценији. Привредна активност је наставила позитивна кретања и током 2019. године. Према прелиминарним проценама Министарства финансија Републике Србије у 2019. години раст БДП-а износи $4,0\%$ ²⁷ у односу на претходну годину. У трећем кварталу 2019. године БДП је забележио међугодишњи раст од $4,8\%$ ²⁸, а у четвртом кварталу је остварен и додатни раст од преко $5,0\%$ ²⁹. Највећи допринос расту БДП-а, са производне стране дали су раст услужног сектора и грађевинарства. Индустриска производња такође, даје свој допринос док је ефекат пољопривредне производње благо негативан.³⁰ За раст БДП-а круцијалан је био раст инвестиција као и приватне потрошње. Индустриска производња у новембру 2019.

године остварила међугодишњи раст од $1,1\%$ ³¹. Промет робе у трговини на мало у новембру 2019. године у односу на исти месец претходне године повећан је за $12,0\%$ (у текућим ценама)³². У новембру 2019. године забележен је и раст броја ноћења иностраних туриста за $17,8\%$ (међугодишње)³³.

Запосленост/незапосленост

И током 2019. године тржиште рада је наставило да се опоравља. Наставак позитивног тренда економске активности се одразио и на тржиште рада даљим смањењем броја незапослених од почетка 2019. године. Према подацима из Анкете о радној снази на крају трећег квартала 2019. године дошло је до смањења незапослености у односу на исти период 2018. године. Стопа незапослености на крају трећег квартала 2019. године износила је $9,5\%$ док је у истом периоду 2018. године износила $11,3\%$ ³⁴. У трећем кварталу 2019. године број запослених лица је повећан за 22.200, а број незапослених лица је мањи за 25.600³⁵. У оквиру раста броја запослених лица (22.200), број формално запослених лица повећан је за 34.300, и то у секторима пољопривреда, шумарство и рибарство. Број неформално запослених лица смањен је за 12.100³⁶ у односу на исти период претходне године.

20 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019

21 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

22 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

23 МФИН, Табела-јавни дуг Републике Србије, јануар 2020

24 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

25 Београдска берза, годишње статистике

26 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

27 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

28 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

29 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

30 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

31 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

32 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

33 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

34 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019

35 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019

36 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019

Извор: Републички завод за статистику, Анкета о радној снази

Инфлација

На крају 2018. године међугодишња инфлација је износила 2,0%. Почетком 2019. године стопа међугодишње инфлације је износила 2,1% у јануару, да би на крају децембра износила 1,9% међугодишње³⁷. Током 2019. године инфлација је стабилизована и креће се око вредности 2,0%, што је и просек за последњих 6 година. На висину инфлације у децембру 2019. године највећи утицај су имале веће цене свежег поврћа и електричне енергије. Према пројекцији НБС међугодишња инфлација би до половине 2020. године требало да се креће око доње границе одступања од циља од $3,0\% \pm 1,5\text{пп}$ ³⁸.

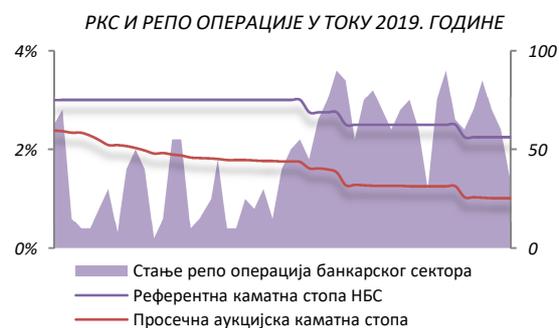
Референтна каматна стопа

На крају 2019. године Народна банка Србије је задржала референтну каматну стопу (РКС) на нивоу од 2,25%, након три смањења током године (у јулу, августу и новембру). За ову одлуку Народна банка Србије је имала у виду очекивано кретање инфлације у наредном периоду и других макроекономских показатеља. Опрезност у спровођењу монетарне политике је и даље потребна због дешавања у међународном окружењу. Од октобра 2019. године Европска централна банка спроводи нови пакет монетарних

подстицајних мера. Неизвесност је присутна у погледу цена сирове нафте и примарних пољопривредних производа. Према подацима Републичког завода за статистику, међугодишња инфлација у децембру 2019. године износи 1,9% док ће стопа раста БДП-а износити око 4,0%, међугодишње. Додатним смањењем РКС, у условима ниске и стабилне инфлације, Народна банка Србије је дала подршку расту кредитне активности привреде и становништва. Укупни домаћи кредити у новембру 2019. године остварили су међугодишњи раст од 10,4%.³⁹

Кроз реверзне РЕПО операције Народна банка Србије је омогућила пословним банкама пласирање вишка ликвидних средстава банкарског сектора у благајничке записе.

Просечна пондерисана репо стопа је на крају 2019. године је износила 1,02% за разлику од краја 2018. године када је износила 2,39%.⁴⁰ Обим РЕПО трансакција се кретао у распону од минималних РСД 5,0 милијарди до максималног обима од РСД 90,0 милијарди, да би се крај године завршио са РСД 70,0 милијарди.

Стране директне инвестиције

Стране директне инвестиције (СДИ), у току 2018. године, достигле су износ од ЕУР 3,2 милијарде⁴¹. Обим нето СДИ, за једанаест месеци 2019. године, достиже обим од ЕУР 3,1 милијарде⁴² док је у истом периоду 2018. године износио ЕУР 2,3 милијарде. Највећи део прилива СДИ је био у оквиру прерађивачке индустрије, од чега посебно у аутомобилску, металску, прехранбену и фармацеутску индустрију.

37 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

40 НБС, операције на отвореном тржишту

41 НБС, Макроекономска кретања, јануар 2020

42 НБС, Макроекономска кретања, јануар 2020

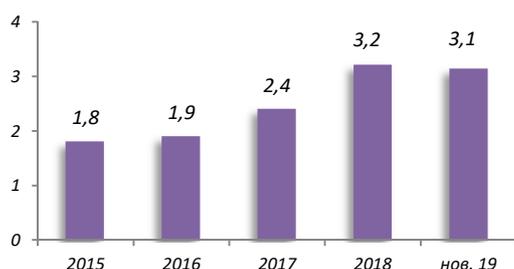
37 РЗС, Саопштење, индекс потрошачких цена, децембар 2019

38 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

СТРАНЕ ДИРЕКТНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ (млрд ЕУР)

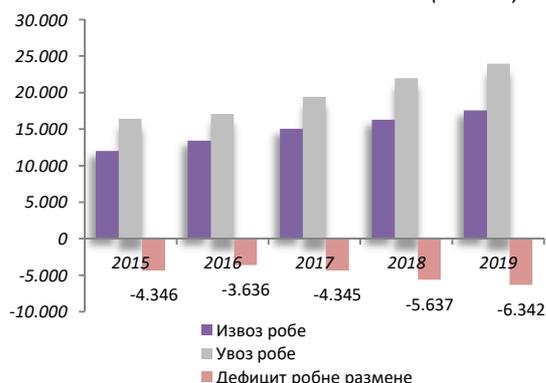

Поменуте инвестиције су, између осталог утицале на смањење незапослености, раст производње и извоза прерађивачке индустрије. Укупан дефицит текућег рачуна платног биланса Републике за 2018. годину износи ЕУР 2,2 милијарде али је у потпуности био покривен СДИ и задржао је учешће у БДП-у од 5,2%⁴³. У периоду јануар-новембар 2019. године дефицит текућег рачуна је износио ЕУР 2,8 милијарди.

Спољнотрговинска размена

Укупна спољнотрговинска размена Републике Србије у периоду јануар-децембар 2019. године, износила је ЕУР 41,4 милијарде⁴⁴. У односу на исти период 2018. године (ЕУР 38,2 милијарде) овај обим размене представља повећање од 8,4%. Извоз робе, за дванаест месеци 2019. године, достигао је вредност од ЕУР 17,5 милијарди, док је увоз робе износио ЕУР 23,9 милијарди. Спољнотрговински дефицит робне размене износио је ЕУР 6,3 милијарде што је повећање од 12,5%⁴⁵ у односу на исти период претходне године.

СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА (млн ЕУР)

Најзначајнији извозни производи, у периоду јануар-новембар, су електричне машине,

апарати и уређаји са учешћем од 11,8%⁴⁶. Значајан удео имала су и друмска возила, гвожђе и челик, производи од каучука и погонске машине који заједно са електричним машинама чине 31,0%⁴⁷ извоза.

Најзначајнији увозни производи су нафта и нафтни деривати, електричне машине и апарати, друмска возила, гвожђе и индустријске машине за општу употребу са учешћем од 26,4%⁴⁸ укупног увоза.

Посматрајући структуру спољнотрговинске размене по регионима, са земљама ЕУ и даље се обавља око 2/3 спољнотрговинске размене. Увоз из земаља ЕУ чини 58,9% укупног увоза, а извоз у земље ЕУ 66,9% укупног извоза⁴⁹. Главни спољнотрговински партнери из ЕУ су Италија и Немачка и у 2019. години⁵⁰.

Курс ЕУР/РСД

Курс ЕУР/РСД на крају 2019. године износио је 117,59 и за 0,5% нижи је од курса са краја 2018. године (118,19). Током 2019. године курс ЕУР/РСД се кретао у распону од 117,43 до 118,49 РСД за један ЕУР. Кретање курса динара било је под утицајем повољних макроекономских показатеља, побољшаног кредитног рејтинга земље (Агенције S&P, Fitch⁵¹), даљим падом премије ризика и раста страних директних инвестиција. У току 2019. године динар је апресирао према еврју за 0,5%, депресирао у односу на долар за 1,5%. Народна банка Србије (НБС) је и током 2019. године интервенисала на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) кроз куповину и продају девиза, и на тај начин спречавала веће дневне осцилације вредности динара. Током 2019. године обим куповине НБС на МДТ-у износио је ЕУР 3.100 милиона, док је обим продаје износио ЕУР 405 милиона.

Бруто девизне резерве НБС на крају децембра 2019. године достигле су износ ЕУР 13,4 милијарди и повећане су у односу на децембар 2018. године за ЕУР 2,1 милијарду⁵².

43 МФИН, Табела 1, Основни индикатори макроекономских кретања, 4. фебруар 2020

44 МФИН, Табела 1, Основни индикатори макроекономских кретања, 4. фебруар 2020

45 МФИН, Табела 1-основни макроекономски индикатори, 4. фебруар 2020

46 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

47 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

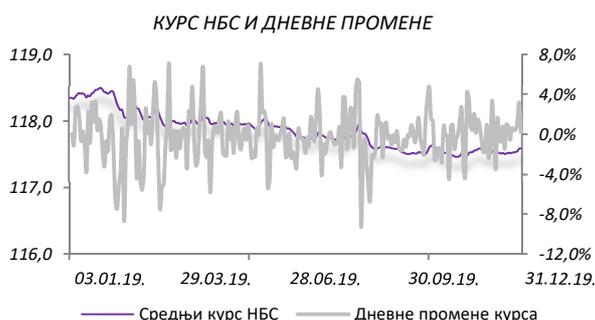
48 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

49 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

50 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

51 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

52 НБС, табела - Девизне резерве, 23. јануар 2020

Буџетски дефицит/суфицит

У току 2019. године, на нивоу опште државе, забележен је укупан фискални суфицит у износу од РСД 11,1 милијарде⁵³. У складу са планом извршења буџета, за поменути период, био је предвиђен укупан фискални дефицит од РСД 27,1 милијарде што значи да је остварење буџета боље од планираног.

Извор: МФИН (консолидовани фискални резултат)

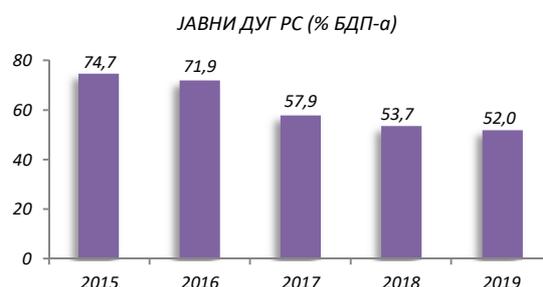
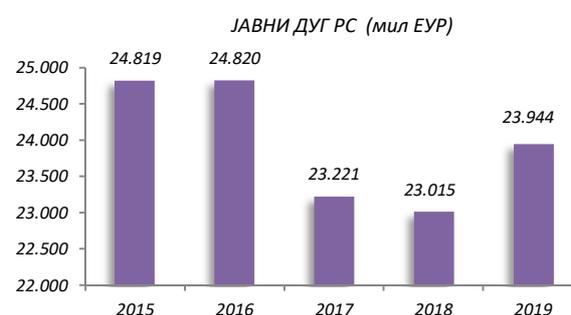
У току 2019. године постигнут је суфицит буџета Републике у износу од РСД 12,8 милијарди⁵⁴. У поменутом периоду наплаћени су приходи у износу РСД 1.274,6 милијарди, а реализовани расходи у износу РСД 1.261,8 милијарди. У децембру 2019. године наплаћено је РСД 121,1 милијарда буџетских прихода и највећи део истих су порески приходи (РСД 102,8 милијарди)⁵⁵. Порески приходи се односе на уплату ПДВ-а и акциза у буџет. Расходи буџета у истом месецу износе РСД 170,6 милијарди.⁵⁶ Повољнији фискални резултати у претходне четири године су резултат, успешне фискалне консолидације расхода буџета као и раста прихода услед бржег раста БДП-а и боље наплате пореза.

Јавни дуг

Јавни дуг Републике Србије (централног нивоа државе), према расположивим подацима на крају децембра 2019. године износио је ЕУР

23,9 милијарди⁵⁷ што представља 52,0% БДП. Према расположивим подацима Министарства финансија, у односу на децембар 2018. године, поменути износ јавног дуга представља повећање за ЕУР 929,4 милиона. Учешће јавног дуга у БДП-у је смањено у односу на исти период претходне године (53,7%) и резултат је мањих потреба државе за задужевањем као и бржег раста БДП-а.

Посматрајући валутну структуру јавног дуга (децембар 2019. године), око 44% јавног дуга Републике Србије је у еврима. По структури каматних стопа, око 84% јавног дуга Републике Србије је по фиксним каматним стопама⁵⁸.

Управа за јавни дуг РС, у току 2019. године (до краја децембра), повећала је вредност емисија динарских државних ХОВ на домаћем финансијском тржишту (око РСД 51,0 милијарда⁵⁹) као и вредност емисија евро деноминираних ХОВ (око ЕУР 216,4 милиона) у односу на крај 2018. године.

Спољни дуг

Према подацима НБС на крају септембра 2019. године укупан спољни дуг, јавног и приватног сектора, је износио ЕУР 28,6⁶⁰ милијарди и у односу на септембар 2018. године повећан је за ЕУР 2,1 милијарду. Спољни дуг приватног сектора, у посматраном периоду, је повећан

53 МФИН, саопштење за децембар 2019

54 МФИН, саопштење за децембар 2019

55 МФИН, саопштење за децембар 2019

56 МФИН, саопштење за децембар 2019

57 МФИН, Табела-јавни дуг Републике Србије, фебруар 2020

58 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2019

59 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2019

60 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 30. децембра 2019

ЕУР 2.137,4 милиона, док је спољни дуг јавног сектора смањен ЕУР 7,9 милиона⁶¹. Индикатор екстерне солвентности, представљен као однос обима спољног дуга и вредности извоза робе и услуга, на крају септембра 2019. године је благо побољшан, и износи 124,4%, (почетак године 126,0%)⁶².

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

3.1. Банкарски сектор

На крају новембра 2019. године, банкарски сектор Републике Србије, чини укупно 26 банака са 23.114 запослених⁶³. Укупна актива је достигла износ од РСД 3.982,0 милијарде и укупни капитал РСД 696,6 милијарди на крају септембра 2019. године. Десет највећих банака по билансној активи учествује са 79,9% у укупној секторској активи.

Билансна актива банкарског сектора у току првих девет месеци 2019. године порасла је за 5,5% у односу на крај 2018. године, док је укупан капитал повећан 2,9%.

И током прва три квартала 2019. године настављен је тренд смањења каматних стопа на динарске новоодобрене кредите привреди и становништву. Каматна стопа на динарске кредите привреди у новембру 2019. године износила је 4,3%, а каматна стопа на кредите становништву је спуштена на нови минимум од 9,1%.⁶⁴ Поменути тренд је допринео расту укупних домаћих кредита од 10,4% (м.г. у новембру 2019. године), и вођен је растом и кредита привреди и становништву. Током анализираних периода Банкарски сектор је располагао значајним вишковима ликвидних средстава, имајући у виду референтне показатеље ликвидности. Вишак ликвидних средстава банкарског сектора се пласира углавном у државне хартије од вредности и РЕПО операције НБС. На крају септембра 2019. године стање пласмана банака по РЕПО трансакцијама износило је РСД 70,0⁶⁵ милијарди док је у јуну износило РСД 40,0 милијарди. Удео хартија од вредности износио је 16,9%, а готовине и средстава код Централне банке 14,8% aktive банкарског сектора (на дан 30. септембар 2019. године).

Учешће бруто НПЛ кредита у укупним бруто кредитима, на крају септембра 2019. године износи 4,7% док је на крају децембра 2018. године износио 5,7%.⁶⁶ Исправке вредности НПЛ кредита покривају 60,1% бруто НПЛ кредита⁶⁷.

И током посматране, 2019. године, девизна штедња становништва је имала тенденцију стабилног раста. На крају новембра 2019. године достиже износ од ЕУР 10,4 милијарди⁶⁸, што представља повећање у односу на крај

64 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020. године

65 НБС, Преглед аукцијске трговине хов којима НБС обавља операције на отвореном тржишту за 2019.

66 НБС, Кључни макроруденцијални индикатори Републике Србије, табела 1.1.

67 НБС, Кључни макроруденцијални индикатори Републике Србије, табела 1.1.

68 НБС, табела 1.1.20.-Штедња становништва код банака

61 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 30. децембра 2019

62 НБС, Показатељи екстерне позиције Србије од 10. фебруар 2020

63 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020. године, стање на крају новембра 2019. године

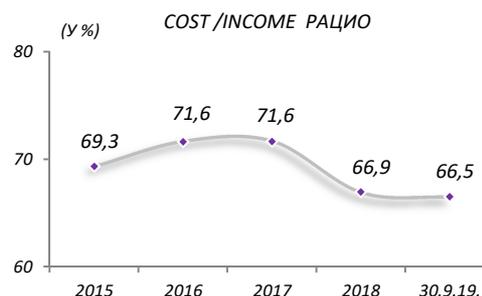
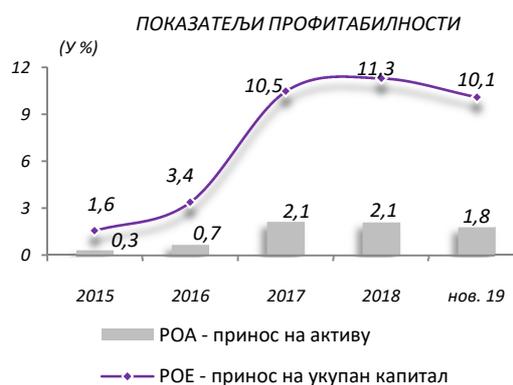
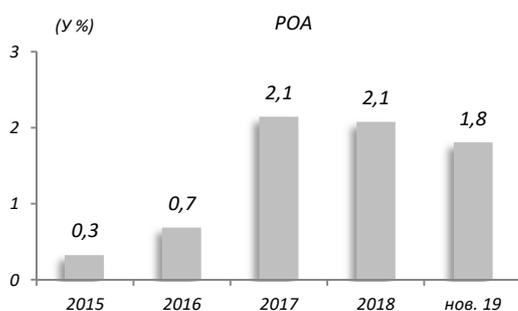
2018. године за 7,7%. Укупна штедња становништва, у истом периоду, достиже износ од ЕУР 11,0 милијарди што представља раст од 8,8% у односу на крај 2018. године.

Просечна вредност показатеља *адекватности капитала* банкарског сектора, на дан 30. септембра 2019. године износи 23,6%⁶⁹. У односу на нови прописани минимални показатељ од 8,0%, остварена вредност од 23,6% показује да је банкарски сектор адекватно капитализован. На крају септембра 2019. године, акцијски капитал банкарског сектора износи РСД 385,9 милијарди.

На крају септембра 2019. године, задужење банака по кредитним пословима према иностранству (дугорочни и краткорочни кредити), износило је РСД 239,8 милијарди и повећано је 15,0% у односу на исти период претходне године⁷⁰.

Током прва три квартала 2019. године банкарски сектор је забележио међугодишњи раст профитабилност. На крају трећег квартала 2019. године остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од РСД 54,1 милијарде. У посматраном периоду 18 банака су пословале позитивно са укупним резултатом РСД 55,8 милијарди, док су 8 банака пословале са укупним губитком од РСД 1,7 милијарди.

Cost/Income рацио наставља тренд снижавања, након повећања у 2016. и 2017. години, и износи 66,5% (на дан 30.09.2019.).

3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор

Са износом билансне активе од РСД 419.909,0 милиона, Банка је на дан 30.09.2019. године заузимала 10,5% банкарског сектора односно била је треће позиционирана. Према доступним подацима на интернет презентацији НБС, учешће Банке у банкарском сектору на крају 2019. године било је 10,6%.

69 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020. године

70 НБС, Обавезе банака према иностранству, табела 2.5., 23.01.2020.

Дати кредити и потраживања Банке на дан 30.09.2019. године износе РСД 198.390,7 милиона што представља 7,8% тржишног учешћа. На крају 2018. године Банка је имала 7,9% учешћа у банкарском сектору са оствареним износом поменутих позиција од РСД 186.023,4 милиона.

Напомена: због упоредивости са претходним годинама графикон приказује дате кредите Банке без осталих пласмана и потраживања

Учешће депозита и осталих обавеза Банке у укупним депозитима банкарског сектора износило је 10,5% на дан 30.09.2019. (РСД 329.966,3 милиона), а на крају 2018. године 10,7 % (РСД 322.891,8 милиона).

Напомена: Због упоредивости са претходним годинама графикон приказује депозите Банке без осталих обавеза и кредитних линија

Посматрајући позицију укупан капитал Банка је на дан 30.09.2019. године заузимала 10,4% банкарског тржишта (РСД 72.578,2 милиона), а на крају 2018. године имала је учешће од 10,0% банкарског сектора (РСД 67.560,5 милиона).

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

4.1. Управни одбор Банке

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама, Статутом Банке и чини га најмање 5 (пет) чланова, укључујући и председника, од којих најмање једна трећина чланова морају бити лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године. Предлог одлуке о именовању председника и чланова Управног одбора Банке утврђује Управни одбор Банке, на предлог акционара.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 31. децембар 2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Марија Сокић	Република Србија	Председник
др Даниел Пантић	Република Србија	Члан
Дејан Хаџић	Република Србија	Члан
Катарина Шушић	Члан независан од Банке	Члан
Горан Кнежевић	Члан независан од Банке	Члан
Проф. Др Зоран Јовић	Члан независан од Банке	Члан

Кворум за рад и одлучивање Управног одбора Банке постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Управног одбора Банке. Председник и сваки члан имају право на по један глас.

4.2. Извршни одбор Банке

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именовања.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 31. децембар 2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Владимир Медан	Председник
др Уна Сикимић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
др Мирослав Перић	Члан
Павао Марјановић	Члан

Кворум за рад и одлучивање Извршног одбора постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Извршног одбора. Извршни одбор доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију)

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

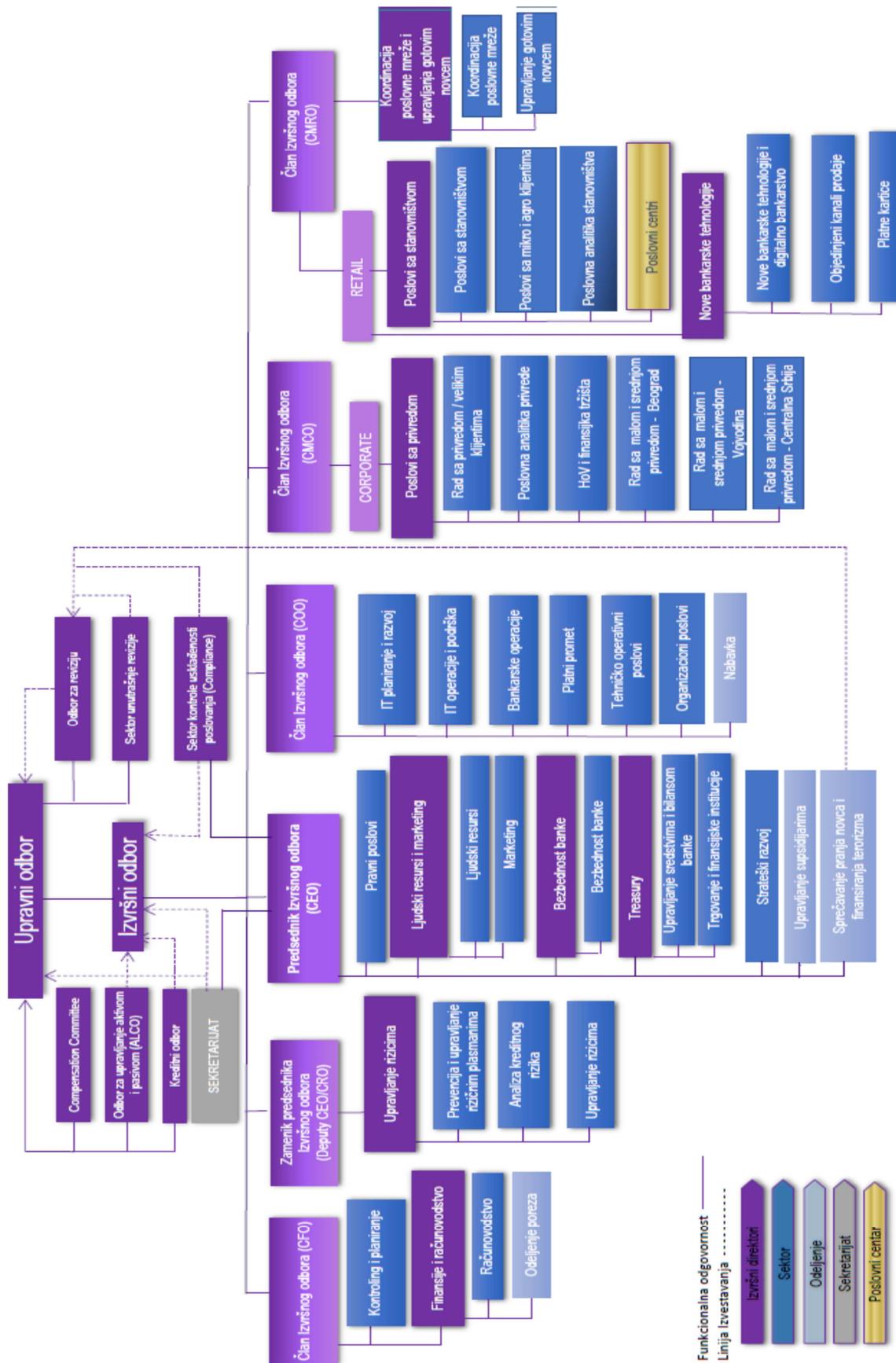
Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке. Чланови Одбора за праћење пословања на дан 31. децембар 2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Даниел Пантић	Председник
Дејан Хаџић	Члан
Милена Ковачевић	Члан

Кворум за рад и одлучивање Одбора за праћење пословања постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Одбора за праћење пословања.

4.4. Организациона структура Банке

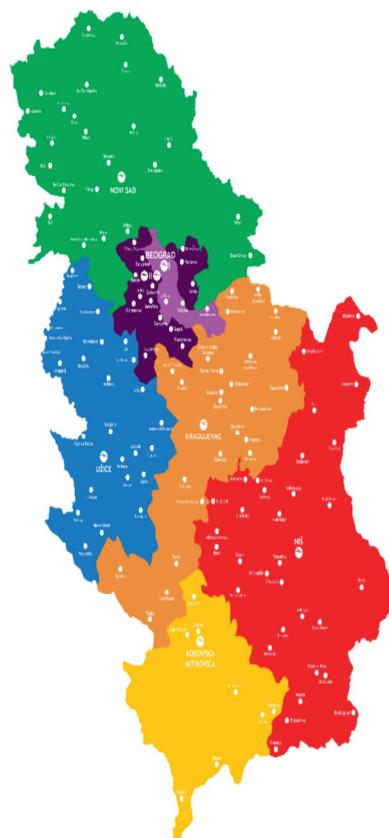
Напомена: Организациона шема Банке на дан 31.12.2019.

4.5. Регионални распоред пословне мреже Банке

ПОСЛОВНА МРЕЖА БАНКЕ

	ПОСЛОВНИ ЦЕНТРИ	СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Трг Политике 1, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Трг Политике 1, Београд
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПЦ Нови Сад	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
6.	ПЦ Ужице	Петра Ђеловића 4, Ужице
	ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ
1.	Косовска Митровица	Чика Јовина 11, Косовска Митровица
	СЕКТОРИ	СЕДИШТЕ
1.	Сектор за рад са привредом-великим клијентима	Светогорска 42-44, Београд
2.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Војводина	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
3.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Београд	Светогорска 42-44, Београд
4.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Централна Србија	Светогорска 42-44, Београд

Након 2017. године и прве велике спроведене реорганизације пословне мреже, после анализе ефеката реализованих измена на пословање, Банка је почетком 2018. године спровела додатне промене у пословној мрежи.

У марту 2018. године извршена је нова измена организације у оквиру пословне функције Привреде када су формално уместо Пословно корпоративних центара формиран Сектори за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина. Суштински измена је обухватила функционално спајање послова продаје и кредитне анализе у оквиру истог организационог облика (Сектора за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина). У 2019. години није било измена организације у оквиру пословне функције Привреде.

Услед чињенице да велики број клијената Банке још увек жели традиционалну услугу, односно директан однос са Банком и запосленима у експозитурама, задржана је разграната пословна мрежа. Пословање у сегменту становништва, у току 2019. године, Банка је обављала у 203 експозитуре по чему смо лидер на тржишту. Клијентима је доступно 286 банкомата и око 13.600 ПОС терминала, по чему смо такође, били један од лидера на тржишту. Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем/оптимизацијом радног времена и сл.

5. ОГРАНЦИ БАНКЕ

У складу са новом организацијом пословне мреже, која је у пуној примени од марта 2018. године, Банка своје пословне активности обавља кроз мрежу Пословних центара, једне филијале и мреже експозитура, чији се број мења и прилагођава тржишним потребама, Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Војводина и Централна Србија), Сектора за рад са привредом-великим клијентима. Пословање се, у току 2019. године, обављало у Центри банке у Београду, 6 Пословних центара (намењених за рад са физичким лицима), 203 експозитуре и Филијали Косовска Митровица (организована

за пословање на територији Косова и Метохије), 3 Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Централна Србија, Војводина, намењених за рад са привредним клијентима) и Сектору за рад са великим клијентима-Београд.

Банка има и три зависна друштва који заједно чине Групу Комерцијална банка а.д., Београд и то:

1. Комерцијална банка а.д., Подгорица у Републици Црној Гори (100% власништва),
2. Комерцијална банка а.д., Бања Лука у Босни и Херцеговини (99,998% власништва) и
3. КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) (100% власништва).

Комерцијална банка ад Бања Лука
-159 запослених,
-19 организационих делова
(10 филијала и 9 агенција).

Комерцијална банка ад Подгорица
-148 запослених,
-10 организационих делова
(9 филијала и 1 експозитура).

КомБанк Инвест ад Београд
-5 запослених.

5.1. Значајни послови са повезаним лицима

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком, на дан 31. децембра 2019. године износила је РСД 631,9 милиона, што је у односу на регулаторни капитал од РСД 63.647,0 милиона представљало 1,0% (максимална дозвољена вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала Банке).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком (у складу са методологијом НБС за приказ изложености према лицима повезаним с Банком), на дан 31. децембра 2019. године је износ од РСД 513,1 милион односно 0,8% регулаторног капитала Банке. Исказани податак односи се на пласмане Друштву КомБанк Инвест ад Београд. У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите под условима који су повољнији од услова за друга лица која нису повезана с Банком, односно нису лица запослена у Банци.

Даљи приказ односа Банке са повезаним лицима може се видети у Напоменама уз финансијске извештаје.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2019. ГОДИНИ

6.1. Увод

И у току 2019. године велика пажња менаџмента Банке била је усмерена на управљање ризицима у пословању, а посебно кредитном ризику, а у циљу постизања што квалитетнијег кредитног портфолија. Политика менаџмента Банке ка издвајању значајног дела оствареног добитка у резерве, у претходним годинама, омогућила је сигурност пословања увећавањем капитала и показатеља адекватности капитала Банке.

Остварени нето приходи од камата у току 2019. године су мањи у односу на 2018. годину док су забележени већи нето приходи од накнада и провизија.

На резултате пословања Банке у 2019. години утицало је доношење Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима.

Билансна сума

Билансна сума Банке (нето актива), на крају 2019. године, достигла је износ од РСД 432.380,4 милиона (ЕУР 3,7 милијарди) што представља повећање од 7,8% у односу на крај 2018. године. И током претходне године фокус пословања Банке је био на расту пословања, расту профитабилности, одржавању и даљем унапређењу квалитета кредитног портфолија. Такође, менаџмент Банке је радио на изналажењу нових извора прихода и ефективнијем упошљавању расположивих средстава.

Извори средстава

Током 2019. године, као и претходних година, настављен је стабилан раст девизне штедне становништва од ЕУР 81,1 милион што представља главни извор средстава Банке. Депозити правних лица забележили су смањење за РСД 2.000,2 милиона у односу на крај 2018. године (висина депозита правних лица је коригована почетком 2018. године због пребацивања депозита микроклијената на пословну линију становништво). Депозити банака и других финансијских организација повећани су за РСД 570,3 милиона.

Током 2019. године, Банка је вратила ино кредиторима око ЕУР 11,7 милиона. Износ обавеза Банке по основу примљених кредитних линија износи РСД 1.426,9 милиона и у односу на стање на крају 2018. године смањен је за РСД 1.391,1 милион.

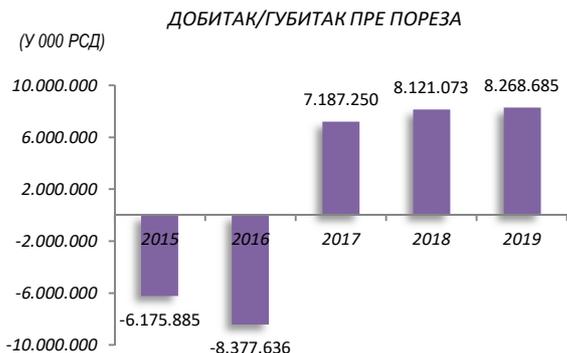
На крају 2019. године Банка нема субординираних обавеза у билансу.

Пласмани

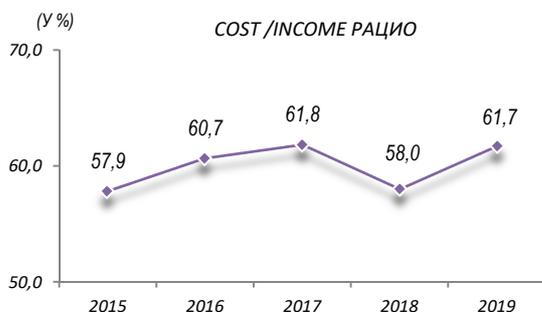
Банка је, и током 2019. године, забележила раст кредита привреди у износу од РСД 6.240,0 милиона. У сегменту пословања са становништвом остварен је такође, раст кредита од РСД 7.023,6 милиона. У структури нето стања кредита на крају посматране године доминирају стамбени и готовински кредити. Значајан део ликвидних средстава Банка је пласирала у хартије од вредности (ХоВ). На крају 2019. године, у ХоВ је пласирано РСД 138.469,6 милиона, што представља повећање од РСД 5.292,0 милиона (4,0%) у односу на крај 2018. године.

Профитабилност

На крају 2019. године Банка је остварила позитиван резултат, добитак пре пореза у износу РСД 8.268,7 милиона што представља повећање од РСД 147,6 милиона у односу на 2018. годину.

Уз повећање Cost/Income рациа (61,7% на крају 2019. године у односу на 58,0% на крају 2018. године), остварен је и нето приход обезвређења финансијских средстава која се вреднују по фер вредности, у току 2019. године (РСД 2.425,9 милиона).

Добитак по основу камата, остварен у току 2019. године, бележи пад од 1,8% у односу на исти период 2018. године. Добитак од накнада и провизија, остварен у току 2019. године бележи раст од 2,3% у односу на исти период 2018. године.

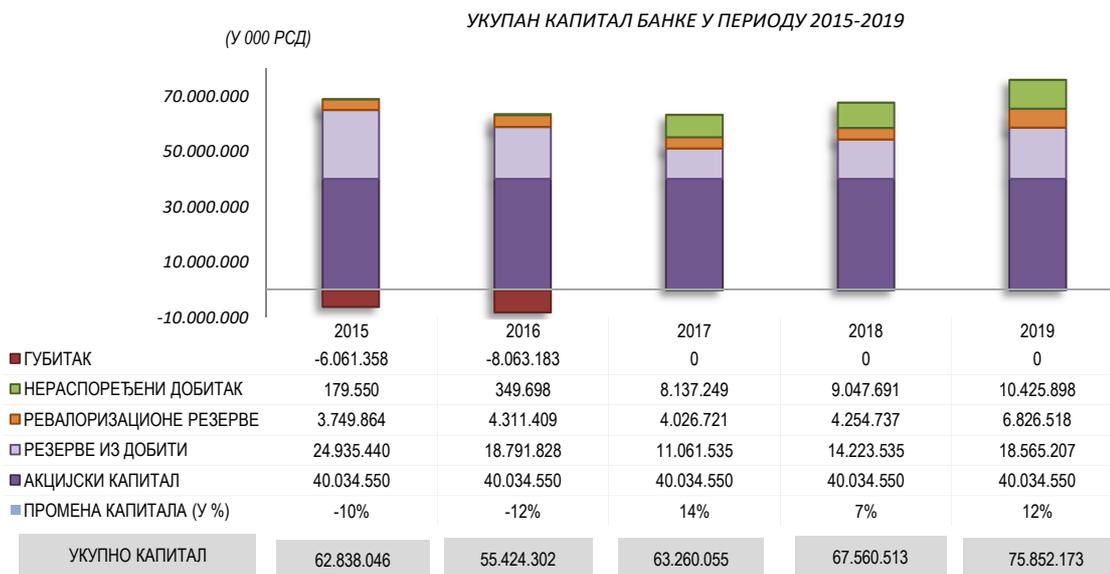
У току 2019. године наставила се стабилизација како активних тако и пасивних каматних стопа. Остварена је каматна маржа на укупну активу од 3,0%.

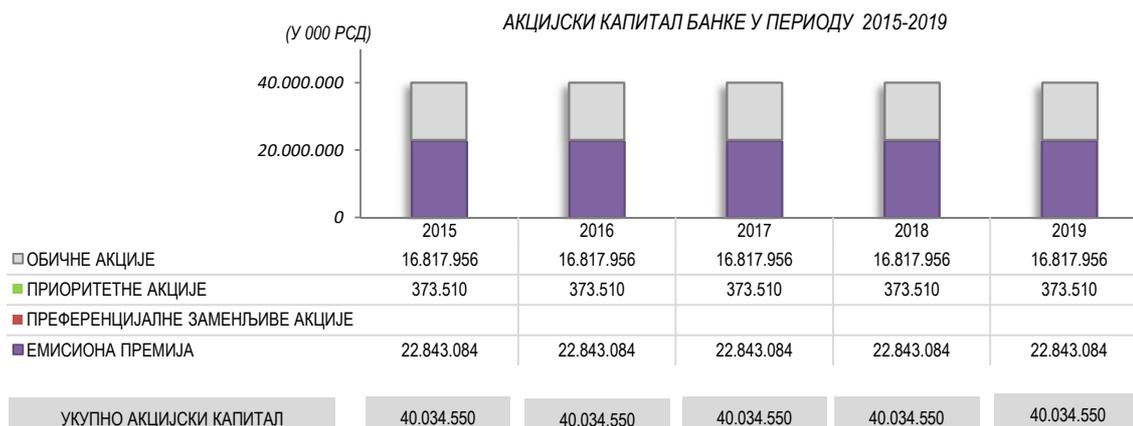
Оставрени показатељ ROA на крају 2019. године је на нивоу остварене вредности на крају 2018. године.

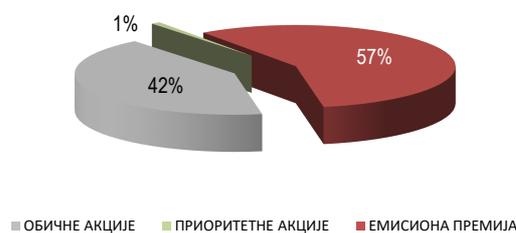
Капитал Банке

На крају 2019. године, укупан капитал Банке, износи РСД 75.852,2 милиона и повећан је 12,3% у односу на крај 2018. године. У периоду од 2011. до 2019. године укупан капитал Банке је повећан 71,3%. У истом периоду, акцијски капитал је повећан 40,7% односно РСД 11.572,0 милиона. Банка је у дужем временском периоду знатан део оствареног добитка распоређивала у резерве за процењене губитке у циљу одржавања сигурности у пословању и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака као и за повећање капитала. Банка је у току последњих пет година из оствареног добитка и по основу ревалоризације, најпре повећавала укупне резерве да би их и делимично искористила за покриће губитака забележених на крају 2015. и 2016. године. Резерве из добити на крају 2019. године су повећане у односу на 2018. годину за РСД 4.341,7 милиона. Заједно са ревалоризационим резервама, укупне резерве Банке су повећане РСД 6.913,5 милиона у односу на 2018. годину.

Обичним (редовним) акцијама Банке се тргује на „Стандард листингу“ од 2010. године, док се приоритетним акцијама тргује на „Опен маркет“ тржишту Београдске берзе. Током 2014. године извршена је конверзија преференцијалних замењивих акција у обичне акције и од тада није било промена у структури акцијског капитала. Банка на дан 31. децембар 2019. године има 16.817.956 обичних (редовних) акција и 373.510 приоритетних (преференцијалних) акција појединачне номиналне вредности РСД 1.000,00.

СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА НА ДАН
31.12.2019.

Акционари Банке (са учешћем преко 5%) на дан 31. децембар 2019. године су:

АКЦИОНАРИ	ОБИЧНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	ПРИОРИТЕТНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	УКУПНО АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА У АКЦ. КАПИТАЛУ
Република Србија	13.997.686	83,23	0	0,00	13.997.686	81,42
ОСТАЛИ	2.820.270	16,77	373.510	100,00	3.193.780	18,58
УКУПНО	16.817.956	100,00	373.510	100,00	17.191.466	100,0

Адекватност капитала

На крају 2019. године показатељ адекватности капитала Банке, поред и даље значајних вредности резервисања, износи 30,83%, што показује да је Банка задржала адекватну капитализованост. И током 2019. године, Банка је испунила све параметре пословања прописане Законом о банкама, и испунила све обавезе, што је поуздан индикатор стабилног и сигурног пословања.

Показатељи пословања прописани законом

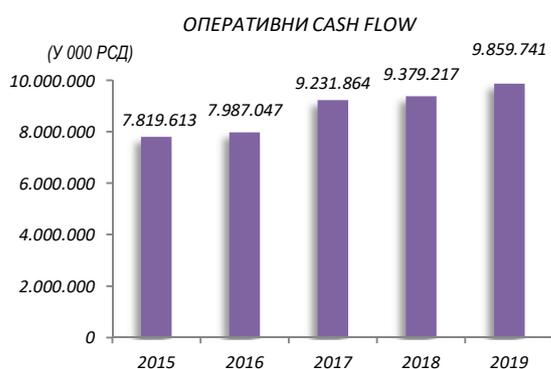
Р.Б.	ОПИС	ПРОПИСАНО	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	мин 8% +зск*	30,83%	29,18%	27,89%	26,97%	22,70%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	макс 60%	13,05%	13,18%	14,96%	17,47%	23,13%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	макс 400%	26,62%	39,77%	34,96%	38,48%	79,76%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	макс 20%	1,98%	1,87%	4,40%	2,96%	10,60%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	мин 0,8	4,08	3,86	4,30	2,86	2,73

Напомена: У складу са регулативом НБС, Банка обрачунава заштитни слој за очување капитала, заштитни слој капитала за системски значајне банке и заштитни слој капитала за структурни системски ризик.

Оперативни cash-flow

На крају 2019. године оперативни cash-flow, у односу на исти период 2018. године, је већи за РСД 480,5 милиона (повећање за 5,1%). У посматраном периоду остварен је раст прилива од камата за РСД 270,2 милиона односно за 1,9%, док су приливи од накнада забележили пад од РСД 37,7 милиона односно за 0,5%. На страни одлива готовине из пословних активности, исплате по основу камата су реализоване на нижем нивоу за РСД 27,6 милиона.

Опис промена у пословним политикама друштва

У току 2019. године Банка није вршила промене у документу Пословна политика. Пословна политика Банке усвојена је на Скупштини акционара Банке дана 26.01.2012. године.

Пословном политиком утврђују се основна начела пословања и дефинишу послови које Банка обавља у циљу испуњења пословних резултата и приоритета дефинисаних важећом Стратегијом и бизнис планом Банке, а која је заснована на:

- положају Банке на финансијском тржишту и стеченом поверењу клијената у Банку,
- пројекцијама основних параметара макроекономске политике и
- развојним циљевима Банке.

Пословна политика Банке је усаглашена и са Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, као и са политикама управљања појединачним ризицима.

Банка послује самостално, по тржишним принципима, уз примену начела ликвидности,

профитабилности и сигурности, уз поштовање закона, других прописа и општих принципа банкарског пословања у остваривању својих циљева на друштвено одговоран начин, у складу са темељним вредностима и пословном етиком.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања у Банци су заснована на одговарајућим законским прописима (првенствено Закон о банкама и Закон о привредним друштвима).

Надлежности и овлашћења свих органа Банке (Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију, Одбор за управљање активом и пасивом, Кредитни одбор), су заснована на одговарајућим законским прописима и дефинисана су интерним актима (Уговор о оснивању, Статут Банке, пословници о раду органа Банке и другим интерним актима).

Банка у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке бр. 8373 од 09.04.2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије.

Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта Банке и у самој примени истих не постоје одступања.

Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Коначан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке.

Текст Кодекса корпоративног управљања је јавно објављен на интернет презентацији Привредне коморе Србије (www.pks.rs/PoslovnoOkruzenje.aspx?id=1412&p=3) као и на интернет презентацији Банке (www.kombank.com/korporativno-upravljanje).

Управљање пројектима и пројектним портфолиом

У 2019. години, реализовано је укупно 12 пројеката из пројектног портфолија, док 6 пројеката наставља реализацију током 2020. године.

Фокус пројектних активности у 2019. години био је на даљем унапређењу корисничког искуства пре свега у погледу коришћења дигиталних услуга, уз оптимизацију пословних процеса ради бољег разумевања потреба клијената и пружања праве услуге у правом тренутку.

Током 2019. године посебна пажња је била посвећена пројекту:

- Инстант плаћања на продајном месту трговца - који представља наставак имплементације система за инстант плаћање, а у складу са регулаторном обавезом прописаном од стране НБС уз увођење иновативног начина безготовинског плаћања на продајним местима трговаца путем мобилних телефона уз скенирање QR кода.

Од осталих пројеката из пројектног портфолија за 2019. годину посебно бисмо истакли следеће пројекте:

- Унапређење интерних ПД модела – пројектом су развијени статистички засновани „Credit Scoring“ модели за СМЕ, микроклијенте и физичка лица (картице и позајмице по текућем рачуну) што је омогућило унапређење процеса одлучивања, уз адекватнији обрачун обезвређења пласмана, и прецизније одређивање цене производа.

- Увођење нових картица - Банка је увела нове „Дина“ дебитне картице са одложеним плаћањем без камате (пандан чековима) као и нове револвинг кредитне картице са отплатом по „charge“ принципу.

Настављене су активности на унапређењу ИСТ инфраструктуре, у том смислу у 2019. години је инсталирана нова серверска инфраструктура уз унапређене виртуелне инфраструктуре. Такође, успешно је завршена миграција „CORE“ информационог система на нову верзију базе података.

У циљу унапређења комуникације уведена је - **IP телефонија као сервис** – где су у оквиру пројекта класичне аналогно/дигиталне централе замењене новим видом комуникације који доноси значајно унапређење квалитета сервиса као и додатне функционалности.

Пројекат који наставља реализацију у 2020. години и чији завршетак се очекује у првој половини 2020. године, односи се на **потписивање уговора путем двофакторске аутентификације**, с циљем даље модернизације и дигитализације производа и услуга Банке. Реализацијом пројекта ће бити омогућено склапање уговора на даљину путем двофакторске аутентификације за производе и услуге Банке где клијент приликом потписа уговора са Банком нема обавезу да буде физички присутан у банци.

6.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

У 2019. години заустављен је тренд снижавања каматних стопа, како код кредита у динарима, тако и код кредита са девизним знаком.

Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди, који су ублажени у 2018. години, остали су непромењени и у 2019. години и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рочности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку. Банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде (посебно у делу колатерализације кредита).

У 2019. години, након иницијалног пада, дошло је до стабилизације нивоа кредита привреде. На нивоу банкарског сектора ниво кредита виши је у односу на крај 2018. године (укупно привредна друштва, јавна предузећа и локални ниво власти забележи су раст за 6,2%, односно РСД 74,7 милијарде).⁷¹

Кредити⁷² - пословање Банке

Реализација новоодобраних кредита у 2019. години виша је за РСД 7,2 милијарде у односу на исти период 2018. године (раст реализације за 15%) и то у сегменту великих корпоративних клијената виша реализација за РСД 2,5 милијарди и у МСП сегменту за РСД 4,7 милијарде. Билансни портфолио порастао је за 10,1%, а у структури портфолиа дошло је до пада учешћа великих корпоративних клијената са 76,4% (на крају 2018. године) на 73,6%.

⁷¹ НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, новембар 2019.
⁷² Позиција датих кредита не укључује остале пласмане

СТРУКТУРА КЛИЈЕНАТА НА ДАН 31.12.2019.

Просечно пондерисане каматне стопе на исплаћене кредите у 2019. години су на нешто вишем нивоу у односу на исплаћене кредите у 2018. години.

Каматна стопа на кредите индексирани у ЕУР је и даље нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Од укупног износа реализованих кредита у 2019. години 16% је

реализовано у динарима, док је 84% реализовано кроз кредите са валутним знаком у ЕУР. Сходно томе, учешће динарских кредита у портфолију на крају 2019. године дошло је на ниво од свега 5,6%.

У погледу конкуренције током 2019. године, најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka a.d. Beograd. Код свих конкурената је приметан флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражени инструменти обезбеђења) при одобравању кредита.

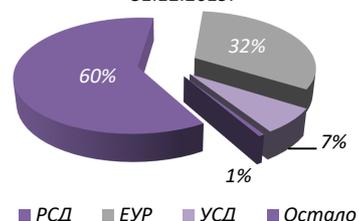
Депозити ⁷³

Високо учешће трансакционих депозита од 77% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камате и позитивно утиче на пословни резултат Банке.

Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микро клијената је пренето из привреде у становништво због чега се податак разликује од податка из претходног годишњег извештаја; висина депозита привреде на крају 2016. године под утицајем је једног појединачног депозита.

ВАЛУТНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2019.

⁷³ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

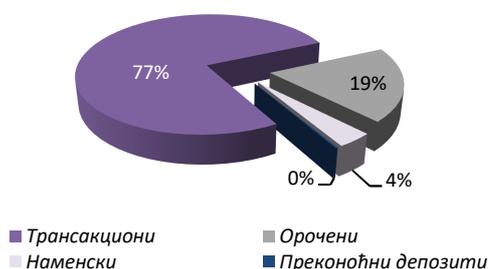

СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН 31.12.2019.

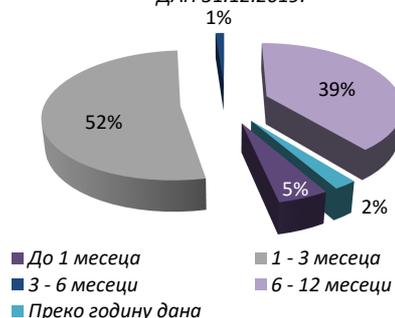

Наротена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

РОЧНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2019.

РОЧНА СТРУКТУРА ОРОЧЕНИХ ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2019.

6.3. Пословање са становништвом

Пословање са становништвом остварило је у 2019. години планиране циљеве и забележило најбоље резултате у овој деценији.

Кредити

Фокус је био на расту реализације кредита и кредитног портфолија, остварењу нето прихода и очувању тржишног учешћа. У 2019. години реализовано је РСД 47,5 милијарди кредита, што је 5% више у односу на 2018. годину. Раст реализације кредита остварен је захваљујући унапређењу технолошких решења и константном иновирању понуде производа у циљу прилагођавања захтевима тржишта и побољшања конкурентности.

Највеће повећање реализације је остварено код **стамбених кредита** (34%) због атрактивне понуде производа, интензивне тражње и адекватне понуде нових станова. На тржишту је приметан и тренд раста кредита који нису осигурани код НКОСК. Додатно, а имајући у виду присутан тренд пада каматних стопа на тржишту, Банка примењује политику задржавања клијената са циљем очувања квалитета и износа портфолија. У 2019. години тржишно учешће Банке благо је повећано и износи 10,4%.

У сегменту **готовинских кредита** такође је забележен раст реализације упркос смањењу рока одобрења на 95 месеци од стране НБС и рестриктивнијег обрачуна кредитне способности. Реч је о сегменту са најизраженијом конкуренцијом на тржишту, где се понуда базира на великим износима (до РСД 4 милиона) уз менице као једино средство обезбеђења и повољним каматним стопама. Понуда банака се у значајној мери базира и на персонализованим понудама са изразито ниским ценама за специфичне групе клијената, клијенте са већим примањима и запослене у буџетским установама. Велика пажња посвећује се и кредитима за пензионере који чине значајан број клијената. Почетком августа Банка је увела аутоматско одобрење кредита уз поштовање одређених стандарда, чиме је трајање процеса одобрења за исте сведено на минимално могуће време. Тржишно учешће Банке у сегменту готовинских кредита износи 7,3%.

У **агро бизнису** реализација кредита је већа за 6%. Уз атрактивне производе из понуде Банке, одобравани су и субвенционисани кредити у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде (прва смо банка по броју одобрених субвенционисаних кредита), локалним самоуправама и дилерима пољопривредне механизације. Понуда је универзална, покрива све области пољопривредне производње и све типове газдинстава. Увели смо посебну кредитну линију за куповину пољопривредног земљишта са роковима отплате до 15 година, чиме је клијентима омогућена додатна флексибилност у погледу оптимизације износа анuitета. У 2019. години настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту агро кредита и сада износи 14%.

Реализација кредита у **микро бизнис** сегменту је на нивоу из 2018. године. Реч је такође о сегменту са израженом конкуренцијом пре свега због предодобрења пласмана и

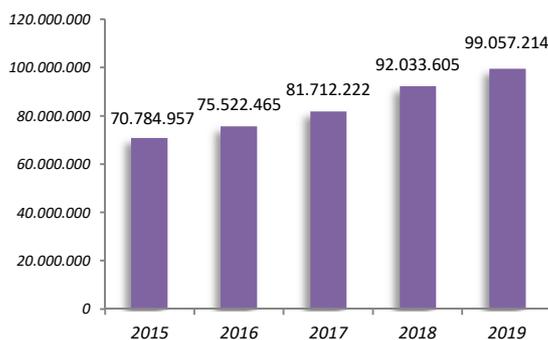

повољних дугорочних кредита обезбеђених само меницама. Како бисмо били конкурентни, увели смо у понуду кредите обезбеђене гаранцијом Европског инвестиционог фонда (ЕДИФ и КОСМЕ програм). Овај сегмент обухвата предузетнике и микро предузећа. У сегменту предузетника у 2019. години задржано је тржишно учешће Банке и износи 9%.

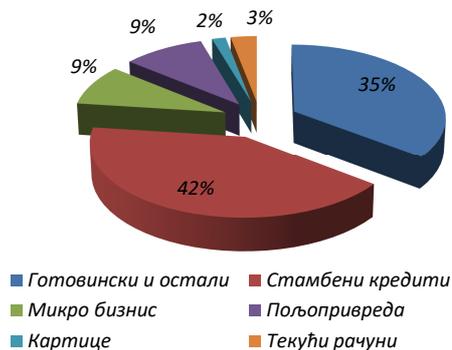
Током 2019. године највише је реализовано готовинских кредита (учествују са 51% у укупној реализацији), следе кредити микро бизнису (20%), стамбени кредити (15%) и кредити пољопривредницима (14%).

Све наведено довело је до раста нето стања пласмана становништву за РСД 5,2 милијарде у односу на 31.12.2018. године. У структури нето стања учешће стамбених кредита износи 42%, а учешће осталих, профитабилнијих производа 58%.

(у 000 РСД) КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ-нето стање

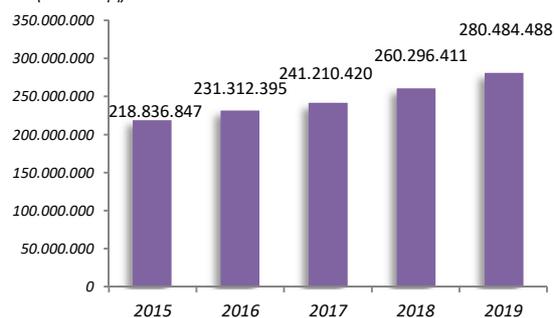
СТРУКТУРА НЕТО СТАЊА ПЛАСМАНА НА ДАН 31.12.2019.

Депозити⁷⁴ - пословање Банке

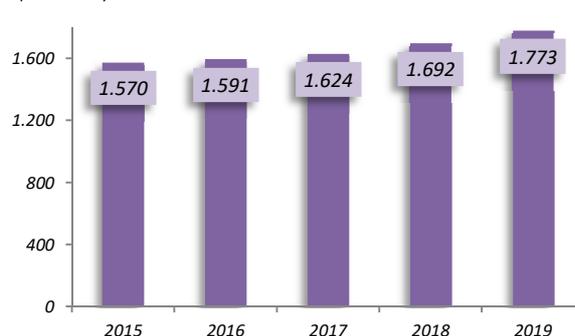
У 2019. години настављени су позитивни трендови у прикупљању депозита. Остварен је значајан раст депозита становништва од РСД 20,1 милијарду или 8%.

(у 000 РСД) ДЕПОЗИТИ СТАНОВНИШТВА

У 2019. години остварен је раст укупних девизних депозита становништва на банкарском тржишту (без микро предузећа) од ЕУР 826 милиона, док је Банка растом од ЕУР 93 милиона задржала лидерску позицију на тржишту са учешћем од 18%. Ако посматрамо „класичну девизну штедњу“ грађана, иста је порасла ЕУР 81 милион током године.

(у мил ЕУР) ДЕВИЗНА ШТЕДЊА СТАНОВНИШТВА

*Приказана девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пензионере) и предузетнике

Грађани преферирају а`виста штедњу чије се учешће повећало са 63% на 68%, док је опало учешће орочене штедње и износи 32%. Доминирају штедни улози до ЕУР 50.000 (у броју преко 99%, у износу 74%). Због грађана који дају предност ороченој штедњи, у понуду смо увели акцијски производ-орочена штедња на 60 месеци са могућношћу степенастог разорочења под стимулативним условима.

Након вишегодишњег пада, пасивне каматне стопе на девизну штедњу грађана су се стабилизовале (31.12.2018.=0,26%, а 31.12.2019.=0,24%). У наредном периоду очекује се благи раст пасивних каматних стопа. Банка је препозната од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту.

⁷⁴ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

Остали производи

Богатство Банке су њени клијенти, а у Становништву их имамо укупно 1,2 милиона, од чега је 820 хиљада активно. Спровођене су активности на повећању броја клијената у свим сегментима, а посебно у најважнијем-броју физичких лица са редовним примањима преко текућег рачуна (413.000 клијената, током године број клијената повећан је за 4.000). Ови клијенти представљају срж пословања са становништвом и основа су за раст кредитне активности, а посебно за дозвољена прекорачења по текућем рачуну, пошто су иста најпрофитабилнији производ а користи их сваки трећи клијент. Више од 287.000 клијената (повећање за 46.000 у односу на прошлу годину) користи „Сет рачун“ као квалитетнији производ у односу на основни текући рачун, од чега је око 34.000 „Старт сетова“ намењених најмлађим клијентима (18-27 година) што чини основу за сигурно пословање у будућности. Благо је повећан број дебитних и кредитних картица, и тренутно износи око 952.000, од чега се 50% редовно користи.

У микро бизнис сегменту имамо 16.000 „Сет рачуна“ (повећање за 6.000 хиљада у односу на 2018. годину). Укупно 75.000 физичких лица редовно користи електронско и мобилно банкарство за плаћања (повећање 14%), док је број микро клијената који редовно користе електронске сервисе 14.000 (повећање 17%).

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва обављамо у 203 експозитуре по чему смо лидер на тржишту. Клијентима је доступно 286 банкомата (повећање за 15 у односу на 2018. годину) и око 13.600 ПОС терминала, по чему смо такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитуре, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем/оптимизацијом радног времена и сл.

Профитабилност

Због свих предузетих пословних активности пословање са становништвом остварило је укупне нето приходе од камата и накнада у износу од РСД 10.188 милиона што представља раст од 3% у односу на прошлу годину.

6.4. Управљање средствима

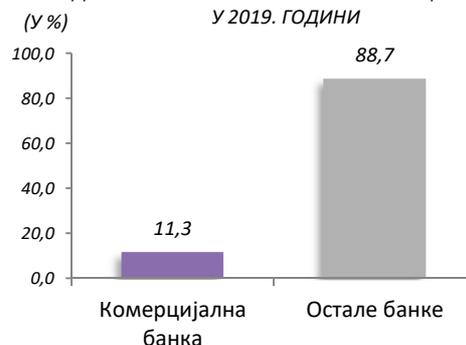
Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и

ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала обележено је снижавањем референтне каматне стопе (РКС) током 2019. године са 3,00% на 2,25%, стабилизацијом каматних стопа на релативно ниском нивоу, трендом пада приноса на домаће државне хартије од вредности и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

У 2019. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије.

УЧЕШЋЕ БАНКЕ У РЕАЛИЗОВАНОЈ ПРОДАЈИ ДРЖАВНИХ ХОВ НА ПРИМАРНИМ АУКЦИЈАМА У 2019. ГОДИНИ

Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и врло активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз краткорочне пласмане на међубанкарском тржишту, и у реверзне РЕПО операције са Народном банком Србије.

УЧЕШЋЕ БАНКЕ У РЕПО ТРАНСАКЦИЈАМА СА НБС У 2019. ГОДИНИ

Активности функције Трезора на девизном тржишту такође су биле интензивне. У укупном пословању са клијентима, овлашћеним мењачима и другим банкама на

међубанкарском девизном тржишту остварен је обим трансакција купопродаје у износу од ЕУР 3.134 милиона (увећање за 12,78% у односу на претходну годину) и са укупно оствареним нето приходом у износу од РСД 603,8 милиона.

Банка је 01.08.2019. године потписала Уговор о гарантовању са Европским Инвестиционим Фондом (EIF), за програм COSME – Програм за конкурентност малих и средњих предузећа.

Стратегија функције Трезора у наредном периоду биће фокусирана на опрезно упошљавање ликвидних средстава у безризичне и нискоризичне финансијске инструменте уз ублажавање ефекта пада приноса пласирањем у инструменте дужих рочности.

Кључни резултати пословне функције Нове банкарске технологије са њеним посебним деловима

Тржиште – основне тенденције

НБС је увела обавезно инстант плаћање почевши од 22. октобра 2018. године, што је креирало обавезу банкама да клијентима обезбеде инфраструктуру за омогућавање инстант трансфера по једном продајном каналу, а од 2019. године обавеза је банака да омогуће инстант плаћање на свим каналима плаћања. Висина трговачких провизија је стимулишућа за трговце чиме се доприноси бржем усвајању безготовинског плаћања.

Од краја 2018. године, се примењује „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“ сходно коме је прописано смањење међубанкарске накнаде које је у прелазном периоду (првих шест месеци) износило максимално 0,5% за дебитне картице и 0,6% за кредитне картице. Додатно снижење накнада које се примењује од 18. јуна 2019. године, је усаглашено са европским

нивоом од 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице.

НБС је такође усмерила банке на коришћење националне картичне шеме и подржавање домаћег брэнда „Дине“ указујући на ниже трошкове.

Тренд усвајања безготовинског начина плаћања и дигиталног пружања услуга се наставља на шта указују и кључни параметри тржишта:

- број трансакција уплате и исплате готовог новца има вишегодишњи тренд пада,
- истовремено, налози иницирани електронским путем бележе све веће годишње стопе раста праћене растом промета, број трансакција на интернет продајним местима трговаца расте, доминантан платни инструмент су и даље картице, али је и употреба електронског новца у порасту,
- прихватна мрежа је у експанзији са повећањем интернет продајних места, ПОС терминала и АТМ уређаја,
- број активних корисника интернет и мобилног банкарства је у порасту.

6.5. Развојне активности дигиталног банкарства Банке

Аналитичко предиктивни алат (CRM – „Customer Relationship Management“) је пуштен у продукцију 26. фебруара 2019. године. Након 10 месеци рада кампање прикупљено је преко милион клијентских одговора који су нам помогли да извршимо унапређења постојећих кампања и побољшамо продају кредитних производа.

Такође, током 2019. године завршено је креирање програмског кода, који обједињује клијентове одговоре на приказане поруке са реализацијом производа на које се та порука односи. Активирање „Self Learner“ модела, који на основу историје прихватања/одбијања понуда и карактеристика клијента, а захваљујући напредној аналитици, предвиђа његово понашање, планирано је за први квартал 2020. године што ће, предвиђања су, утицати на максимизирање продаје услуга и прозвода Банке корисницима дигиталних канала.

Креирана је „RTDM“ кампања за слање најбоље понуде микро правним лицима и предузетницима путем КОМБАНК ВІЗ ВЕВ апликације, која је почела да шаље поруке ка развојном окружењу током децембра 2019. године.

Постојећа „RTDM“ кампања намењена физичким лицима прилагођена је за приказ на мобилној апликацији. Испоручена је продукциона пилот верзија мобилне апликације, путем које је „RTDM“ отпочео са слањем порука на овај канал. Очекујемо да ће сви корисници мобилне апликације бити у могућности да „виде“ „RTDM“ поруке до краја фебруара 2020. године.

Креирана су три основна модела за препознавање потреба клијената и њихово груписање у одређене категорије, а за 2020. годину планирано је прилагођавање новог канала за приказ „RTDM“ порука. Путем овог канала „RTDM“ би слао поруке свим активним клијентима Банке, без обзира да ли су корисници мобилне или интернет апликација.

Регулаторни захтев за увођењем инстант плаћања на продајном месту трговца, усмерио је активности дигиталног развоја ка омогућавању прихватања инстант плаћања из угла Банке као акцептанта, и Банке као издаваоца платних инструмената.

- ✓ Као прихватилац Банка је омогућила услугу прихватања инстант плаћања на инфраструктури која се ослања на постојећи систем за прихватање платних картица, а уведена је и опција коришћења независне инфраструктуре, која не захтева да трговац има ПОС терминал.
- ✓ Као издавалац платних инструмената Банка је омогућила клијентима, брзу и једноставну услугу безготовинског извршења платних трансакција на продајном месту трговца преко мобилне апликације Банке употребом QR кода.
- Извршен је редизајн и унапређење интернет апликације за физичка лица, где је извршена оптимизација апликације у циљу побољшања корисничког искуства.
  - ✓ Повећан је број корисника електронског банкарства физичких лица као и одлазни промет и број трансакција електронског банкарства за физичка лица.
  - ✓ Број корисника мобилне апликације за физичка лица је такође повећан, праћен растом броја трансакција и растом промета.
  - ✓ Повећан је укупан број корисника електронског банкарства правних лица, као и укупан број трансакција електронског банкарства правних лица, праћен растом учешћа „е-Банке“ у укупном броју трансакција и волумена платног промета Банке.

- Дигитална експозитура банке „КОМЕЦЕНТАР“ наставила је са успешним радом, а број захтева за производима је порастао 39% у односу на претходну годину. Од производа Банке који су понуђени преко „КОМЕЦЕНТРА“, највеће је интересовање клијената било за дозвољено прекорачење, где је реализовано 50% више захтева у односу на претходну годину.

6.6. Развојне активности платних картица

- Уведена је нова „Дина“ 1/24 кредитна картица са најатрактивнијом каматном стопом на домаћем тржишту.
- Завршен је пројекат увођења „China Union Pay International“ платних картица на банкоматима Комерцијалне банке.
- Уведена је нова функционалност „Дина“ дебит картице Банке која омогућава плаћање на рате – прва картица овог типа у портфолиу производа Банке. Картица представља замену за чек – омогућава корисницима плаћање на рате без камате код трговаца са којима Комерцијална банка има потписан уговор овог типа.

6.7. Сектор хартија од вредности

Сектор хартија од вредности, је засебан организациони облик Банке који се састоји од Овлашћене и Кастоди банке, са дозволама Комисије за ХОВ за пружање инвестиционих и додатних, односно кастоди услуга. У 2019. години у пословању са финансијским инструментима, Банка је остварила значајне резултате:

- На примарном и секундарном (ОТЦ) тржишту државних дужничких хартија од вредности номинованих у ЕУР и РСД – дилерски послови;
- Банка је у првих десет чланова Берзе по укупном обиму промета, друга по броју трансакција, осма по вредности трансакција;
- Значајан раст прихода Овлашћене банке;
- Пораст броја клијената корисника јединствене web апликације „Kombank Trader“ која омогућава „on-line“ трговање финансијским инструментима на домаћем и иностраним тржиштима – са рачунара и мобилних телефона;
- Извршене докапитализације издаваоца финансијских инструмената, исплата концесионе накнаде, отуђење сопствених акција, успешно реализована трансакција велике вредности (приближно ЕУР 400

милиона) – куповина акција домаће банке и осигуравајућег друштва од стране једне од водећих банака у страном власништву;

- Значајан пораст клијената Кастоди банке у делу кастоди услуга на иностраном тржишту;
- Значајан пораст броја клијената на домаћем тржишту;
- Пораст броја налога клијената Кастоди банке;
- Настављен тренд конкурентности у погледу обима промета у поређењу са другим кастоди банкама;
- Успостављање пословно-техничке сарадње и отпочињање тестне фазе (као припреме за предстојеће пружање услуга кастоди банке једном од лидера на домаћем тржишту пензијских фондова „Дунав фонду“;
- Анимирање клијената, нарочито добровољних пензијских фондова, као и професионалних клијената.

6.8. Људски ресурси Банке

Мисија управљања људским ресурсима у Комерцијалној банци је развој и одржавање високог нивоа стручности и мотивације запослених у циљу реализације пословних планова Банке. Уз континуирану оптимизацију броја и структуре запослених последњих година, значајно је расла и ефикасност Банке, мерено активом по запосленом. Банка у континуитету инвестира у обуку и развој запослених.

Развојни приступ се, пре свега, заснива на идентификацији развојних потреба запослених, дефинисању и прилагођавању садржаја обука, креирању и реализацији интерних обука, организацији интерних и екстерних обука, мерењу и унапређењу квалитета обука и самог процеса обуке и развоја запослених.

Током 2019. године Сектор људских ресурса је активно учествовао у организацији и

реализацији обука запослених. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније екстерне професионалне обуке у 2019. години биле су: „Обавезна континуирана едукација овлашћених заступника у банкоосигурању“, „Напредни ексел“, „Обука у Народној банци Србије за обављање послова обраде готовог новца“, „Обука за овлашћеног заступника у осигурању“, „Колатерал менаџмент“, „Querying Data with Transact – SQL“.

Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, које су реализовали запослени из организационих делова Банке у сарадњи са Сектором људских ресурса, укључујући и „on-line“ обуке, у 2019. години биле су: „Информациона безбедност“, „Спречавање прања новца и финансирања тероризма“, „Обрада валуте ЕУР у складу са Одлуком Народне банке Србије“, „Типологија прања новца“, „Кодекс понашања, приговори клијената и сукоб интереса“, „Начини поступања код преварних радњи“, „Руковођење и унапређење комуникације у експозитиви“, „Обука за новозапослене ликвидаторе – благајнике“, „Успостављање пословне сарадње са клијентима“, и др.

Обуке намењене запосленима у експозитиви имају за циљ подизање свести запослених у Банци о важности адекватне комуникације с клијентима и решавања спорних ситуација односно жалби и приговора, поступања у складу са законом и интерним актима Банке у свакодневном раду с клијентима, како би се смањило регулаторни и репутациони ризик по Банку и повећало задовољство клијената производима и услугом Банке.

Број запослених	2.744			
Мрежа	1.722			
Сектори	1.022			
Пол	Мушкарци		Жене	
	726		2.018	
Статус радног односа	Неодређено	Одређено	Мировање	
	2.633	106	5	
Образовна структура	ВСС	ВШС	ССС/ВКВ	НК/ПК/КВ
	1.244	634	846	20
Старосна структура	20-30	31-40	41-50	51-60
	91	780	918	798
			157	

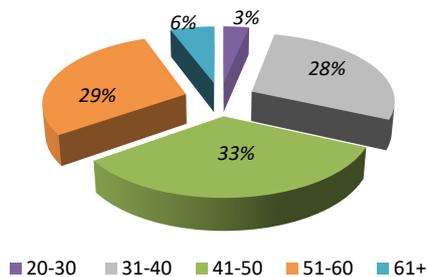
Банка од 2008. године спроводи Годишњу евалуацију рада запослених на основу постављених годишњих циљева, праћења остварења тих циљева, али и исказаних способности запослених приликом остварења циљева. Годишња евалуација рада запослених је и основа за награђивање, планирање

каријере запослених и планирање буџета и Плана обуке запослених.

Принципи награђивања запослених су јасно дефинисани Политиком зарада и других примања запослених које је донео Управни одбор Банке на предлог *Compensation Committee*, органа Управног одбора. Циљ ове политике је, не само адекватно награђивање запослених, већ и њихово мотивисање за постизање бољих резултата рада.

СТАРОСНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2019.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2019.

6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2019. године

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2019.
1	2	3	4	5	6
АКТИВА (у 000 РСД)					
1.	Готовина и средства код централне банке	67.558.219	63.595.710	106,2	15,6
2.	Заложена финансијска средства	-	-	-	-
3.	Потраживања по основу деривата	-	4.070	-	-
4.	Хартије од вредности	138.469.551	133.177.598	104,0	32,0
5.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24.733.958	18.477.729	133,9	5,7
6.	Кредити и потраживања од комитената	180.852.563	167.545.674	107,9	41,8
7.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
8.	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
9.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-	-
10.	Инвестиције у зависна друштва	3.433.697	2.611.859	131,5	0,8
11.	Нематеријална имовина	665.735	557.051	119,5	0,2
12.	Некретнине, постројења и опрема	6.437.937	5.619.078	114,6	1,5
13.	Инвестиционе некретнине	1.857.927	1.896.347	98,0	0,4
14.	Текућа пореска средства	-	-	-	-
15.	Одложена пореска средства	1.074.197	840.967	127,7	0,2
16.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196.300	227.630	86,2	-
17.	Остала средства	7.100.359	6.612.267	107,4	1,6
УКУПНО АКТИВА (од 1. до 17.)		432.380.443	401.165.980	107,8	100,0

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2019.
1	2	3	4	5	6
ПАСИВА (у 000 РСД)					
1.	Обавезе по основу деривата	-	-	-	-
2.	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	5.021.756	5.662.748	88,7	1,2
3.	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	335.317.154	317.229.084	105,7	77,6
4.	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
5.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
6.	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-	-
7.	Субординиране обавезе	-	-	-	-
8.	Резервисања	2.328.130	1.653.663	140,8	0,5
9.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
10.	Текуће пореске обавезе	-	-	-	-
11.	Одложене пореске обавезе	-	-	-	-
12.	Остале обавезе	13.861.230	9.059.972	153,0	3,2
13.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1. до 12.)	356.528.270	333.605.467	106,9	82,5
КАПИТАЛ					
14.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	9,3
15.	Сопствене акције	-	-	-	-
16.	Добитак	10.425.898	9.047.691	115,2	2,4
17.	Губитак	-	-	-	-
18.	Резерве	25.391.725	18.478.272	137,4	5,9
19.	Нереализовани губици	-	-	-	-
20.	Учешћа без права контроле	-	-	-	-
21.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 14. до 20.)	75.852.173	67.560.513	112,3	17,5
22.	УКУПНО ПАСИВА (13.+21.)	432.380.443	401.165.980	107,8	100,0

6.10. Биланс успеха Банке за 2019. годину

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (у 000 РСД)				
1.1.	Приходи од камата	13.630.674	13.744.908	99,2
1.2.	Расходи од камата	-1.025.290	-910.270	112,6
1.	Добитак по основу камата	12.605.384	12.834.638	98,2
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.124.829	7.207.872	98,8
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.795.833	-1.997.723	89,9
2.	Добитак по основу накнада и провизија	5.328.996	5.210.149	102,3
3.	Нето добитак/губитак (-) по основу промене фер вредности ФИ	71.614	44.076	162,5
4.	Нето добитак /губитак (-) по основу рекласификације ФИ	-	-	-
5.	Нето добитак /губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	353.490	230.194	153,6
6.	Нето добитак /губитак (-) по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход (-) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	38.228	-7.458	-
8.	Нето приход / расход (-) по основу обезвређења ФИ која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	2.425.931	9.493	-
9.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по амортизованој вредности	-579.933	526.547	-
10.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
11.	Остали пословни приходи	151.321	155.969	97,0
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	20.395.031	19.003.608	107,3
13.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-4.917.532	-4.442.799	110,7
14.	Трошкови амортизације	-1.005.837	-551.988	182,2
15.	Остали приходи	720.795	280.229	257,2
16.	Остали расходи	-6.923.772	-6.167.977	112,3
17.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 16.)	8.268.685	8.121.073	101,8
18.	Порез на добитак	-	-	-
19.	Добитак по основу одложених пореза	1.482.667	700.754	211,6
20.	Губитак по основу одложених пореза	-795.593	-676.645	117,6
21.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 17. до 20.)	8.955.759	8.145.182	110,0
22.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
23.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
24.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) (од 21. до 23.)	8.955.759	8.145.182	110,0

7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Банка поштује највише међународне стандарде и вредности у креирању финансијских производа и услуга, развија и спроводи активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права. Процедура управљања ризиком заштите животне и друштвене средине дефинише стандарде за идентификовање, мерење односно процењивање, праћење и управљање ризицима животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења кредита. Циљ система управљања ризиком заштите животне средине је увођење овог система у процес кредитне активности и праћења кредита, и на тај начин повећање могућности за прихватљив и одржив економски развој са становишта заштите животне средине и минимизирање могућности појаве еколошких и друштвено негативних утицаја.

Банка је дефинисала и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности Банке на животну и друштвену средину.

Банка захтева од клијената да послују у складу са важећим прописима од значаја за заштиту животне средине, здравља и безбедности, стандардима ЕУ и другим стандардима добре међународне праксе, где је то применљиво. У циљу доследне примене стандарда, Банка примењује листу делатности, пројеката односно активности које су искључене из финансирања или послује у складу са дефинисаним лимитима према појединим делатностима.

У процесу одобравања кредита, а у складу са законском регулативом од значаја за заштиту животне средине, Банка категоризује захтеве клијената са аспекта утицаја на животну и друштвену средину користећи Листу категоризације ризика животне и друштвене средине.

Банка прати структуру портфолија, односно учешће категорија ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. На месечном нивоу извештавају се Кредитни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију и АЛКО одбор, а на кварталном нивоу Управни одбор о изложености ризику утицаја на животну и друштвену средину. Такође, Банка континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или

безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања Банке.

Са друге стране Правила понашања и професионалне етике Комерцијалне банке АД Београд садрже Кодекс понашања у циљу унапређења и прецизнијег уређивања постојећих принципа пословне етике и правила понашања. У оквиру овог Кодекса посебан део је посвећен заштити животне средине и јачању свести о важности заштите животне средине. У складу са тим, Банка већ годинама има централизовану двострану штампу, чиме се штеди и папир и електрична енергија. Тонери у датим штампачима се рециклирају, а такође у целој Банци су постављене кутије за рециклажу папира и пластике.

Банка има уговор са овлашћеним предузећем о преузимању електронског отпада. Сертификовано предузеће поседује сва потребна решења о превозу, складиштењу и третману електронског отпада издато од надлежног министарства. Устаљена процедура је да се једном годишње, по завршетку годишњег пописа основних средстава, припреми сав електронски отпад (неисправна ИТ опрема) за безбедно одлагање из Банке.

8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Од 31. децембра 2019. године до краја фебруара 2020. године била је заказана једна седница Скупштине акционара Банке.

Редовна Скупштина акционара Банке заказана је и одржана 9. марта 2020. године. На седници је усвојена:

-Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године.

Опис догађаја након завршетка пословне године је представљен у тачки Догађаји након датума биланса стања Напомена уз финансијске извештаје за 2019. годину.

9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ

Основни стубови стратегије развоја Банке у будућем трогодишњем периоду су⁷⁵:

- раст пласмана клијентима (као кључни аспект будуће профитабилности у ситуацији смањења каматних стопа на хов),
- очување квалитета кредитног портфолија у циљу заджавања НПЛ-а на ниском нивоу као и трошкова кредитног ризика,
- побољшање - промена структуре клијената - циљање клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа, пре свега дигитализације); поред великих предузећа усмереност Банке биће ка сегменту послова са локалним самоуправама, јавним предузећима, уз задржавање постојећих клијената;
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације у циљу привлачења нових клијената млађе популације),
- контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању (путем строжије финансијске дисциплине) у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима, током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне позиције, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду (ПАК ≈28,4% просек током наредног планског периода).

Становништво

У наредном периоду Банка, у сегменту становништва, планира бројна унапређења са циљем побољшања пословања у свим сегментима. Процесна унапређења:

- аутоматизација процеса одлучивања у свим сегментима;

- аутоматизација потписивања уговора двофакторском аутентификацијом путем „мејла“ и СМС-а;
- даља/пуна централизација позадинских активности у циљу растерећења експозитура кроз измене пословних процеса и развоја апликативних решења;
- ревидирање политике одобравања пласмана у складу са тржишним кретањима са циљем боље експлоатације клијентске базе и привлачења нових клијената.

Пословна мрежа:

- функционисање експозитура по моделу сервисно-продајних центара;
- увођење специјалисте за рад са најзначајнијим микро клијентима;
- оптимизација Централне и пословне мреже (отварања, спајања и затварања експозитура у складу са тржишним потенцијалом).

Запослени:

- обезбеђивање оптималног броја и структуре запослених у експозитурама, уз неопходно подмлађивање (уз адекватне програме за добровољни одлазак из Банке);
- вредновање зараде кроз радни учинак.

Један од основних стратешких циљева Банке у наредном периоду јесте очување и повећање базе клијената уз побољшање структуре у свим сегментима. Фокус ће бити на аквизицији клијената са бољим перформансама уз понуду нових, иновативних производа и услуга, и индивидуални приступ потребама сваког клијента. Циљ је да даљим унапређењем процеса скратимо време одобравања кредита како би клијенти добили средства што пре (одобрење у експозитури, потписивање уговора без доласка у експозитуру, кредитирање преко дигиталне експозитуре...).

Планирамо раст пласмана у свим сегментима уз задржавање сличне структуре портфолија (учешће стамбених кредита у портфолију 40%-42%). Планирани раст пласмана треба да доведе до раста тржишног учешћа у свим сегментима и производима.

Готовински кредити биће и даље основни покретач раста пласмана становништву због високе профитабилности и јаке тражње, а циљ је да се повећа тржишно учешће у наредним годинама. Очекује се и раст реализације стамбених кредита услед повољних услова кредитирања, раста тражње, адекватне понуде

⁷⁵ Стратегија и бизнис план Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године

нових станова и очекиваног раста просечних зарада. Планиран је и раст у микро и агро сегменту (у агро сегменту Банка је један од лидера на тржишту по већини параметара).

Пад активних каматних стопа на тржишту је блажи него ранијих година и биће компензован растом реализације кредита и портфолиа. Као резултат свега наведеног, у 2020. години је планиран раст прихода од камата по пословима са становништвом од 6%.

У сегменту депозита циљ Банке је одржати лидерску позицију по обиму прикупљене девизне штедње становништва. План је амбициозан и предвиђа се раст укупних депозита становништва у 2020. години од РСД 14 милијарди, при чему ће девизна штедња грађана бити основни генератор раста. Планиран је индивидуални приступ клијентима са већом штедњом у циљу спречавања одлива у друге банке с обзиром на тренд благог пораста каматних стопа на тржишту. Услед очекиваног благог раста пасивних каматних стопа и значајног раста депозита, очекује се и раст расхода од камата.

У 2020. години очекујемо значајно повећање прихода од накнада и провизија услед раста у свим сегментима, а највише из пословања са платним картицама. Накнаде по текућим рачунима грађана и микро клијената бележе стабилан раст услед раста броја клијената и преласка на „сетове“ текућих рачуна. Расту и накнаде за обављање услуга платног промета.

Стратешки циљ у 2020. години јесте и повећање броја клијената који активно користе електронско и мобилно банкарство.

Закључак

Као резултат свих планираних активности, очекујемо да ће у 2020. години нето приходи од камата и накнада порастати за 7%, чиме ће послови са становништвом наставити вишегодишње трендове раста пословања и повећања профитабилности. Уз то, пословање са становништвом најзначајнији је генератор остварења циљева и нето прихода на нивоу Банке.

Пословање са привредом

У будућем периоду у функцији послова са привредом планира се:

- измена интерне сегментације клијената у оквиру функције;
- увођење „Pre approval“ процеса за МСП клијенте, приоритетно за мала предузећа,

- побољшање коришћења постојеће базе привредних клијената са конверзијом постојећих „депозитних клијената“ у клијенте са *ON* и *OFF* изложеношћу,
- повећање ефикасности у процесу одобравања кредита привредним друштвима,
- одржавање квалитета и раст кредитног и ванбилансног портфолиа,
- одржавање профитабилности на нивоу пројектованих вредности, са фокусом на повећању некаматних прихода,
- задржавање фокуса на кредитирању сегмента јавних предузећа државног и локалног нивоа и локалне самоуправе (учествовање на тендерима и јавним позивима),
- учешће Банке у „синдицираном“ кредитирању јавног и приватног сектора у сарадњи са другим банкама,
- Банка остаје отворена да и у наредном периоду кроз „cross border“ финансирање учествује у реализацији већих кредитних захтева од стране клијената из тржишта у окружењу. Ове активности Банка ће као и до сада обављати у координацији са својим супсидијарима у Црној Гори и Босни и Херцеговини,
- повећање обима кредита за финансирање пројеката у области развоја некретнина („пројектно финансирање“).

У току 2020. године Банка очекује стабилно пословно окружење, прогнозе кретања привредне активности имају тенденцију раста. Очекивани раст БДП-а биће доминантно под утицајем пословања привредних субјеката из извозно оријентисаних сектора, као и под утицајем средстава која стижу у форми директних страних инвестиција. Очекује се раст домаће тражње услед повећања плата у јавном сектору и пензија. Наставак реализације великих инфраструктурних пројеката на државном и локалном нивоу у Србији и у региону и наставак тренда развоја пројеката у грађевинарству, праћено улагањима у опрему. Очекује се наставак раста банкарског сектора (укупне нето активе, кредита и депозита) - раст кредитне активности банака према привреди, уз стабилизацију и благи раст активних каматних стопа.

Пословање са финансијским инструментима

У 2020. години Сектор хартија од вредности наставља са развојем и унапређењем пословања кроз:

- обављање послова сервисирања клијента, односно откупа, за рачун Банке, обвезница емитованих у складу са Законом о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територијама бивших република СФРЈ;
- унапређења web апликације „Kombank Trader“;
- колатерал у инвестиционим јединицама КомБанк Новчаног фонда за трговину на домаћим и иностраним берзама преко „Kombank Trader“ апликације;
- унапређење дилерских послова са државним дужничким хартијама од вредности путем фреквентнијег трговања кроз књигу трговања и ширење базе клијената за дилерске послове са клијентима из области банкарства, осигурања и инвестиционих фондова;
- пораст броја клијената, са фокусом на разумевању потреба клијената и неговање дугорочне пословне сарадње;
- реализацију међубанкарских РЕПО трансакција;
- пружање професионалне, брзе и сигурне услуге, као и подршка клијентима у остваривању њихових инвестиционих циљева;
- унапређење кастоди услуга на домаћем и ино тржишту клијентима у виду веће поузданости, брзине и оперативности у реализацији захтева клијената;
- даља аутоматизација процеса рада, нарочито „cash settlement-a“ за ино трговање (по узору на аутоматизацију поступка салдирања за домаће тржиште);
- виши степен аутоматизације у поступку контроле процеса рада (ради вишег нивоа тачности и смањења администрирања и мануелног ангажовања по запосленом);
- даљи пораст броја клијената, са посебним акцентом на институционализоване клијенте (инвестициони фондови, пензиони фондови, професионални инвеститори, брокерске куће);
- даљи пораст обима услуга који се пружа клијентима;
- раст кастоди портфолија;
- даљи раст прихода и интенција минимизирања трошкова пословања;
- формализација пословне сарадње у делу пружања услуга Кастоди банке највећем домаћем добровољном пензијском фонду „Дунав фонд“, а као резултат успешне тестне фазе која је још увек у току;

- наставак проактивног и афирмативног приступа потенцијалним клијентима, ослушкивање њихових потреба и очекивања и унапређење пословања Кастоди банке у том смислу.

Спроведећи принципе пријатељске и конструктивне размене информација, посвећеност и ефикасност, Сектор хартија од вредности ће и убудуће с лакоћом испуњавати очекивања клијената.

Профитабилност

У циљу повећања будуће профитабилности Банка планира да⁷⁶:

- оствари раст пласмана комитентима као кључног аспекта профитабилности у условима пада каматних стопа на ХОВ,
- оствари раст прихода од накнада и провизија како би се одговорило на пад каматних стопа и прихода од камата,
- ефикаснија контрола висине оперативних расхода пословања.

Банкарски сектор Србије, посебно претходне две године, је обележило снижавање и стабилизација како активних тако и пасивних каматних стопа. Последично дошло је до значајног снижавања и стабилизације каматне марже. У будућем периоду не очекују се даља значајнија снижавања активних и пасивних каматних стопа. У сектору пословања са становништвом се очекује и благи раст пасивних камата.

У циљу одржавања и повећања профитабилности у наредном периоду Банка ће уложити напор ка повећању прихода од провизија и накнада. Најважнији извори накнада биће платне картице, домаћи платни промет и текући рачуни грађана. Очекује се да ће развој дигитализације пословања и друге иницијативе допринети расту прихода од накнада. У сектору пословања са привредом, раст профитабилности ће се спроводити путем раста некаматних прихода од накнада од платног промета и документарних и гаранцијских производа.

И у будућем периоду посебна пажња ће се посветити контроли трошкова оперативног пословања, што би требало резултирати даљим снижавањем „cost/income“ рација.

Банка, у будућем трогодишњем периоду, не очекује значајније расходе исправки вредности.

⁷⁶ Стратегија и бизнис план Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године

Као резултат свега наведеног за наредни трогодишњи период планирано је профитабилно пословање Банке и адекватне стопе приноса на активу и капитал.

Управљање средствима („Трезор“)

Стратегија Банке, у делу послова везаним за управљање средствима, у будућем периоду је:

- активно управљање укупним портфељом хартија од вредности,
- повлачење додатних средстава из кредитних линија по потреби и
- допринос профитабилном пословању Банке.

Као резултат изостанка квалитетне тражње у претходном периоду, значајан део активе Банке налази се у високоликвидним и неризичним хартијама од вредности (обвезнице Републике Србије). Банка не планира даљи значајни раст улагања у хартије од вредности, већ ће вршити реинвестирање средстава која се ослобађају из хартија од вредности у инструменте са дужим роковима доспећа. На овај начин ће се ублажити негативан ефекат пада каматних стопа посебно на хартије од вредности са краћим роковима доспећа.

Висина депозита становништва и правних лица уз недовољно квалитетну тражњу за кредитима смањили су потребу Банке за коришћењем средстава из кредитних линија из иностранства. Нове кредитне линије Банка ће узимати само у случају да постоји интересовање кредитно способних клијената за кредитима из тих линија уз поштовање критеријума њихове конкурентности (маргина, рочност...) у односу на друге доступне изворе Банке.

На бази свега наведеног, циљеви Банке у делу управљања средствима су да у сваком тренутку располаже адекватним резервама ликвидности у виду високо ликвидне активе која се брзо може конвертовати у готовину. Вишак ликвидних средстава ће се улагати у нискоризичне хартије од вредности или пласирати другим првокласним финансијским институцијама у циљу стицања одговарајућих прихода. Развој иновативних производа као и операције купопродаје девиза на тржишту

новца и капитала, обезбедиће и одговарајући износ нето прихода од накнада.

Депозитни потенцијал

Основни извори депозитног потенцијала Банке ће и у наредном периоду бити:

- девизна штедња становништва - остаје доминантан извор финансијских средстава и у наредном периоду,
- депозити правних лица и финансијских институција и
- средства прикупљена у форми кредитних линија од међународних финансијских институција.

У дужем временском периоду Банка се у банкарском сектору издваја висином девизне штедње становништва. Стратешко опредељење Банке је да и даље буде лидер у овом сегменту уз истовремено настојање да оптимизује цену и структуру овог извора средстава. Банка планира да девизну штедњу становништва и даље базира на великом броју релативно мањих депозита, односно да има велики број депонената са појединачно малим новчаним улозима.

Депозити правних лица у дужем временском периоду имају стабилан ниво, а очекивање је да нови клијенти, корисници кредита, пренесу и своје депозите у Банку, што ће резултирати растом депозита правних лица.

Имајући у виду признат и стабилан положај на тржишту, Банка је у могућности да аплицира ка међународним финансијским институцијама за средства у виду наменских кредитних линија. Банка ће овај извор финансирања користити у складу са могућностима да из њих креира кредитне производе прихватљиве на тржишту.

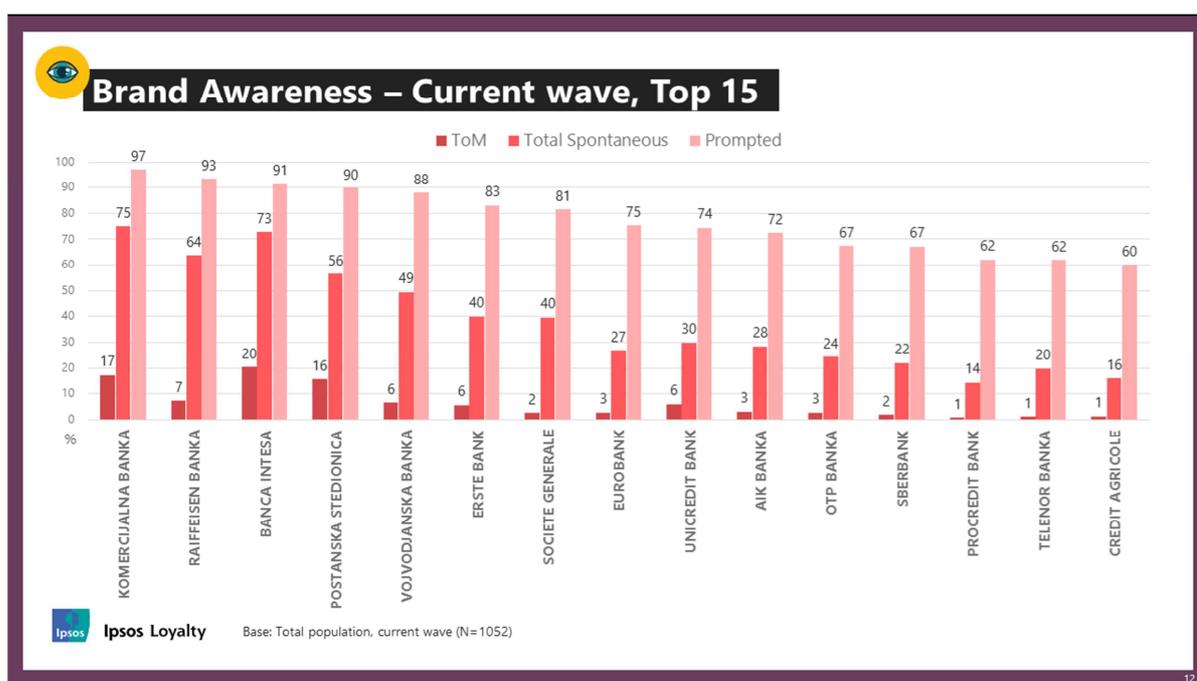
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Комерцијална банка је током 2019. године детаљно и ажурно пратила дешавања на финансијском тржишту и успешно се прилагођавала условима и променама на истом, како би задржала своју водећу позицију, што показују и спроведена истраживања.

Тржишна позиционираност Банке као брэнда, њених производа и услуга, проверавана су и током 2019. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција „ИПСОС“, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брэнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе, ради додатног јачања брэнда Комерцијална банка.

Извештај последњег банкарског Омнибуса (из новембра 2019. године) показује да је Комерцијална банка, по мишљењу испитаника, рангирана као првопласирана по критеријуму препознатљивости брэнда међу водећих 15 банака у Србији.

Препознатљивост брэнда банака у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2019. године)

11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА

Банка нема сопствене акције на дан 31. децембра 2019. године нити их је поседовала током 2019. године.

Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

За адекватну процену финансијског положаја Банке, на крају 2019. године, од највећег значаја су следеће билансне позиције:

- на страни активе:
  - ✓ кредити и потраживања од комитената,
  - ✓ кредити и потраживања од банака и других финансијских организација,
  - ✓ хартије од вредности,

- ✓ готовина и средства код централне банке.
- на страни пасиве:
  - ✓ депозити и остале обавезе према другим комитентима,
  - ✓ капитал.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација на крају 2019. године износе РСД 205.586,5 милиона и чине 47,5% укупне билансне активе. Сума исте две билансне позиције, на крају 2018. године, је износила РСД 186.023,4 милиона и чинила је 46,4% укупне активе Банке. Банка је и током 2019. године велики значај определила политици управљања ризицима, с обзиром на чињеницу да кредити и остали пласмани чине близу 50% укупне билансне активе. Акцент је био на праћењу кредитног ризика. У току 2019. године кредити и потраживања повећани су за РСД 19.563,1 милион односно за 10,5%. Обиман кредитни портфолио Банке је, и током 2019. године, био обезбеђен одговарајућим износом исправки вредности и резерви.

На крају 2019. године хартије од вредности износе РСД 138.469,6 милиона, што чини 32,0% укупне активе. На крају 2018. године иста позиција је износила РСД 133.177,6 милиона, што представља повећање хартија од вредности за РСД 5.292,0 милиона односно повећање за 4,0%. Хартије од вредности највећим делом чине хартије од вредности Републике Србије - државне обвезнице у РСД и ЕУР.

Готовина и средства код централне банке износе РСД 67.558,2 милиона на крају 2019. године и у односу на почетак године повећана су за РСД 3.962,5 милиона односно за 6,2%. Највећи део ове позиције чине средства на жиро рачуну (35,3%) и средства издвојена код Народне банке Србије у форми обавезне резерве (44,8%).

Имајући у виду структуру активе може се констатовати да се актива осетљива на кредитни, као и друге врсте ризика, одржавала на оптималном нивоу уз разумну политику преузимања ризика. Менаџмент Банке је адекватном проценом кредитног ризика на значајно рестриктивнији начин, обезбедио заштиту кредитног портфолија.

Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и другим комитентима (укључујући и средства кредитних линија) на крају 2019. године износе РСД 340.338,9

милиона што чини 78,7% укупне билансне пасиве. У односу на почетак године депозити и остале обавезе према другим комитентима су повећани за РСД 18.088,1 милион. Депозитни потенцијал Банке доминантно чине девизни депозити физичких лица. На дан 31.12.2019. девизна штедња становништва износи ЕУР 1.773,2 милиона при чему је структура и даље велики број депозита мањег појединачног износа. И поред нижих каматних стопа на штедњу становништва у односу на претходне године, девизни депозити физичких лица су забележили раст на крају 2019. године од ЕУР 81,1 милион у односу на крај 2018. године.

На крају 2019. године укупан капитал Банке износи РСД 75.852,2 милиона што чини 17,5% укупне пасиве. Укупан капитал је увећан за РСД 8.291,7 милион односно за 12,3% на крају 2019. године у односу на 2018. годину. Увећање капитала је резултат оствареног добитка у 2017, 2018. и 2019. години. Током 2019. године и резерве Банке су повећане за РСД 6.913,5 милиона што је такође, допринело расту капитала.

Банка је постигла адекватност капитала од 30,83% на крају 2019. године што је изнад законског прописаног минимума (8%+захтев за комбиновани заштитини слој капитала).

Банка је и у току 2019. године обезбедила потребну диверсификацију извора финансирања пословања са аспекта потребне стабилности и жељене профитабилности.

13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир за управљање ризицима и изјаву о преузимању ризика, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима,

одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Оквир за управљање ризицима представља формализацију Банчине склоности ка материјално значајним ризицима, која подразумева дефинисање циљева, толеранције и лимита за све материјално значајне ризике који се могу квантификовати. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и планом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Банка изложена, одржавање учешћа НПЛ у укупним кредитима на нивоу изнад дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима. Банка перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима.

Банка је спровела активности на усклађивању са новом регулативом којом се додатно уређује изложеност Банке ризику концентрације по основу одређених производа, и укида обрачун резерве за процењене губитке и потребне резерве, а која је ступила на снагу почетком 2019. године. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у

циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке. Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Банке је представљен у Напоменама уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Банка посебну пажњу поклања утрживости и адекватној процени колатерала у вези са чим приликом процене вредности колатерала, ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Банка спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз преузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Током 2019. године Банка је наставила са унапређењем система управљања ризицима. Банка је ревидирала Стратегију управљања ризицима (смањила је највиши прихватљив ниво НПЛ-а, дефинисала је циљеве, толеранцију и лимите за најважније параметре ризика), допунила процедуре у циљу усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређеном пословном праксом. У складу са измењеним захтевима регулативе, унапређено је управљање кредитним ризицима.

У 2019. години Банка је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (побољшана наплата, продаја/уступање, као и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). Банка је у значајном износу наплатила ризичне пласмане, што је резултирало значајним смањењем показатеља НПЛ-а који је испод планиране вредности дефинисане Бизнис планом, као и смањењем апетита за кредитни ризик кроз ревидирање лимита максимално прихватљивог нивоа лоше активе. Такође, у складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке, Банка је 100% обезвређене кредите наставила да преноси из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом врши обрачун обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Банка примењује концепт „очекиваних губитака“ кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских фактора на будуће кретање вероватноће наступања статуса неизмирења обавеза на бази статистички доказаних међузависности, при чему је у 2019. години Банка увела три сценарија (оптимистични,

реалан и песимистични). Портфолио се диференцира на три нивоа који прате статус клијента (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика – мереног сетом дефинисаних критеријума, ниво 3 – НПЛ клијенти), уз дефинисане критеријуме за прелазак клијената из виших нивоа у ниже који су додатно унапређени у 2019. години. Такође, у складу са МСФИ 9 стандардом, Банка обрачунава обезвређење и за изложености према Републици Србији и Народној банци Србије.

Реално смањење исправки вредности (биланс успеха) у 2019. години је проузроковано већом наплатом ризичних пласмана у Сектору привреде од планиране, побољшањем PD параметра за PL пласмане у Сектору привреде услед конзервативне политике одобрења пласмана и стандардним квалитетом портфолија правних лица који се континуирано побољшава из године у годину. Такође, на реално смањење исправки вредности у билансу успеха, утицала је и нова процена вредности учешћа у капиталу субсидијара, која је значајно већа од претходне, урађена од стране екстерне куће из „велике четворке“. На значајно смањење исправки вредности у билансу стања, осим реалног смањења у билансу успеха, утицао је и пренос 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију.

13.2. Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефикасности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књижи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмената обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима и Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања, ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка управља кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика и финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума.

Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године прописала и обавезу праћења ризика концентрације, односно изложености према групама производа, као што су изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених физичким лицима уговорене рочности преко 8 година у 2019. години, односно даљег смањења исте у наредне две године. Такође, уведено је и праћење и

извештавање о степену кредитне задужености физичких лица (DTI рацио). Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме одговарајуће корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе услед повлачења постојећих извора финансирања и о немогућности прибављања нових извора финансирања – ризик ликвидности извора финансирања, као и отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту – тржишни ризик ликвидности.

Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. У току 2019. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима. Банка активно предузима

превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена **девизном ризику** који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2019. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала, као и са значајно конзервативнијим интерно дефинисаним лимитима, односно са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуса у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик

настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, праћење кључних индикатора ризика који представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређу 60% капитала Банке.

Велика **изложеност Банке** према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У току 2019. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.

14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиџа дале су активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП), које је Банка пажљиво одабрала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима. У 2019. години Банка је наставила са акцијом даривања беба рођених на Светски дан штедње, 31. октобра, у износу од ЕУР 50 у динарској противвредности. Такође, Банка је наставила са акцијом "Заједно за бебе", и у 2019. години су донирана средства и уречена опрема за породилишта у Ћуприји и Панчеву, а плаћена и наручена и за породилишта у Вршцу, Врању и Источном Сарајеву. Прошле године је настављена и хуманитарна акција "Чеп за хендикеп" када је предато 10 кутија пластичних чепова, а подржан је и низ културних догађаја и манифестација.

Савремено тржишно пословање се не може замислити без одговарајуће ПР подршке. Банка је квалитетно, јасно и циљано комуницирала са својим стејхолдерима, како би постигла међусобно разумевање и повољно мишљење о компанији и на тај начин одржала стечени имиџ и репутацију.

Маркетиншке активности Банке

Маркетинг активностима у 2019. години наставило се са промоцијом производа и услуга, како постојећих, тако и нових, уз константно подсећање и освежавање брэнда. Претходну, 2019. годину, обележиле су кампање у вези са постојећим производима и услугама Банке, као што су кампања за готовинске кредите и кредите за рефинансирање, аграр кредите, стамбене кредите, платне картице итд.

Аграр кредите смо промовисали на Сајму пољопривреде у Новом Саду и на више одговарајућих манифестација широм Србије. Акцент у промоцији платних картица је стављан на домаћу DinaCard картицу, а промовисана је нова DinaCard кредитна картица, чије заштитно лице је атлетичарка Ивана Шпановић.

У току 2019. године Банка је прешла на нову WEB 3.0 апликацију за електронско пословање, што је и промотивно пропраћено, како би се сви клијенти упознали са овом апликацијом. Сва оглашавања Банке (оглашавања у електронским и штампаним медијима, на интернету, у оквиру затвореног простора и на отвореним површинама) су усклађена са новом одлуком НБС, која се примењује од 1. јула 2019. године.

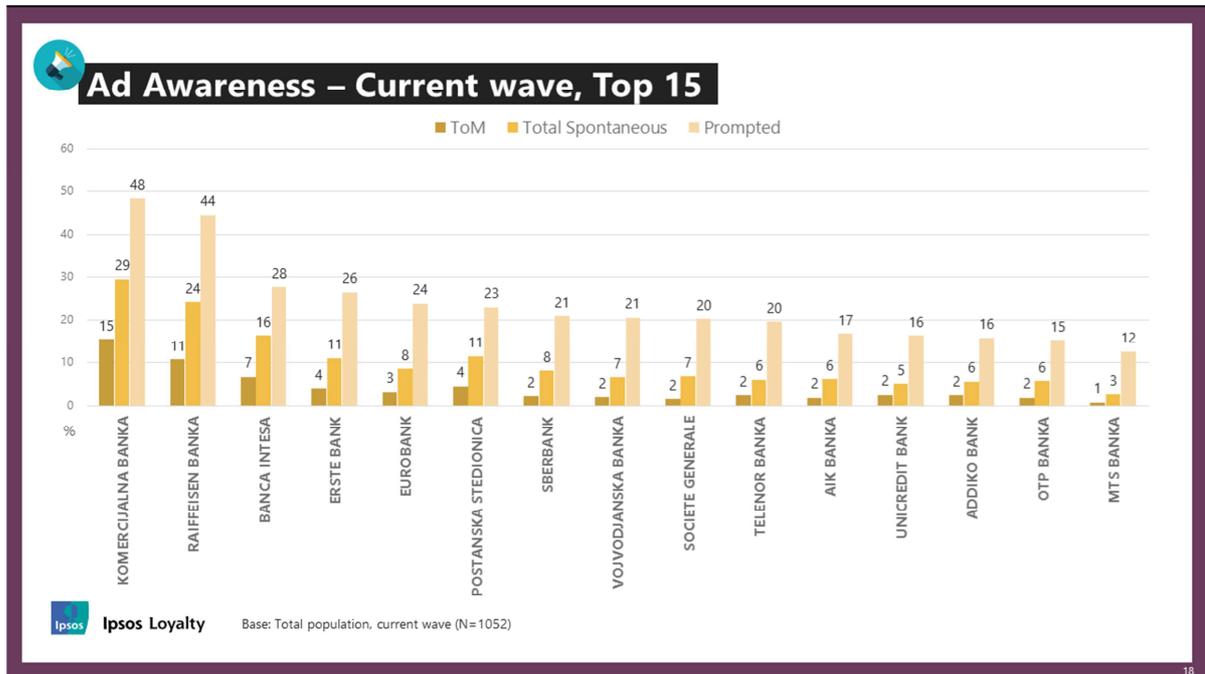
Спроведене кампање су биле интегрисане, што значи да су координисале бројне комуникацијске канале путем којих смо слали јасну и привлачну поруку о Банци и њеном производу, чему у прилог говоре успешни подаци о позиционираности Банке када је реч о примећености рекламних кампања.

Маркетиншка кампања Комерцијалне банке за Транспарентне кеш кредите добила је престижну „Ефи“ награду 2019. године у категорији Финансије и финансијске картице. Ове награде додељују се најбољим кампањама за маркетиншку ефикасност, изванредно тржишно комуницирање у сегментима креативности, стратегије и постигнутих резултата.

Комерцијална банка је прошле године била на првом месту по сва три критеријума везана за примећеност рекламних кампања!

Примећеност рекламних кампања банака у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2019. године):

Поред традиционалих канала комуникације, настављена је свеобухватна комуникација преко друштвених мрежа: Facebook, Twiter, Youtube, Instagram, Linkedin. На овај начин су ефекти промоције били на највишем нивоу, с обзиром да су се искористиле предности и традиционалих и модерних медија.

Све маркетиншке активности су пропраћене на нашој web страници: www.kombank.com, као и на налозима Банке на друштвеним мрежама.

15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

15.1. Реализација плана биланса стања за 2019. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА АКТИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2019.	ПЛАН ЗА 2019.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	АКТИВА (у милионима РСД)			
1.	Готовина и средства код ЦБ	67.558	60.170	112,3
2.	Хартије од вредности	138.470	119.563	115,8
3.	Кредити и потраж. од банака и др.фин.орг.	24.734	15.680	157,7
3.1.	Кредити	5.108	5.254	97,2
3.2.	Остали пласмани и потраживања	19.626	10.426	188,2
4.	Кредити и потраж. од комитената	180.853	203.591	88,8
4.1.	Привреда (кредити)	81.504	99.695	81,8
4.2.	Становништво (кредити)	99.057	103.527	95,7
4.3.	Остали пласмани и потраживања (прив+стан)	291	369	78,8
5.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	3.434	2.612	131,5
6.	Основна средства и инвестиционе некретнине	8.296	7.347	112,9
7.	Остала актива	9.037	7.765	116,4
8.	УКУПНА АКТИВА	432.380	416.729	103,8

- Стање готовине и средстава код ЦБ је веће у односу на планирану вредност и због мањег обима пласмана средстава у кредите од планираних.
- Позиција хартије од вредности (хов) је већа у односу на планирани обим за износ РСД 18.906,1 милион као резултат повећане инвестиционе активности у нове хов Републике Србије дужих рокова доспећа.
- Пласмани и потраживања од банака и других финансијских организација су већи од плана првенствено услед већег обима пласмана средстава у РЕПО трансакције, а мањег износа кредита одобрених банкама у односу на планиране вредности.
- Кредити привреди реализовани су на нижем нивоу у односу на планирану вредност за крај 2019. године услед смањене квалитетне тражње.
- Пласмани становништву су незнатно мањи у односу на планирани годишњи обим.
- Мањи раст кредитног портфолија од планираног надомештен је растом пласмана средстава у хартије од вредности у односу на планирани обим (15,8%).
- Вредност основних средстава и инвестиционих некретнина Банке је већа од планираних величина (12,9%).
- Остала актива је реализована на већем нивоу од планских величина (16,4%) првенствено услед већег остварења осталих средстава и нематеријалне имовине од планираних.

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА ПАСИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2019.	ПЛАН ЗА 2019.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	ПАСИВА (у милионима РСД)			
1.	Депозити и обавезе према банкама, фин.орг. и ЦБ	11.012	10.804	101,9
1.1.	Депозити	9.585	7.611	125,9
1.2.	Кредитне линије	1.427	3.192	44,7
1.3.	Остале обавезе	1	1	76,6
2.	Депозити и остале обавезе према комитентима	329.326	329.095	100,1
2.1.	Привреда	47.948	55.436	86,5
2.1.1.	Депозити	47.879	55.374	86,5
2.1.2.	Остале обавезе	69	62	111,1
2.2.	Становништво	281.378	273.659	102,8
2.2.1.	Депозити	280.484	272.759	102,8
2.2.2.	Остале обавезе	894	900	99,3
3.	Субординиране обавезе	-	-	-
4.	Резервисања	2.328	1.682	138,5
5.	Остале обавезе	13.861	4.320	320,9
6.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	356.528	345.900	103,1
7.	Акцијски капитал и емисиона премија	40.035	40.035	100,0
8.	Резерве из добити и нераспоређени добитак	35.818	30.794	116,3
9.	УКУПНО КАПИТАЛ	75.852	70.829	107,1
10.	УКУПНО ПАСИВА	432.380	416.729	103,8

- Депозити становништва достигли су износ нешто изнад планираних величина за крај 2019. године (2,8%).
- Депозити привредних субјеката су испод планираних вредности за 13,5%.
- Депозити банака и других финансијских организација су изнад планираних вредности за 25,9%.
- Укупан капитал Банке, је већи од планираног (7,1%) услед већег износа оствареног добитка у односу на план, као и због више формираних резерви из добити.

15.2. Реализација плана биланса успеха за 2019. годину

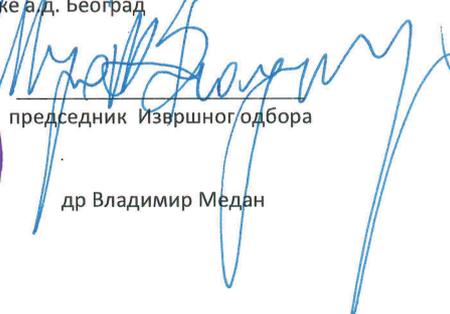
Р.БР.	ПОЗИЦИЈА	ОСТВАРЕНО У 2019.	ПЛАН ЗА 2019.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	(у милионима РСД)			
1.1.	Приходи од камата	13.631	14.247	95,7
1.2.	Расходи по основу камата	-1.025	-1.012	101,3
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2)	12.605	13.236	95,2
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.125	7.562	94,2
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.796	-1.615	111,2
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1. -2.2.)	5.329	5.948	89,6
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	38	-	-
4.	Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	2.426	-519	-
5.	Остали пословни приходи	-1.065	57	-
6.	Оперативни расходи	-11.065	-11.120	99,5
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ПОРЕЗА	8.269	7.601	108,8

- У току 2019. године, реализовани нето добитак по основу камата, је мањи од планиране величине за 4,8%. Приходи од камата из послова са привредом и становништвом нижи су од планираних вредности. Приходи од камата остварени у оквиру пословне функције „Трезор“ су већи од планираних вредности. Због свега наведеног, укупни приходи од камата су мањи од планираних за РСД 616,5 милиона. Укупни забележени расходи од камата, у току 2019. године, већи су од планираних за РСД 13,6 милиона.
- Нето добитак од накнада и провизија, остварен у току 2019. године, је нижи од планираног за 10,4%.
- На крају 2019. године остварени су нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од РСД 2.425,9 милиона док је планом био предвиђен нето расход у износу од РСД 519,2 милиона.
- Оперативни пословни расходи су нижи од планираних величина за РСД 55,4 милиона.
- Реализовани остали пословни приходи су били мањи од осталих пословних расхода што је довело до реализације нето осталих пословних расхода (РСД 1.065,2 милиона) док су били планирани остали пословни приходи у износу РСД 57,3 милиона.
- У периоду јануар-децембар 2019. године остварен је добитак пре пореза од РСД 8.269 милиона, што је више од планираног за РСД 668 милиона односно 8,8%.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

члан Извршног одбора

др Мирослав Перић

председник Извршног одбора

др Владимир Медан

29

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
Светог Саве 14
11000 Београд

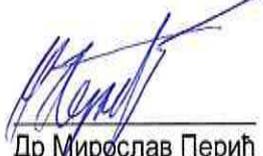
29.04.2020.

На основу члана 50. Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“ бр. 31/2011, 112/2015, 108/2016 и 9/2020) Комерцијална банка АД Београд објављује следећу

ИЗЈАВУ

Изјављујем да је, према сопственом најбољем сазнању и на основу мишљења спољног ревизора, годишњи финансијски извештај састављен уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања и да даје истините и објективне податке о имовини, обавезама, финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

СКУПШТИНА БАНКЕ

Број: 4690/1

Београд, 28.04.2020. године

На основу члана 14. Статута Комерцијалне банке АД Београд, Скупштина Комерцијалне банке АД Београд на редовној седници дана 28.04.2020. године доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2019. ГОДИНУ СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА

Члан 1.

Усваја се Годишњи извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за 2019. годину, са мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young д.о.о. Београд), у тексту који је саставни део ове одлуке.

Члан 2.

Усвајају се редовни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за 2019. годину, са мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young д.о.о. Београд):

1. Биланс стања на дан 31.12.2019. године.
2. Биланс успеха у периоду од 01.01. до 31.12.2019. године.
3. Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01. до 31.12.2019. године.
4. Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01. до 31.12.2019. године.
5. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01. до 31.12.2019. године.
6. Напомене уз финансијске извештаје за 2019. годину и
7. Статистички извештај за 2019. годину, у тексту који је саставни део ове одлуке.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ БАНКЕ

Маријана Марковић

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

SKUPŠTINA BANKE

Broj: 4690/3

Beograd 28.04.2020. godine

Na osnovu člana 14. Statuta Komercijalne banke AD Beograd, Skupština Komercijalne banke AD Beograd na redovnoj sednici održanoj 28.04.2020. godine donosi

ODLUKU O RASPODELI DOBITKA IZ 2019. GODINE I NERASPOREĐENOG DOBITKA IZ RANIJIH GODINA

I

Ostvareni dobitak u 2019. godini i neraspoređeni kumulirani dobitak iz ranijih godina raspoređuju se na sledeći način:

R.BR	OPIS	Tekući dobitak iz 2019.	Neraspoređeni kumulirani dobitak iz ranijih godina	UKUPNO DOBITAK ZA RASPODELU
1	2	3	4	5(3+4)
1.	DOBITAK ZA RASPODELU: RASPOREĐUJE SE ZA SLEDEĆE NAMENE:	8.955.758.841,25	1.470.139.349,60	10.425.898.190,85
2.1.	Dividende za obične akcije (ISIN: RSKOBBE16946, CFI: ESVUFR) u skladu sa Politikom dividendi	4.464.806.570,63		4.464.806.570,63
2.2.	Dividende za preferencijalne akcije (ISIN: RSKOBBE19692, CFI: EPNXAR) u skladu sa Odlukom o emisiji preferencijalnih akcija Dan dividendi za koji se sačinjava lista akcionara je 18.04.2020. godine u skladu sa članom 13a. Ugovora o osnivanju Banke	13.072.850,00		13.072.850,00
2.3.	Osnovni kapital - rezerve Banke	3.582.000.000,00		3.582.000.000,00
2.4.	Nagrade iz dobitka zaposlenima	895.575.884,13		895.575.884,13
2.	UKUPNO RASPOREĐENI DOBITAK (2.1. + 2.2. +2.3. +2.4.)	8.955.455.304,76	0,00	8.955.455.304,76
3.	NERASPOREĐENI DOBITAK (1-2)	303.536,49	1.470.139.349,60	1.470.442.886,09

II

Isplata ostvarenog dobitka iz tačke I, pozicije 2.1. i 2.2. izvršiće se po sticanju uslova propisanih Zakonom o bankama i u skladu sa Politikom dividendi.

Isplata ostvarenog dobitka iz tačke I, pozicije 2.4. izvršiće se po sticanju uslova propisanih Zakonom o bankama.

III

O izvršenju ove odluke staraće se nadležni organi Banke.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

PRESEDIK
SKUPŠTINE BANKE

Marijana Marković

